

การศึกษาแนวทางการแปลอุปลักษณโดยเปรียบเทียบสำนวนแปลสองสำนวน จากต้นฉบับ
"The Crescent Moon" ของ รพินทรนาถ ฐากูร

นางสาว ชูมาน สานสุขสมบูรณ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการแปลอังกฤษ-ไทย ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550
บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A Study of metaphor translation in the two translated versions of *The Crescent Moon* by Tagore

Choomaan Sansuksomboon

A Special Research Submitted in Partial Fulfilment of
The Requirements
for the Degree of Master of Arts in Translation
Chalermprakit Center of Translation and Interpretation
Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2007

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผศ. ดร. สงวนศรี ชันธิเชียร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น ความเอาใจใส่ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่านที่ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ข้าพเจ้า สารนิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สามารถเสร็จสมบูรณ์ได้เลยหากปราศจากความช่วยเหลือและความเมตตาของท่าน

กราบขอบพระคุณคุณอาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้าตลอดช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาในหลักสูตรการแปลนี้

กราบขอบพระคุณ ผศ. ดร. ดารินทร์ ประดิษฐ์ทัศนีย์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขงานสารนิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้การอุดหนุนในการเรียนจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา และเป็นผู้คอยให้กำลังใจ ความเข้าใจอันดีแก่ข้าพเจ้าเสมอมา

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งเน้นศึกษาแนวทางการแปลอุปลักษณ์ของสำนวนแปลสองสำนวนจากตัวบทต้นฉบับเดียวกัน คือ เรื่อง *The Crescent Moon* ซึ่งประพันธ์โดย รพินทรนาถ ฐากูร โดยมุ่งเน้นศึกษาการแปลอุปลักษณ์มโนทัศน์ อุปลักษณ์จิตภาพ และภาพพจน์บุคลาธิษฐานเป็นสำคัญ

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เป็นทฤษฎีใหม่ในการศึกษาเรื่องอุปลักษณ์ ไม่เพียงแต่มีความสำคัญในด้านการศึกษาคำและสำนวนทางภาษาศาสตร์ แต่ยังเป็นกระบวนการทางปริชานที่แสดงระบบความคิดและระบบการให้เหตุผลของมนุษย์ผ่านการเชื่อมโยงของกรอบมโนทัศน์ อุปลักษณ์จิตภาพกระตุ้นให้เกิดมโนภาพโดยเชื่อมโยงภาพสองภาพเข้าด้วยกัน ส่วนบุคลาธิษฐานจัดเป็นประเภทหนึ่งของอุปลักษณ์ที่สมมุติให้สิ่งไม่มีชีวิตหรือนามธรรมแสดงอาการเยี่ยงมนุษย์ อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือสำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางในการรักษารูปอุปลักษณ์อย่างไร และมีลีลาในการแปลอย่างไรเพื่อถ่ายทอดความหมายของอุปลักษณ์ไปยังภาษาปลายทาง

หลังจากที่ผู้วิจัยได้อาศัยกรอบทฤษฎีต่าง ๆ เป็นแนวทางในการศึกษา พบว่าการถ่ายทอดอุปลักษณ์จากภาษาต้นฉบับไปยังภาษาปลายทางโดยรักษารูปอุปลักษณ์ไว้นั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ แต่ไม่ทุกกรณี ในบางกรณีผู้แปลอาจต้องปรับบทแปลหรือเลือกที่จะไม่รักษารูปอุปลักษณ์ไว้เลยเพื่อให้ง่ายต่อการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด จากการศึกษาแนวทางในการแปลอุปลักษณ์และลีลาในการแปลอุปลักษณ์ที่แตกต่างกันของสำนวนแปลทั้งสอง ทำให้เข้าใจถึงวิธีการที่ผู้แปลทั้งสองเลือกใช้รูปภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือสื่อความหมายตามการตีความของผู้แปล เพื่อให้บทแปลสามารถรักษาอารมณ์และสมมูลภาพได้เทียบเคียงกับต้นฉบับ

Abstract

This special research is aimed at studying the translation of metaphors in the two translated versions of *The Crescent Moon* by Rabindranath Tagore, focusing on the translation of conceptual metaphors, image metaphors and personification.

Conceptual metaphor is a new approach in studying metaphor. It is not simply a matter of words or linguistic expressions but it is the cognitive process of human thought and reasoning that shows the connection between two concept areas. Image metaphor evokes an image by mapping one image onto another image and it is conceptual as well. Personification is a subtype of metaphor in which a thing or abstraction is represented as a person. However, how the forms of these metaphors are preserved in the target language and what translation strategies and styles which the translators use to convey the meaning are the interesting issues in this research.

Having followed theoretical frameworks, the researcher found that preserving the forms of metaphors in the translation is possible but not in all cases. In some cases, aiming at rendering proper translation with naturalness, the translators had to adapt or omit the forms in the target language. In addition, studying different styles and methods of the two translated versions gives a clear picture of the ways in which the translators succeed in preserving the poetic flavor and equivalence in their renditions.

สารบัญ

บทที่ 1

บทหน้า	หน้า	
1.1	ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2	วัตถุประสงค์	3
1.3	สมมติฐาน	4
1.4	ขอบเขตการวิจัย	4
1.5	ระเบียบวิธีวิจัย	4
1.6	ขั้นตอนการศึกษา	5
1.7	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1	ความรู้ทั่วไปเรื่องกริยาพันธ	6
2.1.1	ลักษณะของกริยาพันธ	6
2.1.2	บทกริยาร้อยแก้ว	7
2.2	แนวคิดเรื่องอุปลักษณ	10
2.2.1	ลักษณะของอุปลักษณ	10
2.2.2	อุปลักษณกับภาษาภาพพจน์อื่นๆ	11
2.2.2.1	ลักษณะของภาษาภาพพจน์	11
2.2.2.1.1	อุปมา	11
2.2.2.1.2	บุคลาธิษฐาน	12
2.2.3	อุปลักษณกับคำที่มีความหมายหลายนัย	14
2.2.4	แนวคิดเรื่องอุปลักษณเชิงมโนทัศน์	15
2.2.5	แนวคิดเรื่องอุปลักษณจิตภาพ	18

บทที่ 3

ทฤษฎีการแปลที่เกี่ยวข้อง

3.1	รูปภาษาและความหมาย และแนวทางการแปลแบบตีความ	22
3.2	สมมูลภาพ	24
3.3	ทฤษฎี Scene-and-Frames Semantics	27
3.4	การแปลภาษาภาพพจน์	28

บทที่ 4

บทวิเคราะห์การแปลอุปลักษณ์

4.1	วิเคราะห์การแปลอุปลักษณ์ของสำนวนแปลทั้งสองสำนวน	33
4.1.1	วิเคราะห์การแปลอุปลักษณ์โน้ตศัพท์	33
4.1.1.1	วิเคราะห์อุปลักษณ์โน้ตศัพท์หมวดชีวิต	35
4.1.1.2	วิเคราะห์อุปลักษณ์โน้ตศัพท์หมวดมนุษย์หรือร่างกายมนุษย์	47
4.1.1.3	วิเคราะห์อุปลักษณ์โน้ตศัพท์หมวดอารมณ์และความรู้สึก	52
4.1.1.4	วิเคราะห์อุปลักษณ์โน้ตศัพท์หมวดสภาพการณ์และสิ่งต่างๆ ที่เป็นนามธรรม	56
4.1.2	วิเคราะห์การแปลอุปลักษณ์จิตภาพ	60
4.1.2.1	อุปลักษณ์จิตภาพที่ใช้ภาพเชื่อมโยงกับมโนทัศน์	61
4.1.2.2	อุปลักษณ์จิตภาพที่ใช้มโนทัศน์เชื่อมโยงกับภาพ	66
4.1.2.3	อุปลักษณ์จิตภาพที่ใช้ภาพเชื่อมโยงกับภาพ	69
4.1.3	วิเคราะห์การแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐาน	74
4.1.3.1	สำนวนแปลทั้งสองมีแนวทางการแปลภาพพจน์เหมือนกัน	75
4.1.3.2	สำนวนแปลทั้งสองมีแนวทางการแปลภาพพจน์แตกต่างกัน	84
4.1.3.2.1	สำนวนที่หนึ่งแปลบุคลาธิษฐานโดยแปลเป็นอุปมา สำนวนที่สองแปลบุคลาธิษฐานโดยรักษารูปบุคลาธิษฐานตามต้นฉบับ	84
4.1.3.2.2	สำนวนที่หนึ่งแปลบุคลาธิษฐานโดยไม่เก็บรักษารูปบุคลาธิษฐานไว้ ถ่ายทอดเพียงความหมายเท่านั้น ส่วนสำนวนที่สองแปลบุคลาธิษฐาน โดยรักษารูปบุคลาธิษฐานตามต้นฉบับ	86

บทที่ 5

<u>บทสรุป</u>	91
<u>ภาคผนวก</u>	96
บรรณานุกรม	151

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

รพินทรนาถ ฐากูร เป็นกวีผู้เปี่ยมพรสวรรค์ที่ได้รับการยกย่องจากสากลโลกว่าเป็น "คีตกวีแห่งชมพูทวีป" เป็นเจ้าของบทกวีคีตาคัญชลิ หรือบทกวีภูเขาเทพเจ้าซึ่งได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมเมื่อปีพ.ศ. 2456 นอกจาก "คีตาคัญชลิ" แล้ว รพินทรนาถ ฐากูร ยังมีผลงานวรรณกรรมอันงดงามอีกมากมายที่น่าสนใจและควรค่าแก่การศึกษา หนึ่งในนั้นก็คือบทกวีร้อยแก้ว "The Crescent Moon" เป็นผลงานที่ประพันธ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2456 ประกอบไปด้วยบทกวีร้อยแก้วจำนวน 40 บท ซึ่งสะท้อนแนวคิดจินตนิยม (romanticism) บทกวีมีเนื้อหาที่แสดงจินตนาการเหนือเหตุผล มีการใช้ธรรมชาติเป็นสัญลักษณ์และสื่ออารมณ์ความรู้สึก แก่นเรื่องสำคัญคือ วยเด็ก และ ธรรมชาติ ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจากความอาลัยรักต่อภรรยาและบุตรชายคนเล็กของท่านที่เสียชีวิตไม่นานก่อนที่ท่านประพันธ์บทกวีร้อยแก้วชิ้นนี้ขึ้น ลักษณะการประพันธ์ได้รับอิทธิพลจากคัมภีร์อุปนิษัท ว่าด้วยความสัมพันธ์ของมนุษย์ ธรรมชาติ เทพเจ้า และจักรวาลซึ่งหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สะท้อนถึงเอกภาพของสรรพสิ่งในโลก ชีวิต จิตวิญญาณของจักรวาลอันเป็นองค์รวม เทพเจ้าสถิตในจิตวิญญาณ ในธรรมชาติ ในตัวมนุษย์ ซึ่งรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับจักรวาล ความเชื่อเหล่านี้เป็นความเชื่อดั้งเดิมของชาวเบงกอล ฉบับดั้งเดิมเขียนขึ้นเป็นภาษาเบงกาลีและได้แปลเป็นภาษาอังกฤษด้วยตัวรพินทรนาถเองเพื่อเผยแพร่แนวคิด ความเชื่ออันลึกซึ้งและศักดิ์สิทธิ์ของโลกตะวันออกสู่สายตาของชาวตะวันตก เนื้อหาของบทกวีสะท้อนถึงความเข้าใจธรรมชาติอันบริสุทธิ์ ไร้เดียงสาของเด็ก และแสดงความละเอียดอ่อน ความอ่อนโยน และความรักความสัมพันธ์ระหว่างแม่และลูก

บทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยถึงสองสำนวน ได้แก่ "พระจันทร์เสี้ยว" ซึ่งเป็นฉบับแปลของพลเรือตรี นายแพทย์วิฑูร แสงสิงแก้ว (ต่อไปในงานวิจัยชิ้นนี้จะเรียกว่าสำนวนที่ 1) พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ มกราคม 2512 โดยสำนักพิมพ์ดอกหญ้า และจากนั้นพิมพ์ซ้ำอีกสามครั้ง คือ ครั้งที่ 2 เมื่อ มกราคม 2521 ครั้งที่ 3 เมื่อ มิถุนายน 2526 และครั้งที่ 4 เมื่อ กันยายน 2540 คำนำของสำนักพิมพ์ กล่าวถึง "พระจันทร์เสี้ยว" ไว้ว่า "ผู้ประพันธ์ได้ทำให้เราเห็นถึงโลกของเยาว์วัยอันล้ำค่าซึ่งบอบบางบริสุทธิ์ดุจความฝัน ท่านประพันธ์แต่ละบทเหมือนหนึ่งว่าได้เข้าไปนั่งอยู่ในดวงใจส่วนที่ลึกลับที่สุดของผู้เป็นมารดา และเหมือนว่าได้โดยสารไปกับประกายดาวสุกใสสู่ความนึกคิดจิตใจของเด็กน้อย ขณะเดียวกันด้วยความเข้าใจถึงวิถีที่เป็นไปของโลก เราเชื่อมั่นว่าอัจฉรมณี ถ้อยคำจากโลกแห่งความรักและความอ่อนโยน โลกแห่งนิवासสถานซึ่งก่อปรด้วยอ้อมอกมารดาและรักนิรันดร์ จะช่วยหล่อเลี้ยงบำรุงใจท่านจากโลกปัจจุบันอันแล้งเหี่ยวทुरกันดารนี้"

สำนวนแปลที่สองคือ "จันทร์เสี้ยว" แปลโดยปรีชา ช่อปทุมมา (ต่อไปในงานวิจัยชิ้นนี้จะเรียกว่า สำนวนที่ 2) พิมพ์ครั้งแรกเป็นตอนในนิตยสาร ชาวกรุง ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 2521 ถึง มีนาคม 2523 จากนั้นพิมพ์ซ้ำอีกสี่ครั้ง ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ทานตะวัน เมื่อปี 2526 และปี 2532 ครั้งที่ 3 พิมพ์โดยสำนักพิมพ์ฟ้าอักษร เมื่อ พฤษภาคม 2544 และครั้งที่ 4 พิมพ์โดยสำนักพิมพ์สวนเงินมีมา เมื่อ ตุลาคม 2547 สำนักพิมพ์ทานตะวันกล่าวถึง "จันทร์เสี้ยว" ว่า "จันทร์เสี้ยว กวีนิพนธ์ เล่มเล็ก ๆ แต่ทว่ายิ่งใหญ่นี้แหละ จะสะกิดเตือนท่านด้วยท่วงทำนองและลีลาอันอ่อนหวาน น่ารักใคร่ ว่า โลกและหัวใจของเด็ก ๆ เป็นฉันใด เผื่อว่า... บางที เราผู้ใหญ่ทุกคนอาจจะ "เห็น" และตระหนักถึงความ เป็นจริงในชีวิตของเด็ก ๆ ของเรา และมอบเวลาคืนกลับแก่พวกเขาให้ได้ใช้ "ชีวิตกับเวลา" อย่างอิสระ และสมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ "ผู้ใหญ่ตัวน้อย" ของเขาเอง เพื่อว่าวันหนึ่งข้างหน้า เราจะได้มีแต่ ผู้ใหญ่ที่มีแต่ความสุขและรักเสรีภาพ" ส่วนคำนำของสำนักพิมพ์สวนเงินมีมา กล่าวถึงเหตุผลสำคัญของการ จัดพิมพ์บทกวีร้อยแก้วขึ้นมาใหม่ก็เพื่อให้เกิดการแพร่หลายในการอ่านงานของท่านรพินทรนาถ ฐากร อันเป็นงานประพันธ์ที่มีความงดงาม ประกอบด้วยเนื้อหาสาระอันเข้าถึงมนุษย์ทุกผู้คน ที่เผชิญ อยู่ด้วยทุกข์และสุข

กล่าวโดยสรุป สำนวนแปลทั้งสองฉบับต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณค่าสาระและความ ไพเราะงดงามของบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* และต่างมุ่งเผยแพร่ความไพเราะงดงามของบท กวีเพื่อจรรโลงจิตใจมนุษย์ สังคม และโลก ให้ผู้อ่านซาบซึ้งไปกับถ้อยคำที่ล้าลึก กินใจ และอึ้งอัมมใจ ด้วยเนื้อหาสาระอันเปี่ยมด้วยคุณค่าปรัชญาชีวิต ซึ่งแม้จะเป็นการถ่ายทอดข้ามวัฒนธรรม แต่ผู้แปลทั้ง สองสำนวนยังคงรักษาคุณค่าทั้งด้านเนื้อหาและความงดงามไว้ให้ผู้อ่านได้เสพสรรรณศิลป์ได้ไม่ยั้ง หย่อนไปกว่าผู้อ่านในภาษาต้นฉบับ

บทกวีร้อยแก้ว *The Cresecent Moon* มีความไพเราะโดดเด่นด้วยกลวิธีการใช้ภาษาภาพพจน์ ต่างๆ (figure of speech) ภาษาภาพพจน์ประเภทหนึ่งที่ถูกวิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในบทกวีร้อยแก้ว นี้คือการใช้อุปมาอุปไมย (metaphor) ซึ่งในที่นี้รวมถึงอุปมา (simile) และบุคลาธิษฐาน (personification) ตามที่นักวิชาการบางท่านได้จัดรวมอยู่ในประเภทของอุปมาอุปไมยด้วยดังจะได้กล่าวต่อไปในงานวิจัยฉบับ นี้ อุปมาอุปไมยเป็นกลวิธีการใช้ภาษาภาพพจน์ประเภทหนึ่งเพื่อกล่าวถึงสิ่งหนึ่งในลักษณะของการ เปรียบเทียบหรืออ้างอิงถึงอีกสิ่งหนึ่งที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันบางประการ อุปมาอุปไมยมี ความสำคัญอย่างยิ่งในงานกวีนิพนธ์ หน้าที่ที่สำคัญของอุปมาอุปไมยคือหน้าที่ในการเปรียบเทียบโดยสร้าง จินตภาพแก่ผู้อ่าน เชื่อมโยงความคิดจากสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน และยังมีหน้าที่ ทางบริบทของงานประพันธ์ คือหน้าที่ในการอธิบายความ ขยายความ บรรยายความ สื่อความ และสร้าง สุนทรียะให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานกวีนิพนธ์ ซึ่งจัดเป็นงานเขียนที่มีหน้าที่เฉพาะของตัวบท คือ หน้าที่ในการแสดงออก กวีนิพนธ์จึงเป็นสื่อกลางสำคัญในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกของกวี ดังนั้น การใช้อุปมาอุปไมยในงานกวี จึงทำให้กวีนิพนธ์มีความไพเราะ โดดเด่น สามารถสร้างความรู้สึก สะเทือนอารมณ์ได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากหน้าที่ตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อุปลักษณะประเภทหนึ่งที่เราเรียกว่าอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ ยังมีหน้าที่ที่สำคัญ คือหน้าที่ในการแสดงความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของแต่ละภาษาที่ใช้อุปลักษณะนั้นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อุปลักษณะมโนทัศน์ไม่เพียงแต่มีความสำคัญในการศึกษาคำและสำนวนทางภาษาศาสตร์ แต่ยังเชื่อมโยงไปถึงการศึกษาด้านปรากฏการณ์ทางสังคม เพราะเป็นกระบวนการทางปริชานที่แสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ ระบบความคิด และการรับรู้ของมนุษย์ด้วยประสาทสัมผัส ผ่านการทำความเข้าใจกรอบมโนทัศน์ ซึ่งทั้งหมดนี้แสดงออกในรูปของภาษา โดยมีอุปลักษณะเป็นสื่อกลาง ผู้วิจัยมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาแนวคิดเรื่องอุปลักษณะนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้อุปลักษณะเพื่อสื่อภาพและมโนทัศน์ในงานกวีนิพนธ์ที่เขียนเป็นภาษาหนึ่งและถูกถ่ายทอดผ่านบทแปลในอีกภาษาหนึ่งมีความน่าสนใจในประเด็นที่ว่า สิ่งที่ถูกถ่ายทอดนั้นไม่ใช่เพียงแค่รูปภาษา และเป็นระบบความคิดและมโนทัศน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีร่วมกันในกลุ่มคนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ใช้ภาษาเดียวกัน มีวัฒนธรรมและมีมโนทัศน์ร่วมกันในเรื่องต่างๆ จึงจะสามารถเกิดความเข้าใจร่วมกันได้ ดังนั้นผู้แปลจะมีแนวทางการแปลและลีลาการใช้ภาษาอย่างไร จึงจะทำให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางเกิดความเข้าใจและเกิดมโนภาพเช่นเดียวกับกับผู้อ่านกวีนิพนธ์ในภาษาต้นฉบับ ซึ่งการเกิดสมมูลภาพในงานแปลนี้ จึงจะเรียกว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในการแปลอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาแนวทางการแปลอุปลักษณะจากเรื่อง *The Crescent Moon* มาเป็นภาษาไทยมีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* มีเนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดและความเชื่อของชาวอินเดียซึ่งแม้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมไทยมากกว่าวัฒนธรรมตะวันตก แต่ก็มีเอกลักษณ์บางประการที่แตกต่างไปจากความคุ้นเคยของชาวไทย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อศึกษาผ่านสื่อกลางภาษาอังกฤษซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดในการแปลอันเนื่องมาจากความแตกต่างของภาษา สาเหตุที่ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยจากต้นฉบับภาษาอังกฤษนั้นเนื่องด้วยการศึกษาภาษาเบงกาลีที่เป็นต้นฉบับแท้จริงอยู่เหนือขอบเขตความสามารถของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอยึดเอา *The Crescent Moon* ฉบับภาษาอังกฤษที่แปลโดยตัวผู้เขียนเองเป็นต้นฉบับในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยจะศึกษาเปรียบเทียบจากบทแปลภาษาไทยทั้งสองสำนวน ว่ามีแนวทางการจัดการกับการแปลอุปลักษณะอย่างไร มีความเหมือน คล้ายคลึงหรือแตกต่างประการใดบ้าง

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางอันหลากหลายในการแปลอุปลักษณะในงานกวีนิพนธ์
2. เพื่อศึกษาถึงข้อจำกัดในการแปลและการแก้ปัญหาการแปล
3. เพื่อประเมินการรักษาลีลาวรรณศิลป์จากการแปลอุปลักษณะ

1.3 สมมุติฐาน

1. สำนวนแปล *The Crescent Moon* มีลีลาการแปลอุปสรรคเชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor) อุปสรรคจิตภาพ (perceptual metaphor หรือ image metaphor) และภาพพจน์บุคคลาธิษฐาน (personification) แตกต่างกัน สำนวนแปลสำนวนแรกมีลีลาการแปลแบบพรรณนาความมุ่งอธิบายอุปสรรคและอธิบายการเชื่อมโยงเปรียบเทียบของอุปสรรค ในขณะที่สำนวนแปลสำนวนที่สองมีลีลาการแปลโดยใช้ภาษาที่กระชับ สั้น และมักใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ แต่ไม่นิยมอธิบายอุปสรรคในบทแปล

2. สำนวนแปลทั้งสองสำนวนสามารถรักษารูปอุปสรรคไว้ในบทแปล และสามารถรักษาทั้งแนวคิดและอรรถรสของต้นฉบับไว้ได้อย่างสมบูรณ์

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยในที่นี้จะศึกษาสำนวนแปลทั้งสองสำนวนของบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* 40 บท (ทั้งเล่ม) โดยกำหนดขอบเขตการศึกษา เลือกพิจารณาเพียงการใช้อุปสรรคเท่านั้น ซึ่งอุปสรรคในที่นี้ หมายถึง อุปสรรคมโนทัศน์ อุปสรรคจิตภาพ และภาพพจน์บุคคลาธิษฐาน ผู้วิจัยจะศึกษาการใช้อุปสรรคของต้นฉบับบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* (1932) และศึกษาแนวทางการแปลหรือการจัดการแก้ปัญหาการแปลอุปสรรคของผู้แปลทั้งสองสำนวน คือ สำนวนแปลที่ 1 "พระจันทร์เสี้ยว" โดยวิฑูร แสงสิงแก้ว สำนักพิมพ์ดอกหญ้าฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 (2540) และสำนวนแปลที่ 2 "จันทร์เสี้ยว" โดยปรีชา ช่อปทุมมา สำนักพิมพ์สวนเงินมีมา (2547)

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิจัยโดยศึกษาทฤษฎีเรื่องอุปสรรคมโนทัศน์ (conceptual metaphor) อุปสรรคจิตภาพ (perceptual metaphor หรือ image metaphor) รวมถึงภาพพจน์บุคคลาธิษฐาน และทฤษฎีการแปลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแปลอุปสรรค จากนั้นวิเคราะห์การใช้อุปสรรคจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ *The Crescent Moon* แล้วจึงวิเคราะห์แนวทางการแปลอุปสรรคที่ผู้แปลเลือกใช้ฉบับแปลว่ามีแนวทางอย่างไรบ้าง มีลีลาเฉพาะอย่างไร มีข้อจำกัดในการแปลอย่างไร สอดคล้องกับทฤษฎีที่ได้ศึกษาหรือไม่ และสามารถรักษาลีลาวรรณศิลป์และสมมูลภาพในการแปลได้มากน้อยเพียงใด

1.6 ขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษาการใช้อุปสรรคและทฤษฎีเรื่องอุปสรรค และทฤษฎีการแปลต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิจัย
2. ศึกษาลักษณะของบทกวีร้อยแก้ว
3. อ่านต้นฉบับโดยละเอียด
4. วิเคราะห์ลักษณะการใช้อุปสรรคจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ *The Crescent Moon*
5. วิเคราะห์ลีลาและแนวทางการแปลที่ผู้แปลทั้งสองท่านเลือกใช้โดยอาศัยกรอบทฤษฎีที่น่าเสนอมาเป็นพื้นฐาน
6. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ความรู้ทางภาษาศาสตร์จากการศึกษาทฤษฎีเรื่องอุปสรรคโดยละเอียด
2. ได้ศึกษาแนวทางที่หลากหลายในการแปลรวมถึงข้อจำกัดในการแปลบางประการและได้เห็นตัวอย่างของวิธีการแก้ปัญหา
3. ได้ศึกษาทฤษฎีการแปลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และการค้นคว้าวิจัย
4. ผู้วิจัยสามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้ทั่วไปเรื่องกวีนิพนธ์

เมื่อกล่าวถึงกวีนิพนธ์ คนทั่วไปมักคิดถึงบทประพันธ์ร้อยกรองที่มีสัมผัส มีฉันทลักษณ์กำกับ และไม่จัดร้อยแก้วรวมอยู่ในหมวดของกวีนิพนธ์ อันที่จริง ร้อยแก้วก็อาจจัดเป็นกวีนิพนธ์ได้ด้วยเช่นกัน ดังคำนิยามที่อ้างอิงจากแหล่งวิชาการต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.1 ลักษณะของกวีนิพนธ์

สุภาพร มากแจ้ง (2532) กล่าวถึงกวีนิพนธ์ในหนังสือ "กวีนิพนธ์ไทย" ในหัวข้อ องค์ประกอบของกวีนิพนธ์ ดังนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 64) ให้ความหมายของ "กวีนิพนธ์" ไว้ว่า น. คำประพันธ์ที่กวีแต่ง ซึ่งตรงกับความหมายของคำว่า poem ใน *The Advanced Learner's Dictionary of Current English* (1968: 745) ว่า poem n. piece of writing in verse form และตรงกับคำว่า poetry n. poems, quality that produces feelings as produces by poem รวมทั้ง poesy n. poetry อีกด้วย

ส่วนคำว่า "กวี" พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 64) ให้ความหมายว่า น. ผู้รู้เชี่ยวชาญในศิลปะการประพันธ์บทกลอน จำแนกเป็น 4 คือ 1) จินตกวี แต่งโดยความคิด 2) สุตกวี แต่งโดยได้ฟังมา 3) อรรถกวี แต่งตามความจริง 4) ปฏิภาณกวี แต่งกลอนสด (ป) ซึ่งตรงกับ poet n. writer of poems ใน *The Advanced Learner's Dictionary of Current English* (1968: 745)

สำหรับคำว่า "ประพันธ์" มีความหมายว่า ก. แต่ง, เรียบเรียง, ร้อยกรอง, ผูกถ้อยคำเป็นข้อความเชิงวรรณคดี (ส.) (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525: 501)

อนึ่ง "ร้อยกรอง" พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 671) ให้ความหมายว่า ร้อยกรอง ก. แต่งหนังสือดีให้มีความไพเราะ น. ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

จากความหมายของคำต่างๆ ที่ผูกพันเกี่ยวข้องกับคำ "กวีนิพนธ์" ที่กล่าวมาอาจสรุปคุณสมบัติของกวีนิพนธ์ได้ดังนี้

1. กวีนิพนธ์เป็นงานของกวี
2. กวีนิพนธ์เป็นร้อยกรองหรืองานเขียนที่มีวรรณศิลป์ เราให้สะท้อนอารมณ์ได้เช่นเดียวกับร้อยกรอง

องค์ประกอบของกวีนิพนธ์ก็คือ จินตนาการและวรรณศิลป์ คำประพันธ์ใดที่ประกอบด้วยจินตนาการและวรรณศิลป์ ก่อให้เกิดความสะท้อนอารมณ์ก็จัดว่าเป็น กวีนิพนธ์ โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นร้อยกรอง

กาญจนา นาคสกุล (2524) ให้ความหมายของกวีนิพนธ์ไว้ว่าเป็น "บทร้อยกรองที่สุนทรทั้งภาษา และความคิด หากมีคุณสมบัติเพียง 'ถูกต้อง' ตามข้อบังคับของฉันทลักษณ์หาใช่กวีนิพนธ์ไม่ เพราะกวีนิพนธ์จะต้องเป็นบทร้อยกรอง ที่แต่งขึ้นอย่างมีศิลปะและมีการสื่อสารบางประการให้แก่ผู้อ่าน"

กาญจนา วิชญาปกรณ์ (2542) ได้ขยายความเพิ่มเติมว่า "เมื่อวิเคราะห์จากศัพท์ คำว่านิพนธ์ หมายถึง 'แต่ง' ฉะนั้นกวีนิพนธ์จึงควรจะรวมถึงงานประพันธ์ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง ดังจะเห็นได้ว่ามีนักวิชาการและนักอ่านบางท่านถือว่าร้อยแก้วที่สุนทรทั้งทางภาษาและความนึกคิดก็ถือเป็นกวีนิพนธ์ได้"

พระยาอนุমানราชชน (2515) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ จากหนังสือ 'แบบสอนอ่านกวีนิพนธ์' หรือ 'หนังสืออ่านกวีนิพนธ์' ว่าหนังสือส่วนมากแต่งเป็นร้อยกรอง แต่ที่แต่งเป็นร้อยแก้วก็มี เช่น เรื่องสามก๊กและราชาธิราช ซึ่งมีการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะและเป็นหนังสือที่แต่งดี ดังนั้นกวีนิพนธ์จึงมีความหมายเท่ากับกาพย์ในภาษาสันสกฤต และ Poetry ในภาษาอังกฤษ หากแต่งเป็นความเรียงจะเรียกว่าร้อยแก้ว (Prose Poem) ถ้าแต่งเป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เรียกว่าร้อยกรอง (คำกลอน Verse)

2.1.2 บทกวีร้อยแก้ว

ในความเข้าใจของผู้คนส่วนมาก เมื่อกล่าวถึง "กวีนิพนธ์" ก็มักเข้าใจว่าหมายถึง "ร้อยกรอง" ทั้งที่ในความเป็นจริง เมื่อพิจารณาความหมายซึ่งประกอบกันเป็นคำว่า กวีนิพนธ์ แล้ว ไม่จำกัดว่าต้องเป็นร้อยกรองอันมีฉันทลักษณ์บังคับ เพียงแต่เป็นบทประพันธ์ที่เปี่ยมด้วยวรรณศิลป์ ก็ถือว่าเป็นกวีนิพนธ์ได้เช่นกัน

ในปัจจุบัน งานกวีนิพนธ์ที่ไม่มีฉันทลักษณ์บังคับกำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในแวดวงวรรณกรรม ประทีป วาทิกทินกร อาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของบทกวีไร้ฉันทลักษณ์นี้ว่า "เกิดขึ้นเพราะความต้องการของนักเขียนที่จะเสนอความแปลกใหม่แก่ผู้อ่านให้หลากหลายไม่ซ้ำแบบเดิม"

ไพลิน รุ่งรัตน์ (2530) เรียกกวีนิพนธ์ประเภทดังกล่าวว่า "คำร้อยไร้ฉันทลักษณ์" โดยจัดแบ่งคำร้อยไร้ฉันทลักษณ์ไว้เป็น 3 ลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. ร้อยแก้ว
2. กลอนเปล่า
3. วรรณรูป

โดยให้คำอธิบายเกี่ยวกับคำร้อยไร้ฉันทลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นร้อยแก้วไว้ดังต่อไปนี้ ประเภทแรก ร้อยแก้ว หมายถึงบทกวีที่ได้เลือกสรรถ้อยคำที่งดงามเหมาะสม ประหนึ่งแก้วมาร้อยเรียงต่อเนื่องกันอย่างประณีต มีลักษณะโดยทั่วไปเช่นเดียวกับข้อเขียนปกติ คือมีข้อความค่อนข้างสืบเนื่องกันอย่างเป็นเหตุเป็นผลเป็นปกติ อาจจะละเว้นบ้างเป็นส่วนน้อยหรือขึ้นย่อหน้าใหม่มากกว่างานความเรียงปกติ มีลักษณะเด่นอยู่ที่การใช้คำเพื่อให้เกิด

ผลกระทบต่อผู้อ่านในแง่ของภาพ และความรู้สึกอันจะนำพาผู้อ่านไปสู่ความคิดหรือเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการเสนอต่อไป ดังเช่น งานในภาคเพลงธรรมชาติ ของ มายา ในเล่มนักฝันข้างถนนที่ชื่ออุปการมิต, หญิงสาวแห่งท้องทุ่ง, หงส์เหิน หรืองานชุดเจ้าชายรัตติกาล ของแก้วลายทอง ในเล่มคนไม่มีชื่อ บทกวีชื่อฤดูกาล ของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล บทกวีชื่อเพลงปวดร้าวของดาวว่าเหว ของปะการัง

ความสับสนของข้อความที่เป็นลักษณะที่ทำให้งานประเภทนี้แตกต่างไปจากงานในกลุ่มเดียวกัน ด้วยเหตุนี้เอง งานในลักษณะนี้ส่วนใหญ่มักจะผูกเป็นเรื่องราวคล้ายเรื่องสั้น หากแต่ประติษฐานต่างถ้อยคำในลักษณะของการร้อยเรียงสับสนเนื่องกันโดยตลอด งานประเภทนี้เป็นงานซึ่งหาคนสร้างยาก และเมื่อสร้างขึ้นมาแล้วจะหึงดงามราวกับเอาแก้วมาร้อยเรียงกันจริงๆ ก็ยากอีก เพราะไม่เพียงแต่นักเขียนจะเขียนเรื่องอะไรก็ดัดแปลงแต่งคำให้วิจิตรพิสดารเข้าไปประการเดียว หากแต่ผู้เขียนยังจะต้องมีความสามารถในการจัดแบ่งวรรคเว้นรายละเอียดบางส่วนได้อย่างเหมาะสม แยกย่อหน้าขึ้นต้นใหม่ให้ได้จังหวะ อ่านแล้วกลมกลืนรื่นหูโดยตลอด

Margaret Mitsutani¹ กล่าวว่า สิ่งที่ทำให้งานเขียนที่เขียนในลักษณะร้อยแก้วจัดเป็นกวีนิพนธ์ได้นั้น จะต้องมึลักษณะของ "กวีนิพนธ์" (Poetry) โดยอ้างตามที่ Burton Raffel ได้เขียนระบุลักษณะของกวีนิพนธ์ (Poetry) ไว้ในหนังสือ *The Art of Translating Prose* ดังนี้

1. หากเปรียบเทียบ prose กับ poetry poetry จะเน้นย้ำถึงเสียงของภาษา ซึ่งเสนาะหูและเป็นจังหวะมากกว่า prose
2. หากเปรียบเทียบ prose กับ poetry poetry จะไม่เน้นความสำคัญของความหมายตรง แต่มักจะใช้อุปมาอุปไมย (metaphor) และใช้การสื่อความหมายโดยนัยยะมากกว่า prose

ดังนั้น prose ที่จะเป็น poetry ได้ (Prose Poem หรือ Poetic Prose) จึงจำเป็นจะต้องประกอบด้วยลักษณะดังกล่าว เช่นเมื่ออ่านออกเสียง ให้เสียงเสนาะหูราวดนตรี หรือหยุดจังหวะตามแบบโครงสร้างที่กำหนดขึ้น และให้จินตภาพหรือความเปรียบเทียบที่จะบอกกล่าวโดยตรง

นอกจากนี้ สุรภีพรรณ ฉัตรภรณ์ (Surapeepan Chatraporn) (1996) ยังได้ให้คำนิยามของ prose poem โดยสรุปได้ความว่า prose poem นั้นคล้าย free verse ตรงที่ไม่คำนึงถึงจังหวะและสัมผัส แต่สิ่งที่ทำให้ prose poem ต่างจาก free verse ก็คือ prose poem จะละรูปแบบการแบ่งบรรทัด และแม้มีลักษณะเป็นความเรียงร้อยแก้ว แต่ก็จัดเป็นกวีนิพนธ์ได้เพราะเป็นข้อเขียนที่มีพลัง สามารถเข้าอารมณ์ความรู้สึก เขียนด้วยถ้อยคำที่กระชับและประณีต และด้วยจังหวะและสัมผัสในร้อยแก้วที่ไม่จำกัด ทำให้

¹ Nobel Symposium, *Translation of Poetry and Poetic Prose: proceedings of Nobel Symposium 110*/ editor, Sture Allen, Singapore: World Scientific, c1999, p.200

prose poem มีการเลือกใช้คำที่สอดคล้องกับแก่นเรื่องและการสะท้อนอารมณ์ ดังนั้น แนวคิด จินตภาพ และการสรรคำจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้คำจำกัดความของ prose poem ดังนี้

“prose poem บทกวีร้อยแก้ว บทกวีที่พิมพ์ในรูปแบบร้อยแก้ว* เป็นวรรณกรรมรูปแบบใหม่ที่มีบางลักษณะของกวีนิพนธ์* เช่นมีจังหวะ* สัมผัส* และจินตภาพ* แต่เขียนออกมาในรูปร้อยแก้ว แอลอยเซียส แบร์ตรองด์ ดูเหมือนจะเป็นนักเขียนคนแรกที่สร้างสรรค์บทกวีร้อยแก้วให้เป็นวรรณกรรมประเภทย่อย (minor genre) *Gaspard de la Nuit* (ค.ศ. ๑๘๔๒) ของเขาเป็นการรวบรวมผลงานชนิดจินตนิมิต* ตามแบบของ เรมบรินด์ และชาก กาโล ซึ่งเป็นจิตรกรคนสำคัญในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ โดยเขียนเป็นภาษาที่สวยงาม มีจังหวะ มีจินตภาพ* ที่น่าพิศวงและมีจำนวนไม่น้อยที่มีลักษณะวิลักษณะ* ต่อมาชาร์ล-ปีแยร์ โบเดอร์แลร์ก็ได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมชิ้นนี้ ดังจะเห็นได้จาก *Petits poèmes en prose* (ค.ศ. ๑๘๖๙) วรรณกรรมของแบร์ตรองด์น่าจะมีอิทธิพลต่อกวีกลุ่มสัญลักษณ์นิยม* และกวีกลุ่มคติเหนือจริง*

ตัวอย่างบทกวีร้อยแก้ว เช่น *Petits poèmes en prose* (ค.ศ. ๑๘๖๙) ของโบเดอร์แลร์, *Hysteria* (ค.ศ. ๑๙๑๕) ของที.เอส.เอเลียต, *Three Poems* (ค.ศ. ๑๙๗๒) ของจอห์น แอชเบอรี ในบางกรณี บทกวีร้อยแก้วมีลักษณะเช่นเดียวกับร้อยแก้ว แต่ถ้าผู้แต่งเรียกว่าบทกวีร้อยแก้ว ก็นับเป็นบทกวีร้อยแก้ว นักวิจารณ์บางคน เช่น มาร์ก แฮริส (Mark Harris) ไม่ยอมรับว่ามีบทกวีร้อยแก้ว โดยกล่าวว่าไม่มีทั้งบทกวีร้อยแก้วและนวนิยายที่ไม่ใช่เรื่องสมมุติ”

(หน้า 341)

และให้คำจำกัดความของ poetic prose ดังนี้

“poetic prose ร้อยแก้วแนวร้อยกรอง ร้อยแก้ว* ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับบทร้อยกรอง* ในด้านการใช้จังหวะ* ภาษาที่วิจิตรประณีต และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาภาพพจน์* เช่น การเลียนเสียงธรรมชาติ* การกระทบเสียง* และอุปลักษณะ* ตามปรกติมักใช้ร้อยแก้วแนวร้อยกรองในวรรณกรรม* ขนาดสั้นหรือเป็นข้อความสั้นๆ ในวรรณกรรมขนาดยาวเพื่อให้ได้ประสิทธิผลโดยเฉพาะและเพื่อเพิ่ม “อุณหภูมิด้านอารมณ์สะท้อนใจ” นักเขียนหลายคนใช้ร้อยแก้วแนวร้อยกรองเช่น จอห์น ลีลี, เซอร์ทอมัส บราวน์, เจเรมี เทย์เลอร์, ทอมัส เดอ ควินซี, เลอ กงต์ เดอ โลเตรอามง, เฮอร์แมน เมลวิลล์, อาร์ตูร์ แรงโบ, ออสการ์ ไวลด์, เจมส์ จอยซ์, เวอร์จิเนีย วูล์ฟ,

วิลเลียม ฟอล์กเนอร์, ลอร์เรนซ์ เดอร์เรลล์ ตัวอย่างงานที่จัดว่าเป็นร้อยแก้วแนวร้อยกรองในวรรณกรรมไทย เช่น ข้อความตอนพระนางพิมพารำพันถึงพระพุทธเจ้าใน พิมพาพิลาปปริวรรต ปริเฉทที่ ๑๘ และข้อความตอนท่ายในมหานิทานสุตรปริวรรต ปริเฉทที่ ๒๖ ในปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส"

(หน้า 332)

The Crescent Moon เป็นกวีนิพนธ์ที่มีรูปแบบของ poetic prose และ prose poem ดังที่กล่าวมาข้างต้น คือ เป็นงานเขียนชนิดร้อยแก้ว ไม่บังคับฉันทลักษณ์ เขียนด้วยภาษาที่ไพเราะงดงามราวบทกวี มีการใช้กลวิธีทางภาษาเช่น ภาษาภาพพจน์ คำจินตภาพ เพื่อสร้างวรรณศิลป์ ตำราหลายเล่มที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงมาข้างต้นใช้คำเรียกคำประพันธ์ลักษณะนี้แตกต่างกันไป แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้ เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจะขอเรียกสำนวนแปลพระจันทร์เสี้ยวจากต้นฉบับ "*The Crescent Moon*" ว่า "บทกวีร้อยแก้ว" ซึ่งตรงกับคำจำกัดความของ prose poem ตามอย่างพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

2.2 แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์ (Metaphor)

2.2.1 ลักษณะของอุปลักษณ์

Encyclopaedia Britannica ให้คำนิยามอุปลักษณ์ (Metaphor) ดังนี้ "figure of speech that implies comparison between two unlike entities, as distinguished from simile, an explicit comparison signalled by the words 'like' or 'as'."

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้คำนิยามอุปลักษณ์ (Metaphor) ดังนี้ "ภาพพจน์ที่นำเอาสิ่งที่ต่างกัน ๒ สิ่งหรือมากกว่า แต่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกันมาเปรียบเทียบกัน โดยเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งโดยตรง เช่น "เขาเป็นสิงห์ทะเลทราย" หรือ "เธอเป็นแก้วตาดวงใจของพ่อแม่"

Murray Knowles และ Rosamund Moon (2006) กล่าวถึง Metaphor ว่า "Metaphors are [...] instances of non-literal language that involve some kind of comparison or identification: if interpreted literally, they would be nonsensical, impossible, or untrue. The comparison in a metaphor is implicit. If we say that someone is a fox or jewel, and mean that they have some of the qualities that are traditionally associated with foxes or jewels."

ส่วน Larson (1984) กล่าวถึง metaphor ว่า "Metaphors and similes are grammatical forms which represent two propositions in the semantic structure....When a metaphor or simile occurs in the text, it can be very helpful to the translator to analyze it and find the two propositions which are the semantic structure behind the figure of speech. The relationship between the two

propositions is one of comparison. The comparison comes in the comment part of the propositions. The comments are identical or there is some point of similarity.”

สรุปใจความได้ว่า อุปลักษณ์ เป็นกลวิธีทางภาษาในการเปรียบเทียบประเภทหนึ่ง โดยไม่กล่าวเปรียบออกมาตรงๆ (หากกล่าวเปรียบตรงๆ โดยเพิ่มคำว่า เหมือน คล้าย หรือ ดัง จะเรียกว่าอุปมา) สิ่งที่น่ามาเปรียบและสิ่งที่เปรียบถึงนั้นมีความสัมพันธ์บางประการที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันประการใดประการหนึ่ง ซึ่ง Larson เรียกว่า point of similarity

2.2.2 อุปลักษณ์กับภาษาภาพพจน์อื่นๆ

2.2.2.1 ลักษณะของภาษาภาพพจน์

ภาพพจน์ถือเป็นศิลปะแห่งกลวิธีการใช้ภาษา โดยอาศัยกลวิธีการเปรียบเทียบต่างๆ เพื่อให้พลังของถ้อยคำและความหมายนั้นๆ กระแทบใจผู้อ่านหรือผู้ฟัง เกิดภาพที่แจ่มชัดและลึกซึ้งขึ้นในใจ เกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์ตามความคิดตามอารมณ์ที่ผู้ประพันธ์ต้องการ ลักษณะของภาษาภาพพจน์จึงผิดแผกทั้งโครงสร้างความหมายตามตัวอักษร และการเรียงลำดับความคิดจากภาษาธรรมดา²

พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำนิยามของภาพพจน์ ดังนี้ “ภาพพจน์ [พาบพด] น. ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหารทำให้นึกเห็นเป็นภาพ ถ้อยคำที่เรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงโวหาร มีเจตนาให้มีประสิทธิผลต่อความคิด ความเข้าใจ ให้จินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา (อ. figure of speech).”

อุปลักษณ์ เป็นประเภทหนึ่งของภาษาภาพพจน์ที่กินความหมายกว้าง นักวิชาการหลายท่านจัดรวมอุปมา (simile) และบุคลาธิษฐาน (personification) เข้าในกลุ่มของอุปลักษณ์ (metaphor) ด้วย ในขณะที่นักวิชาการบางท่านได้แบ่งแยกชัดเจนว่าอุปมาและบุคลาธิษฐานเป็นภาพพจน์อีกประเภทหนึ่ง นอกเหนือไปจากอุปลักษณ์

2.2.2.1.1 อุปมา (simile)

อุปมา (simile) เป็นประเภทหนึ่งของภาษาภาพพจน์ที่มีลักษณะคล้ายอุปลักษณ์ ภาพพจน์แบบอุปมา คือการกล่าวถึงสิ่งหนึ่งโดยนำไปเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะร่วมบางประการตามธรรมชาติและเห็นได้ชัดเจน มักใช้คำแสดงการเปรียบเทียบ เช่น เหมือน คล้าย ดุจ ราว ดัง ปาน เพียง ประหนึ่ง ฯลฯ เพื่อเชื่อมเนื้อความและความหมายที่ผู้ประพันธ์ต้องการเปรียบเทียบให้เห็นได้ชัดเจน เป็นกลวิธี

² กาจนานา วิชาญปรกรณ์. *แนวทางการวิจัยวรรณคดี*. ภาควิชาภาษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 2542

การเปรียบเทียบที่ตรงไปตรงมากกว่าภาพพจน์ชนิดอื่นๆ พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของอุปมา ดังนี้ **Simile** อุปมา ภาพพจน์ที่นำเอาสิ่งต่างกัน ๒ สิ่งมาเปรียบเทียบกันโดยใช้คำเชื่อม "like" , "as" หรือ "than" หรืออาจใช้กริยา "appear" หรือ "seem"

Murray Knowles และ Rosamund Moon (2006) มีความเห็นว่าอุปมากับอุปลักษณ์แม้จะมีความคล้ายกันมาก แต่ก็มีความแตกต่างที่สำคัญ การเปรียบเทียบของอุปมานั้นชัดเจนในขณะที่การเปรียบเทียบของอุปลักษณ์นั้นเป็นการเปรียบเทียบที่แสดงความหมายโดยนัย ความแตกต่างอยู่ที่ลักษณะการใช้ถ้อยคำที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนหรือตายตัว อุปมาจะมีถ้อยคำแสดงการเปรียบเทียบเช่น เหมือนคล้าย ดัง ขณะที่อุปลักษณ์ไม่มี และการเปรียบเทียบของอุปลักษณ์ไม่เป็นการจริงหรือเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในความเป็นจริง เช่นกล่าวว่า **he is a fox** เป็นเพียงการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของลักษณะบางอย่างของบุคคลกับลักษณะบางอย่างของจิ้งจอก ซึ่งไม่ได้หมายความว่าบุคคลดังกล่าวเป็นจิ้งจอกจริงๆ

Lee A. Jacobus และ F. David Martin (2003) กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างอุปลักษณ์และอุปมาไว้ดังนี้ "The standard definition of the metaphor is that it is a comparison made without any explicit words to tell us a comparison is being made. The simile is the kind of comparison that has explicit words: 'like', 'as', 'than', 'as if' and a few others." สรุปได้ว่า อุปลักษณ์ต่างจากอุปมาตรงที่อุปลักษณ์ไม่มีคำเปรียบชัดเจน เช่น เหมือน หรือ คล้าย ดังเช่นอุปมา แต่ถึงอย่างไรก็ดี ในงานเขียนของเขา เขาได้กล่าวไว้ว่าเมื่อกล่าวถึงการใชภษาภาพพจน์ จะใช้เรียกรวมเป็นอุปลักษณ์ (metaphor) และจะกล่าวเจาะจงถึงอุปมา (simile) เพียงเฉพาะเมื่อจำเป็นเท่านั้น

2.2.2.1.2 บุคลาธิษฐาน (personification)

บุคลาธิษฐาน (personification) เป็นการสมมุติสิ่งไม่มีชีวิต ความคิด นามธรรม หรือสัตว์ ให้มีสติปัญญา อารมณ์ หรือกิริยาอาการเยี่ยงมนุษย์ การใช้บุคลาธิษฐานนิยมใช้กันเป็นประจำในภาษา โดยเฉพาะในวรรณกรรมประเภทบทร้อยกรอง

Murray Knowles และ Rosamund Moon (2006) จัดรวมบุคลาธิษฐานว่าเป็นอุปลักษณ์ชนิดหนึ่งโดยกล่าวว่า "A subtype of metaphor is personification, where something inanimate is treated as if it has human qualities or is capable of human actions." และอธิบายบุคลาธิษฐานว่าเป็น "the attribution of human properties to inanimate objects" หรือการที่วัตถุที่ไม่มีชีวิตมีคุณลักษณะของสิ่งมีชีวิตหรือมนุษย์ และเปรียบเทียบลักษณะของบุคลาธิษฐานกับเรื่องลึกลับหรือเทพนิยายต่างๆ ที่คนกลายเป็นหิน ต้นไม้เดินได้ สายน้ำพูดได้ โดยยกตัวอย่างของบุคลาธิษฐานจากเทพนิยายที่มีชื่อเสียงของ Oscar Wilde ดังนี้

"Wherever he went the Sparrows chirruped, and said to each other. 'what a distinguished stranger!'"

(ตัวอย่างจากหนังสือเรื่อง "Introducing Metaphor" หน้า 125)

Zoltan Kövecses (2002) เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีความเห็นว่าบุคลาธิษฐานเป็นประเภทหนึ่งของอุป
 ลักษณะเช่นกัน และอธิบายว่าบุคลาธิษฐานทำให้เราใช้สิ่งที่เรารู้เกี่ยวกับตัวเราเพื่อทำความเข้าใจแง่มุม
 อื่นๆ ของโลก เช่น เวลา ความตาย แรงธรรมชาติ และสิ่งที่ไม่มีชีวิต Zoltan Kövecses ยกตัวอย่างของ
 “เวลา” ว่าเป็นบุคลาธิษฐานที่นิยมใช้ในงานวรรณกรรมต่างๆ เวลาถูกสมมุติให้เป็นสิ่งมีชีวิตในหลาย
 ลักษณะ เช่น

- TIME IS A THIEF

How soon hath Time, the subtle thief of youth,
 Stolen on his wing my three and twentieth years!

(Milton, Sonnet 7)

- TIME IS A DESTROYER

Does it really exist, Time, the destroyer?
 When will it crush the fortress on the peaceful height?

(Rainer Maria Rilke, Sonnets to Orpheus, 2)

(ตัวอย่างจากหนังสือเรื่อง “*Metaphor: A Practical Introduction*” หน้า 49)

Newmark (1988) เป็นนักวิชาการท่านหนึ่งที่มีความเห็นว่าภาษาภาพพจน์ทุกประเภทจัดอยู่ใน
 กลุ่มอุปลักษณะ (metaphor) ทั้งสิ้น และกล่าวว่าปัญหาการแปลที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือการแปล
 อุปลักษณะ (metaphor) ดังที่เขาได้กล่าวใน *A Textbook of Translation* ดังนี้ “...the most important
 particular problem is the translation of metaphor. By metaphor, I mean any figurative
 expression: the transferred sense of a physical word; the personification of an abstraction; the
 application of a word or collocation to what it does not literally denote.” และได้กล่าวว่า “All
 polysemous words (a heavy heart) and most English phrasal verbs are potentially metaphorical.
 Metaphor may be ‘single’ – viz. one-word – or ‘extended’ (a collocation, an idiom, a sentence, a
 proverb, an allegory, a complete imaginative text)”

เนื่องมาจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันของนักวิชาการหลายท่านและการแยกแยะประเภทของ
 ภาษาภาพพจน์ที่แตกต่างกันในตำราหลายเล่ม นอกจากนี้ ยังไม่ได้มีการจัดแบ่งกลุ่มอย่างชัดเจนว่า
 อุปลักษณะนั้นหมายรวมถึงอุปมาและบุคลาธิษฐานหรือไม่ ในงานวิจัยชิ้นนี้ อุปลักษณะในความหมายของ
 ผู้วิจัยจึงหมายถึงภาพพจน์อุปมาและบุคลาธิษฐานด้วย ผู้วิจัยขอแบ่งหัวข้อการวิเคราะห์งานวิจัยโดย
 แบ่งประเภทของอุปลักษณะในบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ตามหลักทฤษฎีเรื่องอุปลักษณะเชิง
 มโนทัศน์ (conceptual metaphor) และอุปลักษณะจิตภาพ (perceptual metaphor หรือ image
 metaphor) ซึ่งรวมถึงตัวอย่างของภาพพจน์อุปมา (simile) บางตัวอย่างด้วย และแยกกล่าวถึงภาพพจน์

บุคลาธิษฐาน (personification) เป็นอีกหัวข้อหนึ่ง ส่วนภาพพจน์อื่นๆ เช่น อติพจน์ (Hyperbole) สัทพจน์ (onomatopoeia) ปฏิพจน์ (Oxymoron) ฯลฯ ผู้วิจัยจะไม่ขอกล่าวถึง เพราะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้

2.2.3 อุปลักษณะกับคำที่มีความหมายหลายนัย (polysemy)

คำที่มีความหมายหลายนัย (polysemy) เป็นคำที่ใช้เรียกคำที่มีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมายขึ้นไปในพจนานุกรม คำในภาษาอังกฤษโดยทั่วไปมักมีความหมายมากกว่าหนึ่งความหมาย ซึ่งความหมายที่เพิ่มมากขึ้นมานี้เป็นความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปจากความหมายแรกตามกาลเวลา สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำจากความหมายประจำทางภาษานั้นมีอยู่หลายสาเหตุด้วยกัน แต่สาเหตุหลักๆ มักเกิดจากกระบวนการเปรียบเทียบของอุปลักษณะ Murray Knowles และ Rosamund Moon (2006) ยกตัวอย่างคำว่า **branch** ว่า เมื่อกล่าวถึงคำคำนี้ ภาพแรกที่ปรากฏขึ้นในใจของเรามักจะเป็นภาพกิ่งไม้ของต้นไม้ กิ่งไม้ใหม่ในภาพอาจมีลักษณะที่แตกต่างกันไป บ้างอาจนึกถึงภาพกิ่งไม้ที่เต็มไปด้วยใบไม้สีเขียวหรือดอกไม้ทั่วทั้งกิ่ง หรืออาจเป็นกิ่งไม้เปล่าที่ปราศจากใบไม้ บ้างอาจนึกถึงกิ่งของต้นสน หรือกิ่งไม้แห้งที่อยู่บนพื้นดิน ไม่ว่าแต่ละคนจะเกิดมโนภาพที่แตกต่างกันไปมากน้อยเพียงใด มโนภาพแรกที่เกิดขึ้นเมื่อนึกถึง **branch** ย่อมหนีไม่พ้นภาพกิ่งไม้ที่เป็นส่วนหนึ่งของต้นไม้วจนานุกรมส่วนมากให้คำนิยาม **branch** ในความหมายที่เกี่ยวข้องกับต้นไม้เป็นความหมายแรกเช่นกัน แต่นอกจากความหมายแรกแล้วก็ยังมีคำอื่น ๆ เช่น

- A subsidiary road, railway, or stream, leading off a larger one
- A subsidiary office or place of business that is part of a larger organization (a branch office; the local branch of a nationwide chain of stores)
- A division or sub-area of study or learning (branches of learning)
- A sub-division of a family (another branch of the family settled in Texas)

พจนานุกรมบางเล่มรวมความหมายเหล่านี้เข้าด้วยกัน บางเล่มก็แยกความหมายเหล่านี้จากกัน อย่างชัดเจน และเสริมความหมายเฉพาะทางอื่นๆ เข้าไปด้วย เช่นความหมายที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และฟิสิกส์ นอกจากนี้ **branch** ยังอาจใช้เป็นรูปกริยา (verb) ได้อีกด้วยในความหมายว่า “to go in a different direction” ทั้งในความหมายประจำและความหมายเปรียบเทียบ เช่นในตัวอย่างที่ว่า “the path branches off here and they decided to branch out on their own” จะเห็นได้ว่า ความหมายเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นนั้นได้ฝังรากลึกลงในภาษา เมื่อคำดังกล่าวถูกนำมาใช้ในความหมายเปรียบเทียบจึงไม่เป็นเรื่องยากที่จะเข้าใจและสามารถเชื่อมโยงความคล้ายคลึงหรือหลักในการเปรียบดังกล่าว พจนานุกรม OED (Oxford English Dictionary) ได้บันทึกความหมายที่เกี่ยวข้องกับ

ต้นไม้ของคำว่า **branch** ไว้ว่าปรากฏครั้งแรกในภาษาอังกฤษเมื่อปลายศตวรรษที่สิบสาม และบันทึกความหมายเปรียบเทียบอื่นๆ ว่าปรากฏขึ้นในอีกสองศตวรรษให้หลัง ดังนั้นความหมายเปรียบเทียบของคำดังกล่าวจึงมีความเก่าแก่และกลายเป็นสิ่งธรรมดาสามัญไปแล้ว

คำอธิบายของ Murray Knowles และ Rosamund Moon ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าคำที่มีความหมายหลายนัยซึ่งใช้กันอยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวันนั้น ความหมายอื่นๆ นอกจากความหมายประจำทางภาษาความหมายแรกเป็นความหมายในเชิงอุปลักษณ์หรือความหมายเปรียบเทียบทั้งสิ้น แต่เนื่องจากความหมายในเชิงอุปลักษณ์เหล่านี้เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานและแทรกซึมอยู่ในภาษาจนเราใช้กันเป็นเรื่องธรรมดาสามัญ เราจึงแทบไม่ได้ตระหนักว่าความหมายนอกเหนือจากความหมายประจำนั้นเป็นความหมายเปรียบเทียบหรือความหมายในเชิงอุปลักษณ์ ที่ไม่ได้เป็นกลวิธีทางภาษาที่พิสดารหรือแปลกใหม่อย่างไรเลย แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องของอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ที่ George Lakoff และ Mark Johnson เป็นผู้เสนอไว้ในหนังสือเรื่อง *Metaphor We Live By* ดังจะได้กล่าวถึงต่อไป

2.2.4 แนวคิดเรื่องอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor)

การศึกษาเรื่องอุปลักษณ์ในแวดวงภาษาศาสตร์เป็นไปอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย มีทฤษฎีทางภาษาศาสตร์มากมายที่กล่าวถึงเรื่องอุปลักษณ์ (metaphor) ในปี 1980 George Lakoff และ Mark Johnson ได้เขียนหนังสือเรื่อง *Metaphor We Live By* ซึ่งเสนอแนวทางใหม่ในการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีอุปลักษณ์ ประเด็นที่น่าสนใจคือ Lakoff และ Johnson (1980/2003:3) กล่าวไว้ว่า อุปลักษณ์นั้นเป็นสิ่งสามัญของภาษาที่เราใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นส่วนหนึ่งของความคิดและการกระทำ ไม่ใช่กลวิธีทางภาษาที่แปลกอย่างไรเลย ดังที่เขากล่าวไว้ว่า “Metaphor is for most people a device of the poetic imagination and the rhetorical flourish—a matter of extraordinary rather than ordinary language. Moreover, metaphor is typically viewed as characteristic of language alone, a matter of words rather than thought and action. For this reason, most people think they can get along perfectly well without metaphor. We have found, on the contrary, that metaphor is pervasive in everyday life, not just in language but in thought and action. Our ordinary conceptual system, in terms of which we both think and act, is fundamentally metaphorical in nature” George Lakoff และ Mark Johnson เรียกลักษณะของอุปลักษณ์ดังกล่าวว่า conceptual metaphor (ผู้วิจัยขอเรียกว่า อุปลักษณ์มโนทัศน์)

สิ่งที่น่าสนใจในทฤษฎีของ George Lakoff และ Mark Johnson ในเรื่อง conceptual metaphor คือ conceptual metaphor เป็นสิ่งที่เราใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันโดยที่เราเคยชินและแทบไม่ได้ตระหนักถึงความมีอยู่ของมัน conceptual metaphor กลืนไปกับรูปของภาษาโดยสอดคล้องกับความคิดและการกระทำของเจ้าของภาษา อาจกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบการเปรียบเทียบรูปแบบหนึ่ง ที่เกิดขึ้นในความคิด

ของมนุษย์ เป็นไปโดยธรรมชาติ และใช้กันอย่างแพร่หลายและเคยชิน จนแทบลืมไปว่ากระบวนการถ่ายทอดภาษาดังกล่าวเป็นผลมาจากกระบวนการคิดโดยจับคู่มนทัศน์ (concept) ของสองสิ่งที่สอดคล้องกัน George Lakoff และ Mark Johnson ยกตัวอย่างมนทัศน์ (concept) ของมนุษย์ที่ว่า ARGUMENT IS WAR หรือ ARGUMENT AS WAR มนุษย์มีแนวคิดเปรียบเทียบข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งว่าเป็นดังสงคราม ดังจะเห็นได้จากการใช้ภาษาที่ใช้กันมากมายและแพร่หลาย ดังนี้

- Your claims are *indefensible*.
- He *attacked* every weak point in my argument.
- His criticisms were *right on target*.
- I *demolished* his argument.
- I've never *won* an argument with him.
- You disagree? Okay, *shoot!*
- If you use that *strategy*, he'll *wipe you out*.
- He *shot down* all of my arguments.

(ตัวอย่างจากหนังสือเรื่อง Metaphor We Live By)

จากตัวอย่างข้างต้น คำที่ใช้เป็นตัวเอนแสดงให้เห็นถึงมนทัศน์ (concept) ของเจ้าของภาษาที่เชื่อมโยงมนทัศน์ของข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งเข้ากับมนทัศน์ของการทำสงคราม แสดงออกในรูปภาษาที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันทั่วไปอย่างเป็นธรรมชาติ นอกจากตัวอย่างดังกล่าว ยังมีตัวอย่างอื่นๆ ที่แสดงการใช้ conceptual metaphor ในชีวิตประจำวัน ดังที่ George Lakoff และ Mark Johnson ยกตัวอย่างไว้ (1980:7) ดังนี้ "To get an idea of how metaphorical expressions in everyday language can give us insight into the metaphorical nature of the concepts that structure our everyday activities, let us consider the metaphorical concept TIME IS MONEY as it is reflected in contemporary English

- You're *wasting* my time.
- This gadget will *save* you hours.
- I don't *have* the time to *give* you.
- How do you *spend* your time these days?
- That flat tire *cost* me as hour.
- I've *invested* a lot of time in her.
- You need to *budget* your time.
- You don't *use* your time *profitably*.

(ตัวอย่างจากหนังสือเรื่อง Metaphor We Live By)

ลักษณะการใช้ metaphor ในตัวอย่าง TIME IS MONEY หรือ TIME AS MONEY ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่เชื่อมโยงมโนทัศน์ของเวลาเข้ากับมโนทัศน์ของเงิน ในวัฒนธรรมของภาษานั้นๆ นอกจากนี้ตัวอย่างทั้งสองที่ยกมาข้างต้นนี้แล้ว conceptual metaphor ยังปรากฏอีกมากมายในภาษา ขึ้นอยู่กับการเชื่อมโยงมโนทัศน์ของสิ่งสองสิ่งในแต่ละภาษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของภาษานั้นๆ ด้วย Lakoff และ Johnson ไม่ได้มองอุปลักษณะในแนวปริชาน (cognitive) ว่าเป็นเพียงแค่สิ่งที่เกิดขึ้นทางภาษาศาสตร์ แต่มองว่าเป็นปรากฏการณ์ทางปริชานที่ประกอบทั้งระบบภาษาและระบบความคิดเข้าด้วยกัน หลักการนี้มีอยู่ในวิธีการที่มนุษย์สร้างระบบความรู้ต่างๆ และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบมโนทัศน์ (conceptual domain) หนึ่งโดยใช้อีกมโนทัศน์เป็นตัวช่วย ความสามารถนี้เป็นผลมาจากการที่ระบบการสร้างมโนทัศน์ทำการสร้างและกำหนดกรอบทางความคิดด้วยการใช้อุปลักษณะจุดนี้เองที่ถือเป็นความคิดที่ได้รับการกลั่นกรองโดยระบบการรับรู้ความหมาย

Zoltán Kövecses (2002) กล่าวถึงคำนิยามของ metaphor ในเชิงภาษาศาสตร์แนวปริชาน (cognitive linguistics) ว่า "...metaphor is defined as understanding one conceptual domain in terms of another conceptual domain." และ conceptual metaphor ประกอบด้วย "two conceptual domains in which one domain is understood in terms of another." Zoltán Kövecses อธิบายถึงทฤษฎีของ Lakoff ที่ว่า กรอบมโนทัศน์ที่เราใช้เป็นส่วนอุปลักษณะเพื่อให้เข้าใจอีกกรอบมโนทัศน์หนึ่งเรียกว่า source domain ส่วนกรอบความคิดอีกกรอบหนึ่งที่เราพยายามทำความเข้าใจโดยใช้ source domain อ้างอิงถึงนั้นเราเรียกว่า target domain ดังตัวอย่างอุปลักษณะที่ยกมาข้างต้น ARGUMENT IS WAR และ TIME IS MONEY นั้น war และ money คือกรอบมโนทัศน์ที่เรานำมาใช้เป็นอุปลักษณะเพื่อให้เข้าใจลักษณะของ argument และ time ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เราจึงเรียกเป็น source domain ส่วน argument และ time เป็นกรอบมโนทัศน์ที่เราพยายามทำความเข้าใจผ่านกรอบมโนทัศน์ของ war และ money เราจึงเรียกว่าเป็น target domain ส่วนรูปประโยคที่ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้นเพื่อแสดงหลักฐานของกรอบมโนทัศน์อุปลักษณะนั้นเรียกว่า the metaphorical linguistic expressions

ตัวอย่างของอุปลักษณะมโนทัศน์ (conceptual metaphor) ที่พบในบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ได้แก่

- He knows that there is room for endless joy in mother's little corner of a heart..(จากเรื่อง Baby's way)

Conceptual metaphor ในตัวอย่างดังกล่าวคือ HEART AS A PLACE โดยมี source domain คือ a place และมี target domain คือ heart ผู้เขียนใช้กรอบมโนทัศน์ของสถานที่ ซึ่งอาจเป็นห้อง หรือพื้นที่ว่าง ที่สามารถบรรจุสิ่งต่างๆ ได้ มาเชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของหัวใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่มักใช้

ในความหมายที่สามารถบรรจุสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น ความรัก หรือบุคคลอันเป็นที่รัก ตัวอย่างดังกล่าวมีคำศัพท์ที่แสดงกรอบมโนทัศน์ของสถานที่ คือคำว่า room และ corner

2.2.5 แนวคิดเรื่องอุปลักษณจิตภาพ (perceptual metaphor หรือ image metaphor)

แนวคิดเรื่องอุปลักษณจิตภาพนี้ ตำราบางเล่มเรียกว่า perceptual metaphor บางเล่มเรียกว่า image metaphor แต่ยังไม่พบศัพท์บัญญัติเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยจึงขอเรียกว่าอุปลักษณจิตภาพ เนื่องจากเป็นประเภทหนึ่งของอุปลักษณที่แสดงการเปรียบเทียบโดยมีลักษณะเด่น คือ เปรียบโดยให้ภาพหนึ่งเป็นกรอบมโนทัศน์ของอีกภาพหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน อุปลักษณจิตภาพนี้ไม่อาจแยกขาดจากอุปลักษณมโนทัศน์ เนื่องจากการเปรียบเทียบใช้ภาพของสิ่ง ๆ หนึ่งมาเป็นแนวกำหนดภาพของอีกสิ่งหนึ่งที่ต้องการพูดถึงให้เกิดภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จำเป็นต้องอาศัยกรอบมโนทัศน์เป็นตัวกำหนดในการเชื่อมโยงเช่นกัน จึงจะก่อให้เกิดภาพได้

Zoltan Kövecses (2002) กล่าวถึงอุปลักษณจิตภาพไว้ในหนังสือ *Metaphor: A Practical Introduction* โดยเรียกว่าเป็น image metaphor ตัวอย่างของอุปลักษณจิตภาพที่ Zoltan Kövecses ยกมาอธิบายคือ *My wife...whose waist is an hourglass.* และได้อธิบายไว้ว่า ตัวอย่างดังกล่าวได้ให้รายละเอียดของภาพสองภาพด้วยกัน ภาพแรกคือรูปร่างของหญิงสาวและอีกภาพคือภาพของนาฬิกาทราย ภาพทั้งสองนั้นยึดรูปร่างของวัตถุสองชนิดเป็นเกณฑ์ จากอุปลักษณดังกล่าว เรามองเห็นรูปลักษณของนาฬิกาทราย และจับเอามโนภาพที่ได้นั้นไปเป็นกรอบของภาพรูปร่างของหญิงสาว สิ่งที่น่าสนใจคือ อุปลักษณดังกล่าวไม่ได้ให้รายละเอียดใดๆ เกี่ยวกับส่วนหนึ่งส่วนใดของนาฬิกาทรายที่เปรียบได้กับรูปร่างของหญิงสาวเลย แต่เราก็มารู้้อย่างแน่ชัดว่าส่วนใดของนาฬิกาทรายที่คล้ายคลึงกับรูปร่างของหญิงสาว สิ่งนี้เองที่ทำให้อุปลักษณจิตภาพมีความเกี่ยวข้องกับอุปลักษณมโนทัศน์ด้วยเช่นกัน เพราะต้องอาศัยบทบาทกรอบมโนทัศน์ในการทำความเข้าใจการเปรียบเทียบดังกล่าว นอกเหนือไปจากรูปภาษา

Ning Yu (1998) ได้กล่าวถึงอุปลักษณจิตภาพ (Image metaphor) ในหนังสือเรื่อง *The Contemporary Theory of Metaphor: A Perspective from Chinese* มีใจความสรุปได้ว่า อุปลักษณจิตภาพนั้นคือการเชื่อมโยงภาพสองภาพเข้าด้วยกัน และแตกต่างจาก conceptual metaphor ซึ่งเชื่อมโยงกรอบมโนทัศน์สองกรอบมโนทัศน์เข้าด้วยกัน (source domain และ target domain) อุปลักษณจิตภาพนี้เป็นการเชื่อมโยงภาพที่เกิดขึ้นและจบลงในครั้งเดียว (one-shot image-mappings) โดยไม่เกี่ยวข้องกับหลักความเป็นเหตุเป็นผลในชีวิตประจำวันเหมือนกับอุปลักษณมโนทัศน์ (conceptual metaphor)

Lee A. Jacobus และ F. David Martin (2003) อธิบายความแตกต่างของอุปลักษณมโนทัศน์ (conceptual metaphor) และอุปลักษณจิตภาพ (perceptual metaphor หรือ image metaphor) ไว้ว่า

ชัดเจน ในหนังสือเรื่อง *Humanities Through the Arts* จากตัวอย่างบทกวีเรื่อง "The Grave of Little Su" ของกวีชาวจีน Li Ho (791-817) ซึ่งแปลเป็นภาษาอังกฤษจากต้นฉบับภาษาจีน ดังนี้

I ride a coach with lacquered sides,
 My love rides a dark piebald horse.
 Where shall we bind our heart as one?
 On West Mound, beneath the pines and cypresses
 Dew on the secret orchid
 No thing to bind the heart to.
 Misted flowers I cannot bear to cut.
 Grass like a cushion,
 The pine like a parasol:
 The wind is a skirt,
 The waters are tinkling pendants.
 A coach with lacquered sides
 Waits for someone in the evening.
 Cold blue candle-flames
 Strain to shine bright.
 Beneath West Mound
 The wind puffs the rain.

Lee A. Jacobus และ F. David Martin (2003) อธิบายว่า "One kind of metaphor tends to evoke an image and involves us mainly on a perceptual level--because we perceive in our imagination something of what we would perceive were we there. This kind we shall call a perceptual metaphor. Another kind of metaphor tends to evoke ideas, gives us information that is mainly conceptual. This kind of metaphor we shall call a conceptual metaphor. To tell us the pine is like a parasol is basically perceptual : Were we there, we would see that the cone shape of the pine resembles that of a parasol. But to tell us the wind is a skirt is to go far beyond perception and simple likeness. The metaphor lures us to reflect upon the suggestion that the wind resembles a skirt, and we begin to think about the ways in which this might be true" สรุปความได้ว่า perceptual metaphor จะกระตุ้นให้เกิดมโนภาพขึ้นและมีความเกี่ยวโยงกับกรอบความคิดในระดับของประสาทสัมผัส เช่น การกล่าวเปรียบว่า The pine is like a parasol นั้น ผู้อ่านย่อมเกิดภาพที่ชัดเจนถึงรูปร่างที่เหมือนร่มของต้นสน ส่วน conceptual metaphor จะกระตุ้นมโนทัศน์ มีความเกี่ยวโยงกับการสร้างกรอบมโนทัศน์ซึ่งให้ข้อมูลบางประการแก่ผู้อ่าน เช่นเปรียบเทียบ

The wind is a skirt นั้นเป็นการเปรียบเทียบที่อยู่เหนือกรอบมโนภาพหรือความเหมือนโดยทั่วไป แต่จะต้องอาศัยข้อมูลหรือกรอบมโนทัศน์บางประการจึงจะเข้าใจการเปรียบดังกล่าวได้

Guy Ashkenazi (2006) ได้กล่าวถึงการใช้ perceptual metaphor ในบทความจุลสารอิเล็กทรอนิกส์ *Metaphors in Science and Art: Enhancing Human Awareness and Perception* Vol. 11, No. 1 ของมหาวิทยาลัย The Hebrew University โดยมีใจความสรุปได้ว่า ในงานวรรณกรรมนั้น ประสบการณ์ตรงของผู้ประพันธ์มักถูกถ่ายทอดผ่านการใช้อุปลักษณ์ ซึ่งใช้เพื่อเป็นการเน้นย้ำความเหมือนหรือคล้ายคลึงระหว่างประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบัน การใช้อุปลักษณ์อาจใช้ตรงตัวได้เช่นกัน (เปรียบเทียบโดยตรงเช่นเดียวกับอุปมา) Guy Ashkenazi ได้ยกตัวอย่าง perceptual metaphor ที่ตัดตอนมาจากเรื่อง *Moby Dick* ของ Herman Melville ดังนี้ *"It was while gliding through these latter waters that one serene and moonlight night, when all the waves rolled by like scrolls of silver..."* Guy Ashkenazi อธิบายไว้ว่า ผู้ประพันธ์ได้ตีความภาพของคลื่นที่ต้องแสงจันทร์โดยนำไปเปรียบกับโครงสร้างของประสบการณ์ในอดีต ซึ่งก็คือ รูปร่างลักษณะของกระดาษหรือเอกสารสำคัญในสมัยโบราณที่มีลักษณะเป็นม้วน³ และความเป็นประกายแวววาวของเงิน (the shape of scrolls and the glistening of silver) การใช้อุปลักษณ์จิตภาพดังกล่าวเป็นการบอกนัยทางบริบทแก่ผู้อ่าน ให้ผู้อ่านได้ชื่นชมและตีความต่ำกับภาพธรรมชาติดังกล่าวด้วยวิธีและมุมมองที่แตกต่างจากเดิม ดังนั้นผู้อ่านที่มองเกลียวคลื่นโดยมองเห็นเป็นภาพที่ผู้ประพันธ์ได้เปรียบเปรยไว้ คือมองเกลียวคลื่นเป็นรูปร่างของเกลียวสีเงินแวววาวที่ม้วนเข้าหาฝั่ง ย่อมจะมีความรู้สึกซาบซึ้งตีความต่ำกับความงดงามของภาพได้มากยิ่งขึ้นกว่าผู้อ่านที่เพียงมองฉากของทะเลธรรมดายามค่ำคืน⁴

จากตัวอย่างของ Guy Ashkenazi ข้างต้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะการเปรียบเทียบ perceptual metaphor นั้นอาจรวมถึงการใช้อุปมาโดยมุ่งเปรียบเทียบเพื่อให้ภาพชัดเจน (when all the waves rolled by like scrolls of silver) ดังนั้น เมื่อมุ่งพิจารณาจากหน้าที่และลักษณะของผลที่เกิดจากการเปรียบเทียบ ซึ่งในที่นี้คือการมุ่งให้เกิดภาพ การใช้อุปมา (simile) ในบางโอกาสจึงอาจจัดรวมอยู่ในกลุ่มของ perceptual metaphor ได้ด้วย

ตัวอย่างของอุปลักษณ์จิตภาพที่พบในบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ได้แก่

³ Scroll มีความหมายว่า a long roll of paper or similar material, especially one with official written information or ancient writing on it ตามความหมายในพจนานุกรม *Macmillan Dictionary for Advanced Learners*

⁴ สรุปความมาจาก หน้า 5 ของบทความจุลสารอิเล็กทรอนิกส์ *Metaphors in Science and Art: Enhancing Human Awareness and Perception* Vol. 11, No. 1 ของมหาวิทยาลัย The Hebrew University โดย Guy Ashkenazi

- The wind is roaring and struggling among the bamboo branches like a wild beast tangled in a net. (จากเรื่อง The Rainy Day)

Perceptual metaphor ในตัวอย่างนี้ คือการใช้อุปมาเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นภาพ การใช้อุปมาเปรียบลมแรงที่ส่งเสียงดังสนั่นขณะที่กรรโชกผ่านตงไผ่ ว่าเป็นเหมือนสัตว์ป่าที่กำลังดิ้นขลุกอยู่ในตาข่ายทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพ มองเห็นภาพแรงลมที่กระหน่ำใส่ตงไผ่จนเกิดเสียงดังลั่นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์การแปลงอุปลักษณ์ทั้งสองชนิดของบทแปลทั้งสองฉบับ ว่าเป็นไปในแนวทางที่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตไว้หรือไม่ ประการใด ข้อสังเกตดังกล่าว คือ สำนวนแปลสำนวนแรกแปลงอุปลักษณ์โดยโน้มเข้าหาภาษาปลายทาง คือ มีลีลาการแปลแบบพรรณนาความ มุ่งอธิบายอุปลักษณ์และอธิบายการเชื่อมโยงเปรียบเทียบของอุปลักษณ์ ในขณะที่สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลงอุปลักษณ์โดยโน้มเข้าหาภาษาต้นทาง มีลีลาการแปลโดยใช้ภาษาที่กระชับ สั้น และมักใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ แต่ไม่นิยมอธิบายอุปลักษณ์ในบทแปล อุปลักษณ์ที่ผู้วิจัยจะมุ่งศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ได้แก่อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor) อุปลักษณ์จิตภาพ (perceptual metaphor หรือ image metaphor) และภาพพจน์บุคลาธิษฐาน (personification) ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างในวิธีการที่ผู้แปลทั้งสองเลือกใช้ และประเมินการรักษาแนวคิดและอรรถรสของสำนวนแปล ว่าทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์หรือไม่ ประการใด ซึ่งทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยจะเสนอแนวทางการวิเคราะห์สำนวนแปลทั้งสองฉบับในบทที่ 4 โดยละเอียดต่อไป

หมายเหตุ สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาวิจัยอุปลักษณ์ (metaphor) โดยแบ่งเป็น การวิเคราะห์การแปลงอุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor) อุปลักษณ์จิตภาพ (perceptual metaphor หรือ image metaphor) และภาพพจน์บุคลาธิษฐาน (personification) โดยไม่ได้กล่าวถึงภาษาภาพพจน์อื่นๆ เนื่องด้วยเหตุผลที่ว่า ตำราทางวิชาการหลายเล่มตั้งที่ผู้วิจัยได้กล่าวอ้างถึงข้างต้นได้จัดรวมอุปมา (simile) และบุคลาธิษฐาน (personification) ว่าเป็นประเภทหนึ่งของอุปลักษณ์ (metaphor) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาวิจัยเรื่องอุปลักษณ์โดยรวมอุปมา (simile) และบุคลาธิษฐาน (personification) ไว้ในการศึกษาวิจัยด้วย เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ นอกเหนือจากความน่าสนใจเรื่องการใช้อุปลักษณ์มโนทัศน์ซึ่งสะท้อนกรอบมโนทัศน์และความคิดของต้นฉบับ รวมถึงความน่าสนใจของอุปลักษณ์จิตภาพที่เปรียบให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพสองภาพที่เชื่อมโยงกันแล้ว ภาพพจน์บุคลาธิษฐานในบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ยังจัดเป็นอุปลักษณ์ที่มีความโดดเด่นและพบตัวอย่างที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ภาพพจน์ชนิดอื่นๆ เช่น อติพจน์ (Hyperbole) สัทพจน์ (onomatopoeia) ปฏิพจน์ (Oxymoron) ฯลฯ มีปรากฏใช้เพียงประปรายและไม่ได้มีความโดดเด่นมากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอไม่กล่าวถึงภาพพจน์อื่นๆ ในงานวิจัยฉบับนี้เนื่องจากไม่ได้มีบทบาทที่สำคัญและไม่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาวิจัย

บทที่ 3

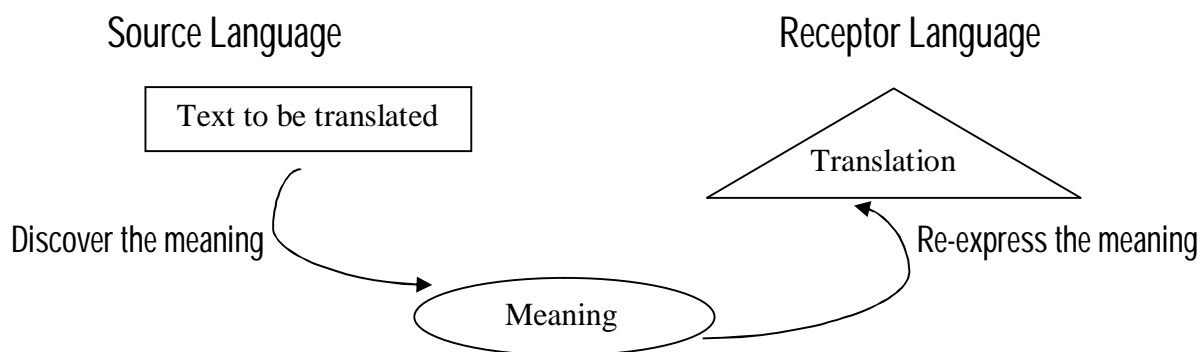
ทฤษฎีการแปลที่เกี่ยวข้อง

3.1 รูปภาษาและความหมาย (Form and Meaning) และแนวทางการแปลแบบตีความ (Interpretive Approach)

การแปล คือ คือการถ่ายทอดภาษา จากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง ทั้งในแง่รูปภาษาและความหมาย รูปแบบของภาษาในที่นี้ ได้แก่ คำ วลี อนุประโยค ประโยค ย่อหน้า ซึ่งพบอยู่ในทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เมื่อกล่าวถึงรูปภาษาจะหมายความถึงโครงสร้างภาษาระดับพื้นผิว ในศาสตร์การแปลนั้น รูปแบบของภาษาหนึ่งจะถูกแทนที่ด้วยรูปแบบของอีกภาษาหนึ่ง ส่วนความหมายเป็นสิ่งที่ยังคงรักษาไว้ให้คงเดิม แม้จะถ่ายทอดข้ามภาษาก็ตาม มีเพียงรูปภาษาเท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลง

Larson (1984) กล่าวถึงเรื่องรูปภาษาและความหมาย (Form and Meaning) ไว้ว่า "the translation consists of transferring the meaning of the source language into the receptor language. This is done by going from the form of the first language to the form of a second language by way of semantic structure. It is meaning which is being transferred and must be held constant. Only the form changes." สรุปใจความได้ดังนี้ การแปลนั้นโดยพื้นฐานแล้วเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของภาษาอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านโครงสร้างและไวยากรณ์ของภาษาสองภาษา สิ่งสำคัญที่ต้องคงรักษาไว้ในการถ่ายทอดข้ามภาษาคือความหมาย ส่วนรูปภาษานั้นย่อมเปลี่ยนแปลงไป ผู้แปลจะต้องทำความเข้าใจภาษาต้นทางทั้งในระดับคำ ไวยากรณ์ บริบทในการสื่อสาร รวมถึงบริบททางวัฒนธรรม เพื่อที่จะสามารถสกัดเอาความหมายจากภาษาต้นทางมาถ่ายทอดในภาษาปลายทางด้วยคำ ไวยากรณ์ ของภาษาปลายทาง โดยคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมด้วย

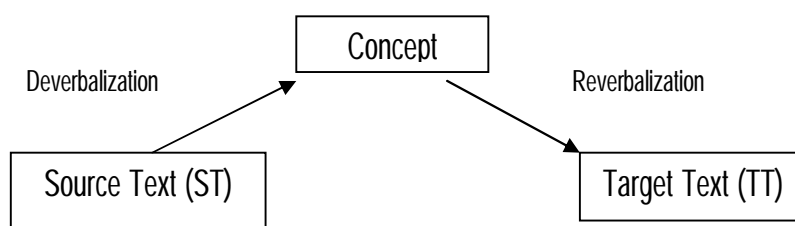
Larson ได้เสนอแผนภาพดังต่อไปนี้

Larson กล่าวว่า งานแปลที่ดีนั้นคืองานแปลที่ ก) ใช้รูปแบบที่เป็นธรรมชาติมากที่สุดภาษาปลายทาง ข) สื่อสารความหมายที่ผู้อ่านในภาษาต้นทางได้รับไปยังผู้อ่านในภาษาปลายทางให้ได้มากที่สุด และ ค) รักษาพลังและอำนาจของภาษาต้นทางไว้ได้ (ในที่นี้พลังอำนาจ 'dynamics' คือการที่งานแปลสามารถกระตุ้นให้เกิดผลตอบสนองได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ) Larson กล่าวถึง meaning ว่า รูปภาษาหนึ่งอาจสื่อความได้หลายความหมาย และในทางกลับกัน ความหมายหนึ่งอาจถ่ายทอดได้หลายรูปแบบเช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น ความหมายของ "the cat is black" อาจถ่ายทอดได้ดังต่อไปนี้ "the cat is black, the black cat, and the cat, which is black" ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าความหมายที่ต้องการสื่อมีความเกี่ยวข้องกับความหมายอื่นๆ ในบริบทอย่างไร

ทฤษฎีเรื่องรูปภาษาและความหมายของ Larson สอดคล้องกับทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Interpretive Theory) ของโมนิกา เซเลสท์โกวิทซ์ และ มาริอานน์ เลเดเรร์ ซึ่งผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงหลักพื้นฐานของทฤษฎีดังกล่าวเล็กน้อยพอเข้าใจ ดังนี้

ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายนั้น ให้ความสำคัญกับความหมายเป็นหลัก เช่นเดียวกับแนวคิดเรื่องรูปภาษาและความหมายของ Larson ทฤษฎีกล่าวว่า เป้าหมายของการแปลไม่ได้อยู่ที่ "รูปภาษา" แต่อยู่ที่ "ความหมาย" ที่ต้นฉบับต้องการสื่อ ภาษาเป็นเพียงเครื่องมือในการถ่ายทอดความหมายเท่านั้น ทฤษฎีนี้แบ่งองค์ประกอบในการแปลดังนี้ คือ 1) ตัวบทต้นฉบับ หรือวาทกรรมที่เขียนด้วยภาษา ก. (Source Text) 2) มโนทัศน์ (Concept) และ 3) ตัวบทฉบับแปล หรือวาทกรรมที่เขียนด้วยภาษา ข. (Target Text)

ความหมายมีสองระดับ คือ 1. ความหมายประจำทางภาษา (signification) คือ แนวคิดที่ผูกติดอยู่กับคำต่างๆ หรือโครงสร้างประโยคแบบต่างๆ แต่ละคำอาจไม่ได้มีเพียงหนึ่งความหมาย แต่มีเครือข่ายของความหมายประจำจำนวนหนึ่งผูกติดอยู่ 2. ความหมายระดับวาทกรรม (Meaning) เป็นความหมายที่ไม่ได้ปรากฏเป็นหน่วยๆ อยู่ในคำแต่ละคำ หรือประโยคแต่ละประโยค แต่เป็นความเชื่อมโยงระหว่างคำ ประโยคและบริบท อาจเปลี่ยนแปลงตามการใช้และบริบทแวดล้อม เช่นบริบทสถานการณ์ หรือบริบทวัฒนธรรม ดังนั้นการแปลจึงควรยึดความหมายระดับวาทกรรมเป็นหลัก

เนื่องจากรูปภาพเป็นเพียงแคร์รหัสหรือระบบในการถ่ายทอด มีไวยากรณ์เป็นเงื่อนไข แต่สิ่งที่ส่งผ่านไป ยังตัวบทฉบับแปลที่แท้จริงคือความหมายนั่นเอง

สรุปได้ว่า การแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งย่อมมีความเกี่ยวข้องกับรูปภาพและความหมาย ธรรมชาติของแต่ละภาษาจะมีรูปภาพที่แตกต่างกัน และรูปภาพเหล่านี้อาจสื่อความหมาย ทั้งความหมายประจำ และความหมายระดับวาทกรรม การแปลโดยคงรูปภาพต้นฉบับย่อมก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงความหมายในบทแปลหรืออย่างน้อยที่สุดบทแปลจะมีรูปภาพที่ไม่เป็นธรรมชาติ ความหมายจึงมีความสำคัญเหนือรูปภาพ การถ่ายทอดความหมายในการแปล จึงจำเป็นที่จะต้อง เปลี่ยนแปลงรูปภาพเพื่อรักษาความหมายไว้ไม่ให้เปลี่ยนแปลง และความหมายที่ผู้แปลถ่ายทอดจาก ต้นฉบับไปยังบทแปลเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดสมมูลภาพในการแปล ซึ่งถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการ แปล ยิ่งการแปลอุปสรรคและภาษาภาพพจน์อื่นๆ ด้วยแล้ว ความหมายระดับวาทกรรมย่อมเป็นสิ่ง สำคัญที่ผู้แปลต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปรียบเทียบในภาษาภาพพจน์ย่อมไม่ได้มี ความหมายตรงตัว และความหมายที่แท้จริงที่ผู้เขียนหมายถึงมักไม่ใช่ความหมายแรกที่พบใน พจนานุกรม ยกตัวอย่างจากเรื่อง *Baby's Way* ดังนี้ "Though with the smile of his dear face he draws mother's yearning heart to him" อุปสรรคเชิงมนทัศน์ในที่นี้ คือ EMOTION AS NATURAL FORCE โดยใช้รูปคำว่า draw ในการเปรียบ กรอบมนทัศน์ของอารมณ์ความรู้สึกถวิลหาอาหารของผู้ เป็นแม่ คือ Target domain โดยนำกรอบมนทัศน์ของแรงดึงดูด หรือพลังตามธรรมชาติ ซึ่งมีผลต่อ ความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของมนุษย์มาเป็น Source domain หากเปิดพจนานุกรมความหมายแรกของ คำว่า draw ที่พบใน *Macmillan English Dictionary* จะเป็นดังนี้ "to create a picture by making lines with a pen or pencil" ส่วนความหมายที่เหมาะสมกับบริบทข้างต้นนั้นใกล้เคียงกับความหมายที่ 7 ซึ่งก็คือ "to get a particular reaction from people" ดังนั้นจึงพิสูจน์ได้ว่า สิ่งสำคัญที่ถูกถ่ายทอดข้ามภาษา ไม่ได้อยู่ที่รูปภาพ แต่อยู่ที่ความหมายซึ่งต้องพิจารณาจากบริบทการใช้ภาษานั้นเอง

3.2 สมมูลภาพ (Equivalence)

แนวคิดเรื่องสมมูลภาพเป็นกรอบความคิดหลักในทฤษฎีการแปล จัดเป็นเงื่อนไขสำคัญในการ ศึกษาพิจารณางานแปล นักทฤษฎีที่ศึกษาทฤษฎีสมมูลภาพจำนวนมากมักให้คำนิยามสมมูลภาพว่า เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทต้นฉบับและตัวบทเป้าหมายที่มุ่งพิจารณาว่าตัวบทเป้าหมายสามารถ จัดเป็นงานแปลได้หรือไม่เบื้องต้น

Nord (1991) ให้คำนิยามความหมายของ "equivalence" ดังนี้ "the greatest possible correspondence between source text and target text" Nord ให้ความเห็นว่า แนวคิดเรื่องสมมูลภาพ เป็นแนวคิดหนึ่งที่ตั้งคำถามในศาสตร์การแปล ดังนั้นจึงถูกตีความแตกต่างกันไปต่างๆ นานา ข้อกำหนดของสมมูลภาพมีหลายประการด้วยกัน หากพิจารณาในแง่วินัยปฏิบัติ ต้นฉบับและบทแปล ควรมีหน้าที่เหมือนกันและมีผู้รับสารกลุ่มเดียวกัน ขณะที่การพิจารณาในแง่ความหมาย คุณค่า และ

ผลตอบสนองนั้น ผู้แปลควรวิเคราะห์ไปถึงปัจจัยภายในตัวบททั้งด้านรูปแบบและเนื้อหา และปัจจัยภายนอกตัวบท เช่น สถานการณ์การสื่อสาร วัฒนธรรม เพื่อที่ผู้แปลจะผลิตงานแปลให้ผู้อ่านภาษาปลายทางเกิดผลตอบสนองเช่นเดียวกับผู้อ่านต้นฉบับ จึงจะเรียกว่าเกิดสมมูลภาพ

ทฤษฎีของ Nord นั้นสอดคล้องกับทฤษฎีของ Nida (1964) ที่แบ่งสมมูลภาพออกเป็นสองประเภท คือ formal equivalence และ dynamic equivalence Nida อธิบาย formal equivalence ดังนี้ " 'focuses attention on the message itself, in both form and content', unlike dynamic equivalence which is based upon 'the principle of equivalent effect' " สรุปได้ว่า formal equivalence จะให้ความสำคัญกับตัวสารทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา ต้นฉบับและบทแปลจะมีความสอดคล้องกันมากที่สุดในเรื่องรูปแบบและเนื้อหา ขณะที่ dynamic equivalence จะคำนึงหลักสมมูลภาพในด้านผลตอบสนองที่เกิดกับผู้อ่านต้นฉบับและผู้อ่านบทแปล

Newmark (1995) ได้เสนอทฤษฎีการแปลแบบสื่อความ communicative translation ซึ่งมีหลักการที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง dynamic equivalence ของ Nida คือเป็นแนวทางการแปลแบบมุ่งสร้างผลตอบสนองต่อผู้อ่านภาษาปลายทางเกิดผลตอบสนองเช่นเดียวกับผู้อ่านในภาษาต้นทาง Newmark อธิบายแนวทางการแปลแบบสื่อความว่า เป็นการแปลที่เก็บเนื้อความครบ มีการเปลี่ยนการเรียบเรียงเนื้อหา เก็บความหมายในบริบท ถ่ายทอดลีลาและความงามของภาษาต้นฉบับ อ่านได้รื่นหู ไม่มีข้อสะดุดว่าเป็นบทแปล เป็นการแปลที่ให้ความหมายตรงกันตามบริบทในภาษาต้นฉบับ เนื้อหาและภาษาต้องตรงกันเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่ยอมรับ และเป็นที่เข้าใจแก่ผู้อ่านในภาษาฉบับแปลโดยทั่วไป Newmark กล่าวจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของการแปลก็คือการบรรลุผลทางสมมูลภาพ สมมูลภาพจะไม่เกิดขึ้นในกรณีดังต่อไปนี้ ก) หากวัตถุประสงค์ของตัวบทต้นฉบับคือการสร้างอารมณ์สะท้อนใจ แต่ตัวบทแปลต้องการเพียงให้ข้อมูล หรือตรงกันข้าม ข) หากภาษาต้นทางและภาษาปลายทางมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมาก อย่างไรก็ตาม ยิ่งตัวบทมีความโดดเด่นในด้านวัฒนธรรมของชาติต้นทางมากเท่าไร สมมูลภาพย่อมมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยเท่านั้น หากผู้อ่านในภาษาปลายทางไม่มีจินตนาการมากพอ

Harvey and Higgins (1992) กล่าวถึงคำว่า equivalence โดยมีใจความสรุปได้ว่า สมมูลภาพนั้นไม่ได้หมายถึงความเหมือนกันทุกประการ ซึ่งความเหมือนกันทุกประการดังกล่าวเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในงานแปล เนื่องจากโดยธรรมชาติแล้ว ภาษาสองภาษาย่อมมีความแตกต่างทั้งด้านภูมิหลังความรู้รอบตัว วัฒนธรรม และสมมูลภาพที่เกิดขึ้นในการแปลเป็นสมมูลภาพเชิงอัตวิสัย ไม่ใช่วัตถุวิสัย เพราะทั้งนี้การตีความหมายย่อมแตกต่างกันไปตามปัจเจกและโดยเฉพาะอย่างยิ่งตามความเข้าใจของผู้แปลซึ่งจะมีหน้าที่ถ่ายทอดความหมายแก่ผู้อ่านภาษาปลายทางตามความเข้าใจของตน

นักทฤษฎีหลายท่านได้เสนอแนะการแบ่งประเภทของสมมูลภาพไว้หลากหลาย ดังเช่น Basil Hatim (2001) อ้างถึง Koller (1979) ในการแบ่งระดับการเกิดสมมูลภาพได้ดังต่อไปนี้

1. Formal equivalence มีความเท่าเทียมกันด้านรูปภาษา เกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางมีลักษณะการสะกดคำหรือระบบเสียงคล้ายคลึงกัน

2. Denotative equivalence หรือ Referential equivalence มีความเท่าเทียมด้านความหมายของคำที่อ้างถึงสิ่งต่างๆ ในโลกที่มีอยู่จริง เกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางอ้างถึงสิ่งเดียวกันที่มีอยู่จริง
3. Connotative equivalence มีความเท่าเทียมกันด้านความหมายในใจของผู้พูดในตัวเอง เกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางกระตุ้นการเชื่อมโยงทางความคิดที่เหมือนกันหรือคล้ายกันของผู้ส่งสารในทั้งสองภาษา
4. Text-normative equivalence มีความเท่าเทียมกันด้านบริบทเกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางถูกใช้ในบริบทเดียวกันหรือคล้ายกันในแต่ละภาษา
5. Pragmatic or dynamic equivalence มีความเท่าเทียมกันด้านผลตอบสนองของตัวบทต่อผู้อ่าน เกิดเมื่อคำในภาษาต้นทางและภาษาปลายทางทำให้ผู้อ่านของแต่ละภาษามีผลตอบสนองอย่างเดียวกัน (ตรงกับแนวคิดเรื่อง dynamic equivalence ของ Nida)

นอกจากนี้ Basil Hatim ยังอ้างถึง Kade (1968) ในเรื่องทฤษฎีรูปแบบคล้ายคณิตศาสตร์ของสมมูลภาพ โดยแบ่งรูปแบบสมมูลภาพเป็น 4 รูปแบบดังต่อไปนี้

1. One-to-one equivalence เมื่อสำนวนเดียวในภาษาต้นทางสามารถถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางได้เพียงสำนวนเดียว
2. One-to-many equivalence เมื่อสำนวนเดียวในภาษาต้นทางสามารถถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางได้หลายสำนวนด้วยกัน
3. One-to-part-of-one equivalence เมื่อสำนวนเดียวในภาษาต้นทางสามารถถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางได้โดยรักษาเพียงความหมายบางส่วนไว้
4. Nil equivalence เมื่อภาษาปลายทางไม่มีสำนวนที่ใช้แทนภาษาต้นทางได้เลย

ทฤษฎีรูปแบบดังกล่าวของ Kade เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแปลคำศัพท์เฉพาะทางหรือศัพท์เทคนิค แต่ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในประเด็นที่ว่าทฤษฎีนี้เคร่งเรื่องระดับคำและการให้ความสำคัญกับระบบมากเกินไป

Baker (1992) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสมมูลภาพที่มีรายละเอียดมากขึ้น ดังนี้

1. สมมูลภาพระดับคำหรือสูงกว่าระดับคำในการแปล (equivalence that can appear at word level or above word level) หน่วยคำเป็นองค์ประกอบแรกๆ ที่ผู้แปลจะต้องให้ความสนใจ ในคำคำหนึ่งอาจมีความหมายที่ติดมากับรูปคำได้หลายความหมาย ผู้แปลจึงควรพิจารณาปัจจัยต่างๆ ควบคู่ไปด้วย
2. สมมูลภาพระดับไวยากรณ์ (grammatical equivalence) ไวยากรณ์ในแต่ละภาษามีความแตกต่างกันทำให้เกิดปัญหาในการแปลขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างไวยากรณ์แม้เพียงเล็กน้อยก็อาจมีผลทำให้เกิดการแปลความหมายเปลี่ยนแปลงไปได้ การเปลี่ยนแปลงนี้รวมถึง

- การที่ผู้แปล แปลเกิน แปลขาด เนื่องจากภาษาปลายทางไม่มีโครงสร้างไวยากรณ์แบบเดียวกับภาษาต้นทาง ปัญหาไวยากรณ์เหล่านี้ได้แก่ เรื่อง พจน์ กาล การก วาจก บุรุษ และเพศ เป็นต้น
3. สมมูลภาพระดับความ (textual equivalence) เกิดขึ้นเมื่อพิจารณาภาษาต้นทางและภาษาปลายทางในแง่ของข้อมูลและความต่อเนื่องสอดคล้อง เนื้อความมีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้แปลสามารถทำความเข้าใจกับต้นฉบับได้อย่างลึกซึ้งและสามารถถ่ายทอดไปยังผู้อ่านอีกต่อหนึ่ง ผู้แปลจะต้องเป็นคนตัดสินใจว่าจะยังคงรักษาความต่อเนื่องสอดคล้องของข้อความของต้นฉบับไว้หรือไม่ โดยมีปัจจัยสามประการหลักดังนี้ คือ ผู้อ่านเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการแปล และประเภทของตัวบท
 4. สมมูลภาพระดับวัจนปฏิบัติ (pragmatic equivalence) เมื่อต้องแปลข้อความที่มีนัยยะ ผู้แปลต้องตีความหมายที่ตัวบทต้องการสื่อออกมาให้ได้และสร้างตัวบทใหม่ขึ้นในอีกวัฒนธรรมหนึ่งตามเจตนาเดิมของผู้ประพันธ์ ให้ผู้อ่านภาษาปลายทางเกิดความเข้าใจมากที่สุด

กล่าวโดยสรุปแล้ว สมมูลภาพ คือการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทต้นฉบับกับงานแปลหรือส่วนของงานแปล การแปลเพื่อให้เกิดสมมูลภาพหมายถึงการนำเสนอข้อมูลอย่างเดียวกันกับต้นฉบับหรืออาจรวมไปถึงการทำให้เกิดผลอย่างเดียวกัน ในงานแปลใดๆ ก็ตาม ผู้แปลไม่อาจสร้างสมมูลภาพได้ทุกประการ ไม่ว่าจะเป็นการคงรักษาความหมาย หน้าที่ โครงสร้างไวยากรณ์ เพราะงานแปลมีหน้าที่ในการสื่อสารความหมายจากภาษาต้นฉบับไปยังผู้อ่านในอีกภาษาหนึ่งซึ่งมีรูปภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากผู้อ่านในภาษาต้นฉบับ ดังนั้นการแปลเกิน แปลขาด การขยายความ การลดทอน ละเว้นข้อความ หรือการปรับบทแปล จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในงานแปล จะสังเกตได้ว่า ยิงบทแปลและต้นฉบับมีสมมูลภาพในระดับสูงมากเพียงใด ก็จะมี ความแตกต่างในด้านรูปภาษามากขึ้นเท่านั้น จึงสรุปได้ว่าสมมูลภาพนั้นมีความสัมพันธ์กับความหมาย และความหมายนั้นมีความสำคัญกว่ารูปภาษา การรักษาความหมายในงานแปลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง แม้ในบางครั้งอาจมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบภาษาไปบ้างก็เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด และเพื่อสื่อสารให้เป็นที่เข้าใจแก่ผู้อ่านในภาษาปลายทางมากที่สุด

3.3 ทฤษฎี Scenes-and-Frames Semantics

วรรณภา แสงอร่ามเรือง (2545) กล่าวถึงเรื่อง Scenes-and-Frames Semantics ไว้ใน *ทฤษฎีและหลักการแปล* โดยมีใจความสำคัญสรุปได้ ดังนี้

การนำทฤษฎี Scenes-and-Frames Semantics ซึ่งเป็นอรรถศาสตร์สายหนึ่งมาใช้ในกระบวนการผลิตงานแปล เป็นการเน้นความสำคัญของการสร้างสรรค์ในการสร้างรูปแบบใหม่ในภาษาปลายทาง Vannerem และ Snell-Hornby ได้นำ Scenes-and-Frames Semantics ของ Filmore (1977) มาใช้ในการแปล Filmore อธิบายคำศัพท์หลัก คือคำว่า Prototype หรือต้นแบบ ในทฤษฎี Prototype Semantics ของเขา ว่า ความรู้ต้นแบบของแต่ละคนสร้างมาจากประสบการณ์ของคนๆ นั้น โดยครั้งแรกเริ่มเรียนรู้ความหมายจากภาพรวมของสถานการณ์ในขณะนั้น และจากสถานการณ์นั่นเอง จะถูกสร้างเป็นนามธรรมเพื่อที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ โดยจะพิจารณาว่าตนสามารถนำคำศัพท์

ที่ใช้เรียกสถานการณ์ที่เคยประสบ มาใช้เรียกสถานการณ์ใหม่ได้หรือไม่ ประสบการณ์ที่เคยได้ประสบมานี้ เรียกว่า Scene ส่วนคำ หรือรูปแบบทางภาษาที่ใช้เรียกสถานการณ์ คือ Frame

Scene และ Frame จะกระตุ้นพวกเดียวกันหรือกระตุ้นอีกฝ่ายให้เกิดการทำงานดังนี้ frame-scene, scene-frame, scene-scene, frame-frame สรุปความได้ว่า รูปแบบทางภาษาที่ปรากฏในตัวบท จะทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิด จินตภาพ และจินตภาพนี้ก็จะไปกระตุ้นรูปแบบภาษาอื่น ๆ หรือไม่ก็จินตภาพอื่น ๆ มีผลต่อเนื่องกันไป เมื่อผู้อ่านอ่านตัวบท ก็จะเกิดจินตภาพตามที่คำ ๆ นั้นสื่อความหมาย และสมองก็จะประมวลผลรวมกับภาพเหตุการณ์หรือเชื่อมโยงกับเหตุจูงใจและความสัมพันธ์ของเรื่องต่าง ๆ โดยอาศัยพื้นฐานจากประสบการณ์ของตน หลักการนี้อธิบายได้ว่า เพราะเหตุใดคนเราจึงตีความสถานการณ์หรือเรื่องต่าง ๆ แตกต่างกันไปได้หลายรูปแบบ

แนวคิดของ Filmore นี้สามารถนำมาใช้ในการแปลโดยเฉพาะในด้านความสร้างสรรค์ของผู้แปล อธิบายได้ดังนี้ ในการอ่านตัวบท ผู้อ่านต้องอาศัย frames หรือรูปแบบทางภาษา เพื่อที่จะเข้าใจตัวบท ซึ่งตัวบทนั้นสร้างจากพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์ของผู้ประพันธ์ รูปภาษา (frames) ที่ผู้อ่านอ่านนั้นจะทำให้เกิดจินตภาพ (scene) ขึ้นในสมอง จินตภาพที่ถูกกระตุ้นจากตัวบทนี้จะสร้างขึ้นอาศัยภาพต้นแบบหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวผู้อ่าน ดังนั้นการที่ผู้อ่านจะเกิด scenes ขึ้นตรงกับที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจไว้หรือไม่นั้น นอกเหนือจากพื้นฐานความรู้ต้นแบบและประสบการณ์แล้ว ความสามารถในการใช้ frame ของผู้ประพันธ์ก็มีผลอย่างมากว่าจะกระตุ้นให้เกิด scenes ได้มากน้อยหรือตรงเจตนาเพียงใด Scenes ที่ถูกกระตุ้นด้วย frames นั้นจะสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องอย่างมากกับพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา ผู้แปลจึงควรเลือกสรร frames ในภาษาปลายทางที่เหมาะสม โดยคำนึงว่าตนต้องการให้เกิด scenes ใดในจินตภาพของผู้อ่านเมื่ออ่านงานแปล การเลือก frames ที่เหมาะสมเช่น เลือกสำนวนที่ชัดเจน รู้จักใช้วัจนลีลาในรูปแบบต่าง ๆ การแปลจึงไม่ใช่การถอดรหัสเดิมแล้วใส่รหัสใหม่ แต่เป็นการสร้างจินตภาพ scenes ที่เกิดจาก frames เป็นกระบวนการเข้าใจและถ่ายทอดความให้ถูกต้อง

ทฤษฎี Scenes-and-Frames Semantics ดังกล่าว มีความสอดคล้องกับแนวทางการแปลภาษาภาพพจน์ใน *The Crescent Moon* เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากภาษาภาพพจน์เป็นกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดภาพในใจของผู้อ่าน ดังนั้น รูปแบบหรือวิธีการใช้ภาษาก็คือ frames ที่จะกระตุ้นให้เกิดจินตภาพ scene ดังนั้นแนวทางการแปลภาษาภาพพจน์ที่จะนำมาศึกษาจึงเป็นผลมาจากการใช้ทฤษฎี Scene-and-frames ดังกล่าว การถ่ายทอดบทแปลทั้งสองฉบับเกิดจากการถูกกระตุ้นด้วย frame จากต้นฉบับภาษาอังกฤษ และเกิด scene ซึ่งอาจเหมือนหรือแตกต่างกันในจินตภาพของผู้แปลทั้งสอง ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ต้นแบบและประสบการณ์ จากนั้นผู้แปลทั้งสองจึงสร้าง frame ขึ้นมาใหม่จาก scene ที่ตนมีอยู่ และ frame นี้ก็จะกระตุ้นให้เกิด scene ในจินตภาพของผู้อ่านฉบับแปลต่อเนื่องไป

3.4 การแปลภาษาภาพพจน์

Reiss ได้กล่าวถึงแนวทางการแปลโดยอ้างทฤษฎีของบ็อบเลอร์ที่ว่า หน้าที่ของภาษามีสามประการคือ เพื่อบรรยาย เพื่อแสดงออก และเพื่อจูงใจ แต่อย่างไรก็ดี หน้าที่ทั้งสามนี้ไม่ได้แสดงออก

อย่างเท่าเทียมกันทุกครั้ง ในตัวบทหนึ่ง ๆ อาจมีหน้าที่บางประการที่โดดเด่นกว่าหน้าที่อื่น ๆ และอาจเป็นไปได้ว่าตัวบทมีหลายหน้าที่ซ้อนกันอยู่ เพียงแต่หน้าที่ที่โดดเด่นที่สุดจะเป็นตัวกำหนดประเภทของตัวบทดังกล่าว Reiss แบ่งประเภทตัวบทออกเป็นสามประเภท ดังตาราง

ตารางแสดงประเภทและหน้าที่ของตัวบท (Reiss, 2000a : 26)

language function	Representation	expression	persuasion
language dimension	Logic	esthetics	dialogue
text type	Content-focused (informative)	Form-focused (expressive)	Appeal-focused (operative)

Reiss กล่าวถึงตัวบทประเภทเน้นรูปแบบ (Form-focused text) ว่า โดยทั่วไปแล้ว รูปแบบ คือวิธีการที่ผู้ประพันธ์ใช้ถ่ายทอดเนื้อหา ซึ่งแยกออกจากตัวเนื้อหาที่ถูกถ่ายทอดอย่างชัดเจน ตัวบทประเภทเน้นรูปแบบจึงมุ่งให้ความสำคัญกับสุนทรียภาพและความสร้างสรรค์เชิงศิลปะ ผู้ประพันธ์ใช้องค์ประกอบต่าง ๆ ด้านรูปแบบเพื่อผลจำเพาะทางสุนทรียะ ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม องค์ประกอบเหล่านี้ไม่เพียงแต่มีอิทธิพลต่อตัวเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญ แต่ยังมีมุ่งสร้างสุนทรียภาพในการแสดงออกด้วย ดังนั้นการถ่ายทอดสู่ภาษาเป้าหมายจะต้องถ่ายทอดด้วยรูปแบบที่เทียบเคียงกันเพื่อสร้างความรู้สึกตอบสนองที่สมมูลกันอย่างแท้จริง

แม้แต่เสียงเพียงเสียงเดียวก็อาจเป็นองค์ประกอบด้านรูปแบบที่สำคัญ หรือแม้แต่ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ก็อาจใช้ในการสร้างศิลปะด้านรูปแบบได้เช่นกัน จังหะ วัจนลีลา รูปแบบทางวัจนลีลา และสัมผัส (von Wiamowitz-Moellendorff, 1963, pp. 148, 154 อ้างถึงใน Reiss, 2000a : 32) การเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย สุภาพศิต หรือ อุปลักษณ์ (Nida, 1964, p. 94 อ้างถึงใน Reiss, 2000a : 33) ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ในงานแปล ท่วงทำนองและสุนทรียภาพก็เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง (E. Horst von Tscherner, 1963:274; R. Kloepfer 1967:99 อ้างถึงใน Reiss, 2000a : 33) องค์ประกอบด้านลีลาเสียงก็เป็นสิ่งสำคัญไม่เพียงแต่ในงานประภทร้อยกรองเท่านั้น แต่รวมถึงร้อยแก้วด้วย (Blixen, 1954, pp.45-51 อ้างถึงใน Reiss, 2000a : 33)

เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพงานแปลตัวบทประเภทเน้นรูปแบบพิจารณาจากการรักษาผลทางสุนทรียภาพที่สมมูลกันในภาษาเป้าหมาย ซึ่งอาจทำได้โดยการสร้างรูปแบบใหม่ในภาษาเป้าหมาย ในตัวบทประเภทเน้นรูปแบบนี้ ผู้แปลจะไม่ลอกเลียนรูปแบบจากต้นฉบับโดยตรง เพราะเป็นสิ่งที่ไม่อาจทำได้เนื่องจากความแตกต่างทางโครงสร้างไวยากรณ์และเสียงในภาษาสองภาษา ผู้แปลจึงควรเข้าถึง

และเข้าใจรูปแบบของตัวบทต้นฉบับให้ลึกซึ้งเพื่อที่จะสามารถสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ในภาษาเป้าหมาย โดยให้มีสมมูลภาพทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ด้วยเหตุผลดังกล่าว การแปลตัวบทประเภทเน้นรูปแบบ จึงมุ่งให้ความสำคัญกับภาษาต้นทางเป็นสำคัญ ซึ่งแตกต่างจากตัวบทประเภทเน้นเนื้อหาที่มุ่งให้ความสำคัญกับภาษาเป้าหมายเป็นหลัก

ในการแปลตัวบทประเภทเน้นเนื้อหา ผู้แปลอาจแปลสำนวน สุภาษิต และอุปมาอุปไมยโดยใช้โครงสร้างที่คล้ายคลึงกันหรือความเปรียบในภาษาเป้าหมายได้ เนื่องจากต้องการให้เกิดความสอดคล้องในด้านการนำไปใช้งานในภาษาเป้าหมาย แต่ในการแปลตัวบทประเภทเน้นรูปแบบ ผู้แปลควรแปลสำนวนตรงตัว ใช้อุปมาอุปไมยในลักษณะเดียวกับที่ผู้ประพันธ์ใช้ อาจจะเป็นเบี่ยงเบนจากภาษาต้นทางไปใช้สำนวนภาษาที่คุ้นเคยในภาษาเป้าหมายได้ก็ต่อเมื่อการแปลตรงตัวจากภาษาต้นทางนั้นฝืนหลักการใช้มากเกินไปและไม่อาจเป็นที่เข้าใจได้ในภาษาเป้าหมาย

ตัวบทประเภทนี้ได้แก่ วรรณกรรมร้อยแก้ว (เช่น ความเรียง ชีวประวัติ ผลงานวรรณคดี) เรื่องแต่งร้อยแก้ว (เช่น เกร็ดประวัติ เรื่องสั้น นวนิยาย เรื่องประโลมโลก) และกวีนิพนธ์ทุกรูปแบบ (Reiss, 2000a : 35) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ต้นฉบับ *The Crescent Moon* ที่นำมาศึกษาวิจัยในงานวิจัยชิ้นนี้จัดอยู่ในประเภทตัวบทประเภทเน้นรูปแบบ เนื่องจากมีลักษณะเป็นกวีนิพนธ์ร้อยแก้ว ดังนั้นเกณฑ์ที่ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการประเมินเบื้องต้นคือการรักษาผลทางสุนทรียภาพที่สมมูลกันกับต้นฉบับเป็นสำคัญ

กลวิธีการใช้ภาษาต่าง ๆ รวมทั้งการใช้ภาพพจน์เพื่อสร้างความไพเราะและตราตรึงใจในกวีนิพนธ์นั้นเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างอารมณ์ความรู้สึกและจินตภาพให้แก่ผู้อ่าน ลักษณะดังกล่าวทำให้การแปลการใช้กลวิธีทางภาษาเหล่านี้เป็นเรื่องยาก เพราะภาพที่เกิดในจินตนาการ หรืออารมณ์ความรู้สึกร่วมที่ผู้อ่านพึงมีจากการอ่านย่อมมีความสัมพันธ์กับมโนทัศน์ ลักษณะทางความคิด หรือวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น ความเข้าใจและความรู้สึกร่วมดังกล่าวจึงจะเกิดขึ้นตรงกัน หากมีการแปลภาษาภาพพจน์และกลวิธีในการใช้ภาษาต่าง ๆ ออกเป็นอีกภาษาหนึ่ง ย่อมมีความเป็นไปได้สูงที่ผู้อ่านในภาษาปลายทางอาจไม่เกิดจินตภาพหรือความรู้สึกเช่นเดียวกับผู้อ่านในภาษาต้นฉบับ ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือผู้แปลจะแปลการใช้ภาษาภาพพจน์หรือกลวิธีในการใช้ภาษาเหล่านี้ให้เกิดสมมูลภาพได้อย่างไร

Newmark (1993) ให้ความเห็นว่า ในการแปลกวีนิพนธ์นั้น ผู้แปลควรรักษารูปภาษาภาพพจน์ไว้เช่นเดียวกับต้นฉบับ Newmark ได้แสดงความคิดเห็นแย้งนักทฤษฎีชาวโซเวียต Aleksandr Svejcer ที่มีความเห็นว่าบทกวีของ Shakespeare ที่ใช้อุปมาเปรียบเทียบกับหญิงสาวกับฤดูร้อนว่า "Shall I compare thee to a summer's day?" นั้นเมื่อถ่ายทอดเป็นภาษาอาราบิกควรใช้ a spring day แทน summer's day เนื่องจากความเข้าใจและแนวคิดของฤดูร้อนของคนทั้งสองวัฒนธรรมนั้นต่างกันมาก Newmark กล่าวว่าแม้ลักษณะการเปรียบดังกล่าวจะไม่ใช่เป็นสากล แต่ก็ควรรักษารูป summer's day ไว้ เพราะเป็นสิ่งที่ Shakespeare เขียนและเป็นแก่นเรื่องหลักของบทกวีบทนั้น และเมื่อพิจารณาจากบริบทผู้อ่านย่อมเกิดความเข้าใจชัดเจนว่าฤดูร้อนของอังกฤษเป็นฤดูที่งดงาม ดังนั้นหากผู้อ่านชาวอาราบิกหา

ข้อมูลเพิ่มเติมและอ่านซ้ำจนเกิดความเข้าใจอย่างดีก็จะสามารถเกิดความซาบซึ้งกับบทกวีได้ เช่นเดียวกันกับผู้อ่านชาวอังกฤษ และสิ่งนั้นก็คือ *dynamic equivalence* ดังที่ Nida กล่าวไว้

Newmark (1988) ได้เสนอแนวทางการแปลภาพพจน์อุปลักษณ์ไว้ 7 แนวทาง ดังนี้

1. แปลโดยถ่ายทอดภาพพจน์อุปลักษณ์เดียวกับภาษาต้นทางไปยังภาษาปลายทาง วิธีดังกล่าว Newmark กล่าวว่าใช้ได้กับอุปลักษณ์บางประเภทเท่านั้น การแปลอุปลักษณ์ที่ซับซ้อนและสำนวนมักจะไม่ใช้วิธีนี้เนื่องจากมีปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง
2. แปลภาพพจน์โดยใช้ภาพพจน์ของภาษาปลายทางที่มีความหมายเหมือนกันแทนที่ภาพพจน์อุปลักษณ์ในภาษาต้นทาง
3. แปลอุปลักษณ์ในต้นฉบับให้เป็นอุปมา
4. แปลอุปลักษณ์หรืออุปมาให้เป็นอุปมาพร้อมทั้งอธิบายความเพิ่มเติม
5. แปลโดยไม่เก็บภาพพจน์อุปลักษณ์ไว้ แต่แปลแบบตีความหรืออธิบายแต่ความหมายของภาพพจน์ในภาษาปลายทาง วิธีดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของตัวบทด้วย
6. ไม่แปลภาพพจน์อุปลักษณ์ในภาษาปลายทาง ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้แปลว่าภาพพจน์นั้นๆ มีความสำคัญต่อตัวบทมากน้อยเพียงใด และตัวบทเป็นตัวบทประเภทใด จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องรักษาภาพพจน์นั้นไว้
7. แปลโดยใช้รูปภาพพจน์อุปลักษณ์เดิม แต่อธิบายความเพิ่มเติม

Larson กล่าวว่า "The figurative sense of a word almost invariably will need to be translated with a word or phrase which is not the literal translation of the word in the source language" สรุปใจความได้ว่า ภาษาภาพพจน์ไม่สามารถแปลออกมาได้ตรงตัวโดยไม่ตีความ Larson มีความเห็นว่า ควรแปลภาษาภาพพจน์ในภาษาปลายทางโดยรักษาภาพพจน์ของภาษาต้นทางไว้ หากในภาษาปลายทางไม่มีภาพพจน์เช่นเดียวกับภาษาต้นทาง ก็ให้แปลเป็นภาพพจน์ของภาษาปลายทางที่มีความหมายเหมือนกัน ผู้แปลอาจอธิบายความเพิ่มเติม แต่ควรเก็บรักษารูปภาพพจน์นั้นไว้

Larson (1984) กล่าวถึงอุปลักษณ์ว่า บางครั้งการเก็บภาพพจน์อุปลักษณ์ไว้ในภาษาปลายทาง เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ ดังตัวอย่างที่ว่า *The road is a snake*. คำว่า *snake* ในที่นี้หมายถึง คด โค้ง งอ หาก *snake* ให้ภาพเช่นเดียวกันในภาษาปลายทาง การแปลอุปลักษณ์ดังกล่าวตรงตัวย่อมไม่เกิดปัญหาใดๆ ในการแปล ในบางภาษาการแปลอุปลักษณ์เป็นอุปมาจะให้ภาพที่ชัดเจนกว่ามาก เช่นแปลว่า *The road is like a snake*. หรือแปลโดยให้รายละเอียด อธิบายความเพิ่มเติมว่า *The road is as crooked as a snake* ก็จะเป็นที่เข้าใจอย่างชัดเจนในภาษาปลายทาง

บางครั้งผู้แปลอาจต้องการแทนที่อุปลักษณ์ของภาษาต้นทางด้วยอุปลักษณ์ที่ต่างออกไปแต่มีความหมายเดียวกันในภาษาปลายทาง เช่น *There was a storm in parliament* ภาษาปลายทางอาจเปลี่ยนจาก *storm* เป็น *fire* (*the parliament was on fire last night*) ความหมายของการโต้แย้งอย่างดุเดือดจากคำว่า *storm* หรือ *fire* ก็คงยังคงอยู่ และเป็นที่น่าสนใจของผู้อ่านในภาษาปลายทางได้อย่างดี

บางครั้งผู้แปลอาจต้องการรักษาอุปมาอุปไมยของภาษาต้นทางไว้แต่จำเป็นจะต้องอธิบายความหมายเพิ่มเติมเข้าไปด้วย เช่น *The tongue is a fire* อาจแปลได้ว่า *The tongue is a fire. A fire destroys things and what we say can ruin people.* ส่วนอุปมานั้นเป็นที่เข้าใจได้ง่ายกว่าอุปมาอุปไมย ดังนั้นการตีความอุปมาผิดพลาดจึงเป็นสิ่งที่มักจะไม่เกิดขึ้น

ในบางครั้งผู้แปลอาจจำต้องละภาพพจน์อุปมาอุปไมยและแปลความหมายออกมาตรงๆ เช่น *there was a storm in the national parliament last night.* อาจแปลออกมาตรงตัวได้ว่า *there was a lot of argument and debate in the national parliament last night.*

กล่าวโดยสรุปแล้ว Larson (1984) ได้เสนอแนวทางการแปลอุปมาอุปไมยไว้ 5 แนวทาง ดังต่อไปนี้ โดยยกตัวอย่างการแปลอุปมาอุปไมย "No man is an island" ดังนี้

1. แปลโดยรักษาอุปมาของอุปมาอุปไมยนั้นไว้ หากอุปมาอุปไมยฟังดูเป็นธรรมชาติในภาษาปลายทางและผู้อ่านภาษาปลายทางเข้าใจอุปมาอุปไมยนั้น (*No man is an island*)
2. แปลอุปมาอุปไมยเป็นอุปมา โดยการเติมคำเปรียบเทียบ เหมือน หรือ ราวกับ (*No man is like an island*)
3. แปลโดยเปลี่ยนไปใช้รูปอุปมาอุปไมยของภาษาปลายทางที่มีความหมายเดียวกับอุปมาอุปไมยของต้นฉบับ (*No man is a mountain peak*)
4. แปลโดยรักษาอุปมาของอุปมาอุปไมยนั้นไว้ และอธิบายความหมายเพิ่มเติมเพื่อขยายความ (*No man is an island. An island is by itself, but no person is isolated from others.*)
5. แปลโดยไม่รักษาอุปมาของอุปมาอุปไมยไว้ (*No man is isolated from all other people*)

โดยสรุป การแปลภาษาภาพพจน์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอุปมา อุปมาอุปไมย บุคลาธิษฐาน และภาพพจน์อื่นๆ นั้นมีผู้เสนอแนวทางการแปลไว้แตกต่างกัน แนวทางการแปลมีความหลากหลายและแตกต่างกันในรายละเอียด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าแนวทางใดจะสามารถรักษาสมมูลภาพ (equivalence) ของงานแปลไว้ได้มากที่สุด ผู้แปลย่อมพยายามถ่ายทอดข่าวสารจากต้นฉบับให้คงทั้งเนื้อหาความหมายและความงดงามไว้ ในบางครั้งด้วยความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมระหว่างภาษาต้นทางและภาษาปลายทางอาจทำให้เกิดการสูญเสียหรือความหมายบางประการไปในขั้นตอนการแปล ดังนั้นสิ่งที่น่าสนใจในงานวิจัยชิ้นนี้ คือสำนวนแปลทั้งสองมีวิธีการจัดการแปลภาษาภาพพจน์อุปมาอุปไมยด้วยแนวทางที่แตกต่างกันไปอย่างไร และแนวทางที่ผู้แปลทั้งสองท่านเลือกใช้ จะสามารถรักษาความหมายแนวคิดและอารมณ์ของต้นฉบับบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ไว้ได้มากน้อยเพียงไร ดังจะกล่าวในบทวิเคราะห์ต่อไป

บทที่ 4

บทวิเคราะห์การแปลอุปลักษณ์

ตามที่คุณวิจัยได้กล่าวไว้ในรายละเอียดของบทที่ 2 เกี่ยวกับเรื่องความน่าสนใจของการใช้อุปลักษณ์ในบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ซึ่งเป็นขอบเขตของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ในงานวิจัยบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยจะพิจารณาและวิเคราะห์แนวทางการแปลอุปลักษณ์ของสำนวนแปลสองสำนวน สำนวนแรกคือ "พระจันทร์เสี้ยว" แปลโดยวิฑูร แสงสิงแก้ว (ต่อไปในงานวิจัยจะเรียกว่า "สำนวนที่หนึ่ง") และสำนวนที่สอง คือ "จันทร์เสี้ยว" แปลโดยปรีชา ช่อปทุมมา (ต่อไปในงานวิจัยจะเรียกว่า "สำนวนที่สอง") ตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

4.1 วิเคราะห์การแปลอุปลักษณ์ของสำนวนแปลทั้งสองสำนวน

จากสมมติฐานที่คุณวิจัยตั้งข้อสังเกตไว้ คือสำนวนแปล *The Crescent Moon* ทั้งสองสำนวน มีลีลาการแปลอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor) อุปลักษณ์จิตภาพ (perceptual metaphor หรือ image metaphor) และภาพพจน์บุคลาธิษฐาน (personification) ที่แตกต่างกันโดยมีแนวทางที่ค่อนข้างชัดเจนและสม่ำเสมอ สำนวนแปลสำนวนแรกที่แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้วมีลีลาการแปลแบบพรรณนาความ มุ่งอธิบายอุปลักษณ์และอธิบายการเชื่อมโยงเปรียบเทียบของอุปลักษณ์ ในขณะที่สำนวนแปลสำนวนที่สองมีลีลาการแปลโดยใช้ภาษาที่กระชับ สั้น และมักใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ แต่ไม่นิยมอธิบายอุปลักษณ์ในบทแปล ในที่นี้ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะการแปลอุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor) อุปลักษณ์จิตภาพ (perceptual metaphor) และบุคลาธิษฐานเท่านั้น โดยเปรียบเทียบสำนวนแปลทั้งสองสำนวน ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์การแปลอุปลักษณ์มโนทัศน์ (conceptual metaphor)

Murray Knowles และ Rosamund Moon (2006) ได้กล่าวถึงการถ่ายทอดอุปลักษณ์ข้ามภาษา และกล่าวถึงประเด็นที่น่าสนใจของความเป็นสากลของอุปลักษณ์มโนทัศน์ (Universality of metaphor) ไว้ว่า หากอุปลักษณ์มโนทัศน์ใดมีความเป็นสากล คือมีการใช้การเปรียบเทียบเหมือนหรือคล้ายคลึงกันในหลายภาษา ย่อมแสดงถึงประสบการณ์ของมนุษย์ มโนทัศน์ของมนุษย์ต่อปรากฏการณ์ต่างๆ ในชีวิตอารมณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตามที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 2 ว่าอุปลักษณ์มโนทัศน์เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงมโนทัศน์ หรือความคิดของมนุษย์ แต่ขณะเดียวกัน การถ่ายทอดข้ามภาษานั้นย่อมไม่อาจเสี่ยงให้ความสำคัญกับตัวภาษาได้อย่างแน่นอน ดังนั้นโดยทั่วไปเมื่อพิจารณาสำนวนแปลโดยเทียบกับต้นฉบับแล้ว จึงพบว่าการแปลอุปลักษณ์มีทั้งสามารถรักษาสมมูลภาพได้โดยตรง บ้างก็ได้ใกล้เคียง บ้างก็คล้ายคลึงกัน และบ้างก็ไม่ได้รักษารูปภาษาภาพพจน์หรืออุปลักษณ์ไว้เลยเนื่องมาจากไม่สามารถสื่อสารอุปลักษณ์ให้เป็นที่เข้าใจในภาษาปลายทาง

เมื่อการใช้อุปสรรคเป็นการบ่งชี้ถึงมุมมอง ความเข้าใจ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละภาษา จึงขึ้นอยู่กับผู้แปลว่าจะเลือกใช้แนวทางการแปลอย่างไร จึงจะสามารถถ่ายทอดทั้งจินตภาพ มโนทัศน์ ความหมาย และภาษาได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การแปลอุปสรรคมโนทัศน์ของสำนวนแปลทั้งสองสำนวน โดยแบ่งตามหมวดหมู่ของกรอบมโนทัศน์ ซึ่งตามทฤษฎีของ Lakoff กล่าวว่า เราใช้กรอบมโนทัศน์เป็นสำนวนอุปสรรคเพื่อให้เข้าใจความหมายอีกกรอบมโนทัศน์หนึ่ง กรอบมโนทัศน์แรกเราเรียกว่า **source domain** ส่วนกรอบความคิดอีกกรอบหนึ่งที่เรายพยายามทำความเข้าใจโดยใช้ **source domain** อ้างอิงถึงนั้นเราเรียกว่า **target domain** ดังตัวอย่างอุปสรรค ARGUMENT IS WAR คำว่า **war** คือกรอบมโนทัศน์ที่เรานำมาใช้เป็นอุปสรรค เพื่อให้เข้าใจลักษณะของ **argument** ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เราจึงเรียกเป็น **source domain** ส่วน **argument** เป็นกรอบมโนทัศน์ที่เรายพยายามทำความเข้าใจผ่านกรอบมโนทัศน์ของ **war** เราจึงเรียกว่าเป็น **target domain** ส่วนรูปประโยคที่แสดงหลักฐานของกรอบมโนทัศน์อุปสรรค เช่น *He attacked every weak point in my argument.* เราเรียกว่า **the metaphorical linguistic expressions** ผู้วิจัยจะแบ่งหมวดหมู่ของกรอบมโนทัศน์โดยยึด **target domain** ซึ่งเป็นกรอบความคิดอีกกรอบหนึ่งที่เรายพยายามทำความเข้าใจโดยใช้ **source domain** อ้างอิงถึงเป็นหลัก โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ ดังต่อไปนี้

1. หมวดชีวิต

ในหมวดนี้จะมี **target domain** เกี่ยวกับชีวิต ความมีชีวิตและไม่มีชีวิต หรือความตาย อุปสรรคเชิงมโนทัศน์ (**conceptual metaphor**) ที่พบในหมวดนี้ได้แก่

- LIFE IS A JOURNEY
- LIFE IS A PLANT
- BIRTH IS AN ARRIVAL
- DEATH IS DEPARTURE, NIGHT, DARKNESS AND COLD

2. หมวดมนุษย์ หรือร่างกายมนุษย์

ในหมวดนี้จะมี **target domain** เกี่ยวกับมนุษย์ ส่วนใดส่วนหนึ่งของมนุษย์ เช่น อวัยวะ หรือร่างกายของมนุษย์ อุปสรรคเชิงมโนทัศน์ (**conceptual metaphor**) ที่พบในหมวดนี้ได้แก่

- PEOPLE ARE PLANTS
- HEART IS A PLACE OR A CONTAINER
- HAND IS POSSESSION OR CONTROL

3. หมวดอารมณ์และความรู้สึก

ในหมวดนี้จะมี **target domain** เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นอารมณ์ ความรู้สึกของมนุษย์ เช่น ความรัก ความสุข ความดีใจ ฯลฯ อุปสรรคเชิงมโนทัศน์ (**conceptual metaphor**) ที่พบในหมวดนี้ได้แก่

- LOVE IS A BOND
- LOVE IS A NUTRIENT
- LOVE IS A FLUID IN A CONTAINER

4. หมวดสภาพการณ์ และสิ่งที่เป็นนามธรรม

ในหมวดนี้จะมี **target domain** เกี่ยวกับสภาพการณ์ หรือสิ่งต่างๆ ที่เป็นนามธรรม อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor) ที่พบในหมวดนี้ได้แก่

- MEANS ARE PATHS
- MORALITY IS AN OBJECT
- STATE IS AN ACTION

4.1.1.1 วิเคราะห์อุปลักษณ์มโนทัศน์หมวดชีวิต

Conceptual metaphor : LIFE IS A JOURNEY

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Heaven's first darling, twin-born with the morning light, you have floated down the stream of the world's life, and at last you have stranded on my heart.
(The Beginning)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้เปรียบชีวิตเป็นการเดินทาง ในที่นี้เปรียบเส้นทางชีวิตเป็นเส้นทางน้ำหรือกระแสธาร มี **target domain** คือ **life** ซึ่งเปรียบให้เห็นเป็นรูปธรรมโดยอาศัย **source domain** คือ **journey** เป็นตัวเปรียบ และมีชื่อของอุปลักษณ์คือคำว่า **float down**, **stream** และ **strand** ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะการเคลื่อนที่หรือเดินทางทางน้ำ โดยมีแนวคิดที่ว่า กรอบมโนทัศน์ของชีวิตที่ต้องดำเนินไปเรื่อยๆ ตามครรลอง นำไปเปรียบกับกรอบมโนทัศน์ของกระแสธารที่ไหลรินไปเรื่อยๆ ตามทางน้ำ จุดมุ่งหมายในการเดินทางเปรียบได้กับแนวฝั่งอันปลอดภัยซึ่งเป็นสิ่งที่เรือทุกลำมุ่งหน้าเข้าหา และในที่นี้ผู้เขียนเปรียบแนวฝั่งว่าเป็นดังหัวใจของแม่โดยใช้คำว่า **strand** เป็นชื่ออุปลักษณ์ หัวใจแม่นี้เป็นดังแนวฝั่งซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางและที่พักพิงอันปลอดภัยจากการเดินทางของลูก นอกจากนี้ยังมีการใช้อุปลักษณ์เรียกแทนผู้เป็นลูก โดยเรียกแทนว่าเป็น *Heaven's first darling*

สำนวนที่หนึ่ง ลูกคือความรักครั้งแรกของแม่จากสรวงสวรรค์ ที่จุติมาพร้อมกับแสงสว่างยามรุ่งอรุณ ลูกได้ลอยมาตามกระแสธารแห่งชีวิตของโลกนี้ และในที่สุดได้มาพบที่สถิตอย่างถาวร อยู่กลางดวงใจของแม่

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนแรกแปลอุปลักษณ์ *Heaven's first darling* โดยอธิบายความว่า หมายถึงผู้เป็นลูก ไม่ได้แปลตรงตัวจากคำว่า *Heaven's first darling* ตามต้นฉบับ และมีการตีความว่า

รักครั้งแรกในที่นี้คือรักของแม่ที่มาจากสรวงสวรรค์ ดีความ *twin-born with the morning light* ว่า หมายถึง จุดีมาพร้อมกับแสงสว่างยามรุ่งอรุณ ส่วนแรกนี้แปลอุปลักษณ์โน้ตศน์โดยรักษามโนทัศน์ LIFE IS A JOURNEY ไว้ตามต้นฉบับโดยแปลว่า ลูกได้ลอยมาตามกระแสธารแห่งชีวิตของโลกนี้ แต่มีการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่เปรียบหัวใจของแม่เป็นดั่งฝั่งที่พักพิงหรือจุดหมายปลายทางของลูก โดยเลือกแปล *have stranded on my heart* ว่า พบที่สถิตอย่างถาวรอยู่กลางดวงใจของแม่ ผู้แปลปรับบทแปลโดยใช้คำว่า สถิต ซึ่งไม่ได้แปลจาก strand ตรงตัว แต่เป็นการตีความตามความเข้าใจของผู้แปลว่า หลังจากได้พบแม่แล้ว ลูกยอมสถิตอยู่กับดวงใจของแม่อย่างแน่นอน

สำนวนที่สอง เจ้าผู้เป็นอาทิสวาทแห่งสวรรค์ (๓) ผู้เป็นฝาแฝดแห่งแสงยามสว่าง (๔) หนูลอยตามกระแสธารชีวิตลงมา และในที่สุดก็ผืนกแนกกับดวงใจแม่

หมายเหตุ สำนวนแปลที่สองได้ทำเชิงอรรถเพื่ออธิบายความหมายของศัพท์ดังนี้
(๓) หมายถึง คนที่สวรรค์รักเป็นคนแรก
(๔) หมายถึง ผู้มาพร้อมกับแสงสว่างยามเช้า เป็นคนที่ถือกำเนิดในยามพลอดโพร่งหลังจากโลกผ่านความมืดของราตรีมาแล้ว

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลอุปลักษณ์ *Heaven's first darling* ตรงตัวตามอย่างต้นฉบับโดยเลือกใช้คำศัพท์ระดับสูงที่ต้องอาศัยการตีความ ผู้แปลจึงใส่เชิงอรรถเพื่ออธิบายความหมายของคำดังกล่าว ผู้แปลเลือกแปล *twin-born with the morning light* แบบตรงตัวคือแปลว่า ผู้เป็นฝาแฝดแห่งแสงยามสว่าง และได้ใส่เชิงอรรถอธิบายความหมายเพิ่มเติมว่า คำว่าฝาแฝดดังกล่าวนี้หมายถึงผู้ที่มาพร้อมกับแสงยามเช้า ซึ่งในจุดนี้นั้น สำนวนแปลสำนวนแรกได้ตีความไว้ในบทแปลเลย สำนวนแปลที่สองนี้รักษาอุปลักษณ์โน้ตศน์ LIFE IS A JOURNEY ไว้เช่นเดียวกับต้นฉบับโดยแปลว่า หนูลอยตามกระแสธารชีวิตลงมา การใช้คำว่า ลงมา นั้นให้ภาพที่ชัดเจนว่าการเดินทางนั้นเดินทางมาจากสรวงสวรรค์เบื้องบน ซึ่งต้นฉบับก็มีคำว่า *floated down* เช่นกัน ส่วนแนวคิดที่เปรียบหัวใจของแม่เป็นดั่งแนวฝั่งตามต้นฉบับนั้น สำนวนที่สองได้แปลแบบตีความหมายและปรับบทแปลเช่นเดียวกับสำนวนแรก โดยเลือกแปล strand ว่าผืนกแนกกับดวงใจแม่ ซึ่งเป็นการตีความตามความเข้าใจของผู้แปลเช่นกัน

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนได้แปลอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์โดยรักษารอบมโนทัศน์ที่มีอยู่ในต้นฉบับไว้ บทแปลทั้งสองสื่อความหมายของอุปลักษณ์ LIFE IS A JOURNEY ไว้ได้ครบถ้วน อย่างไรก็ตามทั้งสองสำนวนมีการตีความคำว่า strand ตามความเข้าใจของผู้แปล และเลือกปรับบทแปลโดยมุ่งให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจมากที่สุด

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ He has come into this land of a hundred cross-roads. (Benediction)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้เปรียบชีวิตกับการเดินทาง การดำเนินชีวิตจะต้องพบเจอเรื่องสำคัญที่ต้องเลือกและตัดสินใจมากมาย บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่ยากต่อการตัดสินใจเนื่องจากมีทางเลือกที่ล้วนนำไปสู่ผลประการใดประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิต เปรียบได้กับการเดินทางที่พบเจอทางแยก ผู้เดินทางจะต้องเลือกเดินไปตามทางแยกเหล่านั้นซึ่งอาจเป็นเส้นทางที่เดินง่าย ราบรื่น หรืออาจเต็มไปด้วยอุปสรรคขวากหนาม อุปลักษณณ์มโนทัศน์ LIFE IS A JOURNEY ในที่มีสื่ออุปลักษณณ์คือ *a hundred cross-roads* แนวคิดคือ การเชื่อมโยงกรอบมโนทัศน์ของการตัดสินใจสำคัญในการใช้ชีวิตกับกรอบมโนทัศน์ของทางแยกมากมายที่ต้องเลือกในเส้นทางที่ต้องเดินไป

สำนวนที่หนึ่ง เขาได้มายังดินแดนซึ่งเต็มไปด้วยทางแยกนับร้อยนับพัน

วิเคราะห์ ผู้แปลของสำนวนแรก แปลสำนวนนี้โดยอธิบายความอย่างชัดเจน ผู้แปลแปล *a hundred cross-roads* ว่า ทางแยกนับร้อยนับพัน ซึ่งเป็นสำนวนการพูดถึงสิ่งที่มีมากมายเป็นร้อยเป็นพันแบบเกินจริงตามอย่างของภาษาไทย เป็นลักษณะการแปลโดยโน้มนำเข้าหาภาษาเป้าหมาย คือเพิ่มพจน์เข้ามาในบทแปลจากที่ต้นฉบับมีเพียง ร้อย (hundred) เท่านั้น นอกจากนี้ผู้แปลปรับให้ส่วน *hundred cross-roads* เป็นส่วนขยายของ land ในบทแปล โดยแปลว่า ดินแดนซึ่งเต็มไปด้วยทางแยกนับร้อยนับพัน เพื่อเป็นการขยายความและเน้นให้กรอบมโนทัศน์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สำนวนที่สอง เขาได้เดินทางสู่แผ่นดินร้อยแพร่งนี้แล้ว

วิเคราะห์ สำนวนที่สองนี้แปลตรงตามอย่างต้นฉบับโดยยึดกรอบมโนทัศน์ที่เปรียบชีวิตคือการเดินทาง ผู้แปลเลือกแปล *come into this land* ว่า เดินทางสู่ แทนที่จะแปลตรงตัวว่า มายัง ดังเช่นสำนวนแรก การเลือกใช้คำว่า เดินทางสู่ นี้เป็นการเน้นย้ำถึงมโนทัศน์ที่เปรียบว่าชีวิตเป็นเหมือนกับการเดินทาง ผู้แปลแปล *this land of hundred cross-roads* ตรงตัวตามอย่างต้นฉบับโดยไม่ขยายความใดๆ โดยเลือกแปลว่า แผ่นดินร้อยแพร่งนี้ คำว่า ร้อยแพร่ง เป็นคำสั้นๆ แต่ก่อให้เกิดจินตภาพถึงทางที่แยกออกเป็นหลายเส้นทางด้วยกัน โดยที่ผู้แปลไม่ต้องอธิบายความหมายเพิ่มเติม

สรุป บทแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ของอุปลักษณณ์ไว้เช่นเดียวกับต้นฉบับแต่สำนวนที่สองแปลตรงตัวโดยโน้มนำเข้าหากรอบมโนทัศน์ของต้นฉบับ และใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ เช่น คำว่า ร้อยแพร่ง ส่วนสำนวนแรกแปลว่า ทางแยกนับร้อยนับพัน ซึ่งเป็นการอธิบายความให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โน้มนำภาษาปลายทาง ทั้งสองสำนวนมีลีลาการใช้ภาษาที่ต่างกัน แต่สามารถก่อให้เกิดมโนภาพที่ชัดเจนได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Lay your hand on his head, and pray that though the waves underneath grow threatening, yet the breath from above may come and fill his sails and waft him to the haven of peace. (Benediction)

วิเคราะห์ ตัวอย่างนี้เป็นการใช้สำนวนอุปสรรคที่แสดงมโนทัศน์ "ชีวิตคือการเดินทาง" เช่นกัน การเดินทางที่ว่าเป็นการเดินทางทางน้ำ ที่มีคลื่นใต้น้ำเปรียบได้กับภัยอันตรายระหว่างทางที่มองไม่เห็น เป็นอุปสรรคทำให้เรือเดินทางไม่ราบรื่น จุดหมายปลายทางของการเดินทางคืออ่าวอันแสนสงบ เปรียบได้กับเส้นทางของชีวิตที่ในแต่ละช่วงเวลาอาจมีอุปสรรค มีความยากลำบาก โดยที่เราไม่อาจคาดการณ์ได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง แต่ทุกชีวิตก็ต้องฟันฝ่าไปเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่สงบสุขเช่นเดียวกัน กรอบมโนทัศน์ของภัยอันตรายหรืออุปสรรคที่ธาโถมเชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของคลื่นใต้น้ำที่ธาโถม และกรอบมโนทัศน์ของจุดหมายปลายทางเชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของอ่าวหรือฝั่งซึ่งเป็นจุดหมายของเรือ ส่วน *breath from above* อาจตีความได้ว่าเป็นพรจากสวรรค์ หรือพรจากพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่เบื้องบน ซึ่งในที่นี้ใช้อุปสรรคเปรียบเทียบให้เป็นกระแสลมเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของบทกวีที่มีมโนทัศน์เกี่ยวกับการเดินทางของชีวิต สื่ออุปสรรคในตัวอย่างนี้คือ *wave, sail* และ *haven* ซึ่งเป็นคำที่แสดงถึงการเดินทางของชีวิตที่เปรียบกับการเดินเรือ *wave underneath* คือภัยอันตรายหรืออุปสรรคที่มองไม่เห็นที่เปรียบเป็นคลื่นใต้น้ำ ส่วน *sail* คือสิ่งที่ทำให้ชีวิตดำเนินต่อไป เปรียบได้กับใบเรือที่ช่วยให้เรือแล่นไปข้างหน้าได้ และ *haven* คือจุดหมายปลายทางของชีวิตซึ่งเปรียบได้กับอ่าวหรือฝั่งนั่นเอง

สำนวนที่หนึ่ง วางมือของท่านลงบนศีรษะของเขา และตั้งจิตอธิษฐานว่า แม้กระแสลมเบื้องล่างจะธาโถมคุกคาม ขอให้สายลมจากเบื้องบนพัดพามาซึ่งใบเรือของเขาให้ตั้ง เพื่อพาเรือให้แล่นไปจนถึงอ่าวแห่งสันติสุข

วิเคราะห์ สำนวนแรกรักษากรอบมโนทัศน์ของอุปสรรคตามอย่างต้นฉบับ ในการเปรียบเทียบชีวิตว่าเป็นการเดินทางนั้น ผู้แปลแปล *grow threatening* ว่า *ธาโถมคุกคาม* เป็นการอธิบายความที่ทำให้เห็นอุปสรรคในการเดินทางด้วยภาพของคลื่นแรงที่กระหน่ำอย่างไม่หยุดยั้ง และผู้แปลแปล *breath from above* ว่าเป็นสายลมจากเบื้องบน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการแล่นเรือไปตามเส้นทางแห่งชีวิต เนื่องจากการแล่นเรือต้องอาศัยลมพัดพาใบเรือ เพื่อทำให้เรือแล่นไปได้ นอกจากนี้ยังตีความ *fill his sails* โดยอธิบายภาพว่าเป็นการขึงใบเรือให้ตั้ง เพื่อให้เรือแล่นไปได้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพตามอย่างผู้แปลและให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจอุปสรรคมโนทัศน์ที่ใช้เปรียบเทียบมากที่สุด

สำนวนที่สอง วางมือลงบนศีรษะของเขาสิ และจงอธิษฐานว่าแม้คลื่นใต้น้ำจะแรง แต่ขอให้กระแสลมเบื้องบน พัดพาใบเรือของเขาแล่นเข้าสู่เวียงอ่าวอันสงบ

วิเคราะห์ สำนวนที่สองรักษากรอบมโนทัศน์ ชีวิตคือการเดินทางเช่นกัน สำนวนที่สองแปล *though the waves underneath grow threatening* ว่า แม้คลื่นใต้น้ำจะแรง โดยไม่ได้อธิบายลักษณะของคลื่นว่ารุนแรงมากเพียงใดดังเช่นสำนวนแรก ผู้แปลแปล *breath from above* ว่า กระแสลมเบื้องบนด้วยหลักการเดียวกับสำนวนแรก คือเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบมโนทัศน์ที่เปรียบเทียบการเดินทางด้วยเรือเป็นการเดินทางของชีวิต สำนวนที่สองแปล *fill his sails* ควบไปกับ *waft him to the haven of peace*

โดยแปลว่า *พัดพาใบเรือของเขาแล่นเข้าสู่เวียงอ่าวอันสงบ* อย่างไรก็ตามสำนวนแปลที่สองนี้สามารถสื่อความหมายเปรียบเทียบของอุปลักษณ์มโนทัศน์จากต้นฉบับให้เป็นที่เข้าใจในภาษาปลายทางได้อย่างดี

สรุป บทแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ของอุปลักษณ์ไว้เช่นเดียวกับต้นฉบับโดยรวมแล้วบทแปลทั้งสองแปลได้ใกล้เคียงกัน ต่างกันเพียงรายละเอียดเล็กน้อยเท่านั้น สำนวนแรกจะมุ่งเน้นการแปลโดยอธิบายรายละเอียดการเปรียบเทียบของอุปลักษณ์ มีการขยายความเพื่อให้ภาพชัดเจนยิ่งขึ้น สำนวนที่สองไม่เน้นการให้รายละเอียด มุ่งรักษาเพียงอุปลักษณ์ตามต้นฉบับ แต่ก็สามารถสื่อความหมายของอุปลักษณ์ให้ผู้อ่านเข้าใจมโนทัศน์ได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ I want to give you something, my child, for we are drifting in the stream of the world. (The Gift)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ LIFE IS A JOURNEY ของตัวอย่างนี้แสดงถึงการเดินทางของชีวิตโดยเปรียบเทียบเป็นการเดินทางทางน้ำ ในการดำเนินชีวิต มนุษย์จะต้องพบเจอกับเรื่องราวต่างๆ มากมายทั้งทุกข์ สุข เรื่องดี และเรื่องไม่ดี ซึ่งในบางครั้งก็ไม่สามารถคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ เปรียบเสมือนกับชีวิตที่ลอยล่องอยู่ในกระแสน้ำ ซึ่งปัจจัยธรรมชาติต่างๆ เช่นทิศทางลม ทิศทางน้ำ ล้วนมีผลต่อทิศทางการเดินทางด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นอุปลักษณ์ในที่นี้จึงเปรียบชีวิตของมนุษย์ทุกคนเป็นเหมือนการเดินทางที่ลอยล่องอยู่ในกระแสน้ำ สื่ออุปลักษณ์ของกรอบมโนทัศน์ในที่นี้คือ *drifting* และ *stream* กรอบมโนทัศน์ของการปล่อยชีวิตให้ดำเนินไปตามครรลองของมันเชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของการปล่อยไปตามกระแสน้ำในโลกนี้

สำนวนที่หนึ่ง แม่อยากจะมอบบางอย่างให้แก่เจ้า ลูกรัก เพราะเราต่างคนต่างจะต้องลอยล่องไปในสายธารแห่งชีวิต

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งนี้ ผู้แปลรักษากรอบมโนทัศน์ตามอย่างต้นฉบับ แต่มีการอธิบายกรอบมโนทัศน์ให้ชัดเจนถึงการเดินทางของชีวิตมากยิ่งขึ้น ผู้แปลแปล *the stream of the world* เป็นสายธารแห่งชีวิต ซึ่งคำว่า *ชีวิต* นั้นผู้แปลเพิ่มเติมเข้ามาเพื่ออธิบายถึงมโนทัศน์ให้ชัดเจนตามที่ตนเข้าใจ นอกจากนี้ ผู้แปลใช้คำว่า *ต่างคนต่างจะต้อง.....* เพื่อแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ามนุษย์ทุกคนย่อมหนีไม่พ้นการเดินทางดังกล่าวซึ่งก็คือการใช้ชีวิตตามครรลองของตน ผู้แปลตีความสรรพนามบุรุษที่หนึ่งให้เป็นเพศหญิง จึงใช้แทนว่า *แม่* และผู้แปลแปล *my child* ว่า *ลูกรัก* เนื่องจากผู้แปลพยายามตีความถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้ประพันธ์ให้มากที่สุด

สำนวนที่สอง พ่อจะมอบของให้สิ่งหนึ่ง ลูกเอ๋ย เพราะเรากำลังล่องลอยอยู่ในกระแสน้ำแห่งโลก

วิเคราะห์ สำนวนที่สองมีการรักษากรอบมโนทัศน์ตามอย่างต้นฉบับเช่นกัน ผู้แปลของสำนวนที่สองแปลอุปลักษณ์ *we are drifting in the stream of the world*. อย่างตรงตัวโดยแปลว่า *เรากำลัง*

ล่องลอยอยู่ในกระแสธารแห่งโลก อย่างไรก็ตามก็ผู้อ่านในภาษาปลายทางก็สามารถเข้าใจอุปลักษณณ์มโนทัศน์ดังกล่าว แม้ว่าผู้แปลจะไม่ได้อธิบายอย่างละเอียดว่ากระแสธารแห่งโลกดังกล่าวก็คือชีวิตของมนุษย์นั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากอุปลักษณณ์ที่ว่า ชีวิตคือการเดินทาง นั้นมีความเป็นสากลและเป็นที่น่าสนใจของผู้อ่านในภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) เช่นเดียวกับภาษาต้นทาง (ภาษาอังกฤษ) นอกจากนี้ ผู้แปลตีความสรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่าเป็นเพศชาย จึงเลือกแปลว่า "พ่อ"

สรุป บทแปลทั้งสองสำนวนได้รับการชามโนทัศน์ LIFE IS A JOURNEY หรือชีวิตคือการเดินทางไว้ตามอย่างต้นฉบับโดยยังคงแนวคิดของการเดินทางไปตามครรลองของชีวิตที่เปรียบเสมือนกับการล่องลอยไปตามกระแสน้ำ ความหมายของบทแปลทั้งสองที่ผู้แปลถ่ายทอดออกมานั้นมีสมมูลภาพเช่นเดียวกัน ต่างกันตรงที่สำนวนแปลสำนวนแรกมีลีลาการแปลแบบพรรณนาความ อธิบายอุปลักษณณ์มโนทัศน์ชัดเจน ขณะที่สำนวนที่สองมีลีลาภาษาที่กระชับ แต่ให้ภาพชัดเจนเช่นกัน

หมายเหตุ สำนวนทั้งสองตีความบุรุษสรรพนามแตกต่างกัน สำนวนแรกตีความเป็น แม่ ขณะที่สำนวนที่สองตีความเป็น พ่อ การตีความของทั้งสองสำนวนเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ทั้งสิ้น เนื่องจากผู้ประพันธ์คือท่านรพินทรนาถ ฐากูร เป็นเพศชาย จึงอาจเป็นไปได้ว่าบุรุษสรรพนามเป็นพ่อ แต่เนื่องจากเนื้อหาและแก่นเรื่องหลักของบทกวีเป็นเรื่องความรักและความสัมพันธ์ระหว่างแม่และลูก และความบริสุทธิ์ไร้เดียงสาของเด็ก จึงมีความเป็นไปได้เช่นกัน ว่าผู้ประพันธ์จะสมมติบุรุษสรรพนามให้เป็นแม่ตลอดทั้งเรื่อง

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Young is your life, your path long, and you drink the love we bring you at one draught and turn and run away from us. (The Gift)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ LIFE IS A JOURNEY หรือชีวิตคือการเดินทางนั้นมีให้เห็นอย่างชัดเจนในตัวอย่างนี้ ผู้ประพันธ์เริ่มประโยคโดยกล่าวถึงชีวิตว่า *Young is your life* แล้วจึงกล่าวต่อไปว่า *your path long* เป็นการใช้อุปลักษณณ์เปรียบโดยนำทั้ง source domain และ target domain มาวางขนานกันเพื่อเปรียบอย่างชัดเจน target domain ในที่นี้คือ life และ source domain คือ path กรอบมโนทัศน์ของชีวิตวัยเยาว์ที่เพิ่งเริ่มต้น เชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของหนทางที่เพิ่งเริ่มเดินมาเพียงไม่นาน กรอบมโนทัศน์ที่ว่าชีวิตยังเยาว์อยู่นัก ยังจะต้องใช้ชีวิตต่ออีกยาวนาน เชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ที่ว่าหนทางที่เดินนั้นเพิ่งจะเดินมาไม่กี่ไกล ยังเหลือหนทางที่จะต้องเดินไปข้างหน้าอีกยาวไกล สื่ออุปลักษณณ์ในที่นี้ คือ path และ long ซึ่งเป็นคำสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงเส้นทางที่ยังยาวไกลของชีวิต

สำนวนที่หนึ่ง ชีวิตของลูกยังอยู่ในวัยแรกเริ่ม หนทางยังจะมีให้เดินไปข้างหน้าอีกไกล และลูกได้ดื่มความรักที่เราได้มอบให้แก่ลูกแต่เพียงครั้งเดียว เมื่ออ้อมแล้วก็หันหลังกลับและหายลับจากเราไป

วิเคราะห์ สำนวนแปลที่หนึ่งรักษากรอบมโนทัศน์ไว้ตามอย่างต้นฉบับ โดยมีลักษณะการแปลแบบอธิบายกรอบมโนทัศน์ ผู้แปลใช้ว่า หนทางยังจะมีให้เดินไปข้างหน้าอีกไกล เป็นการอธิบายกรอบมโนทัศน์การเดินทางของชีวิต โดยให้ภาพของเส้นทางที่ทอดยาวไปเบื้องหน้าว่าเป็นชีวิตหรือการใช้ชีวิตในอนาคตที่ยังจะต้องเดินต่อไป นอกจากนี้ผู้แปลแปล *young* ว่าเป็นวัยแรกเริ่ม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกันของกรอบมโนทัศน์ที่เป็น *source domain* และ *target domain* ว่าชีวิตนั้นเพิ่งจะเริ่มต้นเท่านั้น เหมือนกับการเดินทางที่เพิ่งเริ่มต้นขึ้น และยังคงเดินต่อไปอีกไกลบนเส้นทางของชีวิต

สำนวนที่สอง ชีวิตลูกยังเยาว์ หนทางซึ่งต้องดำเนินไปนั้นยาวนาน ลูกดื่มความรักที่เรานำมาให้รวดเดียว แล้วหันหลังกลับ วิ่งผลจากราไปโดยพลัน

วิเคราะห์ สำนวนแปลที่สองรักษากรอบมโนทัศน์ตามต้นฉบับเช่นเดียวกันกับสำนวนแปลแรก ผู้แปลแปล *young* ว่าเป็นวัยเยาว์ และแปลอุปสรรค *your path long* ว่าเป็นหนทางซึ่งต้องดำเนินไปนั้นยาวนาน เป็นการแปลตามต้นฉบับเพื่อให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางเชื่อมโยงกรอบมโนทัศน์ของวัยเยาว์และกรอบมโนทัศน์ของหนทางที่เพิ่งเริ่มต้นและยังทอดยาวอีกไกลด้วยตัวผู้อ่านเอง โดยไม่ได้แจกแจงคำว่าวัยเยาว์ ว่าเป็นวัยที่เพิ่งเริ่มต้นดังเช่นสำนวนแรก

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ ชีวิตคือการเดินทาง ไว้ตามอย่างต้นฉบับ โดยยังคงไว้ซึ่งอุปสรรคที่เปรียบเทียบการเดินทางเป็นการเดินไปบนเส้นทาง โดยที่สำนวนแปลสำนวนแรกเชื่อมโยงกรอบมโนทัศน์โดยให้รายละเอียดของวัยเยาว์ว่าเป็นวัยเริ่มต้นเพื่อให้สอดคล้องกับภาพการเริ่มต้นของการเดินทางและหนทางที่ยังเหลืออีกยาวไกล ส่วนสำนวนที่สองแปลอุปสรรคโดยคงไว้ซึ่งกรอบมโนทัศน์ตามอย่างต้นฉบับและไม่ได้แจกแจงรายละเอียดเพิ่มเติม สำนวนแปลทั้งสองมีการตีความ *drink...at one draught* แตกต่างกัน สำนวนแรกตีความว่าเป็นการดื่มแต่เพียงครั้งเดียว ส่วนสำนวนที่สองตีความว่าเป็นการดื่มรวดเดียว ซึ่งการตีความดังกล่าวนี้ให้ภาพที่แตกต่างกันออกไป คำว่า *เพียงครั้งเดียว* ให้ภาพการดื่มของเหลวในหนึ่งครั้ง ซึ่งไม่ได้ระบุปริมาณมากนักของของเหลวที่ดื่ม จึงอาจเข้าใจได้ว่า เป็นเพียงการจิบเล็กน้อยเพียงครั้งเดียว หรือดื่มจนหมดเพียงครั้งเดียวก็ได้ ส่วน *รวดเดียว* ให้ภาพการดื่มจนหมดอย่างรวดเร็วโดยไม่ได้หยุดพัก อย่างไรก็ตาม ทั้งสองสำนวนแปลทั้งสองสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายของอุปสรรคมโนทัศน์ให้เป็นที่เข้าใจในภาษาปลายทางได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ It will be like the faithful star overhead when dark night is over your road.
(My Song)

วิเคราะห์ ตัวอย่างนี้เปรียบเทียบชีวิตเป็นการเดินทางเช่นกัน มีมโนทัศน์คือ LIFE IS A JOURNEY แฝงอยู่ในสำนวนภาษาที่ผู้ประพันธ์ใช้ it ในที่นี้คือบุรุษสรรพนามแทน My song หรือเสียงเพลงที่ผู้ประพันธ์ใช้อุปมาเปรียบเทียบให้เป็นเหมือนกับดวงดาวที่ส่องแสงนำทาง ในการเปรียบเทียบนี้ ผู้ประพันธ์แฝงกรอบมโนทัศน์ของอุปสรรค ชีวิตคือการเดินทาง ไว้ด้วย สื่ออุปสรรคในที่นี้ คือ *road, star* และ

dark night ซึ่งหากวิเคราะห์ความหมายแล้ว คำสำคัญเหล่านี้ก็คือการเปรียบเทียบกับการเดินทางของชีวิตนั่นเอง **road** ในที่นี้คือเส้นทางชีวิต **dark night** คือช่วงที่ชีวิตพบเจออุปสรรค ส่วน **star** คือเครื่องชี้ นำทาง คือแสงสว่าง หรือวิธีแก้ปัญหาและอุปสรรค กรอบมโนทัศน์ของการเดินทางไปตามถนนหรือเส้นทาง ใดๆ ในเวลาที่ฟ้ามืดมิด มองไม่เห็นหนทาง แต่มีแสงจากดวงดาวที่คอยชี้แนะให้รู้ว่าต้องเดินทางไปทางใด เชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของเส้นทางชีวิต ที่บางครั้งอาจพบเจออุปสรรคหรือความไม่ราบรื่นแต่ก็จะมีวิธีแก้ไขหรือเครื่องชี้แนะให้พ้นจากปัญหาหรือให้พบแสงสว่าง ซึ่งก็คือแนวทางการตัดสินใจที่ถูกต้อง ตัวอย่างนี้ ผู้ประพันธ์ใช้อุปสรรคมโนทัศน์มาเป็นส่วนเปรียบของอุปมา โดยเปรียบเทียบให้เสียงเพลงสามารถชี้แนะเส้นทางได้เช่นเดียวกับที่แสงดาวสามารถส่องนำทาง ซึ่งเส้นทางดังกล่าวก็คือเส้นทางแห่งชีวิตนั่นเอง

สำนวนที่หนึ่ง มันจะเป็นเสมือนดวงดาวที่จงรักภักดี ซึ่งจะส่องแสงบอกทิศทาง เมื่อลูกเดินอยู่ตามถนน ในคืนเดือนมืด

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งรักษากรอบมโนทัศน์ **LIFE IS A JOURNEY** ไว้ตามอย่างต้นฉบับ มีการแปลคำสำคัญที่เป็นสื่ออุปสรรคตามต้นฉบับอย่างครบถ้วน ผู้แปลสำนวนที่หนึ่งมีลีลาการแปลโดยอธิบายกรอบมโนทัศน์ของต้นฉบับให้ละเอียดยิ่งขึ้นในฉบับแปล ผู้แปลให้รายละเอียดแก่ดวงดาวเพิ่มเติมมาจากต้นฉบับว่าดวงดาวดังกล่าวจะส่องแสงบอกทิศทาง เป็นการอธิบายถึงหน้าที่ของดวงดาว เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้นถึงอุปสรรคที่ว่าดวงดาวคือเครื่องชี้แนวทางของชีวิต นอกจากนี้ผู้แปลแปล *when dark night is over your road.* โดยให้รายละเอียดของกริยา **เดินทาง** ในการเดินทางของชีวิตว่า *เมื่อลูกเดินอยู่ตามถนนในคืนเดือนมืด* ซึ่งลักษณะดังกล่าวนั้น เป็นการให้รายละเอียดเพื่ออธิบายกรอบมโนทัศน์ที่ว่า **ชีวิตคือการเดินทาง** ให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นภาพมากที่สุด

สำนวนที่สอง มันจะเป็นเสมือนดาวแสนซื่อเหนือศีรษะ เมื่อรัตติกาลแผ่คลุมมรรคาของเจ้า

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ชีวิตคือการเดินทางเช่นกัน แต่สำนวนที่สองแปลอุปสรรคตามต้นฉบับโดยมุ่งเน้นการรักษาอุปสรรคแบบไม่เพิ่มรายละเอียดหรืออธิบายอุปสรรคอย่างชัดเจนเหมือนสำนวนแรก อย่างไรก็ตาม อุปสรรค **ชีวิตคือการเดินทาง** ดังกล่าวนั้นอยู่ในความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทาง การที่ผู้แปลไม่ได้อธิบายหรือให้รายละเอียดเพิ่มเติมจึงไม่ได้ทำให้อรรถรสของบทแปลเสียไป ผู้แปลเลือกแปล *faithful star overhead* ว่า **ดาวแสนซื่อเหนือศีรษะ** ซึ่ง **ซื่อ** ของผู้แปลในที่นี้คือ ซื่อสัตย์ หรือซื่อตรง ตามอย่างต้นฉบับภาษาอังกฤษว่า **faithful** ซึ่งผู้อ่านย่อมต้องตีความความหมายเองเมื่อพิจารณาจากบริบท ผู้แปลแปล *when dark night is over your road* ว่า *เมื่อรัตติกาลแผ่คลุมมรรคาของเจ้า* โดยไม่ได้อธิบายถึงลักษณะอาการการเดินทางบนเส้นทางชีวิตเช่นเดียวกับสำนวนแรก แต่คำว่า **แผ่คลุม** ที่ผู้แปลเลือกใช้ เป็นคำที่ทำให้เกิดจินตภาพ ถือเป็นคำสั้น แต่มีใจความมากและทำให้ผู้อ่านจินตนาการถึงความมืดที่ค่อยๆ เข้าปกคลุมเส้นทางได้อย่างชัดเจน

สรุป บทแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ของต้นฉบับไว้เช่นเดียวกัน สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งมีลักษณะการแปลที่มุ่งเน้นการอธิบายกรอบมโนทัศน์ให้ผู้อ่านเห็นภาพการเปรียบเทียบอย่างละเอียด ขณะที่สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลอุปสรรคตรงตามต้นฉบับโดยไม่ได้อธิบายความเพิ่มเติม หรือให้รายละเอียดเพิ่มเติม แต่ใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ และสามารถให้ภาพที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามก็ดี ผู้แปลทั้งสองแปลสื่ออุปสรรคที่ใช้ในการเปรียบเทียบของต้นฉบับครบถ้วน และทั้งสองสำนวนสามารถสื่อความหมายของอุปสรรคมโนทัศน์ให้เป็นที่เข้าใจของผู้อ่านในภาษาปลายทางได้ตรงกัน

Conceptual metaphor : LIFE IS A PLANT

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ What is it makes you laugh, my little life-bud? (The Unheeded Pageant)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้เปรียบเทียบชีวิตเป็นดังพืช ผู้ประพันธ์ใช้อุปสรรค *my little life-bud* เรียกแทนลูกน้อยของตน กรอบมโนทัศน์ของชีวิตถูกนำมาเชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของพืชโดยมีวัฏจักรของชีวิตเป็นกรอบในการเชื่อมโยง หากเปรียบเทียบชีวิตกับต้นไม้ ชีวิตเมื่อยังไม่อุบัติขึ้นเปรียบได้กับเมล็ดพืช (seed) ที่ยังไม่เพาะ เมื่อชีวิตแรกเริ่มถือกำเนิดขึ้นเปรียบได้กับต้นกล้าหรือต้นอ่อน (bud) ที่แทงยอดพ้นเมล็ดขึ้นมา เมื่อชีวิตเจริญเติบโตจนเต็มวัยเปรียบได้กับต้นไม้ที่เจริญเต็มที่หยั่งรากลึกลงสู่ดิน (tree) หรือหากเปรียบเทียบชีวิตเป็นดังดอกไม้ ชีวิตแรกเริ่มถือกำเนิดขึ้นเปรียบได้กับดอกไม้ตูมที่ยังหุบกลีบ (bud) เมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาวก็เปรียบได้กับดอกไม้ที่ขยายกลีบเบ่งบานสะพรั่ง (bloom) ส่วนชีวิตที่เข้าสู่วัยชราเปรียบกับดอกไม้ที่กลีบแห้งเหี่ยว และในที่สุดก็ร่วงโรยหรือตายจากไป ในตัวอย่างนี้ ผู้ประพันธ์เปรียบเทียบชีวิตของลูกน้อยว่าอยู่ในช่วงชีวิตช่วงต้นของพืช คือช่วงที่ยังตูม ยังไม่แตกหน่อ หรือเติบโตเต็มที่ จึงใช้อุปสรรคว่า *life-bud* เพื่อแสดงการเชื่อมกรอบมโนทัศน์ของชีวิตวัยแรกเริ่มกับกรอบมโนทัศน์ของดอกตูมหรือต้นอ่อนของพืช

สำนวนที่หนึ่ง แต่อะไรเล่าทำให้ลูกหัวเราะเสียงใส ชีวิตน้อยๆ ของแม่

วิเคราะห์ ผู้แปลของสำนวนที่หนึ่งตีความอุปสรรคของต้นฉบับโดยเลือกแปลแต่ target domain ของกรอบมโนทัศน์ (ชีวิต) ว่า *ชีวิตน้อยๆ ของแม่* แต่ไม่ได้แปลกรอบมโนทัศน์ในส่วน source domain ที่ใช้พืชมาเป็นกรอบเพื่ออธิบาย target domain

สำนวนที่สอง อะไรทำให้หนูหัวเราะ ลูกพ่อ?

วิเคราะห์ ผู้แปลสำนวนที่สองตีความอุปสรรคและแปลโดยใช้ทฤษฎี *form and meaning* ที่ผลจากรูปภาษาซึ่งในที่นี้คือ *life-bud* และเลือกสื่อเพียงความหมายในระดับวาทกรรมที่แฝงอยู่ในตัวบทเนื่องจาก *my little life-bud* ที่ผู้ประพันธ์ใช้นั้นใช้เป็นอุปสรรคเรียกแทนลูก ผู้แปลจึงสกัดเอาเพียงความหมายที่แฝงอยู่มาถ่ายทอดในบทแปล ผู้แปลเลือกแปลว่า *ลูกพ่อ* โดยไม่ได้รักษากรอบมโนทัศน์ของอุปสรรคในต้นฉบับไว้

สรุป บทแปลทั้งสองสำนวนเลือกที่จะไม่รักษากรอบมโนทัศน์ LIFE IS A PLANT ของต้นฉบับไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยอนุมานว่าในภาษาปลายทางแม้จะมีกรอบมโนทัศน์ที่ตรงกัน แต่ไม่มีสำนวนภาษาที่แสดงกรอบมโนทัศน์ที่ตรงกันในบริบทดังกล่าว ดังนั้นการผันแปลออกมาเป็นภาษาไทยอาจฟังดูแปลกและแปร่ง ผู้แปลทั้งสองจึงเลือกใช้แนวทางการแปลโดยปรับบทแปล เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจบทแปลมากที่สุด

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ She went away when the trees were in bud and the spring was young.
(The Recall)

วิเคราะห์ ตัวอย่างนี้มีมโนทัศน์ LIFE IS A PLANT แฝงไว้โดยนัย เมื่อพิจารณาบทกวีร้อยแก้ว The Recall ทั้งบท ผู้อ่านจะทราบว่าคุณประพันธ์กำลังกล่าวถึงลูกที่ตายจากไป ดังนั้นกรอบมโนทัศน์ที่เปรียบ ชีวิตคือพืช ในตัวอย่างนี้จะชัดเจนมากยิ่งขึ้นเมื่ออาศัยการวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับประกอบ ผู้ประพันธ์กล่าวถึงการจากไปของลูกสาวว่าจากไปเมื่อ *when the trees were in bud and the spring was young* เป็นการเปรียบเทียบว่าลูกสาวของท่านได้ตายจากไปเมื่ออายุยังน้อยมาก ไม่ใช่การกล่าวถึงธรรมชาติโดยตรง ดังนั้นในที่นี้ กรอบมโนทัศน์ของต้นไม้ที่ยังเป็นเพียงต้นอ่อนและกรอบมโนทัศน์ของฤดูใบไม้ผลิที่เพิ่งจะเริ่มต้น เชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของชีวิตที่ยังอยู่ในวัยเยาว์ เพิ่งเริ่มต้นชีวิตได้เพียงไม่นานท่านนั้นก็ต้องตายจากไปเสียก่อน

หมายเหตุ บทกวีร้อยแก้ว The Recall ทั้งบทจะอยู่ในภาคผนวกในบทที่ 6

สำนวนที่หนึ่ง เธอได้จากไป ในเวลาที่ต้นไม้กำลังผลิดอก และฤดูใบไม้ผลิเพิ่งจะเริ่มต้น

วิเคราะห์ ผู้แปลสำนวนที่หนึ่งรักษากรอบมโนทัศน์ LIFE IS A PLANT ไว้ตามต้นฉบับ ผู้แปลเลือกใช้แนวทางการแปลแบบตีความเมื่อกล่าวถึง *the trees were in bud* โดยแปลว่า ต้นไม้กำลังผลิ ดอก ในพจนานุกรม *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners* ให้คำนิยามของ bud ไว้ว่า noun [c] 1 a tightly curled up part of a plant that will open to form a leaf or flower ดังนั้นความหมายตรงตัวของ bud คือดอกหรือหน่อเมื่อครั้งยังเป็นตูมแต่พร้อมที่จะบานหรือแตกยอดออกเป็นใบหรือดอกไม้ การที่ผู้แปลเลือกแปลว่า *กำลังผลิดอก* แสดงให้เห็นว่าผู้แปลตีความจากมโนภาพในความคิดว่าเป็นภาพของต้นไม้ที่เต็มไปด้วยดอกไม้ที่ตูมและกำลังค่อยๆ เริ่มผลิดอกตูมออกมา ผู้แปลใช้หลักทฤษฎี *scenes-and-frame semantics* มาใช้ในการแปล คือเมื่ออ่านต้นฉบับแล้ว ผู้แปลเกิดภาพในมโนภาพ แล้วจึงถ่ายทอดภาพนั้นออกมาในภาษาแปลตามความเข้าใจของผู้แปล โดยไม่ยึดติดกับรูปภาษา เพื่อมุ่งให้บทแปลสามารถสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้มากที่สุด

สำนวนที่สอง เธอจากไปขณะที่หมีไม่เพิ่งแตกช่อ และฤดูใบไม้ผลิเพิ่งเริ่มต้น

วิเคราะห์ ผู้แปลสำนวนที่สองรักษากรอบมโนทัศน์ LIFE IS A PLANT ไว้ตามอย่างต้นฉบับ เช่นเดียวกัน และผู้แปลใช้ทฤษฎี *scenes-and-frame semantics* เช่นกัน โดยตีความ *the trees were in*

bud ว่า หมูไม่เพิ่งแตกช้อ สำนวนที่สองเลือกใช้คำแตกต่างจากสำนวนที่หนึ่ง เนื่องจากภาพลักษณะการเรียงตัวของหน่อหรือดอกตูมที่เกิดในมโนภาพของผู้แปลทั้งสองนั้นต่างกัน จึงถ่ายทอดออกมาในภาษาปลายทางต่างกัน การที่ผู้แปลสำนวนที่สองเลือกใช้คำว่า *แตกช้อ* นั้นอาจกล่าวได้ว่า ภาพในมโนภาพจากคำว่า *bud* นั้นของผู้แปลสำนวนที่สองนี้เกิดเป็นภาพของหน่อหรือดอกตูมที่ขึ้นเรียงติดๆ กันเป็นช้อแล้วกำลังค่อยๆ เริ่มผลิออกมา

สรุป บทแปลทั้งสองสำนวนแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ ชีวิตคือพีช ไว้ตามต้นฉบับ สำนวนแปลทั้งสองแตกต่างกันเพียงรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งเกิดจากภาพในมโนภาพจากการทำความเข้าใจต้นฉบับเป็นภาพที่ต่างกัน ผู้แปลทั้งสองต่างอาศัยหลักทฤษฎี *scenes-and-frames semantics* ซึ่งเป็น การทำความเข้าใจต้นฉบับ เกิดมโนภาพในจินตนาการ แล้วจึงถ่ายทอดมโนภาพนั้นออกมาตามความเข้าใจของตน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพเดียวกันกับมโนภาพของผู้แปล

Conceptual metaphor : BIRTH IS AN ARRIVAL

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ *Baby had a heap of gold and pearls, yet he came like a beggar on to this earth.*
(*Baby's Way*)

วิเคราะห์ อุปุลักษณะในตัวอย่างนี้เปรียบเทียบการเกิดคือการมาถึง หรือ BIRTH IS AN ARRIVAL ในที่นี้ผู้ประพันธ์กล่าวถึงเด็กทารกที่มาจุติบนโลกโดยใช้คำกล่าวว่า *came...on to this earth* กรอบมโนทัศน์ของการเกิด การเริ่มต้นชีวิตบนโลก เชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของการมาถึงโลกจากดินแดนใดดินแดนหนึ่ง ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรมและแต่ละศาสนาว่าดินแดนที่เป็นที่อาศัยก่อนจะมาถึงโลกนั้นคือที่ใด สื่ออุปุลักษณะในตัวอย่างนี้คือคำว่า *came* ซึ่งเป็นคำที่หมายถึงการเกิดหรือมาเกิดนั่นเอง

สำนวนที่หนึ่ง ทารกนั้นร่ำรวยด้วยทองคำและไข่มุกจำนวนมากมหาศาล แต่ถึงกระนั้นเขาก็มาสู่โลกนี้แต่ตัวเปล่า และยากจนเหมือนกับคนขอทาน

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งรักษากรอบมโนทัศน์เช่นเดียวกับต้นฉบับ ผู้แปลแปลอุปุลักษณะตรงตัว โดยใช้คำว่า มาสู่ แสดงมโนทัศน์ การเกิดคือการมาถึง ผู้แปลใช้คำว่า ตัวเปล่า และยากจน มาขยายความและอธิบายบริบทเพิ่มเติมเพื่อเสริมให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพและความเข้าใจโดยละเอียด ตัวเปล่า หมายถึงไม่มีสมบัติใดๆ ติดตัวมา และเหมือนกับขอทานตรงที่ยากจน และการที่มีไข่มุกและทองคำมากมาย ผู้แปลก็ได้อธิบายความโดยเพิ่มคำว่า ร่ำรวย เพื่อใช้เป็นคำคู่แสดงการเปรียบเทียบกับคำว่า *ยากจน* ในตอนท้าย

สำนวนที่สอง เด็กมีทองคำและไข่มุกเหลือล้น กระนั้นเขายังมาสู่โลกนี้เยี่ยงยาก
วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองรักษากรอบมโนทัศน์ BIRTH IS AN ARRIVAL ของต้นฉบับไว้เช่นเดียวกับสำนวนแปลสำนวนแรก โดยแปลว่า *กระนั้นเขายังมาสู่โลกนี้เยี่ยงยาก* ผู้แปลสำนวนที่สองแปลบริบทของอุปลักษณมโนทัศน์ตรงตามอย่างต้นฉบับ ผู้แปลไม่เน้นการอธิบายกรอบมโนทัศน์หรือให้รายละเอียดในการเปรียบเทียบเพิ่มเติมว่าการที่เหมือนยากนั้นเหมือนอย่างไร แต่มุ่งเน้นการรักษารูปอุปลักษณไว้ตามต้นฉบับ และให้การตีความอุปลักษณเป็นหน้าที่ของผู้อ่าน

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีลักษณะการแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ การเกิดคือการมาถึง เช่นเดียวกับต้นฉบับ ทั้งสองสำนวนแปลอุปลักษณโดยคงคำสำคัญว่า มาถึง ไว้ สำนวนแรกมีลีลาการแปลบริบทของอุปลักษณที่มุ่งอธิบายรายละเอียดการเปรียบเทียบ ขณะที่สำนวนที่สองมุ่งให้ผู้อ่านตีความการเปรียบเทียบด้วยตนเอง

Conceptual metaphor : DEATH IS DEPARTURE, NIGHT, DARKNESS, COLD

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ The night was dark when she went away, and they slept. (The Recall)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้ เปรียบความตายเป็นการลาจาก ความมืด และเวลากลางคืน ผู้ประพันธ์ใช้ภาษาแสดงมโนทัศน์แทบทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับความตาย โดยใช้กรอบมโนทัศน์ของบรรยากาศหตุใน ความมืด เงียบสงัดในเวลาตึกตื่น และการลาจากชั่วนรินทร์มาใช้อธิบายกรอบมโนทัศน์ของความตาย สื่ออุปลักษณที่แสดงกรอบมโนทัศน์ในตัวอย่างนี้คือ night, dark และ went away แม้ไม่มีคำที่แปลว่า ตาย ปรากฏให้เห็น ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจอุปลักษณที่แสดงด้วยกรอบมโนทัศน์ดังกล่าวเป็นอย่างดี สื่ออุปลักษณ night แสดงกรอบมโนทัศน์ DEATH IS NIGHT สื่ออุปลักษณ dark แสดงกรอบมโนทัศน์ DEATH IS DARKNESS และสื่ออุปลักษณ went away แสดงกรอบมโนทัศน์ DEATH IS DEPARTURE จากตัวอย่างในบทกวีร้อยแก้ว The Recall นี้ ผู้ประพันธ์เขียนขึ้นเพื่อแสดงความอาลัยถึงบุตรสาวที่ตายจากไป

สำนวนที่หนึ่ง รัตติกาลนั้นเป็นสีดำ เมื่อเธอได้จากไป และทุกๆ คนกำลังนอนหลับ

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งแปลกรอบมโนทัศน์ที่แสดงถึงความตายโดยรักษากรอบมโนทัศน์เดิมไว้ รัตติกาล แสดงถึงมโนทัศน์ DEATH IS NIGHT สีดำ แสดงถึงมโนทัศน์ DEATH IS DARKNESS แต่ให้อารมณ์ความรู้สึกที่หตุมากกว่ามืด เพราะสีดำคือสีที่มืดสนิท ปราศจากแสงใดๆ และ *เมื่อเธอได้จากไป* แสดงถึงมโนทัศน์ DEATH IS DEPARTURE ผู้แปลไม่ได้อธิบายกรอบมโนทัศน์เพิ่มเติม เนื่องจากต้นฉบับรวมมโนทัศน์ที่แสดงถึงความตายมาไว้ในบริบทเดียวกัน ทำให้ความหมายที่แปลตรงตามต้นฉบับนั้นชัดเจนอยู่แล้ว ว่าหมายถึงความตาย

สำนวนที่สอง เธอจากไปในคืนอันมืดมิด (๑) ขณะที่คนอื่นๆ หลับสนิท
 หมายเหตุ สำนวนแปลที่สองได้ทำเชิงอรรถเพื่ออธิบายความหมายเพิ่มเติมดังนี้
 (๑) ภริยาของรพินทรนาถถึงแก่กรรมได้เพียงหกเดือน เรณุกา ลูกสาวคนที่สองก็จากไป
 และอีกสี่ปีต่อมา สมินทรนาถ ลูกชายคนเล็กก็ตามไปอีกคน รพินทรนาถจึงร่ำร้องให้ผู้
 เป็นที่รักกลับมาพบบ้าง โดยหวังว่าจะไม่เป็นที่รำคาญของใคร

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สอง แปลกรอบมโนทัศน์ที่แสดงถึงความตายโดยรักษากรอบ
 มโนทัศน์เดิมไว้เช่นกัน จากคำแปลที่ผู้แปลเลือกใช้ เธอจากไป แสดงถึงมโนทัศน์ DEATH IS
 DEPARTURE คืบ แสดงถึงมโนทัศน์ DEATH IS NIGHT และ มืดมิด แสดงถึงมโนทัศน์ DEATH IS
 DARKNESS ผู้แปลเรียบเรียงประโยคใหม่ โดยกล่าวถึงผู้ที่ตายเป็นหัวข้อหลักของประโยค แล้วจึง
 กล่าวถึงมโนทัศน์อื่นๆ เป็นการเสริมมโนทัศน์หลัก DEATH IS DEPARTURE ผู้แปลอธิบายกรอบ
 มโนทัศน์ โดยใส่เชิงอรรถ เพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวบทต้นฉบับและความเป็นมาของบทกวี เป็นการ
 เสริมให้กรอบมโนทัศน์สื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเนื่องจากกรอบมโนทัศน์ในต้นฉบับแสดง
 ความหมายของความตายโดยเปรียบเทียบได้ชัดเจนอยู่แล้ว

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ DEATH IS DEPARTURE,
 DARKNESS และ NIGHT ตามต้นฉบับ ผู้แปลทั้งสองสำนวนแปลสื่ออุปลักษณ์สำคัญที่แสดงมโนทัศน์
 ตรงตัว ไม่อธิบายความเพิ่มเติม แต่สำนวนแปลที่สองเพิ่มเชิงอรรถ เพื่อให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวบท
 ต้นฉบับและเพื่อเสริมความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจอุปลักษณ์มโนทัศน์ DEATH IS DEPARTURE ได้
 ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4.1.1.2 วิเคราะห์อุปลักษณ์มโนทัศน์หมวดมนุษย์หรือร่างกายมนุษย์

Conceptual metaphor : PEOPLE ARE PLANTS

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ When in girlhood my heart was opening its petals, you hovered as a fragrance
 about it. (The Beginning)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ PEOPLE ARE PLANTS ในตัวอย่างนี้เปรียบเทียบมนุษย์เป็นดังพืชโดยใช้กรอบ
 มโนทัศน์ของการที่ดอกไม้ขยายกลีบเบ่งบานมาอธิบายกรอบมโนทัศน์ของหัวใจวัยรุ่นที่สดใส เบิกบาน
 พร้อมจะเปิดรับสิ่งใหม่ๆ ในภาษาไทยมีการใช้กรอบมโนทัศน์ มนุษย์คือพืชดังกล่าว โดยมีคำเปรียบ
 เปรยถึงวัยรุ่นหนุ่มสาวว่าเป็นวัยแรกแย้ม ซึ่งเป็นการนำเอากรอบมโนทัศน์ของดอกไม้ที่เพิ่งจะแย้มกลีบมา
 ใช้อธิบายลักษณะที่สดใส เบิกบานของมนุษย์ในวัยหนุ่มสาวนั่นเอง โดยมีสื่ออุปลักษณ์ในตัวอย่างนี้คือ
 open และ petal นั่นเอง

สำนวนที่หนึ่ง เมื่อแม้อยู่ในวัยเยาว์ ขณะที่หัวใจของแม่เริ่มขยายกลีบเบ่งบานออกเหมือนดอกไม้แรกแย้ม ลูกเป็นกลิ่นหอมของดอกไม้ที่ลอยวนอยู่ใกล้ๆ

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งแปลอุปสรรคโดยรักษากรอบมโนทัศน์ PEOPLE ARE PLANTS ตามต้นฉบับ ผู้แปลแปลแบบอธิบายมโนทัศน์เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพและเข้าใจกรอบมโนทัศน์ดังกล่าวโดยละเอียดมากยิ่งขึ้น ผู้แปลอธิบายลักษณะการที่หัวใจของแม่ในวัยเยาว์ขยายกลีบเบ่งบานโดยใช้ภาพพจน์อุปมาเข้ามาเปรียบเทียบให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนว่าเหมือนกับดอกไม้แรกแย้ม ซึ่งในต้นฉบับใช้อุปสรรคเพื่อเปรียบเทียบโดยนัยเท่านั้น ไม่ได้เปรียบเทียบตรงๆ โดยใช้อุปมาว่าเหมือนกับดอกไม้ ผู้แปลแปลบริบทของอุปสรรคโดยให้รายละเอียดเพื่อเน้นย้ำว่าอุปสรรคนั้นเป็นการเปรียบเทียบมนุษย์กับดอกไม้โดยแปล *you hovered as a fragrance about it.* ว่า ลูกเป็นกลิ่นหอมของดอกไม้ที่ลอยวนอยู่ใกล้ๆ

สำนวนที่สอง ยามแม่ย่างเข้าสู่วัยสาว หนุกรุ่นเป็นกลิ่นหอม ขณะที่ดวงใจของแม่ขยายกลีบ

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ PEOPLE ARE PLANTS ไว้เช่นเดียวกับสำนวนแรก ผู้แปลสำนวนที่สองแปล *my heart was opening its petals* ว่า ดวงใจของแม่ขยายกลีบ ซึ่งเป็นการแปลอุปสรรคเป็นอุปสรรคตรงตัว รักษาลีลาของต้นฉบับไว้โดยไม่ได้อธิบายกรอบมโนทัศน์เพื่อให้รายละเอียดในการเปรียบเทียบ และไม่ได้มีการกล่าวถึงดอกไม้โดยตรงแต่อย่างใด ลักษณะการแปลดังกล่าวเป็นการแปลที่โน้มเข้าหาภาษาต้นทาง คือรักษาลีลาภาษาของผู้ประพันธ์เป็นหลัก ให้ผู้อ่านได้ตีความมโนทัศน์ในบทกวีด้วยตนเอง

สรุป บทแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ PEOPLE ARE PLANTS ในสำนวนแปลไว้ตามต้นฉบับ สำนวนแปลที่หนึ่งมีลักษณะการแปลที่โน้มเข้าหาภาษาปลายทาง ใช้แนวทางการแปลโดยอธิบายกรอบมโนทัศน์แบบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางเข้าใจมโนทัศน์ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลโดยรักษาลีลาของต้นฉบับ แปลอุปสรรคตามต้นฉบับตรงตัว ไม่ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติม ปล่อยให้การตีความอุปสรรคเป็นหน้าที่ของผู้อ่านในภาษาปลายทางตามเจตนาของผู้ประพันธ์

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Your tender softness bloomed in my youthful limbs, like a glow in the sky before sunrise. (The beginning)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้เปรียบเทียบมนุษย์เป็นพืชเช่นกัน ผู้ประพันธ์ใช้กรอบมโนทัศน์ของการเบ่งบาน แยมกลีบ ของดอกไม้มาอธิบายความอ่อนเยาว์ ความสดใส เปล่งปลั่งในวัยหนุ่มสาวของมนุษย์ สื่ออุปสรรคในที่นี้คือคำกริยา bloom ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่มีความหมายประจำทางภาษาเกี่ยวกับพืช แต่สามารถใช้หมายถึงความเปล่งปลั่งในวัยสาวได้ พจนานุกรม *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners* ให้คำนิยาม bloom (verb) ว่า 1 if a tree or plant blooms, it produces flowers that have opened 2 to develop successfully, or to become more healthy and attractive. ใน

พจนานุกรมได้ยกตัวอย่างของความหมายที่ 2 นี้ไว้ว่า *Some women seem to bloom during pregnancy.* ซึ่งจากตัวอย่างในพจนานุกรมนี้ทำให้เห็นว่า ความหมายของ *bloom* ในตัวอย่างบทกวีร้อยแก้ว หมายถึง ความเปล่งปลั่ง สดใส เบิกบาน ในตัวหญิงสาว เป็นการใช้กรอบมโนทัศน์ของดอกไม้ช่วงกำลังบาน แยมขยายกลีบ มาอธิบายถึงผิวพรรณ หรือความสดใสรุ่งเรืองเบิกบาน เปล่งปลั่งของมนุษย์ จากตัวอย่างที่ยกมานี้ ความนุ่มละมุนของลูกนั้นเปล่งปลั่งอยู่ในตัวของแม่ เป็นการเปรียบโดยนัยถึงดอกไม้ที่กำลังบานเต็มที่นั่นเอง

สำนวนที่หนึ่ง ความอ่อนนุ่มละมุนละไมของลูกเคยเบ่งบานในแขนขาของแม่เมื่อวัยเยาว์ เช่นเดียวกับแสงทองที่ทอจับขอบฟ้าก่อนที่พระอาทิตย์จะลอยพ้นขึ้นมา

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ PEOPLE ARE PLANTS ตามอย่างต้นฉบับ ผู้แปลแปล *Your tender softness bloomed in my youthful limbs* ว่า ความอ่อนนุ่มละมุนละไมของลูกเคยเบ่งบานในแขนขาของแม่เมื่อวัยเยาว์ ผู้แปลเลือกใช้คำว่า *เบ่งบาน* ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่แสดงกรอบมโนทัศน์ของดอกไม้มาอธิบายลักษณะความเปล่งปลั่งสดใสของร่างกาย ผู้แปลไม่ได้ให้รายละเอียดเพื่ออธิบายกรอบมโนทัศน์ดังกล่าวเนื่องจากชื่ออุปมา *เบ่งบาน* สามารถให้ภาพและอารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจนอยู่แล้ว ผู้แปลใช้คำว่า *เมื่อวัยเยาว์* เป็นการเสริมกรอบมโนทัศน์ของดอกไม้แรกแย้มให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ยังเสริมรายละเอียดในส่วนบริบทของอุปมาที่เปรียบเทียบความสดใสเปล่งปลั่งของร่างกายนี้ว่าเหมือน *a glow in the sky before sunrise* โดยแปลว่า *เช่นเดียวกับแสงทองที่ทอจับขอบฟ้าก่อนที่พระอาทิตย์จะลอยพ้นขึ้นมา* ซึ่งเป็นการแปลแบบอธิบายรายละเอียดเพื่อเสริมกรอบมโนทัศน์ PEOPLE ARE PLANTS ที่ใช้อุปมานี้เปรียบเทียบ ให้ผู้อ่านเกิดภาพและความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

สำนวนที่สอง ความนิ่มนวลของหนูเคยเบ่งบานในตัวตนแรกรุ่งของแม่ ดูความผ่องแห่งนภาก่อนรุ่งอรุณ

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ PEOPLE ARE PLANTS เช่นเดียวกับสำนวนแรก ผู้แปลแปลชื่ออุปมา *bloom* ว่า *เบ่งบาน* เช่นเดียวกับสำนวนแรก เป็นการเปรียบเทียบความสดใสเปล่งปลั่งของร่างกายเป็นเหมือนกับดอกไม้แรกแย้มที่กำลังบาน ผู้แปลใช้คำว่า *แรกรุ่ง* มาขยายร่างกายที่ใช้อุปมา *มโนทัศน์* เปรียบเป็นดอกไม้ เพื่อเป็นการเสริมกรอบมโนทัศน์ของดอกไม้แรกแย้มให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในส่วนอุปมาที่ใช้เปรียบเทียบมโนทัศน์นั้น ผู้แปลไม่ได้แปลโดยอธิบายหรือให้รายละเอียด แต่เลือกใช้คำว่า *ผ่อง* ซึ่งเป็นคำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ และเป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบรรยายลักษณะของท้องฟ้าที่สดใส นอกจากนี้ยังเป็นคำที่ใช้กับผิวพรรณ ร่างกาย โดยให้ภาพของความกระจ่างใส นวลเนียน ดังนั้นจึงสามารถช่วยเสริมความหมายของมโนทัศน์ที่ใช้ลักษณะของดอกไม้มาเปรียบกับร่างกายได้ชัดเจนขึ้น

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ PEOPLE ARE PLANTS ไว้ตามอย่างต้นฉบับ ทั้งสองสำนวนเลือกแปลสื่ออุปลักษณ์ bloom ว่า เบ่งบาน เพื่อรักษามโนทัศน์ที่เปรียบร่างกายเป็นดอกไม้ สำนวนแปลสำนวนแรกแปลอุปมาที่ใช้เปรียบกรอบมโนทัศน์โดยอธิบายความอย่างละเอียด ขณะที่สำนวนที่สองแปลอุปมาที่ใช้เปรียบกรอบมโนทัศน์โดยใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจกรอบมโนทัศน์ได้ชัดเจน ทั้งสองสำนวนแปลมีลีลาการแปลที่แตกต่างกันแต่สามารถอธิบายและเสริมความหมายของมโนทัศน์ให้ชัดเจนขึ้นได้เช่นเดียวกัน

Conceptual metaphor : HEART IS A PLACE OR A CONTAINER

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ He knows that there is room for endless joy in mother's little corner of a heart.
(Baby's Way)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้เปรียบหัวใจของมนุษย์เป็นดังสถานที่ หรือเป็นดังภาชนะที่ใช้บรรจุสิ่งของ ผู้ประพันธ์ใช้กรอบมโนทัศน์ของห้องหรือพื้นที่ว่างที่สามารถบรรจุสิ่งของต่าง ๆ ได้มาอธิบายกรอบมโนทัศน์ของหัวใจที่เชื่อกันว่าเป็นแหล่งของอารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ โดยมากมักใช้กันว่าหัวใจเป็นที่บรรจุความรักหรือบุคคลที่เป็นที่รัก สื่ออุปลักษณ์ในตัวอย่างคือ room และ corner เพื่อแสดงกรอบมโนทัศน์ของสถานที่ที่นำมาเชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของหัวใจ

สำนวนที่หนึ่ง ทั้งนี้ เพราะเขารู้สึกพอใจว่า ยังมีสถานที่ซึ่งเต็มไปด้วยความรื่นรมย์ ที่ซ่อนอยู่ตรงมุมหนึ่งในดวงใจของแม่

วิเคราะห์ ผู้แปลสำนวนที่หนึ่งเลือกแปล room ว่า สถานที่ เพื่อระบุกรอบมโนทัศน์ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจกรอบมโนทัศน์ HEART IS A PLACE อย่างชัดเจน ผู้แปลเชื่อมโยงสถานที่ดังกล่าวในบทแปลกับหัวใจแม่ซึ่งเป็นที่แห่งความรื่นรมย์ ผู้แปลใช้คำว่า รู้สึกพอใจ เพื่อให้อารมณ์ความรู้สึกถึงการรู้ต่อแก่ แน่ชัดและมั่นใจในความรักของแม่ และแปลกรอบมโนทัศน์แบบอธิบายความโดยใช้คำว่า ซ่อน เพื่ออธิบายการเปรียบหัวใจแม่เหมือนห้องหรือสถานที่ที่มีซอกหรือมุมให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น

สำนวนที่สอง แต่เป็นเพราะรู้ว่า มีที่ว่างสำหรับความร่าเริงอย่างเหลือเฟือ ณ มุมเล็กๆ ของหัวใจแม่

วิเคราะห์ ผู้แปลสำนวนที่สองแปลอุปลักษณ์โดยรักษากรอบมโนทัศน์ของต้นฉบับเช่นเดียวกับบทแปลสำนวนที่หนึ่ง ผู้แปลเชื่อมโยงกรอบมโนทัศน์ของหัวใจที่เป็นแหล่งอารมณ์ความรู้สึก กับพื้นที่ว่างที่ใช้บรรจุสิ่งต่าง ๆ ได้ ผู้แปลแปลตามต้นฉบับตรงตัว ไม่ได้อธิบายความเพิ่มเติม

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ที่เปรียบหัวใจเป็นสถานที่ พื้นที่ว่างเช่นเดียวกับต้นฉบับ สำนวนแปลสำนวนแรกเลือกใช้คำที่แสดงมโนทัศน์ หัวใจคือสถานที่ อย่างชัดเจนและมีลีลาการแปลที่มุ่งอธิบายกรอบมโนทัศน์เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจมากที่สุด สำนวนแปลสำนวนที่สองแปล

อุปลักษณณ์มโนทัศน์ตามอย่างต้นฉบับ ทั้งสองสำนวนสามารถสื่อมโนทัศน์ของต้นฉบับให้เป็นที่เข้าใจในภาษาปลายทาง

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ You were hidden in my heart as its desire, my darling (The Beginning)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้คือมโนทัศน์ที่เปรียบเทียบหัวใจเป็นดังสถานที่ HEART IS A PLACE เช่นเดียวกับตัวอย่างข้างต้น ผู้ประพันธ์ใช้สำนวน *hidden in my heart* เป็นสื่ออุปลักษณณ์เพื่อแสดงถึงการเชื่อมโยงกรอบมโนทัศน์ของหัวใจกับกรอบมโนทัศน์ของสถานที่หนึ่งซึ่งเป็นที่บรรจุ แฝงตัว ซ่อนหรืออยู่อาศัย ซึ่งในที่นี้ผู้ประพันธ์กำลังกล่าวถึงผู้เป็นลูกที่อยู่ในหัวใจของผู้เป็นแม่ ซึ่งความหมายก็คือแม่มีความรักให้ลูกอย่างมากมาย หัวใจของแม่ซึ่งเป็นแหล่งของความรักจึงเปรียบเสมือนเป็นสถานที่ที่เป็นที่อาศัยอยู่ของลูก

สำนวนที่หนึ่ง ครั้งแรกนั้น ลูกเป็นความปรารถนาที่ซ่อนอยู่ในดวงใจของแม่ สุดที่รัก...

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งรักษากรอบมโนทัศน์ที่ว่าหัวใจคือสถานที่โดยตีความว่า ผู้เป็นลูกนั้นเป็นความปรารถนาของผู้เป็นแม่ และความปรารถนาที่ซ่อนอยู่ในหัวใจของผู้เป็นแม่ แสดงถึงกรอบมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงสถานที่ที่ลูกอยู่กับหัวใจที่มีความปรารถนาอยู่

สำนวนที่สอง หนูแฝงอยู่ภายในใจของแม่ตามที่มีนปรารถนา ลูกรัก

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองนี้แปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์หัวใจคือสถานที่เช่นกัน ผู้แปลเลือกแปลว่า *แฝงอยู่ภายในใจของแม่* แสดงถึงกรอบมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงสถานที่ที่มีลูกเข้าไปแฝงตัวอยู่กับกรอบมโนทัศน์ของหัวใจของแม่ที่มีความรักให้ลูก

สรุป ทั้งสองสำนวนแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ HEART IS A PLACE โดยสำนวนที่หนึ่งเลือกใช้สื่ออุปลักษณณ์ว่า *ซ่อนอยู่ในดวงใจของแม่* และสำนวนที่สองเลือกใช้สื่ออุปลักษณณ์ว่า *แฝงอยู่ภายในใจของแม่* ซึ่งสำนวนแปลทั้งสองสำนวนที่ผู้แปลเลือกใช้ต่างก็สื่อถึงมโนทัศน์ที่เปรียบเทียบหัวใจเป็นเหมือนสถานที่หรือพื้นที่ว่างที่สามารถอาศัยอยู่ตามอย่างต้นฉบับได้เป็นอย่างดี

Conceptual metaphor : HAND IS POSSESSION OR CONTROL

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ We, indeed, have leisure enough in old age to count the days that are past, to cherish in our hearts what our hands have lost for ever. (The Gift)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้เป็นการใช้อุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์ HAND IS POSSESSION OR CONTROL ซึ่งเป็นการนำกรอบมโนทัศน์ของอวัยวะมือที่มีหน้าที่จับ ยึด ถือ ฉวย คว่า หยิบ มาใช้อธิบายกรอบมโนทัศน์ของการยึดถือ การถือครอง การครอบครอง และการเป็นเจ้าของ ตัวอย่างนี้

ผู้ประพันธ์กล่าวถึงสิ่งที่ได้สูญเสียไปจากมือ ซึ่งในความเป็นจริงไม่ได้หมายความว่าถึงสิ่งที่หลุดไปจากมือ หรือสิ่งที่มือปล่อยไป แต่หมายความว่าถึงสิ่งที่หลุดพ้นจากการครอบครองหรือยึดถือไว้ สื่ออุปมาอุปไมยในที่นี้ คือคำว่ามือหรือ **hand** ตามต้นฉบับ ซึ่งเป็นตัวแทนของกรอบมโนทัศน์ดังกล่าว

สำนวนที่หนึ่ง แต่สำหรับเรานั้น มีเวลาพักผ่อนในปัจจุบันวัยเพียงพอที่จะนั่งรำลึกถึงสิ่งที่ผ่านเข้ามาในอดีต และเฝ้าถนอมไว้ในหัวใจถึงสิ่งซึ่งได้จากอ้อมกอดของเราไปในวันตร

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งแปลงอุปมาอุปไมยโดยรักษาความหมายหลักที่ต้นฉบับต้องการสื่อ คือดีใจที่ได้ว่า สิ่งทีสูญเสียไปนั้นเป็นสิ่งที่หลุดพ้นจากการถือครองหรือครอบครอง แต่ผู้แปลปรับบทแปลโดยเลือกที่จะเปลี่ยนจากแปลว่า *มือ* มาแปลว่า *อ้อมกอด* ทั้งนี้เนื่องจากการถือครองหรือครอบครองในการตีความของผู้แปลนั้นมีความหมายของความหวงแหนรวมอยู่ด้วย ดังนั้นผู้แปลจึงเลือกใช้สื่ออุปมาอุปไมยอ้อมกอด ซึ่งเป็นสื่อที่เหมาะสมกับความหมายของการครอบครองด้วยความหวงแหนแทนคำว่ามือ เพื่อสื่อความตามอารมณ์ความรู้สึกของตนให้ผู้อ่านเข้าใจและเกิดอารมณ์ความรู้สึกไปในแนวทางเดียวกันกับตน จึงอาจกล่าวได้ว่าในตัวอย่างนี้ผู้แปลไม่ได้รักษากรอบมโนทัศน์เดิมตามอย่างต้นฉบับแต่ปรับเปลี่ยนกรอบมโนทัศน์ตามการตีความของตนและมุ่งอธิบายการตีความของตนให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจตรงกัน เป็นการปรับบทแปลโดยแปลงอุปมาอุปไมยของภาษาต้นทางให้เป็นอีกอุปมาอุปไมยหนึ่งที่มีใช้ในภาษาปลายทาง

สำนวนที่สอง แนนอน เรามีเวลาว่างเหลือเฟือเพื่อไถ่ยามชรา ที่จะนั่งทบทวนวันซึ่งผ่านมา และที่จะถนอมสิ่งซึ่งหลุดจากมือไปแล้ว ให้คงอยู่เฉพาะภายในดวงใจ

วิเคราะห์ สำนวนแปลงสำนวนที่สองนี้ แปลอุปมาอุปไมยเชิงมโนทัศน์ **HAND IS POSSESSION OR CONTROL** ตามอย่างกรอบมโนทัศน์เดิมของต้นฉบับ ผู้แปลเลือกแปลว่า *ถนอมสิ่งซึ่งหลุดจากมือไปแล้วให้คงอยู่เฉพาะภายในดวงใจ* ผู้แปลไม่ได้อธิบายมโนทัศน์การเปรียบเทียบการครอบครองที่เชื่อมโยงกับการยึดถือบางสิ่งไว้ด้วยมือ แต่ใช้อุปมาอุปไมยแทนโดยตรงว่า *สิ่งซึ่งหลุดจากมือ* เพื่อให้ผู้อ่านได้ตีความด้วยตนเองว่าหมายถึงถึงสิ่งที่หลุดพ้นจากการถือครองไป

สรุป สำนวนแปลงที่รักษากรอบมโนทัศน์ไว้ตามต้นฉบับคือสำนวนแปลงที่สอง สำนวนแปลงที่หนึ่งแปลงโดยรักษาความหมายเดิมที่ต้นฉบับต้องการสื่อ แต่มีการปรับเปลี่ยนกรอบมโนทัศน์จากการยึดถือด้วยมือ มาเป็นการยึดครองไว้ในอ้อมอก ซึ่งผู้แปลนำกรอบมโนทัศน์นี้มาอธิบายการครอบครองโดยเพิ่มความหมายของความรู้สึกหวงแหนในการครอบครองนั้นด้วย สรุปได้ว่า สำนวนที่หนึ่งมุ่งอธิบายกรอบมโนทัศน์ให้ผู้อ่านเข้าใจตามการตีความหมายของตน และใช้แนวทางการแปลโดยเปลี่ยนอุปมาอุปไมยของต้นฉบับให้เป็นอุปมาอุปไมยอื่นที่เป็นที่เข้าใจในภาษาปลายทาง ขณะที่สำนวนแปลงสำนวนที่สองแปลงอุปมาอุปไมยมโนทัศน์ตรงตามต้นฉบับ ให้ผู้อ่านได้ตีความอุปมาอุปไมยด้วยตนเอง

4.1.1.3 วิเคราะห์อุปลักษณณ์มโนทัศน์หมวดอารมณ์และความรู้สึก

Conceptual metaphor : LOVE IS A BOND

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Though with the smile of his dear face he draws mother's yearning heart to him,
yet his little cries over tiny troubles weave the double bond of pity and love.
(Baby's Way)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ของตัวอย่างนี้มีการใช้อุปลักษณณ์ซ้อนอุปลักษณณ์ อุปลักษณณ์แรกเปรียบความรักคือพันธะหรือคือสายใยแห่งความสัมพันธ์ โดยอาศัยกรอบมโนทัศน์ที่มองว่าความรักก่อให้เกิดรูปแบบความสัมพันธ์ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ และความสัมพันธ์จากความรักนี้เป็นสิ่งที่เชื่อมความรู้สึกของทั้งสองฝ่ายให้ส่งถึงกัน ห่วงใยกัน เอื้ออาทร และปรารถนาดีต่อกัน ดังนั้นกรอบมโนทัศน์ของพันธะที่เป็นสิ่งเชื่อมโยงความรู้สึกเข้าด้วยกันจึงถูกนำมาอธิบายกรอบมโนทัศน์ของความสัมพันธในความรักที่มีลักษณะของการผูกพันกันและเชื่อมโยงกัน หากความรักแน่นแฟ้นและมั่นคงก็เปรียบได้กับสายสัมพันธ์หรือพันธะที่เหนียวแน่น แข็งแรง และหากความรักสิ้นสุดลง ก็เปรียบได้กับสายสัมพันธ์หรือพันธะที่ขาดสะบั้นไป ในตัวอย่างนี้ผู้ประพันธ์กล่าวถึงความรักระหว่างแม่กับลูกซึ่งเป็นความรักที่เปรียบได้กับพันธะที่แข็งแรงและมั่นคง เมื่อมโนทัศน์ LOVE IS A BOND หรือ ความรักคือพันธะ ถูกนำมาใช้ ผู้ประพันธ์จึงมองว่าความรัก ความเอ็นดูสงสารของแม่เปรียบเป็นเหมือนผืนผ้าที่สามารถถักทอให้หนาหรือเพิ่มขึ้นได้ อุปลักษณณ์อีกแห่งหนึ่งของตัวอย่างนี้คือการเปรียบความรักที่เพิ่มมากขึ้นเหมือนกับการถักทอผืนผ้าให้ยาวขึ้นหรือหนาขึ้น กรอบมโนทัศน์ของการถักทอผ้าให้หนาขึ้นหรือยาวขึ้น ถูกนำมาใช้อธิบายกรอบมโนทัศน์ของความสัมพันธจากความรักและความเอ็นดูสงสารของแม่ที่เพิ่มมากขึ้นเป็นเท่าตัว สื่ออุปลักษณณ์ในตัวอย่างนี้ที่ผู้ประพันธ์ใช้ในการเปรียบเทียบคือ weave และ bond

สำนวนที่หนึ่ง ทั้งนี้ เพราะเมื่อเวลาที่เขายิ้มหัวนั้น แม่จะให้ความรัก ความสนใจแก่เขา แต่ถ้าเขาร้องไห้แม่แต่เพียงน้อยหนึ่งเท่านั้น ความรัก ความสนใจและความสงสารที่แม่จะให้แก่เขา จะเพิ่มประดังขึ้นอีกเป็นทวีคูณ

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งแปลโดยไม่ได้รักษากรอบมโนทัศน์ที่มองความรักเป็นพันธะแห่งความสัมพันธ์ หรือ LOVE IS A BOND ผู้แปลไม่ได้ใช้คำว่า พันธะ ในบทแปล แต่แปลโดยเลือกกล่าวถึงความรัก ความสนใจและความสงสาร อย่างตรงไปตรงมาโดยไม่ได้เปรียบกับพันธะใดๆ ในส่วนของอุปลักษณณ์ที่ซ้อนอยู่ที่เปรียบเทียบการเพิ่มมากขึ้นของพันธะแห่งความรักและความสงสารของแม่เหมือนกับการถักทอผืนผ้าให้หนาหรือยาวขึ้นนั้น ผู้แปลเลือกแปลโดยตีความอุปลักษณณ์มโนทัศน์ อธิบายความหมายของอุปลักษณณ์ว่าหมายถึง ความรัก ความสนใจและความสงสารที่แม่จะให้แก่เขา จะเพิ่มประดังขึ้นอีกเป็นทวีคูณ โดยไม่ได้กล่าวถึงการถักทอใดๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้ผู้แปลเลือกใช้แนวทางการแปล

โดยตีความอุปลักษณ์ อธิบายความหมายอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้เป็นที่เข้าใจชัดเจนในภาษา
ปลายทาง

สำนวนที่สอง ลำพังรอยยิ้มบนใบหน้า ก็ดึงดูดใจอาทรของแม่พออยู่แล้ว แต่การร้องไห้ด้วยเรื่องเล็กๆ
น้อยๆ กลับเพิ่มห่วงเสนาหาและความสงสารเป็นทวีคูณ

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองนี้ ผู้แปลรักษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ที่มองความรักเป็นพันธะ
หรือเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์เป็นพันธนาการตามมโนทัศน์ที่พบในต้นฉบับ ผู้แปลเลือกใช้สื่ออุปลักษณ์
แทนคำว่า **bond** โดยแปลว่า **ห่วง** ซึ่งห่วงในที่นี้คือรูปแบบหนึ่งของพันธนาการ หรือคือพันธะแห่งความ
รักและความสงสารของแม่ในบทกวี ผู้แปลเลือกแปล *weave the double bond of pity and love* ว่า **เพิ่ม**
ห่วงเสนาหาและความสงสารเป็นทวีคูณ โดยไม่ได้คงอุปลักษณ์ที่เปรียบพันธะที่เพิ่มขึ้นเหมือนกับการถัก
ทอผืนผ้าไว้ดังต้นฉบับ วัฒนธรรมดั้งเดิมในภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) นิยมใช้เครื่องจักสานในงาน
หัตถศิลป์ ในภาษาไทยจึงมีสำนวนเกี่ยวกับความรักหรือความผูกพันที่เพิ่มมากขึ้นที่คล้ายกับถักทอ
ความรัก คือ สานสายใยรัก แต่เราไม่ใช่อุปลักษณ์ว่า ถักทอความรัก ดังเช่นในต้นฉบับ ดังนั้นผู้แปลจึง
เลือกปรับบทแปลโดยตีความว่าหมายถึงการเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความได้มากที่สุด

สรุป สำนวนแปลสำนวนแรก ผู้แปลตีความหมายของอุปลักษณ์มโนทัศน์ในต้นฉบับ และแปล
เป็นภาษาปลายทางโดยอธิบายความหมายของการเปรียบเทียบชัดเจน ไม่เน้นการรักษารูปอุปลักษณ์
หรือกรอบมโนทัศน์ตามต้นฉบับไว้ ขณะที่สำนวนแปลสำนวนที่สองรักษามโนทัศน์ไว้บางส่วน ผู้แปล
แปลโดยใช้กรอบมโนทัศน์ที่ว่า ความรักคือพันธะ ซึ่งจะเห็นได้จากบทแปลที่ใช้ว่า **ห่วงเสนาหา** แต่ผู้แปล
ตีความอุปลักษณ์ที่เปรียบความรักที่เพิ่มมากขึ้นเหมือนกับการถักทอผ้า โดยเลือกแปลว่าหมายถึงความ
รักที่เพิ่มมากขึ้นดังเช่นสำนวนแรก ความแตกต่างของภาษาที่เกิดจากวัฒนธรรมทำให้ทั้งสองสำนวนมี
การปรับบทแปลเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของอุปลักษณ์ได้ดีที่สุด

Conceptual metaphor : LOVE IS A FLUID IN A CONTAINER

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Come back, my darling, for mother's heart is full to the brim with love...
(The Recall)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้เปรียบความรักเป็นของเหลวที่ถูกบรรจุในภาชนะโดยอาศัยกรอบ
มโนทัศน์ที่มองว่าหัวใจคือภาชนะที่ใช้สำหรับบรรจุความรักหรือบุคคลอันเป็นที่รัก ผู้ประพันธ์ใช้สื่ออุป
ลักษณ์คือ **full** และ **brim** เพื่อแสดงให้เห็นถึงมโนทัศน์ว่าความรักที่ถูกบรรจุอยู่ในหัวใจนั้นมีลักษณะเป็น
ของเหลวซึ่งเมื่อบรรจุจนเต็มภาชนะก็จะปริ่มขอบหรือเกือบจะล้นขอบภาชนะออกมา กรอบมโนทัศน์ของ
ของเหลวที่บรรจุในภาชนะจนปริ่มขอบและเกือบล้นถูกนำมาใช้อธิบายกรอบมโนทัศน์ของหัวใจที่เต็มไปด้วย
ด้วยความรู้สึกรักอย่างมากมายจนเต็มเปี่ยม

สำนวนที่หนึ่ง กลับมาเถิดสุดที่รัก หัวใจของแม่ขณะนี้เปี่ยมล้นด้วยความรักที่มีต่อเจ้า...

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ LOVE IS A FLUID IN A CONTAINER โดยมองว่าความรักเป็นของเหลวที่บรรจุอยู่ในภาชนะหัวใจ ผู้แปลเลือกใช้สื่ออุปลักษณ์ว่า *ล้น* เพื่อแสดงลักษณะของสิ่งที่กล่าวถึงว่าเป็นของเหลว และใช้คำว่า *เปี่ยม* เพื่อแสดงให้เห็นถึงการที่ของเหลวนั้นบรรจุในภาชนะจนเต็มปริ่มขอบ

สำนวนที่สอง กลับมาเถอะ ลูกพ่อ ดวงใจของแม่เจ้าเต็มไปด้วยความรัก...

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลโดยไม่ได้รักษากรอบมโนทัศน์ LOVE IS A FLUID IN A CONTAINER ผู้แปลตีความความหมายว่าเมื่อของเหลวนั้นปริ่มจนถึงขอบ หมายความว่าของเหลวนั้นเต็มภาชนะ จึงเลือกแปลโดยอธิบายความหมายของอุปลักษณ์แทนการรักษากรอบมโนทัศน์ไว้ตามต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม สำนวนแปลยังแสดงถึงมโนทัศน์ที่มองว่าหัวใจคือภาชนะ จากบทแปลที่ว่า ดวงใจของแม่เจ้าเต็มไปด้วยความรัก แสดงถึงมโนทัศน์ที่มองว่าหัวใจใช้บรรจุความรัก

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีอุปลักษณ์มโนทัศน์ที่แสดงถึง A HEART IS A CONTAINER แต่มีเพียงสำนวนแรกที่รักษากรอบมโนทัศน์ LOVE IS A FLUID IN A CONTAINER โดยใช้คำว่า *เปี่ยมล้น* เป็นสื่ออุปลักษณ์เปรียบความรักเป็นของเหลว สำนวนที่สองตีความว่าของเหลวที่ปริ่มจนล้นภาชนะหมายความว่ามันเต็มภาชนะ ผู้แปลเลือกที่จะแปลโดยอธิบายความหมายของอุปลักษณ์โดยไม่ได้รักษากรอบมโนทัศน์ตามต้นฉบับ

Conceptual metaphor : LOVE IS A NUTRIENT

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Young is your life, your path long, and you drink the love we bring you at one draught and turn and run away from us. (The Gift)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้คือมโนทัศน์ที่เปรียบความรักเป็นโภชนาหาร กรอบมโนทัศน์ของโภชนาหารหรือสารอาหารซึ่งเป็นสิ่งที่ร่างกายต้องการเพื่อการดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์ถูกนำมาใช้เพื่ออธิบายกรอบมโนทัศน์ของความรักซึ่งเป็นสิ่งที่จิตใจต้องการเพื่อการดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์เช่นกัน เมื่อร่างกายได้รับสารอาหารพอเพียง ร่างกายก็จะแข็งแรงมีพลังวังชา เช่นเดียวกับเมื่อจิตใจได้รับความรัก ก็ จะสดชื่น แจ่มใส มีชีวิตชีวาและมีความสุข ร่างกายที่ขาดสารอาหารจะร่วงโรย อ่อนแอ อมโรค เช่นเดียวกับจิตใจที่ขาดความรักก็จะแห้งเหี่ยว ซึมเซา และอมทุกข์ สารอาหารเป็นสิ่งจำเป็นที่มาหล่อเลี้ยงร่างกาย ความรักก็เป็นสิ่งจำเป็นที่มาหล่อเลี้ยงจิตใจเช่นกัน ตัวอย่างนี้ใช้สื่ออุปลักษณ์ *drink* เพื่อเปรียบความรักเป็นดังสารอาหารที่ร่างกายสามารถรับเพื่อนำไปเสริมสร้างให้ร่างกายสมบูรณ์ได้

สำนวนที่หนึ่ง ชีวิตของลูกยังอยู่ในวัยแรกเริ่ม หนทางยังมีให้เดินไปข้างหน้าอีกไกล และลูกได้ดื่มความรักที่เราได้มอบให้แก่ลูกแต่เพียงครั้งเดียว เมื่ออ้อมแล้วก็หันหลังกลับและหายลับจากเราไป

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนแรกนี้แปลอุปสรรคตรงตัวตามต้นฉบับ และรักษากรอบมโนทัศน์ LOVE IS A NUTRIENT ของต้นฉบับไว้ในบทแปล ผู้แปลแปลสื่ออุปสรรค *drink* ตรงตัวว่าดื่ม มีการแปลส่วนขยายของอุปสรรค *drink the love we bring you at one draught* โดยอธิบายความเพิ่มว่าเป็นการดื่มจนหมดเพียงครั้งเดียว และเมื่อแปล *turn and run away from us* ผู้แปลได้ขยายความเพิ่มเติมว่า เมื่ออ้อมแล้วก็หันหลังกลับและหายลับจากเราไป การขยายความว่า *เมื่ออ้อมแล้ว* เพิ่มเติมเข้ามานั้นเป็นการเสริมความหมายของมโนทัศน์ LOVE IS A NUTRIENT ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะเมื่อได้รับความรักเต็มที่ ก็เปรียบเสมือนการได้รับสารอาหารจนอ้อมนั่นเอง

สำนวนที่สอง ชีวิตลูกยังเยาว์ หนทางซึ่งต้องดำเนินต่อไปนั้นยาวนาน ลูกดื่มความรักที่เรานำมาให้รวดเดียว แล้วหันหลังกลับ วังผละจากเราไปโดยพลัน

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลอุปสรรคเชิงมโนทัศน์โดยรักษากรอบมโนทัศน์ไว้ในเช่นเดียวกับสำนวนแรก ผู้แปลแปลสื่ออุปสรรค *drink* ว่าดื่มเช่นเดียวกับสำนวนแรก แต่มีการแปลบริบทของอุปสรรคที่แตกต่างกันไป ผู้แปลใช้คำว่า รวดเดียว เพื่อให้ภาพของการยกขึ้นดื่มจนหมดเพียงครั้งเดียว และใช้คำว่า วังผละ เพื่อให้ภาพของการหันหลังและรีบรุดจากไป สีสภาพในสำนวนที่สองนี้เป็นคำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ ใช้คำสั้นๆ แต่สื่อความหมายและภาพที่ชัดเจน

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนต่างก็รักษากรอบมโนทัศน์ LOVE IS A NUTRIENT ตามต้นฉบับโดยสำนวนแปลทั้งสองสำนวนล้วนสื่อถึงกรอบมโนทัศน์ดังกล่าวในภาษาปลายทาง สำนวนแปลสำนวนแรกมีการแปลแบบขยายความ เพื่อประโยชน์ในการเสริมมโนทัศน์ของอุปสรรคให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ขณะที่สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลอุปสรรคตามต้นฉบับ รักษาสีลาของผู้ประพันธ์โดยไม่ได้ขยายความเพิ่มเติม แต่เน้นการใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ และให้ผู้อ่านตีความอุปสรรคพร้อมกับจินตนาการภาพด้วยตนเอง

4.1.1.4 วิเคราะห์อุปสรรคมีมโนทัศน์หมวดสภาพการณ์ และสิ่งต่างๆ ที่เป็นนามธรรม

Conceptual metaphor : MEANS ARE PATHS

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ I wish I could travel by the road that crosses baby's mind, and out beyond all bounds. (Baby's World)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้คือมโนทัศน์ที่เปรียบเทียบวิธีการว่าเป็นทาง เส้นทาง หนทาง วิธีทาง กรอบมโนทัศน์ของทางหรือเส้นทางซึ่งเป็นรูปธรรมถูกนำมาเพื่ออธิบายกรอบมโนทัศน์ของวิธีการซึ่งเป็นนามธรรม ในตัวอย่างนี้สื่ออุปสรรคที่ใช้คือคำว่า travel และ road เพื่อสร้างกรอบมโนทัศน์ของการเดินทางหรือเส้นทางที่นำไปสู่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในที่นี้คือนำไปสู่ความเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของลูก ดังนั้น ถนน หรือ เส้นทางในตัวอย่างจึงเป็นอุปสรรคที่ใช้เปรียบเทียบวิธีการ และการเดินทางในตัวอย่างเป็นอุปสรรคที่เทียบแทนการปฏิบัติตามวิธีการซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์

สำนวนที่หนึ่ง ฉันหวังว่าฉันจะสามารถเดินทางท่องเที่ยวไปตามถนนที่ตัดผ่านความนึกคิดของเด็ก ๆ และสามารถก้าวล้ำขอบเขตทั้งหมดที่มีอยู่ออกไปได้

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ของต้นฉบับไว้ ผู้แปลแปลอุปสรรคมโนทัศน์ MEANS ARE PATHS โดยอธิบายความและให้รายละเอียดของกรอบมโนทัศน์ของวิธีการซึ่งเชื่อมโยงกับกรอบมโนทัศน์ของการเดินทางตามเส้นทาง ผู้แปลพรรณนาความว่า เดินทางท่องเที่ยวไปตามถนนที่ตัดผ่านความนึกคิดของเด็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการแปลแบบอธิบายความ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นภาพชัดเจน

สำนวนที่สอง ฉันใคร่จะไต่เต้าไปตามมรรคา ซึ่งตัดผ่านหัวใจลูก แล้วออกสู่ความเว้งว่างไร้เขตขัณฑ์

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลโดยรักษากรอบมโนทัศน์ MEANS ARE PATHS เช่นกัน ผู้แปลปรับบทแปลโดยเลือกแปล travel เป็น ไต่เต้า เพื่อแสดงมโนทัศน์ว่าวิธีการที่ช่วยให้บรรลุจุดประสงค์นั้นจะต้องอาศัยความพยายามและความยากลำบาก ผู้แปลใช้คำศัพท์ มรรคา แปลว่าคำว่า road เป็นการใช้ภาษาระดับกวี แต่ลักษณะการแปลต่างจากการแปลอย่างตรงไปตรงมาของสำนวนแรก

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ MEANS ARE PATHS หรือ วิธีการคือ เส้นทาง ตามอย่างต้นฉบับ สำนวนแปลทั้งสองสำนวนสามารถสื่อความในภาษาปลายทางได้ตรงตามต้นฉบับแม้จะมีลีลาการแปลที่ต่างกัน สำนวนแรกแปลแบบอธิบายมโนทัศน์อย่างละเอียด ขณะที่สำนวนที่สองมีการปรับบทแปลโดยเลือกแปล travel ว่า ไต่เต้า เพื่อสื่อความหมายแฝงของความพยายามบรรลุวิธีการผ่านมโนทัศน์ของการเดินทางที่ยากลำบาก

Conceptual metaphor : MORALITY IS AN OBJECT

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ How should you know how dear he can be when you try to weigh his merits against his faults? (The Judge)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้คือมโนทัศน์ที่เปรียบเทียบคุณธรรมหรือจริยธรรมซึ่งเป็นนามธรรมให้เป็นวัตถุสิ่งของที่จับต้องได้ กรอบมโนทัศน์ของการนำสิ่งของสองสิ่งมาชั่งเปรียบเทียบน้ำหนักถูก

นำมาใช้อธิบายกรอบมโนทัศน์ของการเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นนามธรรมอยู่ในใจ ไม่สามารถจับต้องหรือนำมาหาค่าน้ำหนักได้จริง สื่ออุปสรรคณ์ในที่นี้คือ weigh ซึ่งเป็นกริยาการวัดค่า เปรียบเทียบน้ำหนัก ถูกนำมาใช้เป็นอุปสรรคณ์ของการเปรียบเทียบความดีความชั่วในใจ ให้ประหนึ่งว่า ความดีความชั่วดังกล่าวสามารถนำมาวัดหาค่าน้ำหนักเป็นตัวเลขได้จริงๆ เป็นกลวิธีการใช้ภาษาที่ทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนและเข้าใจมโนทัศน์ได้มากยิ่งขึ้น

สำนวนที่หนึ่ง ท่านจะรู้ได้อย่างไรว่า เขามีความน่ารักเพียงไร ถ้าหากท่านเพียรแต่จะชั่งระหว่างความดีกับความผิดพลาดของเขา

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งรักษากรอบมโนทัศน์ MORALITY IS AN OBJECT ตามอย่างต้นฉบับ ผู้แปลใช้สื่ออุปสรรคณ์คือคำว่า ชั่ง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบมโนทัศน์ในการเปรียบเทียบความดีกับความผิดพลาดตามเนื้อหา และทำให้ผู้อ่านเกิดภาพของกริยา ชั่ง ได้ชัดเจนในใจ ชั่งในที่นี้คือการวัดหาค่าน้ำหนักเป็นตัวเลขเพื่อเปรียบเทียบว่าสิ่งใดมีค่าน้ำหนักมากกว่า เป็นการแปลโดยรักษาอุปสรรคณ์และยังคงมโนทัศน์ตามต้นฉบับไว้

สำนวนที่สอง ท่านจะทราบได้อย่างไรว่าเขาน่ารักเพียงไหน ในเมื่อท่านคอยแต่จะยกความดี ขึ้นเทียบน้ำหนักกับความผิดพลาด?

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองรักษากรอบมโนทัศน์ MORALITY IS AN OBJECT เช่นเดียวกับสำนวนที่หนึ่ง ผู้แปลเลือกที่จะอธิบายสื่ออุปสรรคณ์เชิงมโนทัศน์ weigh ว่าเป็นการยกเอาความดีซึ่งเป็นนามธรรมอย่างหนึ่งขึ้นเทียบน้ำหนักกับความผิดพลาดซึ่งเป็นนามธรรมอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งก็เป็นการรักษาอุปสรรคณ์ไว้ตามต้นฉบับเช่นกัน เพราะในความเป็นจริง นามธรรมทั้งสองอย่างไม่สามารถนำมาวัดหาค่าหรือเทียบน้ำหนักได้

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษากรอบมโนทัศน์ของอุปสรรคณ์ไว้ตามต้นฉบับ แม้จะมีลักษณะการแปลอุปสรรคณ์ที่ต่างกัน สำนวนแปลสำนวนแรกในตัวอย่างนี้แปลมโนทัศน์ตรงตัว รักษาอุปสรรคณ์ที่สามารถให้ภาพชัดเจนของมโนทัศน์ไว้ ขณะที่สำนวนที่สองในตัวอย่างนี้แปลสื่ออุปสรรคณ์โดยแจกแจงความหมายและอธิบายมโนทัศน์เพื่อให้เป็นที่เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

Conceptual metaphor : STATE IS AN ACTION

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Go and stand amidst their scowling hearts, my child, and let your gentle eyes fall upon them like the forgiving peace of the evening over the strife of the day.
(The Child-Angel)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้คือมโนทัศน์ที่เปรียบเทียบสภาพการณ์หรือสถานการณ์ว่าเป็นเหมือนกับการกระทำหรือกริยาอาการ (STATE IS AN ACTION) ในตัวอย่างนี้สื่ออุปสรรคคือ stand ซึ่งไม่ได้มีความหมายถึงกริยาอาการยืนซึ่งเป็นความหมายที่หนึ่งในพจนานุกรม แต่หมายถึงสภาพการณ์ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นความหมายอื่น ๆ ระดับวาทกรรมที่พบในพจนานุกรมพจนานุกรม *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners* ให้คำนิยาม stand ดังนี้ 1 to have your body in an upright position supported by your feet... 7 to be in a particular situation or state... 12 to be good or strong enough not to be badly affected or damaged by something จะเห็นได้ว่าความหมายของ stand ในตัวอย่างบทกวีร้อยแก้วที่ยกมานั้นไม่ตรงกับความหมายที่ 1 แต่มีความหมายก่อนไปทางความหมายที่ 7 และ 12 ดังนั้น stand จึงเป็นสื่ออุปสรรคที่เปรียบเทียบสภาพการณ์ว่าเป็นดังกริยาอาการยืน ใช้กรอบมโนทัศน์ของการยืนตรงมาอธิบายกรอบมโนทัศน์ของสภาพการณ์ที่มั่นคง แน่วแน่ ไม่หวั่นไหว

สำนวนที่หนึ่ง จงออกมายืนหยัดอยู่ท่ามกลางหัวใจที่โกรธแค้นของบุคคลเหล่านั้น ลูกรัก และให้ดวงตาอันสุภาพอ่อนโยนของเจ้าจับแน่นอยู่ที่เขา เสมือนกับสันติจากการให้อภัยของเวลา
สายัณห์ที่มอบให้ต่อทิวาวารอันไกลหล

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งแปลอุปสรรคโดยตีความและอธิบายถึงความหมายของมโนทัศน์ในภาษาปลายทาง ผู้แปลเลือกแปลสื่ออุปสรรค stand ว่า ยืนหยัด ซึ่งเป็นความหมายแท้จริงของการเปรียบเทียบในตัวอย่างนี้ ยืนหยัด คือสภาพการณ์ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งถูกเปรียบเทียบกับมโนทัศน์ของกริยาอาการยืน (STATE IS AN ACTION) ผู้แปลเลือกแปลแบบอธิบายความหมายของมโนทัศน์การใช้คำว่า ยืนหยัด เป็นคำที่มีกรอบมโนทัศน์ของคำว่า ยืน รวมอยู่ในคำด้วย

สำนวนที่สอง ออกไปยืนท่ามกลางหัวใจมิพของพวกเขา อ้ายหนู จงทอดสายตาซื่อ ๆ ไปยังพวกเขา
แจกเช่นความสงบยามสายัณห์ ให้อภัยต่อความวุ่นวายแห่งทิวา

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลมโนทัศน์ STATE IS AN ACTION โดยรักษากรอบมโนทัศน์เดิมตามต้นฉบับ ผู้แปลเลือกแปลสื่ออุปสรรค stand ว่า ยืน ซึ่งเป็นการแปลตรงตัว ไม่อธิบายความหมายจากการตีความของผู้แปลในภาษาปลายทาง ยืน ในที่นี้ของผู้แปลมีความหมายว่า ยืนหยัด เช่นเดียวกับสำนวนแปลสำนวนแรก เนื่องจากในความเป็นจริงไม่อาจยืนท่ามกลางหัวใจได้ ความหมายที่แท้จริงคือการยืนหยัด มั่นคงไม่หวั่นไหวขณะที่ผู้คนรอบข้างล้วนมีจิตใจเลวร้าย แต่ในสำนวนที่สองนี้ผู้แปลเลือกที่จะรักษารูปอุปสรรคและให้ผู้อ่านตีความหมายจากอุปสรรคมโนทัศน์ดังกล่าวเอง

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนสื่อความตรงกันในการแปลอุปสรรคเชิงมโนทัศน์แต่มีลีลาการแปลที่แตกต่างกัน สำนวนแปลสำนวนแรกแปลโดยอธิบายกรอบมโนทัศน์ ผู้แปลแปล stand ว่า ยืนหยัด เป็นการรักษารูปอุปสรรคโดยเพิ่มความหมายของ target domain ของความแน่วแน่ มั่นคง ไม่

ห้วนไหว ลงในอุปลักษณ์ด้วย ขณะที่สำนวนแปลสำนวนที่สองรักษากรอบมโนทัศน์เดิมตามต้นฉบับ ผู้แปลแปล *stand* ตรงตัวว่า ยืน เพื่อให้ผู้อ่านตีความอุปลักษณ์ด้วยตนเอง

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Come and take your seat in the bosom of the limitless, my child.
(The Child-Angel)

วิเคราะห์ มโนทัศน์ในตัวอย่างนี้เป็นการเปรียบเทียบสภาพการณ์หรือสถานการณ์ว่าเป็นเหมือนกับการกระทำหรือกริยาอาการเช่นกัน (STATE IS AN ACTION) ในตัวอย่างนี้สื่ออุปลักษณ์คือ *take your seat* ซึ่งไม่ได้มีความหมายตรงตามพจนานุกรมว่า นั่ง หรือ จับจองที่นั่ง *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners* ให้คำนิยาม *take a seat* ว่า *to sit down* และให้คำนิยาม *take your seat* ว่า *to sit down, especially in a place that has been kept for you* ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความหมายตามพจนานุกรมของ *take a seat* นั้นไม่ใช่ความหมายที่แท้จริงตามบริบทในตัวอย่างบทกวีร้อยแก้ว ความหมายจากบริบทนี้ใช้กรอบมโนทัศน์ของการนั่งหรือการเข้าไปจับจองที่นั่งมาใช้อธิบายสภาพการณ์หรือสถานการณ์ของการเข้าไปอยู่ เข้าไปอาศัย ดำรงตนในสภาวะหนึ่ง หรือครอบครองอาณาเขตบริเวณหนึ่ง

สำนวนที่หนึ่ง จงออกมาเถิด และสถิตอยู่ในอ้อมอกของความไม่มีขอบเขต ลูกรัก

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งแปลโดยตีความหมายกรอบมโนทัศน์และเลือกใช้ความหมายระดับวาทกรรมที่อยู่นอกเหนือรูปภาพ ผู้แปลละสื่ออุปลักษณ์ *take your seat* โดยแปลแบบตีความหมายว่า *สถิต* ซึ่งเป็นคำที่อธิบายถึงสภาพการณ์ของสถานการณ์ ไม่ใช่กริยาอาการของการนั่งจริง ๆ ผู้แปลเลือกใช้คำที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจกรอบมโนทัศน์ได้แจ่มแจ้ง ลักษณะการแปลบริบทอุปลักษณ์เป็นแบบตรงไปตรงมา ผู้แปลแปล *in the bosom of the limitless* ว่า ในอ้อมอกของความไม่มีขอบเขต แม้จะเป็นนามธรรมแต่ก็เป็นภาษาที่อ่านง่ายและไม่ซับซ้อน มีลีลาการแปลที่มุ่งให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่านในภาษาปลายทาง

สำนวนที่สอง มาสิ มาสถิตในทรงแห่งความไม่รู้สิ้น(๑) อ้ายหนูเอ๋ย

หมายเหตุ สำนวนแปลที่สองได้ทำเชิงอรรถเพื่ออธิบายความหมายของศัพท์ดังนี้
(๑) หมายถึงความไม่มีเขตสุด หรือความเป็นนิรันดร์ ตรงกับคำว่า "อนนุต"

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองนี้ ผู้แปลตีความหมายของกรอบมโนทัศน์เช่นกัน เลือกแปลโดยละสื่ออุปลักษณ์ *take your seat* เช่นเดียวกับสำนวนแปลแรก คือคำว่า *สถิต* ผู้แปลมีการให้เชิงอรรถอธิบายความของบริบทอุปลักษณ์ *in the bosom of the limitless* เพื่อให้ความกระจ่างยิ่งขึ้น เนื่องจากสำนวนแปลที่ผู้แปลใช้มีลีลาที่รวบรัดและกระชับความ

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนสื่อความหมายของอุปลักษณณ์มโนทัศน์โดยละสื่ออุปลักษณณ์และแปลแบบตีความ ไม่รักษารูปอุปลักษณณ์เดิมไว้ (take a seat) เนื่องจากหากแปลอุปลักษณณ์ในตัวอย่างนี้ตามรูปภาษา จะทำให้ฟังดูแปลกและแปร่งในภาษาไทย สำนวนแปลสำนวนแรกแปลบริบทอุปลักษณณ์ด้วยลีลาภาษาที่อ่านง่าย มุ่งให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่านในภาษาปลายทาง สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลบริบทอุปลักษณณ์ด้วยลีลาภาษาที่รวบรัด กระชับ และอธิบายความเพิ่มเติมในเชิงอรรถ

4.1.2 วิเคราะห์การแปลอุปลักษณณ์จิตภาพ (perceptual metaphor or image metaphor)

อุปลักษณณ์จิตภาพเป็นประเภทหนึ่งของการเปรียบเทียบ มีความโดดเด่นในการเปรียบเทียบโดยใช้ภาพของสิ่งหนึ่งมาเป็นกรอบมโนทัศน์ของอีกภาพหนึ่งที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายคลึงกัน อุปลักษณณ์จิตภาพมีความเกี่ยวข้องกับกรอบความคิดในระดับประสาทสัมผัส แยกไม่ขาดจากการใช้กรอบมโนทัศน์เชื่อมโยง เพราะจินตภาพที่เกิดขึ้นต้องอาศัยกรอบมโนทัศน์กำหนดภาพในจินตนาการ อุปลักษณณ์จิตภาพจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์ ต่างกันที่การเชื่อมโยงของอุปลักษณณ์จิตภาพเน้นที่การเกิดภาพจากการเชื่อมโยงภาพสองภาพเข้าด้วยกัน เป็นการรับรู้ในกรอบการมองเห็นหรือประสาทสัมผัส โดยไม่ต้องอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดนอกเหนือไปจากข้อมูลที่ได้จากภาพที่เกิดขึ้น ขณะที่อุปลักษณณ์มโนทัศน์เน้นที่กรอบมโนทัศน์หรือแนวคิดที่เชื่อมโยงลักษณะของสองสิ่งเข้าด้วยกัน เป็นการรับรู้ในกรอบความคิดที่เกิดจากมโนทัศน์และเกี่ยวข้องกับหลักของความเป็นเหตุเป็นผล ต้องอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดบางประการที่ช่วยให้เข้าใจกรอบมโนทัศน์ของอุปลักษณณ์

จากการศึกษาอุปลักษณณ์จิตภาพในบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะของการเปรียบเทียบให้เกิดมโนภาพอยู่หลายลักษณะด้วยกัน ลักษณะการใช้อุปลักษณณ์จิตภาพนี้เป็นประเภทหนึ่งของกลวิธีการใช้ภาษาภาพพจน์ในบทกวีเช่นกัน เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งให้ผู้อ่านเกิดภาพในจินตนาการ เห็นสิ่งที่กวีต้องการอธิบายโดยเกิดเป็นภาพที่ชัดเจน บางครั้งก็ใช้อุปมา เหมือนคล้าย ดัง เป็นสื่อในการเปรียบเทียบให้เกิดภาพที่เด่นชัด ในการวิเคราะห์สำนวนแปลอุปลักษณณ์จิตภาพที่พบในบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* นี้ ผู้วิจัยแบ่งหมวดหมู่อุปลักษณณ์จิตภาพที่พบโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามลักษณะของการเชื่อมโยงจิตภาพ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ อุปลักษณณ์จิตภาพที่ใช้ภาพเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ อุปลักษณณ์จิตภาพที่ضمมโนทัศน์เชื่อมโยงกับภาพ และอุปลักษณณ์จิตภาพที่ใช้ภาพเชื่อมโยงกับภาพ ดังจะกล่าวถึงโดยละเอียดต่อไป

4.1.2.1 อุปลักษณณ์จิตภาพที่ใช้ภาพเชื่อมโยงกับมโนทัศน์

อุปลักษณณ์จิตภาพลักษณะนี้เป็นการเปรียบเทียบมโนทัศน์หรือสิ่งที่อยู่ในความคิด จินตนาการ ประสาทสัมผัส หรือนามธรรม โดยใช้ภาพมาเปรียบและอธิบายจนเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน หรือเกิด

มโนภาพเด่นชัดขึ้น ภาพที่เกิดขึ้นจากอุปลักษณจิตภาพนี้ ทำให้มโนทัศน์ ความคิด หรือจินตนาการที่ผู้ประพันธ์ต้องการกล่าวถึงมีแนวคิดที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและเป็นที่น่าสนใจของผู้อ่านมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ O greedy heart, shall I pluck the world like a fruit from the sky to place it on your little rosy palm? (The Unheeded Pageant)

วิเคราะห์ อุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้เป็นการเปรียบเทียบจินตนาการของผู้ประพันธ์ที่จะเด็ดหรือปลิดเอาโลกทั้งใบมาวางไว้ในมือลูก ผู้ประพันธ์ใช้ภาพของการเด็ดหรือปลิดผลไม้มาอธิบายจินตนาการของตนว่าการเด็ดหรือปลิดโลกจากบนท้องฟ้านั้นมีลักษณะอาการเช่นเดียวกับการเด็ดหรือปลิดเอาผลไม้จากที่สูง การเปรียบเทียบนี้เป็นการใช้ภาพมาเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ที่ไม่อาจมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ ให้เกิดเป็นภาพที่มองเห็นได้ขึ้นมา

สำนวนที่หนึ่ง ดวงใจของแม่ ลูกอยากจะให้แม่เอื้อมมือเด็ดโลกจากท้องฟ้า เหมือนกับเด็ดผลไม้จากต้น แล้วมาวางไว้ในฝ่ามือสีกุหลาบของเจ้าเช่นนั้นหรือ

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งตีความ *O greedy heart* ว่าหมายถึง ผู้เป็นลูก และใช้อุปลักษณเปรียบเทียบว่าเป็น ดวงใจของแม่ ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เป็นการแปลงอุปลักษณโดยสร้างอุปลักษณขึ้นใหม่ในภาษาปลายทางที่หมายถึงสิ่งเดียวกัน แต่ละความหมายเปรียบเปรยถึง *greedy* ทั่วไป อุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างที่เปรียบจินตนาการของผู้ประพันธ์ให้แม่เด็ดโลกจากบนท้องฟ้าโดยใช้ภาพการเด็ดผลไม้มาเชื่อมโยงในสำนวนแปลที่หนึ่งนี้ ผู้แปลแปลโดยอธิบายภาพที่นำมาเปรียบอย่างละเอียดและอธิบายถึงกรอมมโนทัศน์ในการเชื่อมโยงโดยให้รายละเอียดว่า กิริยาอาการการเด็ดโลกจากท้องฟ้า ซึ่งเป็นที่สูงนั้น จะต้อง เอื้อมมือ ขึ้นไปเด็ด และการเด็ดผลไม้ นั้นจะต้อง เด็ดจากต้น ซึ่งอยู่สูงขึ้นไปจากตัวแม่ จึงจะเกิดเป็นภาพการเอื้อมมือขึ้นที่สูงเพื่อเด็ดเอาสิ่งที่กำลังเปรียบเทียบได้ ในสำนวนแปล ผู้แปลจึงขยายความโดยเพิ่มคำว่า *เอื้อมมือ* และ *จากต้น* มาเพื่อเสริมให้ภาพของอุปลักษณจิตภาพนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น และเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจมโนทัศน์ที่นำภาพมาเปรียบเทียบได้อย่างแจ่มชัดมากขึ้น

สำนวนที่สอง โอ เด็กตะกละ พ่อจะปลิดโลกเหมือนปลิดผลไม้จากท้องฟ้า วางลงในฝ่ามือเล็กๆ สีชมพูของหนูให้เอาไหม

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลงอุปลักษณ *O greedy heart* โดยตีความว่าหมายถึงเด็กน้อยผู้เป็นลูก จึงแปลว่า *เด็กตะกละ* ซึ่งเป็นการแปลงอุปลักษณโดยไม่รักษารูปอุปลักษณ ถ่ายทอดเพียงความหมายของ *ตะกละ* ที่อยู่ในอุปลักษณลงในบทแปลด้วย ผู้แปลแปลงอุปลักษณจิตภาพตรงตัวตามต้นฉบับที่ว่า *pluck the world like a fruit from the sky* เป็น *ปลิดโลกเหมือนปลิดผลไม้จากท้องฟ้า* ไม่ได้อธิบายลักษณะการเปรียบเทียบเพิ่มเติมหรือเพิ่มรายละเอียดเพื่อนำภาพที่เปรียบเทียบชัดเจนมากไปกว่าที่ต้นฉบับเสนอ บทแปลเปรียบเพียงการปลิดโลกว่าเป็นเหมือนการปลิดผลไม้ ไม่ได้ให้ภาพว่า ท้องฟ้า

นั้นเปรียบได้กับต้นไม้ ที่ต้องเอื้อมมือขึ้นไปเพื่อปลิดเอาโลกลงมา ส่วนวนแปลที่สองนี้มีลีลาการแปลที่ กระชับ ถ่ายทอดเพียงใจความสำคัญของต้นฉบับเท่านั้น

สรุป ลีลาการแปลอุปลักษณจิตภาพของสำนวนแปลทั้งสองมีความแตกต่างกัน แม้ทั้งสอง สำนวนจะรักษาอุปลักษณจิตภาพตามต้นฉบับ แต่ลักษณะการให้ภาพเปรียบเทียบของสำนวนที่หนึ่งนั้น มุ่งอธิบายให้รายละเอียดแก่ภาพเพื่อเสริมมโนทัศน์ให้ชัดมากที่สุด ขณะที่ลักษณะการให้ภาพของสำนวน ที่สองเน้นการแปลใจความสำคัญของอุปลักษณตามต้นฉบับนำเสนอ

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ This song of mine will touch your forehead like a kiss of blessing. (My Song)

วิเคราะห์ อุปลักษณจิตภาพของตัวอย่างนี้คือการเปรียบเทียบโดยใช้ภาพของการจุมพิตที่หน้าผากเพื่อ เป็นการให้พร มาเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ของการขับขานบทเพลงที่มีจุดประสงค์เพื่ออำนวยพรหรือ ประสาทพรให้แก่ผู้รับ (ในที่นี้คือลูก) การขับขานเพลงเพื่ออำนวยพรนั้นเป็นเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น และจับ ต้องไม่ได้ เป็นเพียงจินตนาการของผู้ประพันธ์ว่าเสียงเพลงเป็นการอำนวยพรให้ผู้รับโชคดี ผู้ประพันธ์จึง ใช้อุปลักษณจิตภาพมาอธิบายจินตนาการดังกล่าวให้ผู้อ่านได้เกิดมโนภาพขึ้น โดยจินตนาการให้ เสียงเพลงดังกังวานมากระทบหน้าผากและเปรียบว่าเป็นเหมือนการจุมพิตให้พร เป็นการให้ภาพของ กิริยาการจุมพิตที่หน้าผากซึ่งเป็นที่เข้าใจกันดีถึงการให้พร มาใช้อธิบายมโนทัศน์ของเสียงเพลงที่ลอย มากระทบหน้าผากและเป็นการให้พรเช่นเดียวกับการจุมพิต ภาพที่เกิดขึ้นเมื่อได้อ่านคือภาพของการ จุมพิตที่หน้าผาก เพราะเสียงเพลงนั้นเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น แต่ภาพของจุมพิตที่เกิดใหม่ในมโนภาพทำให้ ผู้อ่านเข้าใจมโนทัศน์ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สำนวนที่หนึ่ง เสียงเพลงของแม่จะสัมผัสที่หน้าผากของลูกเหมือนกับการจุมพิตอำนวยพร

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งตีความบุรุษสรรพนามในบทกวีว่าเป็นแม่ ผู้แปลแปล อุปลักษณจิตภาพตรงตัวตามต้นฉบับ ไม่ได้อธิบายภาพหรือให้รายละเอียดเพื่ออธิบายมโนทัศน์ที่ เชื่อมโยงกับภาพ เนื่องจากภาพที่เกิดจากอุปลักษณนั้นเป็นภาพที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของผู้อ่าน

สำนวนที่สอง เพลงบทนี้ของพ่อจะสัมผัสหน้าผากเจ้า เสมอด้วยจุมพิตแห่งพรชัย

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองนี้ตีความบุรุษสรรพนามแตกต่างจากสำนวนที่หนึ่ง โดยตีความ ว่าเป็นพ่อ และมีลีลาการแปลเช่นเดียวกับสำนวนแปลสำนวนแรก คือแปลตรงตัวตามต้นฉบับโดยไม่ต้อง อธิบายภาพที่ใช้เปรียบ หรือให้รายละเอียดเสริมเพื่อขยายให้ภาพชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากภาพที่เกิดจาก อุปลักษณนั้นเป็นภาพที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของผู้อ่าน

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีลีลาการแปลอุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้เหมือนกัน คือ แปลตรงตัว รักษาลีลาภาษาตามอย่างต้นฉบับ ไม่ได้อธิบายความหรือให้รายละเอียดการเปรียบเทียบ

หมายเหตุ ส่วนนททั้งสองตีความบุรุษสรรพนามแตกต่างกัน ส่วนนทแรกตีความเป็น แม่ ขณะที่ ส่วนนทที่สองตีความเป็น พ่อ การตีความของทั้งสองส่วนนี้เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ทั้งสิ้น เนื่องจากผู้ประพันธ์ คือท่านรพินทรนาถ ฐากูร เป็นเพศชาย จึงอาจเป็นไปได้ว่าบุรุษสรรพนามเป็นพ่อ แต่เนื่องจากเนื้อหา และแก่นเรื่องหลักของบทกวีเป็นเรื่องความรักและความสัมพันธ์ระหว่างแม่และลูก และความบริสุทธิ์ไร้เดียงสาของเด็ก จึงมีความเป็นไปได้เช่นกัน ว่าผู้ประพันธ์จะสมมติบุรุษสรรพนามให้เป็นแม่ตลอดทั้งเรื่อง

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ This song of mine will wind its music around you, my child, like the fond arms of love. (My Song)

วิเคราะห์ อุปลักษณจิตภาพของตัวอย่างนี้คือการเปรียบเทียบโดยใช้ภาพของอ้อมกอดที่เกิดจากความรักมาเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ของการขับขานบทเพลงเพื่อแสดงความรักและห่วงใยที่มีต่อลูก เสียงเพลงนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจมองเห็นหรือจับต้องได้ ในบทกวีผู้ประพันธ์ใช้จินตนาการกล่าวถึงเสียงเพลงว่าจะกังวานอยู่รอบๆ ตัวของลูกผู้เป็นที่รัก ผู้ประพันธ์เล่นคำว่า *wind* ซึ่งมีความหมายตามพจนานุกรม *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners* ดังนี้ 1 [T] to wrap or twist something around itself or something else ซึ่งในบทกวีมีความหมายถึง เสียงเพลงที่ดังอยู่รอบๆ ตัวลูก และในขณะเดียวกันคำว่า *wind* นี้อาจมีนัยยะทางดนตรีถึงเครื่องดนตรีชนิดที่ใช้ลมเพื่อทำให้เกิดเสียง เช่น ขลุ่ย ปี่ (*wind instrument*) ซึ่งอาจเป็นที่มาของเสียงเพลงในบทกวีก็เป็นได้ ผู้ประพันธ์ใช้อุปลักษณจิตภาพเปรียบเทียบเสียงเพลงที่ดังอยู่รอบตัวนี้ โดยให้ภาพว่าเป็นเหมือนอ้อมกอดแห่งความรักรอบตัวลูก ภาพของวงแขนที่โอบกอดอยู่รอบตัว ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพของวงแขนที่โอบกอดลูก และเมื่อภาพนี้ถูกนำมาอธิบายมโนทัศน์ของเสียงเพลงที่จับต้องไม่ได้ละมองไม่เห็น ทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการถึงมโนทัศน์ดังกล่าวได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ส่วนนทที่หนึ่ง เมื่อแม่ขับร้องเพลงนี้ขึ้น สรรพสำเนียงดนตรีจะล่องลอยอยู่รอบๆ ตัวของลูก เช่นเดียวกับลำแขนแห่งความรักที่โอบกอดอยู่

วิเคราะห์ ส่วนนทแปลส่วนนทที่หนึ่งมีลีลาการใช้ภาษาแบบพรรณนาความ แปลอุปลักษณจิตภาพโดยอธิบายเปรียบเทียบภาพกับมโนทัศน์อย่างชัดเจน ผู้แปลขึ้นต้นประโยคด้วย *เมื่อแม่ขับร้องเพลงนี้ขึ้น* ซึ่งเป็นการเกริ่นนำเพิ่มเติมจากประโยคแรกในต้นฉบับที่ว่า *This song of mine will wind its music around you* ผู้แปลแปลอุปลักษณจิตภาพโดยอธิบายความชัดเจนว่า เสียงเพลงที่ล่องลอยอยู่รอบตัวลูกนั้น เหมือนกับลำแขนแห่งความรักที่กำลังโอบกอดลูกอยู่ ส่วนนทที่หนึ่งใช้คำว่าล่องลอย ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของ *wind* ในต้นฉบับที่ให้นัยยะของการหุ้ม การหุมนวนอยู่โดยรอบ แม้ในต้นฉบับจะไม่ได้ให้รายละเอียดแก่ภาพที่นำมาเปรียบเทียบ ววงแขนของแม่เหมือนกับเสียงเพลงที่ล่องลอยอยู่รอบตัวลูกอย่างไร ส่วนนทที่หนึ่งก็ได้อธิบายให้ผู้อ่านเกิดภาพที่แจ่มชัดมากขึ้น ว่าเหมือนตรงที่ลำแขนนั้นโอบกอดลูกอยู่นั่นเอง

สำนวนที่สอง เพลงบทนี้ของพ่อจะกังวานรอบ ๆ ตัวเจ้า ลูกเอ๋ย คล้ายกับอ้อมแขนแห่งความรัก
วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองมีลีลาการใช้ภาษาที่สั้นและกระชับ แปลอุปลักษณณ์จิตภาพตรงตามต้นฉบับ ผู้แปลใช้คำว่า กังวาน ซึ่งตามความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปี พ.ศ. 2542 หมายถึง ก้องอยู่ได้นาน เมื่อนำมารวมกับคำขยายว่า กังวานรอบ ๆ จึงมีความหมายสอดคล้องกับ wind ตามต้นฉบับเช่นกัน ผู้แปลไม่ได้อธิบายว่าภาพของอ้อมแขนแห่งความรักนั้นเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ของเพลงที่ตั้งกังวานรอบ ๆ ตัวลูกอย่างไร เพียงแต่ให้ภาพตามที่ต้นฉบับนำเสนอ โดยเปรียบว่า คล้ายกับอ้อมแขนแห่งความรัก เพียงเท่านั้น ไม่ได้อธิบายตรง ๆ ว่าภาพอ้อมแขนนั้นกำลังโอบกอดลูกอยู่ เป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่ต้องจินตนาการถึงภาพการโอบกอดของอ้อมแขนและนำไปเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ของเสียงเพลงที่ตั้งกังวานรอบ ๆ ตัวลูก ด้วยตนเอง

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษาอุปลักษณณ์จิตภาพตามต้นฉบับ แต่มีลีลาการใช้ภาษาแปลแตกต่างกัน สำนวนแรกแปลอุปลักษณณ์จิตภาพโดยอธิบายภาพและให้รายละเอียดการเชื่อมโยงภาพกับมโนทัศน์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลอุปลักษณณ์จิตภาพตรงตามต้นฉบับ ให้ผู้อ่านใช้จินตนาการเชื่อมโยงภาพสองภาพเข้าด้วยกันด้วยตนเอง

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ They are cruel in their greed and their envy, their words are like hidden knives thirsting for blood. (The Child-Angel)

วิเคราะห์ อุปลักษณณ์จิตภาพในตัวอย่างนี้ใช้ภาพของมีดอันคมกริบมาอธิบายมโนทัศน์ของการทำร้ายผู้อื่นด้วยวาจา จากตัวอย่างภาพที่เกิดในจินตนาการคือภาพของมีดกระหายเลือด ซึ่งก็คือมีดที่พร้อมจะฟาดฟัน หรือเชือดเฉือนทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ตรงหน้า ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีทางภาษาแบบบุคลาธิษฐานเปรียบมีดให้ทำอาการราวกับมนุษย์ คือมีความกระหายเลือด มีความต้องการที่จะทำร้ายผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อเสริมให้ภาพในอุปลักษณณ์จิตภาพชัดเจนยิ่งขึ้นไปอีก ภาพของมีดที่เกิดในมโนภาพนี้ถูกนำมาใช้เปรียบและอธิบายมโนทัศน์ของของคำพูดที่สามารถสร้างความเจ็บปวดทางจิตใจแก่ผู้อื่นได้ คำพูดดังกล่าวสามารถทิ่มแทง เชือดเฉือน ทำให้ผู้อื่นเป็นทุกข์ ไม่ต่างจากการทำร้ายด้วยมีด แม้คำพูดไม่ดีเหล่านั้นที่ทิ่มแทงให้เกิดความเจ็บปวดจะมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า แต่เมื่อใช้จินตนาการเปรียบกับภาพของคมมีดที่พร้อมจะทิ่มแทงผู้อื่นให้ถึงกับเลือดออก ทำให้ผู้อ่านเข้าใจมโนทัศน์การเปรียบเทียบด้วยภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

สำนวนที่หนึ่ง ผู้ชนเหล่านั้นมัวเมาลุ่มหลงอยู่ในความโลภและความอิจฉาริษยากันและกัน คำพูดของเขาแต่ละคำเปรียบเสมือนคมมีดซึ่งซ่อนอยู่ในฝัก พร้อมที่จะถูกดึงออกมาเชือดเฉือนทุกสิ่งด้วยความกระหายเลือด

วิเคราะห์ สำนวนแปลที่หนึ่งมีลีลาการแปลแบบพรรณนาความ ผู้แปลใช้คำว่า มัวเมาลุ่มหลง ขยายความในบทแปลเพื่ออธิบายถึงการที่ผู้ชนเหล่านั้นไม่รู้ตัวว่ากำลังทำความชั่วและไม่รู้ผิดชอบชั่วดี

สำนวนแปลมีลักษณะของการอธิบายอุปลักษณจิตภาพ ผู้แปลขยายความหมายของการเปรียบเทียบให้ชัดเจน โดยเปรียบเทียบพูดว่าเป็นเหมือนคมมีดซึ่งซ่อนอยู่ในฝัก และมีการอธิบายเพิ่มเติมโดยให้ภาพว่า มีด กระหายเลือดนี้มีลักษณะที่พร้อมจะถูกดึงออกมาเชือดเฉือนทุกสิ่งได้ทุกเมื่อ ซึ่งการอธิบายนี้ก็เพื่อให้ ภาพของมีดที่กระหายเลือดแก่ผู้อ่านตามจินตนาการของผู้แปล

สำนวนที่สอง พวกเขาทั้งโลกทั้งริษยา ถ้อยคำเล่าก็เสมือนกับมีดกระหายเลือดซึ่งซ่อนไว้อย่างมิดชิด วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองนี้แปลโดยรักษาลีลาภาษาตามต้นฉบับ แปลอุปลักษณจิตภาพ ตรงตัว ไม่ได้อธิบายภาพโดยขยายความให้เกิดภาพตามที่ผู้แปลจินตนาการ ไม่ได้ให้รายละเอียดว่ามีด กระหายเลือดนี้มีหน้าตาอย่างไร มีลักษณะอย่างไร และเหมือนกับว่าจถ้อยคำอย่างไร ผู้แปลปล่อยให้ ผู้อ่านได้ใช้จินตนาการสร้างมโนภาพจากอุปลักษณจิตภาพตามต้นฉบับด้วยตนเอง

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษาอุปลักษณจิตภาพตามอย่างต้นฉบับ ผู้แปลทั้งสองใช้ ภาพของมีดกระหายเลือดมาอธิบายมโนทัศน์ของการทำร้ายผู้อื่นด้วยวาจาเช่นเดียวกัน ต่างกันตรงลีลา การบรรยายภาพ สำนวนแรกมีลีลาภาษาแบบพรรณนาความ มุ่งอธิบายภาพในอุปลักษณโดยให้ รายละเอียดการเปรียบเทียบที่ชัดเจน ขณะที่สำนวนที่สองมุ่งเน้นการรักษาลีลาเดิมของต้นฉบับ แปลอุป ลักษณจิตภาพตรงตัวตามต้นฉบับโดยไม่มุ่งเน้นการให้รายละเอียดการเปรียบเทียบ

4.1.2.2 อุปลักษณจิตภาพที่ใช้มโนทัศน์เชื่อมโยงกับภาพ

อุปลักษณจิตภาพลักษณะนี้เป็นการเปรียบเทียบภาพที่ตาเห็น โดยสร้างกรอบมโนทัศน์ หรือใช้ ประสาทสัมผัส ใช้ความคิดและอารมณ์ความรู้สึกมาเปรียบเทียบให้มีความเชื่อมโยงกับภาพตรงหน้า เนื่องจากอุปลักษณจิตภาพมีความเกี่ยวข้องกับอุปลักษณมโนทัศน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะ กระบวนการสร้างภาพในจิตต้องอาศัยบทบาทของกรอบมโนทัศน์เพื่อช่วยให้เข้าใจภาพที่เปรียบเทียบ ดังนั้น การใช้อุปลักษณจิตภาพบางประเภทจึงมีความเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ และอาจใช้กรอบมโนทัศน์เป็น สิ่งช่วยอธิบายว่าเพราะเหตุใดจึงมองเห็นภาพตรงหน้าเป็นไปตามที่เข้าใจ

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ The daylight sank deeper and deeper into the darkness. (The Home)

วิเคราะห์ อุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้คือการนำมโนทัศน์มาเชื่อมโยงกับภาพ ผู้ประพันธ์ใช้ กรอบมโนทัศน์ของวัตถุที่ค่อยๆ จมลงเรื่อยๆ จากที่สูงสู่ที่ต่ำ มาอธิบายภาพของพระอาทิตย์ตกดิน ภาพ ที่ตาเห็นคือภาพแสงอาทิตย์ที่ค่อยๆ หริ่หรือหรี่แสงไปและความมืดค่อยๆ เข้ามาแทน ผู้ประพันธ์จึงใช้ กรอบมโนทัศน์ดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับภาพในความเป็นจริง ในที่นี้ดวงอาทิตย์เปรียบเป็นก้อนวัตถุ ชิ้นหนึ่ง แสงอาทิตย์ที่ค่อยๆ หายไปจากฟ้าขณะที่ดวงอาทิตย์ค่อยๆ เคลื่อนลับไปเปรียบได้กับการที่ วัตถุที่จมต่ำลงอย่างช้าๆ จนในที่สุดก็ลับตาไปเช่นกัน ทั้งๆที่ภาพที่เห็นเป็นจริงไม่ใช่การที่วัตถุจม

หายไป แต่ก็ชวนให้ผู้ที่พบเห็นเกิดการเชื่อมโยงมโนทัศน์ดังกล่าวกับภาพนั้นๆ จึงเป็นการเปรียบโดยใช้
อุปลักษณจิตภาพในการสร้างกรอบมโนทัศน์มาอธิบายภาพจริงดังกล่าว

สำนวนที่หนึ่ง ลำแสงสุดท้ายของทิวาวารที่ระบายนอยู่บนแผ่นฟ้าถูกม่านสีดําแห่งรัตติกาลค่อยๆ บดบัง
ที่ละน้อย

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งแปลโดยไม่ได้ใช้กรอบมโนทัศน์ของอุปลักษณจิตภาพตาม
อย่างต้นฉบับ ผู้แปลตีความภาพจริงที่เกิดขึ้นและอธิบายเป็นบทแปลด้วยภาพใหม่ที่ตนเห็น ผู้แปลสร้าง
อุปลักษณจิตภาพขึ้นใหม่ที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับกรอบมโนทัศน์เดิมที่เปรียบดวงอาทิตย์ที่เคลื่อนคล้อย
ต่ำลงเป็นเหมือนวัตถุชิ้นหนึ่งที่ค่อยๆ เคลื่อนจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำบนท้องฟ้าสีดํา อุปลักษณจิตภาพที่ผู้แปล
สร้างขึ้นใหม่คือการเปรียบฟ้าสีดําเป็นเหมือนม่าน ที่ค่อยๆ บดบังแสงของดวงอาทิตย์อย่างช้าๆ ผู้แปล
ได้อธิบายภาพที่เกิดใหม่ในภาพของตนด้วยกรอบมโนทัศน์ใหม่ที่ตนได้ปรับเปลี่ยน

สำนวนที่สอง ความสว่างแห่งวันค่อยๆ จมลงท่ามกลางความมืด

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลอุปลักษณจิตภาพโดยใช้กรอบมโนทัศน์เดิมตามที่ต้นฉบับ
ใช้เพื่ออธิบายภาพที่เห็น ผู้แปลแปลอุปลักษณตรงตัวตามอย่างต้นฉบับ ใช้กรอบมโนทัศน์ของวัตถุที่
ค่อยๆ จมจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ มาอธิบายภาพของดวงอาทิตย์ที่ค่อยๆ หริ้แสงหายไปและมีความมืดเข้ามา
แทน คำว่า ค่อยๆ ในสำนวนแปลมีนัยยะถึงการเกิดขึ้นอย่างช้าๆ ตามภาพจริงที่ปรากฏ ภาพของแสง
ดวงอาทิตย์ที่ค่อยๆ หายไปบนท้องฟ้าที่มีดลงเรื่อยๆ ถูกนำมาเปรียบกับมโนทัศน์ของการจมต่ำลงไปจน
มืดและหายไป ผู้แปลแปลว่า *ความสว่างแห่งวันค่อยๆ จมลงท่ามกลางความมืด* ซึ่งเป็นสำนวนแปลที่
สื่อถึงอุปลักษณจิตภาพที่ضمมโนทัศน์มาเชื่อมโยงกับภาพจริงที่เกิดขึ้น

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีลีลาการแปลอุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้แตกต่างกัน
สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งสร้างอุปลักษณจิตภาพขึ้นมาใหม่ ผู้แปลอธิบายภาพโดยใช้กรอบมโนทัศน์ที่
ตนสร้างขึ้น เปรียบท้องฟ้าสีดําเป็นเหมือนม่านสีดํา ที่ค่อยๆ บดบังแสงอาทิตย์ ไม่ได้รักษาอุปลักษณ
เดิมของต้นฉบับ ส่วนสำนวนแปลที่สองแปลอุปลักษณตรงตัว รักษากรอบมโนทัศน์ของต้นฉบับที่อธิบาย
ภาพพระอาทิตย์ตกดินด้วยมโนทัศน์ของวัตถุที่ค่อยๆ จมต่ำลงเรื่อยๆ จนหายไป

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ O greedy heart, shall I pluck the world like a fruit from the sky to place it on
your little rosy palm? (The Unheeded Pageant)

วิเคราะห์ อุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้คือการที่ผู้ประพันธ์ใช้กรอบมโนทัศน์มาอธิบายภาพที่
ปรากฏ กรอบมโนทัศน์ในที่นี้ คือการใช้คำว่า ROSY เปรียบถึงสีฝ้ามืดของเด็กเล็ก โดยที่ ROSY นั้นมีนัยยะ
ที่ลึกซึ้งกว่าความหมายตามรูปภาษาที่เป็นสีของดอกไม้ เพราะ ROSY นั้นนำมาใช้เป็นอุปลักษณ
เปรียบเทียบสีแดงจางๆ ของแสงอาทิตย์ยามอรุณรุ่งที่เป็นประกายออกชมพูระเรื่อว่ามีสีราวกับสีชมพูระ

เรื่องของกุหลาบ อุปลักษณืนี้มีที่มาจากมหากาพย์ *Odyssey* โดยใช้เป็นอุปลักษณืเปรียบเทียบการเริ่มต้นเดินทางของ *Odysseus* ว่าเป็นเหมือน "The rosy-fingered dawn" บทความออนไลน์เรื่อง *The Metaphor of the Dawn in The Odyssey*⁵ กล่าวถึง *The rosy-fingered dawn* ดังนี้ "...In the beginning of *Odysseus*' journey, the "rosy-fingered dawn" is referred to as a fresh and young beginning of whatever is to come. It also resembles the hardships of a journey in the future, symbolizing his state of immaturity and lack of experience. This shows how the development of day is like *Odysseus*' development of strength, by addressing the symbolism of "rosy-fingered dawn," possibly symbolizing *Odysseus*' present state of youth and immaturity..." ดังนั้น การใช้คำว่า *rosy palm* ของผู้ประพันธ์ในบทกวีนี้จึงมีความหมายอันลึกซึ้งยิ่งกว่าเพียงเปรียบเทียบสีของฝ่ามือเด็กว่าเป็นสีชมพูระเรื่อ แต่ยังเป็นการนำเอากรอบมโนทัศน์ของสีชมพูระเรื่อของแสงอาทิตย์แห่งอรุณรุ่งอันเป็นสัญลักษณ์แห่งการเริ่มต้นวัน การเริ่มต้นของสรรพสิ่ง รวมถึงการเริ่มต้นแห่งชีวิต มาเชื่อมโยงกับสีของฝ่ามือเด็ก ซึ่งวัยเด็กนี้เป็นตัวแทนแห่งความอ่อนเยาว์และการเริ่มต้นของชีวิตนั่นเอง ดังนั้นอุปลักษณื *rosy palm* ในตัวอย่างนี้จึงเป็นการใช้มโนทัศน์ของสีที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์ของการเริ่มต้นแห่งชีวิตมาอธิบายภาพของสีฝ่ามือของเด็กซึ่งเป็นตัวแทนของการเริ่มต้นแห่งชีวิตเช่นกัน

สำนวนที่หนึ่ง ดวงใจของแม่ ลูกอยากจะทำให้แม่เอื้อมมือเด็ดโลกจากท้องฟ้า เหมือนกับเด็ดผลไม้จากต้น แล้วมาวางไว้บนฝ่ามือสีกุหลาบของเจ้าเช่นนั้นหรือ

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งแปลอุปลักษณืจิตภาพตรงตัวตามต้นฉบับ ผู้แปลแปล *rosy palm* ว่า ฝ่ามือสีกุหลาบ เป็นการรักษารูปอุปลักษณืไว้โดยไม่ได้อธิบายความหมายของมโนทัศน์ที่แฝงอยู่ในอุปลักษณืเพิ่มเติมเนื่องจากในการแปลบทกวี การรักษารูปแบบและอรรถรสของบทกวีไม่เอื้ออำนวยให้ผู้แปลอธิบายที่มาของภาพพจน์อุปลักษณืหรือมโนทัศน์ที่แฝงอยู่โดยละเอียดได้ ผู้แปลจึงเลือกเก็บภาพพจน์อุปลักษณืดั้งเดิมโดยแปลตรงตัวว่า *rosy palm* คือฝ่ามือสีกุหลาบ ผู้อ่านย่อมต้องอาศัยประสบการณ์และจินตนาการจึงจะสามารถเข้าใจการเปรียบเทียบของอุปลักษณืจิตภาพในตัวอย่างนี้ที่อธิบายภาพฝ่ามือของเด็กที่มีสีชมพูระเรื่อเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ของแสงตะวันยามอรุณรุ่งที่เป็นสัญลักษณ์แห่งการเริ่มต้นชีวิต

สำนวนที่สอง โอ้ เด็กตะกละ พ่อจะปลิดโลกเหมือนปลิดผลไม้จากท้องฟ้า วางลงในฝ่ามือเล็ก ๆ สีชมพูของหนูให้เอาไหม

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลอุปลักษณืจิตภาพโดยตีความความหมายของการเปรียบเทียบในบทแปล ผู้แปลแปล *rosy palm* โดยไม่คงรูปอุปลักษณืที่เปรียบสีฝ่ามือเด็กเป็นสีกุหลาบไว้ แต่ตีความว่าสีกุหลาบที่กล่าวถึงและปรากฏในมโนภาพของผู้แปลนั้นเป็นสีชมพู ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ของสีแสงตะวันในยามเช้าที่เป็นสีออกชมพูระเรื่อ แต่เนื่องในการแปลบทกวีนั้น รูปแบบและ

⁵ เข้าถึงได้จาก <http://www.123HelpMe.com/view.asp?id=5936>

การรักษารรกรสไม้อ่อนอำนวยการอธิบายโน้ตโดยละเอียด ผู้แปลจึงแปลเพียงว่า *ฝามือเล็ก ๆ สีชมพู* โดยไม่ได้กล่าวอธิบายถึงอุปลักษณจิตภาพที่เปรียบกับสีของฝามือเด็กโดยใช้โน้ตของสีแสงตะวันยามเช้ามาอธิบายความเชื่อมโยงของการเริ่มต้นแห่งชีวิต จึงเป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่จะต้องใช้ประสบการณ์เพื่อที่จะสามารถจินตนาการความเชื่อมโยงดังกล่าวด้วยตนเอง

สรุป ส่วนแปลทั้งสองส่วนมีวิธีในการแปลอุปลักษณจิตภาพที่ใช้โน้ตเชื่อมโยงภาพดังในตัวอย่างคล้ายคลึงกัน ส่วนแรกแปลอุปลักษณจิตภาพตรงตัว ใช้อุปลักษณเปรียบสีฝามือกับสีกุหลาบในบทแปลโดยตรง แต่ไม่ได้อธิบายโน้ตหรือให้รายละเอียดเพิ่มเติม ส่วนแปลส่วนที่สองตีความหมายของอุปลักษณเพียงว่าสีกุหลาบนั้นเป็นสีชมพู และไม่ได้อธิบายโน้ตที่เชื่อมโยงอุปลักษณในต้นฉบับเช่นเดียวกับส่วนแรก

4.1.2.3 อุปลักษณจิตภาพที่ใช้ภาพเชื่อมโยงกับภาพ

อุปลักษณจิตภาพลักษณะนี้เป็นการเปรียบเทียบโดยการเชื่อมโยงภาพสองภาพเข้าด้วยกัน ใช้ลักษณะบางประการของภาพภาพหนึ่งมาเป็นกรอบโน้ตเพื่ออธิบายลักษณะบางประการของอีกภาพหนึ่งที่คล้ายคลึงกัน อุปลักษณจิตภาพลักษณะนี้จะใช้ภาพแรกเพื่อกระตุ้นมโนภาพของอีกภาพหนึ่งให้เกิดขึ้นในจินตนาการของผู้อ่าน ผู้อ่านจะเข้าใจได้ในทันทีว่าภาพสองภาพมีความเหมือนหรือความคล้ายคลึงกันอย่างไรจากการเชื่อมโยงกันของภาพทั้งสองภาพที่นำมาเปรียบเทียบกัน

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ When I bring sweet things to your greedy hands, I know why there is honey in the cup of the flower. (When and Why)

วิเคราะห์ อุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้คือการเปรียบเทียบภาพส่วนหนึ่งของดอกไม้ที่เป็นกระเปาะกับภาพของถ้วย ผู้ประพันธ์ต้องการใช้ภาพของถ้วยมาเป็นอุปลักษณจิตภาพอธิบายลักษณะกระเปาะดอกไม้ที่มีลักษณะกลมและมีที่ว่างกลวงตรงกลางคล้ายคลึงกับสัณฐานของถ้วย และเชื่อมโยงภาพดังกล่าวกับภาพอุ้งมือของเด็กซึ่งห่อตัวจนมีลักษณะคล้ายถ้วยที่กำลังยื่นมาของหวาน พจนานุกรม *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners* ให้คำนิยามคำว่า cup ที่มีความหมายสอดคล้องกับการใช้อุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้ ดังนี้ 3 [c] something that is small, round, and has an empty space inside ส่วนพจนานุกรม *Oxford Advanced Learner's Dictionary* ให้คำนิยาม cup ว่า 3 [c] a thing shaped like a cup จะเห็นได้จากความหมายของ cup ในพจนานุกรมซึ่งไม่ใช่ความหมายประจำที่พบเป็นความหมายแรกในพจนานุกรม (ความหมายแรกหมายถึงภาชนะสำหรับใส่เครื่องดื่ม) ว่า cup มีความเชื่อมโยงกับลักษณะของกระเปาะดอกไม้ ผู้แปลจึงเลือกใช้อุปลักษณจิตภาพเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดเจนและเกิดมโนภาพสองภาพที่นำมาเปรียบเทียบกันได้ แทนที่จะใช้คำว่า flower calyx ซึ่งแปลตรงตัวว่ากระเปาะดอกไม้

สำนวนที่หนึ่ง เมื่อแม่เอาขนมหวานมาวางไว้บนฝ่ามือทั้งสองข้างของลูกที่ยืนมาขอด้วยความหิว กระหาย แม่จึงรู้ว่าทำไมจึงมีน้ำหวานอยู่ในเกสรของดอกไม้

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนแรกแปลโดยไม่รักษาอุปลักษณจิตภาพตามอย่างต้นฉบับ ผู้แปลไม่ได้เปรียบส่วนกระเปาะของดอกไม้ที่มีน้ำหวานไว้ล่อแมลงว่าเป็นภาพของถ้วยแต่อย่างใด ผู้แปลตีความว่าส่วนที่มีน้ำหวานคือส่วนเกสรของดอกไม้มันนั่นเอง ดังนั้นจึงแปลโดยอธิบายความหมายของอุปลักษณจิตภาพในต้นฉบับตามที่ตีความเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตามที่ตีความ

สำนวนที่สอง เมื่อใดที่พ่อยืนขนมใส่มือตะกละของเจ้า พ่อรู้ซ้ดว่าทำไมจึงมีน้ำหวานในกระเปาะดอกไม้

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปล *the cup of the flower* ว่า *กระเปาะดอกไม้* ผู้แปลถ่ายทอดความหมายของภาพที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อโดยไม่ได้อุปลักษณจิตภาพเปรียบกับภาพอีกภาพหนึ่ง แต่ให้ภาพภาพเดียวที่เด่นชัด เป็นการใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพถึงส่วนของดอกไม้ที่นุ่มกลมอยู่ตรงฐาน โดยไม่ได้เชื่อมโยงกับภาพอื่นแต่อย่างใด

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีลีลาการใช้ภาษาแปลอุปลักษณจิตภาพแตกต่างกัน สำนวนแปลที่หนึ่งอธิบายบทแปลตามที่ตีความโดยไม่ได้อธิบายตามต้นฉบับ สำนวนแปลสำนวนที่สองให้ภาพภาพแรกของผู้ประพันธ์บรรยายแต่ไม่ได้แปลอุปลักษณที่นำเอาภาพอีกภาพมาเปรียบกับภาพแรกนั้น

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ She claps her hands and her bracelets jingle, and you dance with your bamboo stick in your hand *like a tiny little shepherd.* (The Unheeded Pageant)

วิเคราะห์ ตัวอย่างนี้ผู้ประพันธ์บรรยายเหตุการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างแม่และลูก แม่ตบมือเป็นจังหวะ และลูกเต้นโดยถือท่อนไม้ไผ่อยู่ในมือ ผู้ประพันธ์ใช้อุปมาเปรียบภาพกิริยาท่าทางของลูกที่กำลังเต้นโดยถือไม้ไผ่ในมือว่าเหมือนกับภาพของเด็กเลี้ยงแกะ มโนภาพที่เกิดจากอุปลักษณจิตภาพในที่นี้คือภาพลูกที่ถือไม้ไผ่อยู่นั้นเชื่อมโยงเข้ากับภาพเด็กเลี้ยงแกะที่มีไม้ไผ่ต้อนฝูงแกะ สิ่งที่เหมือนกันในภาพสองภาพคือไม้ที่ถืออยู่ และลักษณะอาการเต้นที่ดูคล้ายกับการวิ่งต้อนฝูงแกะ ข้อมูลเหล่านี้เป็นความหมายโดยนัยของอุปลักษณจิตภาพที่ไม่ได้มีการอธิบายในต้นฉบับ แต่ผู้อ่านจะสามารถจินตนาการและเชื่อมโยงภาพได้เอง

สำนวนที่หนึ่ง แม่ปรบมือเป็นจังหวะ จนสร้อยข้อมือส่งเสียงดังกรู๊งกริ้ง และลูกก็เต้นระบำเข้ากับจังหวะปรบมือพร้อมกับกวัดแกว่งไม้ไผ่ที่ถืออยู่ไปมา ทำท่าเหมือนกับเด็กเลี้ยงแกะตัวเล็กๆ ที่กำลังไล่ฝูงแกะของเขา

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งมีลีลาการแปลที่มุ่งอธิบายอุปลักษณจิตภาพให้ผู้อ่านเกิดภาพแจ่มชัดและเข้าใจการเปรียบมากที่สุด ผู้แปลอธิบายถึงการเต้นระบำของลูกว่าเป็นการเต้นที่เข้ากับ

จึงหวนประจบมือของแม่ และอธิบายไม้ไผ่ในมือของลูก ว่าลูกแสดงอาการกวัดแกว่งไม้ไผ่ไปมา แล้วจึงเปรียบเทียบกับภาพของเด็กเลี้ยงแกะว่าสิ่งที่เหมือนกันของภาพสองภาพ คือท่าทางของลูกที่เหมือนกับท่าทางไล่ฝูงแกะของเด็กเลี้ยงแกะ ผู้แปลอธิบายความหมายโดยนัยของภาพที่ไม่ได้บอกชัดแจ้งในต้นฉบับให้ชัดแจ้งในบทแปล

สำนวนที่สอง แม่ยื่นยิ้มให้ที่ธรณีประตู พลังตบมือจนกำไลกระทบกันดังกราว หนูถือท่อนไม้ไผ่เดินหยิ่งเหยียงเหมือนเด็กเลี้ยงแกะ

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองมีลีลาการแปลอุปลักษณจิตภาพตรงตัว ไม่อธิบายลักษณะการเชื่อมโยงภาพเพิ่มเติม ผู้แปลแปลมโนภาพของลูกที่ถือไม้ไผ่เดินไปมาโดยใช้คำว่า หยิ่งเหยียง ซึ่งเป็นคำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ ช่วยขยายภาพให้เห็นภาพท่าทางการเดินของลูก ผู้แปลแปลภาพที่นำมาเปรียบเพียงว่า เหมือนเด็กเลี้ยงแกะ โดยไม่ได้อธิบายว่าเหมือนอย่างไร ผู้แปลมีเจตนาให้ผู้อ่านเป็นผู้จินตนาการเชื่อมโยงมโนภาพทั้งสองภาพด้วยตนเอง

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีลีลาการใช้ภาษาที่แตกต่างกันในการแปลอุปลักษณจิตภาพที่เปรียบภาพลูกถือไม้ไผ่เดินไปมากับภาพเด็กเลี้ยงแกะที่ถือไม้เช่นเดียวกัน สำนวนแปลสำนวนแรกอธิบายภาพที่นำมาเปรียบโดยละเอียดเพื่อต้องการให้ผู้อ่านเห็นภาพอีกภาพที่ถูกเปรียบอย่างชัดแจ้ง สำนวนแปลสำนวนที่สองเน้นการแปลอุปลักษณตรงตัวตามต้นฉบับ ไม่เน้นการอธิบายความเชื่อมโยงของภาพสองภาพที่นำมาเปรียบเทียบกัน

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ The wind is roaring and struggling among the bamboo branches like a wild beast tangled in a net. (The Rainy Day)

วิเคราะห์ อุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้คือการใช้อุปมาเปรียบลมแรงที่ส่งเสียงดังสนั่นขณะที่กรรโชกผ่านดงไผ่ ว่าเป็นเหมือนสัตว์ป่าที่กำลังดิ้นขลุกอยู่ในตาข่าย ภาพสองภาพมีความเชื่อมโยงกันชัดเจน เสียงกรรโชกของลมแรงเปรียบได้กับเสียงคำรามของสัตว์ป่าดุร้าย และแรงลมที่กระแทกดงไผ่จนไหวโยกไปมาเปรียบได้กับสัตว์ป่าที่กำลังดิ้นอยู่ในตาข่ายพยายามเพื่อที่จะหลุดเป็นอิสระ ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงมโนภาพทั้งสองเข้าด้วยกัน อาศัยจินตภาพที่เปรียบเทียบทำให้มองเห็นภาพแรงลมที่กระหน่ำใส่ดงไผ่จนเกิดเสียงดังลั่นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สำนวนที่หนึ่ง ลมพายุแรงและกระแทกผ่านกิ่งไผ่ เหมือนกับสัตว์ป่าที่กำลังต่อสู้ดิ้นรนอยู่ในตาข่าย

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งแปลอุปลักษณจิตภาพโดยบรรยายภาพสองภาพที่มีความเชื่อมโยงกัน ภาพแรกผู้แปลไม่ได้ให้รายละเอียดมากนัก เพียงแต่กล่าวถึงลมแรงที่พัดกระแทกผ่านกิ่งไผ่แต่อธิบายและให้รายละเอียดชัดเจนในส่วนของอุปลักษณจิตภาพซึ่งก็คือภาพที่นำมาเปรียบกับภาพแรก ผู้แปลแปล *like a wild beast tangled in a net* ว่า เหมือนกันสัตว์ป่าที่กำลังต่อสู้ดิ้นรนอยู่ในตาข่าย ภาพ

ของการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้หลุดพ้นเป็นอิสระทำให้ภาพแรกที่ไม่ได้ให้รายละเอียดชัดเจนมากนักกลับเด่นชัดขึ้นมาได้ในมโนภาพ

สำนวนที่สอง สายลมพัดอื้ออึงและกระเสือกกระสนอยู่ท่ามกลางกอไผ่ ประดุจสัตว์ป่าตื่นขลุกอยู่ในตาข่ายอย่างไรอย่างนั้นเทียว

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลอุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้โดยบรรยายภาพแรกได้ละเอียด ผู้แปลบรรยายสายลมที่พัดโดยให้รายละเอียดของเสียงว่าลมนั้นพัดอื้ออึง และให้รายละเอียดของแรงลมว่าพัดอย่างกระเสือกกระสนราวกับต้องการเล็ดลอดช่องว่างระหว่างกอไผ่ที่มีอยู่ออกไปให้ได้ แต่แปลส่วนของอุปลักษณจิตภาพที่นำมาเปรียบเทียบตรงตัว ไม่ได้ให้รายละเอียดมาก ผู้แปลใช้คำศัพท์ว่าตื่นขลุก ซึ่งเป็นคำที่ทำให้เกิดจินตภาพ แม้ไม่ได้ใส่รายละเอียดแต่ก็ให้ภาพที่ชัดเจน ผนวกกับภาพแรกที่ผู้แปลบรรยายมีความชัดเจนอยู่แล้ว อุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างบทแปลนี้จึงสามารถเชื่อมโยงภาพสองภาพได้เป็นอย่างดี

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนแปลอุปลักษณจิตภาพในตัวอย่างนี้โดยเน้นการให้รายละเอียดต่างกัน สำนวนแรกมีลีลาการแปลที่อธิบายส่วนของภาพที่นำมาเปรียบเทียบชัดเจนเพื่อขยายให้ภาพแรกที่เปรียบถึงนั้นแจ่มชัดมากขึ้น สำนวนที่สองให้รายละเอียดภาพแรกที่กล่าวถึงชัดเจน และใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพในการบรรยายถึงภาพที่นำมาเปรียบเทียบ จึงไม่ต้องอธิบายอุปลักษณจิตภาพ ก็สามารถสร้างมโนภาพให้แก่ผู้อ่านได้ชัดเจน

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ The lane is dark and lonely, and the street-lamp stands like a giant with one red eye in its head. (Vocation)

วิเคราะห์ จากตัวอย่าง ผู้ประพันธ์ให้ภาพของตรอกซอยที่มืดและเปลี่ยวและมีเสาไฟที่ให้ความสว่างตามถนนตั้งตระหง่านอยู่ ผู้ประพันธ์ใช้อุปมาเปรียบภาพของเสาไฟบนถนนกับภาพของยักษ์ที่มีตาสีแดงตาเดียวบนหัว มโนภาพที่เกิดขึ้นจากอุปลักษณจิตภาพในที่นี้คือ ในความมืดนั้นเสาไฟจะต้องมีขนาดใหญ่จนดูเหมือนยักษ์ และเสาไฟจะต้องมีแสงสว่างสีแดงบริเวณหลอดไฟจนดูเหมือนกับว่ายักษ์มีตาสีแดงบนหัว ผู้ประพันธ์จินตนาการถึงภาพของยักษ์ที่มีตาสีแดงข้างเดียวมาเชื่อมโยงกับภาพเสาไฟต้นสูงริมทางในความมืดที่มีแสงสว่างสีแดงอยู่บนโคน

สำนวนที่หนึ่ง ตามถนนหนทางมีแต่ความมืดและเงิบเขียบ โคมไฟที่จุดอยู่บนเสาริมทางส่องแสงวอมแวมออกมา เหมือนกับยักษ์ซึ่งมีตาสีแดงตาเดียวอยู่บนหัว

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่หนึ่งมีลีลาการแปลแบบพรรณนาความ ผู้แปลอธิบายอุปลักษณจิตภาพตามภาพที่เกิดในมโนภาพของตน คือขยายความในบทแปลว่า โคมไฟที่จุดอยู่บนเสาริมทางส่องแสงวอมแวมออกมา เป็นการอธิบายว่าภาพที่ทำให้ไฟข้างทางนั้นเหมือนกับภาพยักษ์ที่มีตาสีแดง

ตาเดียว ก็คือภาพแสงไฟจากโคมไฟที่ส่องแสงวอมแวม ซึ่งอันที่จริงไม่ได้มีกล่าวถึงในต้นฉบับ ผู้แปลขยายความอุปสรรคจิตภาพในบทแปลเพื่อช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นความเชื่อมโยงของภาพสองภาพที่นำมาเปรียบเทียบกันได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

สำนวนที่สอง ซอยมืดและเปลี่ยว ไฟข้างทางยี่นเด่นเหมือนยักษซึ่งมีตาสีแดงข้างเดียวบนหัวของมัน
วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองนี้มีลีลาการใช้ภาษากระชับ ผู้แปลใช้บุคลาธิษฐานกล่าวเปรียบให้ไฟแสดงกริยายี่น และใช้อุปมาให้ภาพของเสาไฟที่ยี่นเด่นในความมืดเปรียบกับภาพของยักษที่ยี่นอยู่ ผู้แปลไม่ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงความเชื่อมโยงว่าลักษณะใดของโคมไฟที่เหมือนกับตาสีแดงบนหัวของยักษ แต่เน้นเปรียบเทียบลักษณะของเสาไฟที่ตั้งตระหง่านอยู่กับการยี่นของยักษว่าเหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่ต้องคิดภาพตามและจินตนาการความเชื่อมโยงของตาสีแดงของยักษกับเสาไฟว่าเหมือนอย่างไรด้วยตนเอง

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษาอุปสรรคจิตภาพตามอย่างต้นฉบับ ผู้แปลทั้งสองใช้ลีลาภาษาที่ต่างกันเพื่อเปรียบเทียบภาพของเสาไฟและภาพของยักษซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน สำนวนแปลสำนวนแรกเน้นรายละเอียดการเปรียบเทียบยักษตาแดงกับแสงไฟสีแดงบนเสาไฟ ส่วนสำนวนแปลสำนวนที่สองเน้นเปรียบเทียบที่เสาไฟตั้งตระหง่านเหมือนกับยักษที่ยี่นอยู่

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Sunlight danced on the ripples like restless tiny shuttles weaving golden tapestry. (The Banyan Tree)

วิเคราะห์ จากตัวอย่าง ผู้ประพันธ์ให้ภาพของผืนน้ำที่พลิ้วไหว เมื่อกระทบกับแสงอาทิตย์ที่สาดส่องลงมา ทำให้เกิดแสงสีทองระยับเป็นประกายบนผืนน้ำ และใช้อุปสรรคจิตภาพเปรียบผืนน้ำระยับแดดกับภาพของกระสวยทอผ้าที่วิ่งไปวิ่งมาไม่หยุดเพื่อทอผ้าผืนสีทองระยับออกมา ภาพของกระสวยทอผ้าที่กำลังเคลื่อนที่ไปมาอย่างรวดเร็วเพื่อถักทอผ้าสีทองนั้นก็คือภาพของระยับน้ำที่เป็นประกายวิบวับเมื่อกระทบกับแสงอาทิตย์ ทำให้เห็นเป็นสีทองนั่นเอง

สำนวนที่หนึ่ง แสงตะวันพร่างพรายอยู่บนพลิวน้ำเหมือนกับกระสวยทอผ้าเล็กๆ ที่พุ่งไปมาอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย เพื่อทอพรหมสีทอง

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งแปลอุปสรรคจิตภาพโดยมีลีลาภาษาที่พรรณนาให้ภาพอย่างชัดเจน ผู้แปลใช้ภาษาพรรณนาถึงพลิวน้ำที่ต้องแสงทองของตะวันจนทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพขึ้น และผู้อ่านอธิบายอุปสรรคจิตภาพที่เปรียบเทียบพลิวน้ำสีทองระยับไปมา กับภาพของกระสวยทอผ้าขนาดเล็กที่พุ่งไปมาด้วยความรวดเร็วเพื่อถักทอพรหมสีทอง จนผู้อ่านเกิดมโนภาพชัดเจน ลักษณะการพรรณนาและอธิบายอุปสรรคจิตภาพของสำนวนแปลที่หนึ่งนี้ ทำให้อ่านเห็นภาพตามที่ผู้แปลบรรยายและเกิดความดื่มด่ำในภาพเปรียบเทียบที่งดงามของบทกวีมากยิ่งขึ้น

สำนวนที่สอง แสงแดดเรียงเล่นบนระลอก คล้ายกระสวยอันเล็ก ๆ ที่สอดผสานทอผ้ายกลายทอง
วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองแปลอุปลักษณจิตภาพด้วยคำที่รวบรัด กระชับ แต่กิน
 ความมาก ผู้แปลใช้คำว่า *แสงแดดเรียงเล่นบนระลอก* เพื่อแปลภาพที่แสงแดดส่องกระทบบนผิวน้ำที่
 ไหวระลอก โดยใช้กลวิธีทางภาษาที่เรียกว่าบุคลาธิษฐาน ใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบแสงแดดให้ทำอาการเรียง
 เล่นราวกับคน ผู้แปลแปลอุปลักษณจิตภาพที่เปรียบเทียบผิวน้ำที่เป็นประกายทองด้วยระยับแดด ว่า
 คล้ายกระสวยอันเล็ก ๆ ที่สอดผสานทอผ้ายกลายทอง เป็นการเปรียบเทียบที่โน้มเข้าหาภาษาปลายทาง
 เนื่องจากผ้ายกลายทองเป็นลักษณะของผ้าทอแบบไทยโบราณ จึงเป็นเรื่องง่ายสำหรับผู้อ่านที่จะ
 จินตนาการถึงภาพที่เปรียบเทียบ ลีลาภาษาของผู้แปลไม่ได้อธิบายภาพของกระสวยทอผ้าว่าเป็นภาพ
 เดียวกับประกายทองระยับบนผิวน้ำอย่างไร จึงเป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่จะจินตนาการอุปลักษณจิตภาพใน
 ตัวอย่างนี้

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนให้ภาพของประกายบนผิวน้ำที่กระทบแสงทองของอาทิตย์ได้
 เป็นอย่างดี โดยที่สำนวนแรกมีลีลาภาษาแบบพรรณนาโวหาร และอธิบายอุปลักษณจิตภาพที่เปรียบเทียบ
 ภาพที่เห็นกับกระสวยทอผ้าได้อย่างละเอียด ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพชัดเจน ส่วนสำนวนที่สองใช้ภาษา
 ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐานเพื่อให้มโนภาพแก่ผู้อ่านตามอย่างต้นฉบับ ผู้แปลในสำนวนที่สองแปล
 อุปลักษณจิตภาพโดยใช้ภาษาที่มีลักษณะโน้มเข้าหาภาษาปลายทาง คือเปรียบเทียบผ้าที่ทอจากกระสวยทอ
 ผ้าว่าเป็น ผ้ายกลายทอง เพื่อให้ง่ายสำหรับผู้อ่านในการจินตนาการ สำนวนที่สองไม่มุ่งพรรณนาความ
 เพื่อพยายามให้ผู้อ่านเข้าใจภาพตามจินตภาพของผู้แปล

4.1.3 วิเคราะห์การแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐาน (personification)

ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานส่วนมากที่พบในบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* จะเป็
 การสมมติเปรียบเทียบให้ธรรมชาติแสดงอาการประหนึ่งมีชีวิต มีคุณลักษณะราวกับเป็นมนุษย์ การที่
 ผู้ประพันธ์ใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยมีธรรมชาติเป็นสื่ออุปลักษณนั้นสะท้อนถึงแนวคิดจินตนิยม
 (romanticism) ซึ่งแสดงจินตนาการเหนือเหตุผล มีการใช้ธรรมชาติเป็นสัญลักษณ์และสื่ออารมณ์
 ความรู้สึก นอกจากนี้ยังแสดงถึงความสอดคล้องกับเนื้อหาหลักและแก่นเรื่องสำคัญของบทกวี ซึ่งก็คือ
 วัยเด็กและธรรมชาติ ผู้ประพันธ์ใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานแสดงกรอบมโนทัศน์ที่เปรียบช่วงชีวิตของ
 มนุษย์กับธรรมชาติ วัยเด็กในเรื่องซึ่งเป็นวัยเฟื่องเริ่มต้น เต็มไปด้วยความร่าเริงสดใส จึงเปรียบได้กับ
 อรุณรุ่งและดอกไม้ที่กำลังเบ่งบาน เนื้อหาส่วนมากในบทกวีจึงสะท้อนถึงกรอบมโนทัศน์ดังกล่าว และยัง
 แสดงถึงความสัมพันธ์กับคัมภีร์อุปนิษิตตามความเชื่อของชาวเบงกาลีที่มองสรรพสิ่งบนโลกเป็น
 เอกภาพ ดังนั้น ธรรมชาติ มนุษย์ เทพเจ้า และจักรวาลจึงมีความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตามที่
 บทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ได้สะท้อนภาพความสัมพันธ์นี้ผ่านภาพพจน์บุคลาธิษฐานดัง
 ปรากฏในเนื้อเรื่อง

จากการศึกษาต้นฉบับ ผู้วิจัยพบว่าภาพพจน์บุคลาธิษฐานเป็นอุปลักษณะประเภทหนึ่งที่ใช้ผู้ประพันธ์ใช้เป็นจำนวนมากในบทกวีร้อยแก้วนี้ นอกจากภาพพจน์ดังกล่าวจะช่วยสร้างความไพเราะกินใจและสร้างจินตภาพอันงดงามแก่บทกวี อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่ออารมณ์และความรู้สึกของกวีผ่านภาพธรรมชาติแล้ว การใช้บุคลาธิษฐานยังมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดและแก่นเรื่องสำคัญดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาสำนวนแปลทั้งสองสำนวนในแง่ของแนวทางการแปลและลีลาการใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ในการวิเคราะห์การแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐาน ผู้วิจัยจะแบ่งหัวข้อการวิเคราะห์ตามลักษณะแนวทางการแปลของสำนวนแปลทั้งสองสำนวน ดังต่อไปนี้

4.1.3.1 สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางการแปลภาพพจน์เหมือนกัน

ตัวอย่างที่ยกมาในหัวข้อนี้คือตัวอย่างที่สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางการแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานเหมือนกัน คือรักษารูปบุคลาธิษฐานนั้นไว้ตามแนวทางการอุปลักษณะที่แปลโดยถ่ายทอดภาพพจน์เดียวกับภาษาต้นทางไปยังภาษาปลายทาง อย่างไรก็ตาม แม้ทั้งสองสำนวนจะมีแนวทางการแปลโดยรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานไว้เหมือนกัน แต่ทั้งสองสำนวนก็มีลีลาการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน สำนวนที่หนึ่งมีลีลาการแปลแบบพรรณนาความ มุ่งอธิบายภาพโดยละเอียด ขณะที่สำนวนที่สองมีลีลาภาษาที่กระชับ มุ่งใช้คำจินตภาพเพื่อสื่อภาพ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ

The sky watches over you when you sleep in your mother's arms, and the morning comes tiptoe to your bed and kisses your eyes. (The Unheede pageant)

วิเคราะห์

ตัวอย่างในข้อนี้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานคือการที่ sky และ morning แสดงอาการราวกับมนุษย์ ผู้ประพันธ์สมมติให้ sky แสดงกิริยาเฝ้ามองดูเด็กขณะที่เด็กหลับอยู่ในอ้อมแขนแม่ เป็นการใช้ภาพพจน์เพื่อสื่อภาพและความหมายถึงความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งเดียวกันระหว่างธรรมชาติและมนุษย์ เนื่องจากชีวิตของมนุษย์รวมถึงเรื่องราวความรักความสัมพันธ์ของแม่และลูกเกิดขึ้นและดำเนินอยู่ภายใต้แผ่นฟ้าของโลกใบนี้ พจนานุกรม *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners* ให้คำนิยาม watch over ว่าหมายถึง to guard, protect, or be in charge of someone or something. การสมมติให้ท้องฟ้านั้น watch over จึงเปรียบเสมือนว่าแผ่นฟ้านั้นคอยเฝาระวังปกป้อง คอยติดตามดูเรื่องราวที่เกิดขึ้นของมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม การสมมติให้เวลาเช้าทำกิริยาเดินเขย่งเท้าเข้าไปยังเตียงที่เด็กนอนและจุมพิตที่เปลือกตาเด็ก เป็นการให้ภาพอันงดงามของแสงแดดในเวลาเช้าที่ปรากฏขึ้นอย่างเงิบๆ สาดส่องเข้ามายังเตียงที่เด็กนอน และสาดแสงโลมโลมไปที่ตาของเด็ก ซึ่งอาจทำให้เด็กตื่นขึ้นหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับการตีความของผู้อ่าน ภาพที่ปรากฏขึ้นเกิดจากการใช้ภาพพจน์แบบบุคลาธิษฐาน

ซึ่งนอกจากจะให้ภาพที่กระจ่างชัดในจินตนาการแล้ว ยังเป็นการใช้ภาษาเปรียบเทียบธรรมชาติให้เป็นมนุษย์ได้อย่างงดงามอีกด้วย

สำนวนที่หนึ่ง ท้องฟ้าเฝ้าอยู่เหนือเจ้าเบื้องบนในขณะที่เจ้านอนหลับสนิทอยู่ในอ้อมกอดของแม่ และ รุ่งอรุณแอบเข้ามาเยือนเงียบๆ ถึงเปลที่นอนพร้อมกับจุมพิตที่เปลือกตาทั้งสองข้างของเจ้า

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้ตามต้นฉบับ ผู้แปลใช้ว่า หลับสนิท เพื่อให้สอดคล้องกับกิริยาอาการของท้องฟ้าที่เฝ้าระวังภัยให้อยู่เบื้องบน เนื่องจากการที่เด็กอยู่ในอ้อมแขนของแม่ จึงหลับได้อย่างสนิทใจ เพราะรู้สึกอุ่นใจว่าเป็นที่ที่ปลอดภัยไร้กังวล เป็นภาพที่สอดคล้องกับท้องฟ้าที่เฝ้าอยู่เบื้องบนคอยระแวดระวังภัยให้เด็กน้อย ผู้แปลตีความ *tiptoe* ว่าเป็นการแอบเข้ามาเยือนเงียบๆ ซึ่งแม่ไม่ได้แปลตรงตัวถึงกิริยาการเดินเขย่งเท้าตามความหมายของ *tiptoe* ใน *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners* ที่แปลว่า *to walk on your toes* แต่ก็เป็น การแปลที่ตรงตามความหมายโดยนัยของตัวบท เพราะการเดินแบบเขย่งเท้า คือการเดินอย่างเงียบๆ เพื่อเป็นการไม่รบกวนผู้อื่น การที่รุ่งอรุณแอบมาเยือนเงียบๆ ถึงเปลที่นอนนั้นเนื่องจากเกรงว่าจะทำให้เด็กตื่น และการเปรียบว่ารุ่งอรุณได้จุมพิตที่เปลือกตาทั้งสองข้างของเด็กให้ภาพแสงแดดที่โลมไล้ไปที่เปลือกตาของเด็กน้อยเพื่อเป็นการปลุกให้ตื่นอย่างอ่อนโยนและแผ่วเบาที่สุด สำนวนที่หนึ่งรักษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานไว้ทุกประการและสามารถสื่อภาพและความหมายตามที่ต้นฉบับสื่อได้อย่างงดงาม

สำนวนที่สอง ท้องฟ้าก็จับตาดูขณะที่หนูหลับในอ้อมแขนแม่ และยามเข้านั้นเขย่งเท้าเข้ามาที่เตียงพร้อมกับจุมพิตเปลือกตา

วิเคราะห์ สำนวนแปลสำนวนที่สองรักษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานตามต้นฉบับเช่นเดียวกับสำนวนแรก สำนวนที่สองแปล *watch over* ว่า จับตาดู ซึ่งมีความหมายโดยนัยถึงการเฝ้าระวัง เฝ้าปกป้อง เช่นเดียวกับความหมายในสำนวนที่หนึ่ง ผู้แปลสำนวนที่สองเลือกแปล *tiptoe* ตรงตัวตามความหมายประจำทางภาษาในพจนานุกรมว่า เขย่งเท้า ซึ่งนอกจากจะรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานตรงตัวแล้วยังให้ภาพที่ชัดเจนอีกด้วย ในส่วนของ *kiss your eyes* ผู้แปลสำนวนที่สองแปลว่า จุมพิตเปลือกตา เช่นเดียวกับสำนวนที่หนึ่ง

สรุป สำนวนที่หนึ่งและสำนวนที่สองแปลโดยรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานตามอย่างต้นฉบับ บทแปลทั้งสองสำนวนแปลท้องฟ้าให้แสดงอาการราวกับมนุษย์คือ คอยเฝ้าหรือจับตาเด็กน้อย และแปลเวลาเช้าให้แสดงอาการราวกับมนุษย์เช่นกันคือเข้ามาหาเด็กน้อยที่เตียงอย่างเงียบๆ และจุมพิตที่เปลือกตาของเด็ก สิ่งที่แตกต่างกันในบทแปลทั้งสองคือรายละเอียดเพียงเล็กน้อยในเรื่องลีลาการใช้ภาษา สำนวนแปลที่หนึ่งมีลีลาการใช้ภาษาที่มุ่งสื่อความหมายของภาพพจน์ เช่น ใช้คำว่า หลับสนิท หรือ แอบเข้ามาเยือนเงียบๆ ซึ่งเป็นการแปลโดยเสริมความหมายโดยนัยที่แฝงอยู่ในตัวบท ส่วนสำนวน

ที่สองแปลโดยมุ่งสื่อภาพ และให้ผู้อ่านตีความหมายจากภาพที่ปรากฏด้วยตนเอง เช่น เขย่งเท้าเข้ามา ย่อมมีความหมายโดยนัยถึงการเข้าหาโดยปราศจากสัมผัส ซึ่งในที่นี่เป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่ต้องตีความหมายจากรูปภาพภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏในบทกวี

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ I know it has the stars that talk to him, and the sky that stoops down to his face to amuse him with its silly clouds and rainbows. (Baby's World)

วิเคราะห์ ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้คือท้องฟ้าและดวงดาวที่แสดงอาการประหนึ่งมีชีวิต ตัวอย่างบทกวีร้อยแก้วนี้อยู่ในเรื่อง *Baby's world* ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโลกของเด็ก ซึ่งอยู่นอกเหนือขอบเขตของเหตุผลและกฎเกณฑ์ทั้งหลายทั้งปวง เป็นโลกที่เต็มไปด้วยสีสันและจินตนาการซึ่งผู้ใหญ่ลืมไปหมดสิ้นแล้ว และผู้ใหญ่มีความปรารถนาจะได้เข้าไปยังโลกใบนั้นของเด็กได้ ดังนั้นในโลกของเด็กนี้จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ธรรมชาติจะแสดงอาการราวกับมีชีวิต พุดคุย หยอกล้อ และเล่นสนุกกับเด็ก ๆ ได้ ราวกับเพื่อนเล่น ความหมายโดยนัยจากภาษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่สมมติให้ธรรมชาติแสดงอาการราวกับมีชีวิตก็คือ เด็กสามารถเล่นสนุกได้ด้วยตัวเอง ไม่มีความต้องการหรือทะเยอทะยานอยากใดๆ แม้ไม่ได้มีของเล่นพิเศษเลิศเลอ แต่ก็สามารถสร้างจินตนาการและเล่นสนุกกับธรรมชาติรอบตัว ดวงดาวในโลกของเด็กสามารถพุดคุยได้อย่างมนุษย์ และท้องฟ้าก็สามารถหยอกล้อเด็ก เมฆที่ลอยอยู่และสายรุ้งบนท้องฟ้าก็เปรียบเสมือนของเล่นที่ท้องฟ้านำมาเล่นสนุกกับเด็ก ตัวอย่างนี้จึงเป็นภาษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่ใช้เพื่อแสดงถึงจินตนาการของผู้ประพันธ์และเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดโลกของเด็กในบทกวีอีกด้วย

สำนวนที่หนึ่ง ฉันรู้ว่าในอาณาจักรน้อยๆ ของเขานั้น มีดวงดาวที่จะพุดกับเขาได้ มีท้องฟ้าที่จะโน้มต่ำลงมาจนแนบชิดใบหน้าของเขา และหยอกล้อเขาโดยแปรก่อนเมฆเป็นรูปต่างๆ กัน บางครั้งจะทอเป็นสายรุ้งหลากสี

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งรักษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานในบทแปล ดวงดาวในบทแปลสามารถพุดคุยกับเด็กได้ และท้องฟ้าสามารถโน้มตัวลงหาเด็กและหยอกล้อเล่นสนุกกับเด็กได้ราวกับมีชีวิต ผู้แปลตีความการหยอกล้อเล่นสนุกของท้องฟ้ากับเด็กที่ว่า *amuse him with its silly clouds and rainbows* โดยให้รายละเอียดว่าท้องฟ้านั้นแปรก่อนเมฆเป็นรูปต่างๆ กัน และทอแสงเป็นสีรุ้งสีต่างๆ ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมจากจินตนาการของผู้แปลลงไปในบทแปลด้วย นอกจากสำนวนที่หนึ่งจะรักษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานจากต้นฉบับแล้ว ยังรักษาภาพบรรยากาศความสุข และความสนุกสนานไว้ในสำนวนแปลได้อีกด้วย สำนวนแปลจึงมีชีวิตชีวาและแสดงภาพเคลื่อนไหวตามภาพพจน์ที่สมมติให้ธรรมชาติทำอาการราวมีชีวิตได้จริงๆ

สำนวนที่สอง ฉันรู้ว่าโลกแห่งนั้นมีกลุ่มดาวซึ่งคุยสนุก ท้องฟ้าจะก้มลงมาจนชิดหน้าลูก เพื่อหยอกเินด้วยกลุ่มเมฆ และสายรุ้งสลัปลี

วิเคราะห์ ส่วนนที่สองแปลโดยรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานเช่นเดียวกับส่วนที่หนึ่ง กิริยาที่บรรยายลักษณะอาการของท้องฟ้าและดวงดาวให้มีชีวิตนั้นคล้ายกับส่วนที่หนึ่ง ผู้แปลแปล ใช้คำว่า *คุยสนุก กัมลงมา และหยอกเอิน* ซึ่งล้วนแต่เป็นคำกิริยาแสดงอาการของมนุษย์ทั้งสิ้น ส่วนนที่สองไม่ได้ขยายหรืออธิบายภาพเพิ่มเติมลักษณะเดียวกับส่วนที่หนึ่ง เพียงแต่อาศัยภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่รักษาไว้ตามต้นฉบับทำหน้าที่สื่อภาพไปยังผู้อ่านให้เกิดจินตภาพ รวมถึงอาศัยการเลือกใช้คำที่กระชับแต่สื่อความได้มาก เช่น *คุยสนุก* หรือ *สายรุ้งสลบสี* เพื่อให้ผู้อ่านสร้างจินตภาพและอารมณ์ความรู้สึกจากภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่ใช้

สรุป ส่วนนแปลทั้งสองส่วนแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษาภาพพจน์ไว้ สมมติให้ธรรมชาติแสดงอาการราวกับมีชีวิตในภาษาปลายทางเช่นเดียวกับต้นฉบับ แม้ว่าส่วนนแปลทั้งสองจะมีลีลาการใช้ภาษาแปลที่แตกต่างกันในรายละเอียด คือ ส่วนนที่หนึ่งมีการพรรณนากริยาของธรรมชาติและขยายความเพิ่มเติมจากต้นฉบับโดยใช้จินตนาการของผู้แปล เช่น แปรก้อนเมฆหรือทอสายรุ้ง ส่วนส่วนนที่สองรักษาเพียงภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยให้ผู้อ่านสร้างจินตภาพจากภาพพจน์ที่ใช้ด้วยตนเอง ไม่อธิบายภาพเพิ่มเติมนอกเหนือจากภาพพจน์ที่มีอยู่ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองส่วนนสามารถสื่อภาพความหมาย และจินตนาการจากต้นฉบับในรูปของภาพพจน์บุคลาธิษฐานได้เป็นอย่างดีในส่วนนแปล

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ The fierce lightning is scratching the sky with its nails. (The Land of the Exile)

วิเคราะห์ ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้เปรียบให้สายฟ้าซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติแสดงอาการราวกับเป็นสิ่งมีชีวิต คือใช้เล็บขูดขีดหรือตะกุยท้องฟ้าด้วยความดุร้าย วัตถุประสงค์ของการเปรียบโดยใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานเพื่อเน้นย้ำปรากฏการณ์ธรรมชาติที่น่าสะพรึงกลัว รุนแรง และสร้างมโนภาพให้เกิดขึ้นในใจของผู้อ่าน การเปรียบเทียบของสายฟ้าแลบว่ากำลังใช้เล็บข่วนไปบนท้องฟ้าด้วยอารมณ์โกรธหรือโมโหร้ายนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพแล้วยังเป็นการใช้กลวิธีทางภาษาที่ไพเราะงดงาม สื่อภาพของปรากฏการณ์ที่น่ากลัว ที่ทำให้เกิดความรู้สึกหวาดหวั่นขึ้นในใจของผู้อ่าน

ส่วนนที่หนึ่ง สายฟ้าที่แลบแปลบปลาบ ขูดข่วนรอยเล็บลงไปบนแผ่นฟ้ามืด

วิเคราะห์ ส่วนนแปลที่หนึ่งรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานตามต้นฉบับ มีการตีความโดยเสริมความหมายของ *fierce* โดยใช้คำว่า แปลบปลาบ แสดงถึงความรุนแรงของสายฟ้า และเพื่อเสริมให้ภาพของการเปรียบเทียบนั้นชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้แปลแปล *scratching the sky with its nails* ว่า ขูดข่วนรอยเล็บลงไปบนแผ่นฟ้ามืด โดยเสริมภาพของฟ้าที่เกิดพายุฝนฟ้าคะนองว่าเป็นฟ้าที่มีดครีมี ไม่ใช่ฟ้าที่สว่างไสว เป็นการให้รายละเอียดแก่ภาพบรรยากาศ เสริมมโนภาพในใจผู้อ่านให้แจ่มชัดยิ่งขึ้น

สำนวนที่สอง สายฟ้าแลบที่นำกลัว ชวนท้องฟ้าด้วยเล็บคม

วิเคราะห์ สำนวนที่สองนี้รักษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานตามต้นฉบับเช่นกัน ผู้แปลเลือกตีความ fierce ว่า นำกลัว ซึ่งเป็นคำแสดงความรู้สึกถึงสายฟ้าแลบที่รุนแรงว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัว จึงใช้คำว่านำกลัว มาบรรยายภาพและสื่อความหมายถึงความรุนแรงด้วยในขณะเดียวกัน ผู้แปลแปล scratching the sky with its nails ว่า ชวนท้องฟ้าด้วยเล็บคม ผู้แปลใช้คำว่า คม มาบรรยายลักษณะของเล็บเพื่อเสริมให้ภาพพจน์นั้นชัดเจนขึ้น เมื่อผู้อ่านรู้สึกว่าการที่ชวนท้องฟ้านั้นคม รอยชวนที่เกิดย่อมต้องลึกและรุนแรง ในความรู้สึก ดังนั้นผู้อ่านก็จะรู้สึกถึงความรุนแรงและน่ากลัวของสายฟ้าที่ถูกเปรียบว่าเป็นผู้ชวนเล็บลงไปบนท้องฟ้าเช่นเดียวกัน

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนรักษาบุคลาธิษฐานที่สมมติให้สายฟ้าแสดงอาการราวกับมนุษย์โดยชี้ชวนท้องฟ้าด้วยเล็บของมัน ภาพพจน์ที่เกิดขึ้นในสำนวนแปลทั้งสองนี้ นอกจากจะทำให้ภาพสายฟ้าแลบแล้ว ยังให้อารมณ์ความรู้สึก และบรรยากาศอันน่ากลัวของภาพอีกด้วย สำนวนแปลที่หนึ่งเสริมว่าแผ่นฟ้ามีคม เพื่อเป็นการให้ภาพที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ขณะที่สำนวนที่สองเสริมว่าเล็บที่ชี้ชวนแผ่นฟ้ามีคม เพื่อให้อารมณ์ความรู้สึกที่น่ากลัวและดุเดือดมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Where in the evening the tall grasses crested with white flowers invite the moonbeam to float upon their waves. (The Further Bank)

วิเคราะห์ ตัวอย่างการใช้ภาษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้เป็นการพรรณนาภาพธรรมชาติที่งดงามโดยใช้กลวิธีทางภาษาเป็นสื่อในการพรรณนา ผู้ประพันธ์ต้องการให้ภาพของยามพลบค่ำที่ฟ้าเป็นสีสลัวๆ ด้วยแสงจากดวงจันทร์ มียอดหญ้าที่เต็มไปด้วยดอกไม้สีขาวไหวโอนเอนไปมาเป็นระลอกๆ ราวกับคลื่น และหญ้าเหล่านี้ทาบทอดด้วยแสงนวลของดวงจันทร์ ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีทางภาษาโดยเลือกบุคลาธิษฐานพรรณนาภาพให้ธรรมชาติแสดงอาการประหนึ่งมีชีวิต ยอดหญ้าที่ไหวเอนไปมานั้นทำอาการราวกับจะเอ่ยชวนให้แสงจันทร์นั้นสาดส่องลงมาที่ตน และการไหวเอนไปมาเป็นจังหวะระลอกนั้นดูราวกับเป็นคลื่น แสงจันทร์ที่อาบลงมาบนหญ้าจึงดูเหมือนว่าลอยอยู่บนลูกคลื่น จะเห็นได้ว่าลักษณะการพรรณนาภาพเป็นการเปรียบเทียบด้วยกันทั้งสิ้น ภาพเดียวกันอาจเกิดขึ้นได้แม้ว่าผู้ประพันธ์จะเลือกใช้อุปมาแทนบุคลาธิษฐานเพื่อบรรยายว่าภาพธรรมชาตินั้นดูเหมือนหรือคล้ายกับสิ่งใดบ้าง แต่การใช้บุคลาธิษฐานในที่นี้เป็นการให้ภาพที่กระจ่างชัดเนื่องจากธรรมชาติเป็นผู้แสดงอาการต่างๆ ด้วยตนเอง และเป็นกลวิธีทางภาษาที่ก่อให้เกิดวรรณศิลป์ สร้างจินตภาพและความไพเราะจับใจให้แก่ผู้อ่านด้วย

สำนวนที่หนึ่ง ในเวลาสนธยา หญ้ากอสองและดอกไม้สีขาวของมันจะชูช่อขึ้นเพื่อเชิญชวนแสงจันทร์ให้ทอแสงลงมาต้องยอดหญ้าอันไหวเหมือนระลอกคลื่น

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งรักษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานตามต้นฉบับที่เปรียบให้หญ้าแสดงอาการราวกับมีชีวิต โดยการเชิญชวนให้แสงจันทร์ส่องแสงลงมาที่ตน ผู้แปลให้รายละเอียดว่ากิริยา

อาการเชิญชวนนั้นเห็นได้จากหญ้าและดอกสีขาวของมันชูช่อขึ้น และการที่หญ้าและดอกหญ้าชูช่อขึ้นนั่นเอง จึงดูราวกับว่ากำลังเชิญชวนให้แสงจันทร์ส่องแสงลงมา เป็นการตีความกริยา *invite* จากต้นฉบับว่าเชิญชวนด้วยท่าทาง ซึ่งผู้อ่านย่อมเห็นภาพท่าทางนั้นชัดเจนจากคำว่า ชูช่อ ที่ผู้แปลใช้ ผู้แปลแปลอุปสรรคที่เปรียบดงหญ้าพลิ้วไหวเป็นคลื่นหญ้า โดยแปลเป็นอุปมา ผู้แปลใช้ว่า ทอแสงลงมาต้องยอดหญ้าอันไหวเหมือนระลอกคลื่น อธิบายภาพให้เห็น ว่าหญ้านั้นไหวไปมา และใช้อุปมาเปรียบว่าเหมือนระลอกคลื่น โดยละการแปลกริยา *float* ในต้นฉบับที่แสดงอาการของแสงจันทร์ว่าเหมือนลอยล่องอยู่บนคลื่นหญ้า เลือกแปลโดยตีความว่าแสงจันทร์ที่ลอยล่องบนคลื่นหญ้านั้นหมายถึงการทอแสงลงมาบนยอดหญ้านั่นเอง

สำนวนที่สอง พงหญ้าอันผ่องด้วยดอกขาวพิสุทธ์ เอ่ยชวนแสงจันทร์ให้เลื่อนลอยไปบนระลอกของมัน
ในยามโพล้เพล้

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้เช่นเดียวกับสำนวนแปลที่หนึ่ง ผู้แปลใช้คำพรรณนาภาพหญ้าด้วยภาษาที่สวยงามโดยใช้ว่า พงหญ้าอันผ่องด้วยดอกขาวพิสุทธ์ เป็นการสื่ออารมณ์ความรู้สึกและภาพบรรยากาศของความบริสุทธิ์ซึ่งงดงามในจินตภาพของผู้อ่าน ผู้แปลแปล *invite* ซึ่งเป็นกริยาอาการของหญ้าที่เปรียบกับการกระทำของมนุษย์ในตัวอย่างว่า เอ่ยชวนเป็นการชวนด้วยคำพูด มิใช่ท่าทางเช่นเดียวกับสำนวนที่หนึ่ง ผู้แปลละอุปสรรคที่เปรียบระลอกหญ้าเป็นระลอกคลื่นดังในต้นฉบับ โดยรักษาเพียงนัยยะของคลื่น คือเลือกแปลเพียงคำว่าระลอกเท่านั้น ผู้อ่านจะเกิดจินตภาพถึงภาพของหญ้าที่เป็นระลอกคล้ายกับระลอกคลื่นด้วยตนเอง ส่วนคำว่า *float* ผู้แปลปรับบทแปล โดยใช้คำว่า เลื่อนลอย ซึ่งไม่ได้หมายความว่าโดยตรงถึงการล่องลอยไปบนคลื่น แต่ให้นัยยะของ *float* ตรงคำว่าลอย และเลือกใช้คำว่าเลื่อนมาเสริม เพื่อให้สอดคล้องกับแสงของดวงจันทร์ที่จับต้องไม่ได้จึงไม่สามารถลอยได้จริง เมื่อเสริมด้วยคำว่าเลื่อน ทำให้เห็นภาพถึงการสาดแสงเคลื่อนไปมาของแสงจันทร์บนยอดหญ้า จึงเป็นการใช้คำที่เหมาะสมกับภาษาปลายทาง มากกว่าการแปลจาก *float* แบบตรงตัว

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนต่างรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานตามต้นฉบับไว้ โดยผู้แปลทั้งสองเลือกตีความกริยาอาการของธรรมชาติแตกต่างกันไป สำนวนที่หนึ่งตีความ *invite* ว่าเป็นการเชิญชวนด้วยท่าทางของหญ้าที่ชูช่อขึ้นมา ส่วนสำนวนที่สองตีความ *invite* ว่าเป็นการเอ่ยปากชวนด้วยคำพูด อย่างไรก็ตาม ทั้งสองสำนวนก็เลือกสื่อความโดยสมมติให้ธรรมชาติเป็นทำกิจารวมมนุษย์เช่นกัน ซึ่งต่างก็มีลีลาการใช้ภาษาที่สามารถให้ภาพและสื่ออารมณ์ความรู้สึกได้อย่างดี สำนวนที่หนึ่งตีความอุปสรรคที่เปรียบแสงจันทร์ให้ลอยไปบนคลื่นหญ้าว่าเป็นการทอแสงลงมาบนยอดหญ้า ส่วนสำนวนที่สองรักษานัยยะของอุปสรรคโดยคงคำว่า ระลอก และปรับบทแปลจาก ลอย เป็น เลื่อนลอย เพื่อหลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบโดยใช้อุปสรรคโดยตรงซึ่งอาจก่อให้เกิดภาษาที่แปลกและแปร่งในบทแปลได้

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ

The moist east wind comes marching over the heath to blow its bagpipes among the bamboos. (The Flower-School)

วิเคราะห์

ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้เปรียบเทียบให้สายลมแสดงอาการราวกับมีชีวิต กิริยาที่ผู้ประพันธ์บรรยายว่าเป็นอาการของสายลมนั้นคือ march และ blow พจนานุกรม *Oxford Advanced Learner's Dictionary* ให้คำนิยาม march ดังนี้ 1. To walk like a soldier, with regular steps of equal length 2. To walk quickly, showing purpose and determination 3. To walk through the streets in a large group, eg in order to protest about sth; to demonstrate. จะเห็นได้ว่าความหมายแรกในพจนานุกรมของ march เปรียบลักษณะการเดินแบบ march ว่าเหมือนการเดินของทหาร แสดงให้เห็นถึงที่มาของคำว่า march นั้นมาจากการเดินขบวนแบบทหาร ดังนั้นการเดินแบบ march ที่นำมาใช้ในบริบทอื่นในเวลาต่อมา จึงมีความหมายเปรียบกับการเดินของทหารซึ่งมีความหมายดั้งเดิมของคำเมื่อสายลมถูกเปรียบเทียบให้แสดงกิริยา march เช่นเดียวกับทหาร จึงเป็นการให้นัยยะถึงสายลมที่พัดมาเรื่อยๆ อย่างไม่หยุดหย่อน ไม่ขาดสาย เหมือนการเดินขบวน นอกจากนี้สายลมยังแสดงอาการเป่าเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งที่เรียกว่า bagpipes ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีแบบชาวสก็อตตามความหมายในพจนานุกรม *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners* ว่า a Scottish musical instrument consisting of a bag with several pipes sticking out of it. You play it by blowing air through one of the pipes. Someone who plays the bagpipes is called a piper. เป็นการเปรียบเทียบว่าสายลมที่พัดมาเรื่อยๆ ไม่ขาดสายนั้นก่อให้เกิดเสียงซึ่งไพเราะเหมือนเสียงดนตรี จึงใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานเปรียบเทียบให้สายลมแสดงอาการประหนึ่งกำลังเป่าเครื่องดนตรีชนิดนี้อยู่

สำนวนที่หนึ่ง ลมตะวันออกที่ชุ่มชื้น เคลื่อนขบวนผ่านพื้นดินที่แตกกระแหงเพื่อเป่าประโคมเสียงดังออกมาท่ามกลางป่าไผ่

วิเคราะห์

สำนวนที่หนึ่งแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้ตามต้นฉบับ ผู้แปลแปล march ว่า เคลื่อนขบวน ซึ่งเป็นการเลือกใช้คำที่สามารถรักษาความหมายของ march ที่มี นัยยะถึงการเดินพร้อมเพรียงกันเป็นจังหวะของทหารได้อย่างดี ภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่เปรียบลมเคลื่อนขบวนผ่านพื้นดินแตกกระแหงก่อให้เกิดภาพของสายลมที่พัดมาเป็นระลอกต่อเนื่องไม่หยุดหย่อนผ่านบริเวณดังกล่าว เป็นเหมือนขบวนที่ทหารเดินอย่างพร้อมเพรียงผ่านไปคนแล้วคนเล่า เป็นเช่นนั้นต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ผู้แปลแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่เปรียบเทียบให้ลมเป่าเครื่องดนตรีเสมือนว่าเป็นมนุษย์ โดยรักษาภาพพจน์การแสดงกิริยาอาการเป่าไว้แต่เสียงที่จะกล่าวถึงเครื่องดนตรีในบทแปล ในภาษาไทยไม่มีศัพท์บัญญัติถึงคำว่า bagpipe โดยตรงเนื่องจากไม่มีเครื่องดนตรีชนิดนี้อยู่ในวัฒนธรรมไทย มีก็แต่เพียงเครื่องดนตรีที่มีลักษณะใกล้เคียง หากต้องแปลโดยอธิบายถึงลักษณะดั้งเดิมและที่มาของเครื่องดนตรี ก็จะทำให้บทแปลเสียอรรถรสและมีความยืดยาว ผู้แปลแก้ปัญหาโดยการเสียงกล่าวถึงชนิดของเครื่องดนตรี กล่าวแต่เพียงภาพพจน์บุคลาธิษฐานว่า เป่าประโคม เพื่อให้ผู้อ่านรู้ว่าเป็นเครื่อง

ดนตรีชนิดเป่า และเสริมคำว่าประโยคเพื่อให้สอดคล้องกับภาพการเคลื่อนไหวของลมที่กระทำอาการประหนึ่งขบวนทหารที่มีเสียงประโยคดนตรีเสียงดัง

สำนวนที่สอง ลมตะวันออกอันชุ่มชื้นเดินแถวเหนือผืนดินรกร้าง พร้อมกับบรรเลงเพลงขลุ่ยในระหว่างกอไผ่

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้ตามต้นฉบับ เช่นเดียวกับสำนวนที่หนึ่งแม้ว่าจะเลือกใช้คำแปลที่ต่างกัน ผู้แปลเลือกแปล *march* ว่า เดินแถว ซึ่งเป็นคำที่ให้ความหมายตรงตามคำว่า *march* ในภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน การใช้ว่าเดินแถวสื่อความหมายโดยนัยถึงความพร้อมเพรียงและเป็นจังหวะในการเดินอย่างเป็นระเบียบ จึงถือเป็นการเลือกใช้คำแปลที่สื่อความหมายได้เป็นอย่างดี ผู้แปลเลือกแปลบุคลาธิษฐานที่เปรียบให้ลมในเรื่องแสดงอาการ *blow its bagpipes among the bamboos* โดยแปลว่า บรรเลงเพลงขลุ่ยในระหว่างกอไผ่ ผู้แปลแก้ปัญหาการแปล *bagpipe* ซึ่งเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม โดยเลือกปรับบทแปลให้มีความสอดคล้องกับภาษาปลายทาง เลี่ยงที่จะกล่าวบรรยายถึงลักษณะดั้งเดิมหรือที่มาของเครื่องดนตรี *bagpipe* แต่เลือกที่จะแปลสรุปความว่าเป็นขลุ่ยซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นที่รู้จักในหมู่ผู้อ่านชาวไทย และเลือกแปลกริยา *blow* ว่าเป็นการบรรเลงเพลงขลุ่ยซึ่งผู้อ่านย่อมต้องตีความได้เองว่าเป็นเครื่องดนตรีชนิดเป่า

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนต่างรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานตามต้นฉบับไว้ในบทแปล และแม้จะมีกลวิธีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันในด้านลีลาภาษา ทั้งสองสำนวนก็สามารถสื่อภาพและความหมายตามภาษาภาพพจน์ไปยังผู้อ่านได้อย่างสมบูรณ์ ผู้แปลทั้งสองมีการปรับบทแปลเมื่อแปลคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเฉพาะ เพื่อเลี่ยงความแปลกและแปร่งที่อาจเกิดขึ้นในสำนวนแปลซึ่งอาจทำให้สำนวนแปลเสียอรรถรสได้ ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำศัพท์ในบทแปลได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์การสื่อสาร และเป็นที่น่าสนใจในภาษาปลายทาง

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Then crowds of flowers come out of a sudden, from nobody knows where, and dance upon the grass in wild glee. (The Flower-School)

วิเคราะห์ ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้เปรียบให้ดอกไม้แสดงอาการประหนึ่งมนุษย์เป็นการถ่ายทอดจินตนาการของเด็กในเรื่องผู้เป็นลูก ที่คิดว่าดอกไม้จำนวนมากนั้นก็เหมือนกับเด็กนักเรียน มีคุณครู มีแม่ และคิดว่าดอกไม้ต้องไปโรงเรียนเช่นเดียวกับตน ดอกไม้ในเรื่องนั้นปรากฏตัวออกมาในทันทีทันใด ราวกับมนุษย์ที่สามารถเคลื่อนไหวไปมาจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ และดอกไม้ยังโลดเต้นไปบนต้นหญ้าด้วยความร่าเริง เป็นการใชภาพพจน์บุคลาธิษฐานเปรียบเทียบภาพดอกไม้ที่ไหวโอนเอนไปตามแรงลมบนผืนหญ้าว่าเป็นเหมือนการเต้นรำไปมาของดอกไม้

สำนวนที่หนึ่ง ทันที่ทันไต้นั้น เหล่าดอกไม้พากันโผล่พ้นขึ้นมาจากแหล่งซึ่งไม่มีใครเคยรู้จัก และพากัน
เต้นระบำอย่างสดชื่นอยู่เหนือยอดหญ้า

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้ตามต้นฉบับ ผู้แปล
แปลกิริยาที่ดอกไม้แสดงอาการเหมือนเป็นมนุษย์ *dance upon the grass in wild glee* ว่า พากันเต้น
ระบำอย่างสดชื่นอยู่เหนือยอดหญ้า ซึ่งภาพพจน์บุคลาธิษฐานในสำนวนที่หนึ่งนี้ ให้ภาพดอกไม้จำนวนมาก
มากมายที่กำลังเคลื่อนไหว โบกพลิ้วไปมาบนทุ่งหญ้าในบรรยากาศที่สดชื่นร่าเริง ได้ราวกับดอกไม้มีชีวิต
เหมือนมนุษย์และเต้นระบำได้จริง

สำนวนที่สอง ฝูงดอกไม้ปรากฏกายขึ้นกะทันหัน จากที่ใดก็ไม่ทราบ โลดเต้นไปบนทุ่งหญ้าอย่างร่า
เริง

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้เช่นเดียวกับสำนวนที่
หนึ่ง สำนวนที่สองแปล *crowds of flowers* ว่า ฝูงดอกไม้ ซึ่งคำว่า ฝูง เป็นคำที่ให้ความรู้สึกว่าดอกไม้
นั้นเป็นสิ่งที่ชีวิตที่สามารถเคลื่อนที่ไปมาได้และอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ผู้แปลแปล *dance upon the grass
in wild glee* ว่า โลดเต้นไปบนทุ่งหญ้าอย่างร่าเริง ซึ่งเป็นการรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยสื่อ
ภาพดอกไม้ที่กำลังพลิ้วไหวไปบนทุ่งหญ้าในบรรยากาศที่สดชื่นแจ่มใสได้เป็นอย่างดี

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนแปลภาพพจน์โดยรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานไว้
เช่นเดียวกับต้นฉบับ แม้จะมีลีลาการใช้ภาษาที่แตกต่างกันในรายละเอียด แต่ทั้งสองสำนวนก็สามารถใช้
ภาษาภาพพจน์เพื่อสื่อภาพ สื่อความหมาย อารมณ์ความรู้สึก และบรรยากาศได้อย่างเด่นชัด ด้วยภาษา
ที่งดงามและไพเราะเป็นอย่างยิ่ง

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Branches crash together in the forest, and the leaves rustle in the wind, the
thunder-clouds clap their giant hands and the flower children rush out in
dresses of pink and yellow and white. (The Flower-School)

วิเคราะห์ ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้เปรียบพายุฝนที่ส่งเสียงดังกึกก้องกัมปนาทให้
แสดงอาการราวกับเป็นสิ่งมีชีวิต คือเปรียบให้พายุฝนฟ้าคะนองซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติทำ
กิริยาตบมืออันใหญ่โตมหึมาราวกับเป็นมนุษย์ การที่ผู้ประพันธ์ใช้ *giant hands* แสดงถึงเสียงที่
เกิดขึ้นว่ามีความดังเป็นอย่างมาก การตบมือซึ่งใหญ่ย่อมก่อให้เกิดเสียงที่ดังผิดธรรมดา เมื่อนำมาเป็น
ภาพพจน์เปรียบเทียบกับเสียงพายุฝนจึงสื่อความหมายถึงเสียงของพายุฝนฟ้าคะนองว่าดังกึกก้องมาก
เพียงใด ดอกไม้ที่ถูกเปรียบให้เป็นมนุษย์นั้นอยู่ในเครื่องแต่งกายสีสันสดใสต่าง ๆ กันเช่น ชมพู เหลือง
ขาว เป็นการใชภาพพจน์บุคลาธิษฐานเปรียบสีของดอกไม้ว่าเป็นเสมือนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายสีต่าง ๆ
แทนที่จะกล่าวว่าเป็นสีสันของดอกไม้โดยตรง เป็นการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อให้เกิดจินตภาพในบทกวี
โดยหลีกเลี่ยงการบรรยายภาพโดยตรง

สำนวนที่หนึ่ง กิ่งไม้ทั้งหลายในป่ากระหวั่นเกี่ยวกันแน่น และใบไม้ไหวพลิวด้วยลมแรง พยับเมฆฝนฟ้าคะนองปรบมืออันมหึมาของมัน และเจ้านักเรียนดอกไม้มันน้อยๆนี้จะพากันวิ่งออกมาจากห้องเรียนในชุดสีชมพู สีเหลือง และสีขาว

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้ตามต้นฉบับ ผู้แปลแปลโดยให้ภาพธรรมชาติแสดงกิริยาอาการรวมมนุษย์ตามอย่างต้นฉบับ แปล *the thunder-clouds clap their giant hands* ว่า พยับเมฆฝนฟ้าคะนองปรบมืออันมหึมาของมัน ผู้แปลใช้คำว่า พยับเมฆฝนฟ้าคะนอง เพื่อให้ภาพของพายุฝนที่เต็มไปด้วยเมฆทึบก่อน แล้วจึงใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานบรรยายลักษณะอาการของพยับเมฆฝนฟ้าคะนองดังกล่าวว่าแสดงอาการปรบมืออันใหญ่มหึมา เพื่อสื่อความหมายถึงเสียงดังกึกก้องที่เกิดขึ้นจากฟ้าคะนองที่เปรียบได้กับเสียงปรบมือ ผู้แปลแปล *the flower children* ว่านักเรียนดอกไม้ เป็นการแปลอุปลักษณ์เป็นอุปลักษณ์โดยตีความจากบริบทว่าดอกไม้เหล่านี้ นั้นหมายถึงนักเรียน และรักษาบุคลาธิษฐานที่ให้ดอกไม้เหล่านี้แสดงอาการเหมือนเป็นเด็กตัวเล็กๆ ที่พากันวิ่งออกมาจากห้องเรียน และแต่งกายด้วยชุดสีต่างๆ กัน ซึ่งเป็นการเปรียบถึงดอกไม้ที่มีสีสันต่างๆ กันนั่นเอง

สำนวนที่สอง กิ่งไม้เสียดสีกันในป่า ใบไม้สะบัดพลิวกลางพายุ เมฆฝนปรบมือขนาดมหึมาของมัน ผุ่งเด็กดอกไม้วิ่งกรูออกมาในเครื่องแต่งกายสีชมพู สีเหลือง และสีขาว

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้เช่นเดียวกับสำนวนแรก ผู้แปลแปล *the thunder-clouds* ว่า เมฆฝน ซึ่งไม่ได้สื่อถึงฝนฟ้าที่กำลังคะนองตามความหมายของ *thunder* แต่ผู้แปลให้ภาพที่ชัดเจนเพิ่มเติมจากการแปลโดยรักษาภาพพจน์บุคลาธิษฐาน *clap their giant hands* โดยแปลว่า ปรบมือขนาดมหึมาของมัน ซึ่งเป็นการให้ภาพ เสียง และอารมณ์ความรู้สึกถึงความรุนแรง กึกก้อง และเสียงดังของพายุฝนและสายฟ้าที่เกิดขึ้น ผู้แปลแปล *the flower children* ว่าผุ่งเด็กดอกไม้ ซึ่งเป็นการใช้คำที่เปรียบดอกไม้ให้มีชีวิตเหมือนมนุษย์ที่เป็นเด็กๆ ผู้แปลใช้คำจินตภาพ วิ่งกรู เพื่อแปล *rush out* ซึ่งเป็นคำแปลที่กระชับ ให้ภาพชัดเจนและตรงตามความหมายของต้นฉบับเป็นอย่างยิ่ง และผู้แปลรักษาบุคลาธิษฐานที่เปรียบสีสันต่างๆ ของดอกไม้ เป็นเหมือนเครื่องแต่งกายของเด็กๆ ที่มีสีสันสดใส ทั้งสีชมพู เหลืองและขาว ตามอย่างต้นฉบับ

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนแปลภาพพจน์โดยรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานไว้เช่นเดียวกับต้นฉบับ โดยที่ทั้งสองสำนวนต่างก็สามารถสื่อภาพและความหมายของภาษาภาพพจน์ไว้เช่นเดียวกัน สำนวนที่หนึ่งมีลีลาการใช้ภาษาที่พรรณนาภาพให้ชัดเจนและใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานเสริมความหมายของภาพที่พรรณนาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำนวนที่สองมีลีลาภาษาที่กระชับ ใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ และใช้ภาษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานเพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ

4.1.3.2 สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางการแปลภาพพจน์แตกต่างกัน

4.1.3.2.1 สำนวนที่หนึ่งแปลบุคลาธิษฐานโดยแปลเป็นอุปมา สำนวนที่สองแปลบุคลาธิษฐานโดยรักษารูปบุคลาธิษฐานตามต้นฉบับ

การแปลภาพพจน์เป็นอุปมานั้นเป็นกลวิธีหนึ่งในวิธีการแปลภาพพจน์ตามที่ Newmark (1982) และ Larson (1984) ได้เสนอไว้ ผู้แปลอาจแปลอุปลักษณ์เป็นอุปมา และอาจเพิ่มคำอธิบายเพื่อเสริมให้ภาพพจน์นั้นเด่นชัดขึ้นอีกก็เป็นได้ หากไม่ต้องการรักษาภาพพจน์นั้นไว้ ทั้งนี้แนวทางการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้จัดเป็นการตัดสินใจของผู้แปล ในตัวอย่างที่ยกมาต่อไปนี้ สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางการแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่ต่างกัน สำนวนที่หนึ่งแปลบุคลาธิษฐานเป็นอุปมา ส่วนสำนวนที่สองแปลบุคลาธิษฐานโดยรักษารูปบุคลาธิษฐานไว้เช่นเดิม

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ I launch my paper boats and look up into the sky and see the little clouds setting their white bulging sails. (Paper Boats)

วิเคราะห์ ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้คือการเปรียบเทียบให้เมฆบนท้องฟ้าแสดงอาการราวกับว่ามีชีวิต สามารถชักใบเรือสีขาวเพื่อให้เรือแล่นไปได้ ใบเรือสีขาวในที่นี้คือการใช้ภาพพจน์อุปลักษณ์เปรียบพยุเมฆสีขาวเป็นใบเรือสีขาว ส่วนการใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานเปรียบเมฆที่กำลังทำอาการชักใบเรื่อนั้นเป็นการให้ภาพของพยุเมฆบนท้องฟ้าที่ก่อตัวเป็นรูปร่างคล้ายใบของเรือซึ่งมีสีขาว ดังนั้นผู้ประพันธ์จึงใช้ภาพพจน์ดังกล่าวเปรียบเทียบเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง paper boat ซึ่งเป็นเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่ปล่อยเรือกระดาษให้ลอยไปตามลำธาร การเปรียบเทียบด้วยภาพพจน์บุคลาธิษฐานดังกล่าวนอกจากจะก่อให้เกิดจินตภาพโดยเลี่ยงการกล่าวบรรยายตรงๆ แล้ว ยังเป็นศิลปะในการใช้ภาษาให้บทกวีมีความไพเราะและเต็มเปี่ยมไปด้วยจินตนาการ

สำนวนที่หนึ่ง เมื่อฉันลอยเรือลงน้ำไปนั้น ฉันมองขึ้นไปบนท้องฟ้าและแลเห็นเมฆก้อนเล็ก ๆ แผ่กระจายขยายตัวออกไปเหมือนกับใบเรือที่ติดลม

วิเคราะห์ สำนวนแปลที่หนึ่งแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยแปลเป็นอุปมา ผู้แปลแปล ...and see the little clouds setting their white bulging sails ว่า แลเห็นเมฆก้อนเล็ก ๆ แผ่กระจายขยายตัวออกไปเหมือนกับใบเรือที่ติดลม ซึ่งเป็นการบรรยายภาพลักษณะของเมฆอย่างชัดเจน ผู้แปลให้รายละเอียดของลักษณะเมฆเพื่อเสริมให้การแปลเป็นภาพพจน์อุปมานั้นเด่นชัดมากยิ่งขึ้น โดยอธิบายว่าเมฆก้อนเล็ก ๆ นั้นแผ่กระจายขยายตัวออกไปอย่างไร จนมีลักษณะเหมือนกับใบเรือที่ติดลม เมื่อพิจารณาจากทฤษฎี Scenes-and-frames Semantics แล้ว ผู้แปลอ่าน frame หรือรูปภาษาจากต้นฉบับแล้วเกิด scene เป็นภาพในมโนภาพขึ้น จึงต้องการจะถ่ายทอด scene ที่ตนเห็นนั้นให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางได้เห็นเช่นเดียวกับตน จึงถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาปลายทางด้วย frame ใหม่ที่เปลี่ยนจาก

ภาพพจน์บุคลาธิษฐานเป็นภาพพจน์อุปมา เพื่อสื่อ scene ที่ตรงกับ scene ในมโนภาพของตนไปยังผู้อ่าน

สำนวนที่สอง เมื่อปล่อยเรือกระดาษแล้ว ผมแหงนหน้าขึ้นสู่ท้องฟ้า และเห็นก้อนเมฆขนาดย่อมๆ ชักใบสีขาวสะอาดกลาดเกลื่อน

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ตามอย่างต้นฉบับ ผู้แปลภาพพจน์โดยเปรียบเทียบให้ก้อนเมฆแสดงอาการเป็นมนุษย์ทำกริยาโดยชักใบเรือสีขาว ผู้แปลใช้คำว่า *สะอาดกลาดเกลื่อน* เพื่อให้ภาพของสีขาวที่สะอาดบริสุทธิ์ และใช้ *กลาดเกลื่อน* เพื่อเสริมเสียงให้คล้องจองกับคำว่า *สะอาด* และเพื่อให้ภาพก้อนเมฆที่กระจายตัวอยู่ทั่วจันมองเห็นเป็นรูปใบเรือ เช่นเดียวกับที่สำนวนที่หนึ่งอธิบายถึงลักษณะการกระจายตัวของเมฆ แต่สำนวนที่สองเลือกใช้คำว่า *กลาดเกลื่อน* ซึ่งเป็นคำจินตภาพแทนการอธิบายดังกล่าว

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางในการแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานแตกต่างกัน สำนวนที่หนึ่งแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานเป็นภาพพจน์อุปมาและเพิ่มคำอธิบายลักษณะที่เปรียบเทียบเพื่อเสริมให้ภาพพจน์นั้นเด่นชัดมากยิ่งขึ้น สำนวนที่สองแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์แบบต้นฉบับ เปรียบสิ่งไม่มีชีวิตให้แสดงอาการเหมือนมีชีวิตตามต้นฉบับ ไม่มีการปรับบทแปลใดๆ เพียงแต่ใช้สำนวนภาษาเพิ่มคำขยายสีขาวของเมฆที่เปรียบได้กับสีขาวของใบเรือว่า *สะอาดกลาดเกลื่อน* เพื่อแสดงความหมายโดยนัยที่แฝงอยู่ ว่าเมฆนั้นมีลักษณะที่แผ่กระจายตัวอย่างไร จึงดูเหมือนกับกำลังชักใบเรือ

4.1.3.2.2 สำนวนที่หนึ่งแปลบุคลาธิษฐานโดยไม่เก็บรักษารูปบุคลาธิษฐานไว้ ถ่ายทอดเพียงความหมายเท่านั้น

สำนวนที่สองแปลบุคลาธิษฐานโดยรักษารูปบุคลาธิษฐานตามต้นฉบับ

การแปลภาพพจน์โดยไม่เก็บรักษารูปภาพพจน์นั้นไว้ในภาษาปลายทางเป็นกลวิธีหนึ่งในวิธีการแปลภาพพจน์ตามที่ Newmark (1982) และ Larson (1984) ได้เสนอไว้เช่นกัน ผู้แปลอาจแปลภาพพจน์โดยไม่เก็บรูปภาพพจน์ไว้เลย แต่ถ่ายทอดเพียงความหมายของภาพพจน์นั้นไว้ในภาษาปลายทาง ทั้งนี้แนวทางการแปลที่ผู้แปลเลือกใช้จัดเป็นการตัดสินใจของผู้แปล ในตัวอย่างที่ยกมาต่อไปนี้ สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางการแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่ต่างกัน สำนวนที่หนึ่งแปลบุคลาธิษฐานโดยถ่ายทอดเพียงความหมายตามมโนภาพของตน ไม่เก็บรูปบุคลาธิษฐานไว้ในบทแปล ส่วนสำนวนที่สองแปลบุคลาธิษฐานโดยรักษารูปบุคลาธิษฐานไว้เช่นเดิม

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ

O, fie! What would they call an autumn morning that smiles through its ragged clouds? (Defamation)

วิเคราะห์

ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้เปรียบสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ ยามเช้าของฤดูใบไม้ร่วง ให้ทำกริยาประหนึ่งว่ามีชีวิตเป็นมนุษย์ คือเปรียบให้ยามเช้าของฤดูใบไม้ร่วงนี้แสดงอาการยิ้มแย้มได้เช่นเดียวกับมนุษย์ การใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานเปรียบยามเช้าที่กำลังยิ้มผ่านหมู่เมฆเป็นการให้ภาพแสงของดวงอาทิตย์ที่สาดส่องผ่านเมฆลงมา เนื่องจากแสงอาทิตย์เป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนจากเวลากลางคืนเป็นเวลาเช้า ดังนั้น แสงแดดจึงเป็นสิ่งที่มาพร้อมกับยามเช้าเสมอ และสิ่งที่จะผ่านช่องว่างระหว่างกลุ่มเมฆลงมาได้ในเวลาเช้า ก็คือแสงแดดนั่นเอง ผู้ประพันธ์เปรียบภาพแสงแดดในฤดูใบไม้ร่วงที่ทอผ่านกลุ่มเมฆยามเช้าลงมาจากเหมือนกับการที่ยามเช้านั้นส่งยิ้มผ่านกลุ่มเมฆลงมาให้ เป็นการให้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่สื่อความหมายจากภาพที่ได้จากการตีความและจินตนาการของผู้ประพันธ์

สำนวนที่หนึ่ง ช่างน่าอดใจจริง ถ้าเช่นนั้น เขาจะเรียกรุ่งอรุณของฤดูใบไม้ร่วงที่สาดแสงส่องผ่านหมู่เมฆที่กระจัดกระจายอยู่อย่างไม่มีระเบียบว่าอย่างไรเล่า

วิเคราะห์

สำนวนที่หนึ่งแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยไม่รักษารูปภาพพจน์ไว้ ถ่ายทอดเพียงความหมายที่ภาพพจน์ต้องการสื่อออกมาในภาษาปลายทาง ผู้แปลอธิบายภาพพจน์ตามมโนภาพของตนที่เกิดขึ้นจากการอ่านภาพพจน์ในต้นฉบับ หากพิจารณาตามหลักทฤษฎี Scenes-and-frames Semantics แล้ว frames ในที่นี้ก็คือภาพพจน์บุคลาธิษฐานของต้นฉบับ ผู้แปลเกิดมโนภาพจากภาษาภาพพจน์ของต้นฉบับ มโนภาพของผู้แปลก็คือภาพรุ่งอรุณของฤดูใบไม้ร่วงที่สาดแสงส่องผ่านหมู่เมฆลงมา มโนภาพในที่นี้คือ scene ที่ผู้แปลต้องการถ่ายทอดไปยังผู้อ่าน ให้ผู้อ่านเกิด scene ดังนี้เช่นกัน ผู้แปลจึงถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทางผ่าน frames ใหม่ที่สร้างขึ้นมา frames นั้นก็คือสำนวนแปลที่หนึ่งนี้ ซึ่งไม่ได้เก็บรักษารูปภาพพจน์ไว้เลย แต่เป็นการถ่ายทอดภาพที่เกิดจากกลวิธีการใช้ภาษาภาพพจน์ด้วยการบรรยายภาพนั้นๆ ตามการตีความของผู้แปล

สำนวนที่สอง โอ้ น่าละอายนัก ! เขาจะประณามยามรุ่งแห่งฤดูใบไม้ร่วงว่าอย่างไร เมื่อมันเผยยิ้มผ่านกลุ่มเมฆรุ่งริ่งให้แลเห็น ?

วิเคราะห์

สำนวนที่สองแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้ตามต้นฉบับ ในสำนวนที่สองนี้ ยามรุ่งแห่งฤดูใบไม้ร่วงทำกริยาอาการเหมือนมนุษย์คือเผยยิ้มผ่านกลุ่มเมฆรุ่งริ่งให้แลเห็น ผู้แปลแปล smile ว่าเผยยิ้ม ซึ่งหมายถึงลักษณะอาการยิ้มแต่เพียงน้อย เมื่อนำมาใช้ในบริบท ยิ้มผ่านกลุ่มเมฆรุ่งริ่ง จึงมีความสอดคล้องกับบริบทเป็นอย่างดี ภาพแสงอาทิตย์ที่เล็ดลอดผ่านช่องว่างของกลุ่มเมฆลงมา จะให้แสงที่ไม่จ้า เป็นเพียงแสงจางๆ ยามเช้า จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะใช้ภาพพจน์บุคลาธิษฐานว่า เผยยิ้ม ในการเปรียบ เพราะการยิ้มแต่น้อยๆ ก็คือแสงเพียงเล็กน้อย ไม่จัดจ้านเท่าไรนัก

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางในการแปลภาษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่แตกต่างกัน สำนวนที่หนึ่งไม่รักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานไว้ในบทแปล มุ่งเน้นถ่ายทอดความหมายโดยการอธิบายโนภาพตามทีผู้แปลตีความให้ผู้อ่านได้เกิดมโนภาพเดียวกัน สำนวนที่สองแปลภาพพจน์โดยเก็บรูปภาพพจน์ไว้เช่นเกี่ยวกับต้นฉบับ ผู้แปลมีการใช้คำแสดงกิริยาของสิ่งไม่มีชีวิตที่สมมติให้มีชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับบริบท สามารถสื่อภาพและความหมายได้ตรงตามเจตนาของต้นฉบับ

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ “Come back, my darling; the world is asleep; and no one would know, if you came for a moment while stars are gazing at stars” (The Recall)

วิเคราะห์ ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้เปรียบเทียบให้ธรรมชาติแสดงกิริยาอาการเหมือนมีชีวิต เปรียบให้โลกสามารถนอนหลับเหมือนมนุษย์ และเปรียบเทียบให้ดวงดาวสามารถแสดงอาการจ้องมองได้เช่นเดียวกับมนุษย์ ผู้ประพันธ์ใช้ว่า *the world is asleep* และ *stars are gazing at stars* ซึ่งล้วนเป็นกิริยาที่ใช้กับมนุษย์ทั้งสิ้น การที่เปรียบเทียบว่าโลกกำลังหลับนั้นมีความหมายว่า ทุกอย่างรอบตัวในเวลากลางคืนนั้นนิ่งสนิท อยู่ในความสงบ ไม่มีเสียงรบกวนหรือแสงไฟใดๆ ไม่ใช่เพียงผู้คนเท่านั้นที่กำลังหลับไหล สัตว์ทั้งหมดที่อยู่บนโลก ต้นไม้ รวมถึงตึกรามบ้านช่อง ก็ล้วนอยู่ในความนิ่งสนิทด้วยกันทั้งสิ้น จึงใช้บุคลาธิษฐานเปรียบเทียบว่าโลกกำลังหลับไหลเพื่อแสดงความหมายดังกล่าว ส่วนการเปรียบเทียบให้ดวงดาวจ้องมองกันและกันเป็นการให้ภาพของดวงดาวที่ส่องแสงเข้าหากันและกัน แม้ในความเป็นจริง ดวงดาวไม่เพียงส่องแสงเข้าหากัน แต่ยังส่องแสงกระจายออกมารอบทิศทาง แต่การเปรียบเทียบว่าดวงดาวกำลังแสดงอาการจ้องมองสามารถตีความได้ถึงการส่องแสงระยิบระยับของดวงดาวซึ่งเป็นคุณลักษณะประการแรกเมื่อนึกถึงดวงดาว ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบดวงดาวกำลังจ้องมองกันอยู่ จึงเกิดมโนภาพของดาวที่ส่องแสงวอมแวมเข้าหากัน

สำนวนที่หนึ่ง “กลับมาเถิด สุดที่รัก โลกทั้งโลกกำลังหลับสนิท และจะไม่มีใครสักคนหนึ่งรู้เลย ถ้าเธอกลับคืนมาหาแม่เพียงชั่วขณะหนึ่ง เมื่อดวงดาวกำลังพะวงส่องแสงถึงกันและกันอยู่”

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งรักษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานไว้ส่วนหนึ่ง คือ ในการแปล *the world is asleep* ผู้แปลแปลว่า โลกทั้งโลกกำลังหลับสนิท เป็นการสมมติให้โลกแสดงอาการประหนึ่งมีชีวิตคือสามารถนอนหลับได้ ผู้แปลไม่ได้รักษาภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่สมมติให้ดวงดาวจ้องมองกันและกันไว้ในสำนวนแปล แต่เลือกถ่ายทอดความหมายของภาพพจน์ โดยอธิบายว่าเป็นภาพที่ดวงดาวกำลังส่องแสงถึงกันอยู่ อย่างไรก็ตามผู้แปลเพิ่มคำว่า พะวง ซึ่งเป็นกิริยาของมนุษย์ลงไปในสำนวนแปลด้วย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายของคำว่า พะวง ว่าหมายถึง ก. กังวล, ห่วงใย ดังนั้นสำนวนที่หนึ่งจึงมีการเสริมความรู้สึกลงไปในกิริยาส่องแสงของดวงดาว เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทกวีที่ว่าดวงดาวแม้แต่ส่องแสงถึงกัน จนไม่ได้สังเกตหากลูกจะแอบกลับมาหาผู้เป็นแม่เพียงชั่วครู่

สำนวนที่สอง “กลับมาเถิด ลูกพ่อ โลกกำลังหลับ ไม่มีใครรู้หรือหากหนูจะกลับมาเพียงชั่วครู่ ขณะที่ดาวเพลินมองดูดาวด้วยกันอยู่”

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ตามต้นฉบับ ดวงดาวในสำนวนแปลที่สองสามารถเปล็ดเปลื่นกับการมองดูดาวด้วยกันราวกับเป็นมนุษย์ ผู้แปลไม่ได้อธิบายความหมายของภาพพจน์ที่เปรียบเทียบส่องแสงของดวงดาวให้เป็นการจ้องมองกันในสำนวนแปล เป็นหน้าที่ของผู้อ่านที่ต้องตีความจากภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่ใช้เปรียบด้วยตนเอง ผู้แปลเพิ่มคำว่า เพลินลงในสำนวนแปลเพื่อให้ความหมายสอดคล้องกับเนื้อหาของบทกวีที่ว่าดวงดาวแม้แต่ส่องแสงหากันจนไม่ทันได้สังเกตเห็นหากลูกจะกลับมาเพียงชั่วครู่เท่านั้น

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางการแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่แตกต่างกัน สำนวนที่หนึ่งรักษารูปภาพพจน์ที่เปรียบเทียบให้โลกกำลังหลับ แต่ตีความภาพพจน์ที่เปรียบดวงดาวกำลังจ้องมองกัน โดยอธิบายว่าหมายถึงการที่ดวงดาวส่องแสงหากัน สำนวนแปลที่สองรักษารูปภาพพจน์เดิมตามต้นฉบับ สมมติให้ดวงดาวมีชีวิต แสดงกิริยาจ้องมองได้เช่นเดียวกับมนุษย์ ผู้แปลทั้งสองสำนวนมีการปรับบทแปลเพื่อสื่อความหมายที่สอดคล้องกับเนื้อหาในเรื่อง สำนวนที่หนึ่งเพิ่มคำว่า พะวง ในบทแปล ส่วนสำนวนที่สองเพิ่มคำว่า เพลิน ในบทแปล ทั้งนี้เพื่อเสริมความหมายที่ว่า ดวงดาวแม้แต่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่จนไม่ทันได้สังเกตเห็นหากผู้เป็นลูกจะแอบกลับมานั่นเอง

ตัวอย่าง

ต้นฉบับ Sunlight danced on the ripples like restless tiny shuttles weaving golden tapestry. (The Banyan Tree)

วิเคราะห์ ตัวอย่างภาพพจน์บุคลาธิษฐานในข้อนี้เปรียบเทียบให้แสงอาทิตย์ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตแสดงอาการราวกับเป็นมนุษย์ แสงอาทิตย์สามารถเต้นรำอยู่เหนือผิวน้ำที่เป็นระลอก ราวกับมนุษย์ที่กำลังเต้นรำอยู่ในตัวอย่างมีการใช้อุปมาอุปไมยลักษณะจิตภาพเพื่ออธิบายเชื่อมโยงลักษณะของแสงอาทิตย์ที่ใช้บุคลาธิษฐานเปรียบว่ากำลังเต้นรำให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเปรียบว่าเหมือนกับกระสวยทอผ้าที่กำลังทอผ้าอยู่อย่างไม่หยุดนิ่ง ดังนั้นภาพพจน์ที่เกิดจากการเปรียบด้วยบุคลาธิษฐานจึงมีความหมายถึงแสงอาทิตย์ที่ระยิบระยับอยู่เหนือผิวน้ำ ผู้ประพันธ์จึงกล่าวเปรียบภาพแสงที่ระยิบระยับดังกล่าวว่าเป็นเหมือนการเต้นรำของมนุษย์ที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายไปมาไม่หยุดนิ่ง เป็นการใช่วิธีทางภาษาอีกรูปแบบหนึ่งนอกเหนือจากอุปมาในอุปมาอุปไมยลักษณะจิตภาพ เพื่อสร้างมโนภาพให้เกิดแก่ผู้อ่านด้วยลีลาภาษาที่ต้องอาศัยจินตนาการและความลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังใช้กลวิธีทางภาษาที่เรียกว่า alliteration⁶ โดยใช้สัมผัสพยัญชนะในคำว่า ripple และ restless เพื่อให้บทประพันธ์มีความไพเราะมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

⁶ พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้คำนิยาม alliteration ดังนี้ “การสัมผัสอักษร การเล่นคำโดยซ้ำเสียงพยัญชนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแรกของคำหรือพยางค์นั้น...”

สำนวนที่หนึ่ง แสงตะวันพร่างพรายอยู่บนปลิวน้ำเหมือนกับกระสวยทอดผ้าเล็กๆ ที่พุ่งไปมาอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย เพื่อทอพรหมสีทอง

วิเคราะห์ สำนวนที่หนึ่งไม่ได้รับรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานตามอย่างต้นฉบับที่เปรียบเทียบให้แสงอาทิตย์ทำกิริยาอาการเต็นรำเหมือนมนุษย์ ผู้แปลมุ่งเน้นการถ่ายทอดความหมายของภาพพจน์โดยอธิบายภาพการเต็นรำของแสงอาทิตย์บนผิวน้ำว่า แสงตะวันพร่างพรายอยู่บนปลิวน้ำ ผู้แปลเลือกใช้คำว่า พร่างพราย เพื่อให้ภาพของแสงที่เป็นประกายแวววาวระยับ และใช้ว่า ปลิวน้ำ เพื่อให้เห็นภาพของผิวน้ำที่เป็นระลอกไปตามลม และเมื่อปลิวน้ำนี้กระทบกับแสงอาทิตย์จึงเกิดเป็นแสงที่พร่างพรายเป็นประกายนั่นเอง ผู้แปลสามารถรักษากลวิธีการใช้ **alliteration** เช่นเดียวกับต้นฉบับ โดยคำว่า พร่างพราย และ ปลิว มีสัมผัสพยัญชนะตัว พ เพื่อเป็นการเพิ่มเสียงที่ไพเราะในบทกวี นอกจากนี้ ผู้แปลยังอธิบายการเชื่อมโยงของภาพที่เปรียบเทียบเพิ่มเติมด้วยอุปลักษณณ์จิตภาพ โดยให้รายละเอียดการเปรียบเทียบว่าแสงที่พร่างพรายนั้นเหมือนกับกระสวยทอดผ้าอย่างไรอีกด้วย

สำนวนที่สอง แสงแดดเรริงเล่นบนระลอก คล้ายกระสวยอันเล็กๆ ที่สอดผสานทอดผ้ายกลายทอง

วิเคราะห์ สำนวนที่สองแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานโดยรักษารูปภาพพจน์ไว้ แต่มีการปรับเปลี่ยนความหมายของกิริยา **dance** ที่ต้นฉบับสมมติให้เป็นกิริยาอาการของแสงอาทิตย์ที่เลียนแบบมนุษย์ในบทกวี ผู้แปลแปล **Sunlight danced on the ripples** ว่า แสงแดดเรริงเล่นบนระลอก คำว่า เรริงเล่น กับระลอก เป็นการเล่นคำที่ให้สัมผัสเสียงพยัญชนะ รอ เรือ และ ลอ ลิง เหมือนกัน ผู้แปลจึงตั้งใจใช้คำว่า เรริงเล่น แทนความหมายคำว่า **dance** เพื่อเพิ่มความไพเราะด้านเสียงให้แก่บทกวี และเป็นการรักษากลวิธีการใช้ **alliteration** ตามอย่างต้นฉบับ นอกจากนี้ ความหมายของ แสงแดดเรริงเล่นบนระลอก ก็สามารถก่อให้เกิดมโนภาพจากภาพพจน์บุคลาธิษฐานได้ไม่ต่างกับการแปล **dance** ว่ารำยรำหรือคำอื่นๆ ที่ใกล้เคียง เห็นได้ว่าผู้แปลใช้ทฤษฎี **Scenes and frames Semantics** โดยสร้าง **frame** ใหม่ที่ปรับเปลี่ยนจาก **frame** เก่าของต้นฉบับ เพื่อสื่อ **scene** เดียวกันไปยังภาษาปลายทางให้เกิดสมมูลภาพได้เท่าเทียมกันกับต้นฉบับ

สรุป สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีแนวทางที่แตกต่างกันในการแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานที่เปรียบเทียบให้แสงแดดกระทำกิริยาอาการเต็นรำราวกับมนุษย์ สำนวนที่หนึ่งไม่รักษารูปภาพพจน์ ผู้แปลเลือกที่จะอธิบายความหมายจากภาพที่ต้นตีความจากต้นฉบับ ว่าการเต็นรำของแสงแดดคือแสงที่พร่างพรายเป็นประกาย ส่วนสำนวนที่สองรักษารูปภาพพจน์บุคลาธิษฐานไว้ในบทแปล แต่มีการปรับเปลี่ยนกิริยาโดยเลือกใช้คำที่ให้ภาพใกล้เคียงกัน เพื่อให้เกิดสัมผัสพยัญชนะ ทั้งสองสำนวนสามารถสรรคำได้อย่างเหมาะสมมาใช้เพื่อให้เกิดสัมผัสพยัญชนะเช่นเดียวกับกลวิธีทางภาษาที่ผู้ประพันธ์ใช้ในต้นฉบับ เพื่อให้บทกวีมีความไพเราะมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาแนวทางการแปลบทกวีร้อยแก้ว *The Crescent Moon* ของสำนวนแปลสองสำนวนคือ พระจันทร์เสี้ยว โดย วิฑูร แสงสิงแก้ว และ จันทร์เสี้ยว โดย ปรีชา ซอปทุมมา พบว่าแนวทางการแปลของสำนวนแปลทั้งสองสำนวนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ สำนวนแปลสำนวนแรกมีลีลาการแปลแบบพรรณนาความ มุ่งอธิบายอุปลักษณะและอธิบายการเชื่อมโยงเปรียบเทียบของอุปลักษณะ ส่วนสำนวนแปลสำนวนที่สองมีลีลาการแปลโดยใช้ภาษาที่กระชับ สั้น และมักใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ แต่ไม่นิยมอธิบายอุปลักษณะในบทแปล และโดยส่วนใหญ่แล้วสำนวนแปลทั้งสองสำนวนสามารถรักษารูปอุปลักษณะของต้นฉบับไว้ในบทแปล มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่ผู้แปลแปลอุปลักษณะโดยไม่รักษารูปอุปลักษณะไว้เลย แต่ถ่ายทอดเพียงความหมายของอุปลักษณะลงในบทแปล นอกจากนี้สำนวนแปลทั้งสองสามารถรักษาแนวคิดและอารมณ์ของต้นฉบับ ทำให้บทแปลมีความเทียบเคียงและสร้างผลตอบสนองจากผู้อ่านฉบับแปลได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ

การที่สำนวนแปลทั้งสองมีลีลาการใช้ภาษาแตกต่างกันโดยที่สำนวนที่หนึ่งมีลีลาการใช้ภาษาแบบพรรณนาความ ส่วนสำนวนที่สองมีลีลาการใช้ภาษาที่สั้นและกระชับนั้น เป็นเรื่องของท่วงทำนองเฉพาะบุคคล มิได้หมายความว่าถึงลีลาของใครนั้นดีกว่าหรือไพบีเราะกว่าใคร การแปลจากภาษาหนึ่งโดยถ่ายทอดให้เป็นอีกภาษาหนึ่งนั้นต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์และศิลปะในการเขียนเพื่อเรียบเรียงความหมายจากต้นฉบับให้เป็นภาษาปลายทางที่ไพบีเราะ สละสลวย อ่านรื่นหู เป็นธรรมชาติ ท่วงทำนองหรือลีลาในการแปลจึงเปรียบได้กับท่วงทำนองในการเขียน ซึ่งเป็นเหมือนตัวตนของเจ้าของ เป็นสิ่งสะท้อนตัวตนของผู้แปล สำนวนแปลสองสำนวนจึงไม่อาจเหมือนกันได้ทุกประการ เช่นเดียวกับที่บทแปลไม่อาจเหมือนกับต้นฉบับได้ทุกประการ เนื่องจากผู้เขียนและผู้แปลเป็นคนละคน จึงมีท่วงทำนองหรือลีลาเฉพาะบุคคลที่แตกต่างกันไป แต่สิ่งที่สำคัญในงานแปล ก็คือผู้แปลจะต้องพยายามจับเอาความคิดและลีลาของผู้เขียน มาถ่ายทอดไว้ในบทแปล เพื่อส่งผ่านความคิด ลีลา และความหมายแท้จริงที่ผู้เขียนต้องการสื่อไปยังผู้อ่านในภาษาแปลด้วย ยิ่งเป็นบทกวีซึ่งเป็นตัวบทประเภทเน้นรูปแบบ (ตามการจัดประเภทตัวบทของ Reiss) และมีหน้าที่ในการแสดงออก (ตามการจัดแบ่งหน้าที่ของบ็อลเลอร์) ด้วยแล้ว จุดมุ่งหมายในการแปลก็คือ การเรียบเรียงข้อมูลอย่างมีศิลปะให้เทียบเท่าตัวบทต้นฉบับ วิธีการแปลจึงต้องเน้นการแปลที่คำนึงถึงผู้แต่งตัวบท โดยพยายามเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่งให้มากที่สุดและถ่ายทอดเอาความหมาย อารมณ์ความรู้สึก และลีลาของต้นฉบับ ส่งผ่านมายังงานแปลให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ฟอรัตูนาโต อิสราแอล ศาสตราจารย์ด้านศาสตร์การแปลประจำสถาบัน E.S.I.T กล่าวถึงการแปลตามแนวทฤษฎีความหมาย⁷ ว่า "...ถ้าจะมุ่งสร้างบทแปลให้มีอารมณ์สทัดเทียบ

⁷ จากบทความเรื่อง *ทฤษฎีความหมายกับการแปลวรรณกรรม แปลโดยสดชื่น ชัยประสาธน์ ร่วมกับศุภาลี วีระวงศ์ ใน จิตรพรชัย บุญยเกียรติ และคณะ. ศาสตร์การแปล : รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ. โครงการศูนย์การแปล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540*

กับต้นฉบับแล้ว กระบวนการแปลวรรณกรรมก็เท่ากับกลายเป็นกระบวนการสร้างสรรค์เหมือนกัน ใน การที่จะสื่อให้ได้รส ชั้นแรกจะต้องกลั่นกรองเอาลักษณะเฉพาะในแง่การใช้ภาษาของผู้แต่งออกมาจาก ข้อกำหนดทั่วไปของภาษานั้นๆ ต่อจากนั้น เมื่อแน่ใจว่าผู้แต่งมีแนวทางการใช้ภาษาเฉพาะตนอย่างไร แล้ว จึงค่อยพิจารณากำหนดว่าแนวการใช้ภาษานั้นมีบทบาทอย่างไรในโครงสร้างรวมของงานประพันธ์ และในขั้นสุดท้าย ก็เลือกสรรวัตถุดิบจากคลังทางภาษาและวัฒนธรรมของผู้อ่านเป้าหมายมาประสม ประสานกันเข้าเป็นผลงาน ซึ่งก่อบรรจุด้วยความหมายรวมและรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กันเท่าเดิมและทำ ให้ผู้อ่านเป้าหมายได้รับผลกระทบทางอารมณ์เหมือนกับที่ผู้อ่านในภาษาต้นฉบับได้รับ..."

จากการศึกษาวิจัยแนวทางการแปลภาพพจน์อุปมาอุปไมยในสำนวนแปลทั้งสอง พบว่าทั้งสอง สำนวนต่างมีแนวทางสร้างสรรค์งานแปลของตน ผู้แปลพยายามทำความเข้าใจตัวบทต้นฉบับ ตาม ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย ไม่ยึดติดกับรูปภาษา สกัดเอาเพียงความหมายระดับบาทกรรมที่แฝง ในตัวต้นฉบับ มาถ่ายทอดให้เป็นภาษาแปลอย่างสละสลวย ด้วยวัตถุดิบและคลังภาษาที่มีอยู่เฉพาะตน ซึ่งก็คือลีลาการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไป แต่ด้วยวัตถุประสงค์เดียวกัน ก็คือมุ่งให้ผู้อ่านในภาษา ปลายทางได้รับผลกระทบทางอารมณ์และความรู้สึกเทียบเคียงกับผู้อ่านต้นฉบับ ความรู้สึกเทียบเคียง ดังกล่าวนี้ก็คือ สมมูลภาพ (equivalence) นั่นเอง

สิ่งที่สังเกตได้จากการศึกษาสำนวนแปลทั้งสอง คือการใช้ภาษาของสำนวนแรกที่มีลีลาพรรณนา ความ และการใช้ภาษาของสำนวนที่สองที่มีลีลากระชับ สั้น มักใช้คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพ ตัวอย่างของ ความแตกต่างดังกล่าวสามารถนำมาเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนได้ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบตัวอย่างลีลาการใช้ภาษาของสำนวนแปลทั้งสองสำนวน

ตัวอย่าง	ต้นฉบับ	สำนวนที่หนึ่ง	สำนวนที่สอง
1	...a hundred cross-roads	...ทาง <u>แยกนับร้อยนับพัน</u>	... <u>ร้อยแพร่ง</u>
2	...tangled in a net	... <u>ต่อสู้อันตรอยู่ในตาข่าย</u>	... <u>ดินขลุ่ยอยู่ในตาข่าย</u>
3	...the flower children rush out...	เจ้า <u>นักเรียนดอกไม้</u> น้อยๆนี้ จะ <u>พากันวิ่งออกมา</u> ...	ฝูง <u>เด็กดอกไม้</u> วิ่ง <u>กรู</u> ออกมา...
4	...drink the love...at one draught..	ดื่ม <u>ความรัก</u> ...แต่ <u>เพียงครั้ง</u> เดียว....	ดื่ม <u>ความรัก</u> ... <u>รวดเดียว</u> ...
5	...a glow in the sky...	<u>แสงทองที่ทอจับขอบฟ้า</u> ...	ความ <u>ส่องแห่ง</u> นภา...
6	As I gaze your face...	เมื่อแม่ <u>เฝ้า</u> <u>จ้อง</u> <u>มองดู</u> ใบหน้าของลูก...	ขณะ <u>พิเน็จ</u> ดวงหน้าของ <u>หนู</u> ...
7	...morning wears on to noon...	...เวลา <u>เช้า</u> ค่อยๆ <u>กลายไป</u> เป็น <u>เที่ยง</u> วัน...	เวลา <u>เช้า</u> ย่าง <u>เข้า</u> เป็น <u>เที่ยง</u> ...

8	...scowling heart...	...หัวใจที่โกรธแค้น...	...หัวใจทมิฬ...
9	The lane is dark and lonely...	ตามถนนหนทางมีแต่ความมืดและเงียบเขียบ....	ชอยมืดและเปลี่ยว...
10	...ragged clouds...	...หมู่เมฆที่กระจัดกระจายอยู่อย่างไม่มีระเบียบ...	...กลุ่มเมฆรุ่มร่า...

จากตารางซึ่งเป็นตัวอย่างของวลีหรือประโยคที่คัดเลือกมาจากตัวอย่างการใช้ภาษาภาพพจน์ในบทวิเคราะห์เพื่อนำมาเปรียบเทียบเฉพาะลีลาการใช้ภาษา จะเห็นได้ว่าคำที่ขีดเส้นใต้ของสำนวนที่หนึ่งกับคำที่เป็นตัวหนาของสำนวนที่สองคือคำที่แปลมาจากต้นฉบับเดียวกันในตารางทางด้านซ้ายมือ แต่ทั้งสองสำนวนมีลีลาภาษาที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน การใช้ภาษาของสำนวนที่หนึ่งมีลีลาแบบพรรณนาความ ใช้คำที่เข้าใจง่าย เน้นการอธิบายให้ความกระจ่าง ส่วนการใช้ภาษาของสำนวนที่สองจะกระชับ และสั้นกว่า คำที่ใช้เป็นคำศัพท์สั้นๆ ก่อให้เกิดจินตภาพ ลักษณะเช่นนี้ปรากฏอยู่ในสำนวนแปลทั้งสองสำนวนอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งเล่ม

นอกจากนี้สำนวนแปลทั้งสองสำนวนยังมีแนวทางในการแปลอุปลักษณ์ที่แตกต่างกัน สำนวนที่หนึ่งแปลอุปลักษณ์โดยอธิบายอุปลักษณ์เพิ่มเติม บางครั้งมีการขยายความ บางครั้งแปลอุปลักษณ์เป็นอุปมา และบางครั้งแปลอุปลักษณ์โดยถ่ายทอดเพียงความหมายโดยไม่รักษารูปอุปลักษณ์ไว้เลย โดยมากลักษณะเช่นนี้จะปรากฏในการแปลภาพพจน์บุคลาธิษฐานเป็นส่วนมาก ส่วนสำนวนที่สองแปลนิมอุปลักษณ์โดยรักษารูปอุปลักษณ์เดิมตามต้นฉบับ ไม่ได้อธิบายความหมายของอุปลักษณ์ หรือขยายความเพิ่มเติม เมื่อพิจารณาจากแนวทางการแปลอุปลักษณ์ของสำนวนแปลทั้งสองสำนวน ที่ตรงกับแนวทางที่ Newmark (1988) และ Larson (1984) ได้เสนอไว้ นั้น สามารถสรุปได้เป็นแนวทางดังต่อไปนี้

แนวทางการแปลอุปลักษณ์ที่พบในสำนวนที่หนึ่ง

1. แปลอุปลักษณ์โดยรักษารูปอุปลักษณ์เดิมไว้ในภาษาปลายทาง เช่น
ต้นฉบับ You were hidden in my heart as its desire, my darling (The Beginning)
สำนวนแปล ครั้งแรกนั้น ลูกเป็นความปรารถนาที่ซ่อนอยู่ในดวงใจของแม่ สุดที่รัก...
2. แปลอุปลักษณ์โดยรักษารูปอุปลักษณ์เดิมไว้ในภาษาปลายทาง พร้อมทั้งอธิบายการเปรียบเทียบของอุปลักษณ์เพิ่มเติม

ต้นฉบับ When in girlhood my heart was opening its petals, you hovered as a fragrance about it. (The Beginning)

สำนวนแปล เมื่อแม้อยู่ในวัยเยาว์ ขณะที่หัวใจของแม่เริ่มขยายกลีบเบ่งบานออกเหมือนดอกไม้แรกแย้ม ลูกเป็นกลิ่นหอมของดอกไม้ที่ลอยวนอยู่ใกล้ๆ

หมายเหตุ ข้อความที่ขีดเส้นใต้คือส่วนที่อธิบายการเปรียบเทียบอุปลักษณ์เพิ่มเติม

3. แปลอุปลักษณ์โดยเปลี่ยนให้เป็นอุปลักษณ์อื่นในภาษาปลายทาง

ต้นฉบับ We, indeed, have leisure enough in old age to count the days that are past, to cherish in our hearts what our hands have lost for ever. (The Gift)

สำนวนแปล แต่สำหรับเรานั้น มีเวลาพักผ่อนในปัจจุบันวัยเพียงพอที่จะนั่งรำลึกถึงสิ่งที่ผ่านเข้ามาในอดีต และเฝ้าถนอมไว้ในหัวใจถึงสิ่งซึ่งได้จากอ้อมกอดของเราไปนิรันดร

4. แปลอุปลักษณ์ให้เป็นอุปมาพร้อมทั้งอธิบายการเปรียบเทียบเพิ่มเติม

ต้นฉบับ I launch my paper boats and look up into the sky and see the little clouds setting their white bulging sails. (Paper Boats)

สำนวนแปล เมื่อฉันลอยเรือลงน้ำไปนั้น ฉันมองขึ้นไปบนท้องฟ้าและแลเห็นเมฆก้อนเล็กๆ แผ่กระจายขยายตัวออกไปเหมือนกับใบเรือที่ติดลม

หมายเหตุ ข้อความที่ขีดเส้นใต้คือส่วนที่อธิบายการเปรียบเทียบเพิ่มเติม

5. แปลโดยตีความอุปลักษณ์ ไม่เก็บรูปภาพพจน์ไว้

ต้นฉบับ O, fie! What would they call an autumn morning that smiles through its ragged clouds? (Defamation)

สำนวนแปล ช่างน่าอดายจริง ถ้าเช่นนั้น เขาจะเรียกรุ่งอรุณของฤดูใบไม้ร่วงที่สดใสส่องผ่านหม่อมเมฆที่กระจัดกระจายอยู่อย่างไม่มีระเบียบว่าอย่างไรเล่า

แนวทางการแปลอุปลักษณ์ที่พบในสำนวนที่สอง

1. แปลอุปลักษณ์โดยรักษารูปอุปลักษณ์เดิมไว้ในภาษาปลายทาง

ต้นฉบับ I want to give you something, my child, for we are drifting in the stream of the world. (The Gift)

สำนวนแปล พ่อจะมอบของให้สิ่งหนึ่ง ลูกเอ๋ย เพราะเรากำลังล่องลอยอยู่ในกระแสน้ำแห่งโลก

2. แปลโดยตีความอุปลักษณ์ ไม่เก็บรูปภาพพจน์ไว้
 ต้นฉบับ Come and take your seat in the bosom of the limitless, my child.
 (The Child-Angel)
 สำนวนแปล มาลี มาสติดิตในทรวงแห่งความไม่รู้สิ้น อ้ายหนูเอ๋ย

จากแนวทางการแปลอุปลักษณ์ทั้งหมดที่พบในสำนวนแปลทั้งสองสำนวน อาจสรุปได้ว่า สำนวนแปลที่หนึ่งมีแนวทางการแปลอุปลักษณ์ห้าแนวทางด้วยกัน โดยมากจะมุ่งอธิบายอุปลักษณ์และอธิบายการเชื่อมโยงเปรียบเทียบของอุปลักษณ์ ส่วนสำนวนแปลที่สองมีแนวทางการแปลอุปลักษณ์เพียงสองแนวทาง ผู้แปลนิยมแปลอุปลักษณ์โดยรักษารูปอุปลักษณ์เดิมของต้นฉบับไว้ ไม่อธิบายความหมายของการเปรียบเทียบเพิ่มเติม ปล่อยให้การตีความอุปลักษณ์เป็นหน้าที่ของผู้อ่านในภาษาปลายทาง อย่างไรก็ตามก็ดี สำนวนแปลทั้งสองสำนวนมีการแปลภาษาภาพพจน์อุปลักษณ์บางตัวอย่างที่ถ่ายทอดแต่เพียงความหมายของอุปลักษณ์โดยไม่รักษารูปอุปลักษณ์เดิมของต้นฉบับไว้เลย ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการด้วยกัน เช่น ไม่มีอุปลักษณ์ที่เทียบเคียงได้ในภาษาปลายทาง หรือการแปลอุปลักษณ์ดังกล่าวโดยรักษารูปอุปลักษณ์ไว้อาจทำให้เกิดการใช้ภาษาที่แปลกและแปร่งหูในภาษาปลายทาง หรือด้วยเจตนาของผู้แปลที่ต้องการเน้นเพียงความหมาย และผู้แปลได้ไตร่ตรองและพิจารณาว่าไม่มีความจำเป็นต้องรักษารูปอุปลักษณ์ไว้ในภาษาปลายทาง เป็นต้น

ประการสุดท้าย สำนวนแปลทั้งสองสำนวนสามารถรักษาแนวคิดและอรรถรสของต้นฉบับไว้ได้อย่างสมบูรณ์ และสามารถสร้างผลกระทบทางอารมณ์ รวมถึงความรู้สึกเทียบเคียงหรือสมมูลภาพให้เกิดกับผู้อ่านในภาษาปลายทาง สำนวนแปลทั้งสองสำนวนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาที่เต็มไปด้วยความรู้สึกถึงความรัก ความผูกพันระหว่างพ่อหรือแม่และลูก รวมถึงความสดใสไร้เดียงสา ความร่าเริง และมีชีวิตชีวาของเด็ก อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ธรรมชาติและโลก และที่สำคัญสามารถสื่อภาพพจน์ที่เกิดจากกลวิธีการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์ให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางได้เกิดมโนภาพเช่นเดียวกับผู้อ่านต้นฉบับด้วยแนวทางการแปลภาพพจน์อันหลากหลายที่แตกต่างกันไป

ภาคผนวก

ต้นฉบับ *The Crescent Moon* โดย รพินทรนาถ ฐากูร

สำนวนแปลที่หนึ่ง พระจันทร์เสี้ยว แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว

สำนวนแปลที่สอง จันทรเสี้ยว แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Home	บ้าน	บ้าน
<p>I paced alone on the road across the field while the sunset was hiding its last gold like a miser.</p> <p>The daylight sank deeper and deeper into the darkness, and the widowed land, whose harvest had been reaped, lay silent.</p> <p>Suddenly a boy's shrill voice rose into the sky. He traversed the dark unseen, leaving the track of his song across the hush of the evening.</p> <p>His village home lay there at the end of the waste land, beyond the sugar-cane field, hidden among the shadows of the banana and the slender areca palm, the cocoa-nut and the dark green jack-fruit trees.</p> <p>I stopped for a moment in my lonely way under the starlight, and saw spread before me the darkened earth surrounding with her arms countless homes furnished with cradles and beds, mothers' hearts and evening lamps, and young lives glad with a gladness that knows nothing of its value for the world.</p>	<p>ฉันเดินทอดน่องไปตามลำพัง บนทางเท้าที่ตัดผ่านบริเวณทุ่งนา ในขณะที่ดวงอาทิตย์ยามอัสดงกำลังหรี่แสงสีหมากสุกให้จางหายไป เหมือนคนตระหนี่ที่พยายามแอบซ่อนทองของตนไว้</p> <p>ลำแสงสุดท้ายของทิวาววาร์ที่ระบายนอยู่บนแผ่นดินฟ้าถูกม่านสีดำแห่งรัตติกาลค่อยๆ บดบังทีละน้อย ผืนแผ่นดินเป็นท้องนาที่ปราศจากต้นข้าว เนื่องจากฤดูเก็บเกี่ยวได้ผ่านพ้นไปแล้ว มีแต่ความสงบเงียบ</p> <p>ทันใดนั้น ฉันได้ยินเสียงกังวานของเด็กผู้ชาย ดังล่องลอยเข้ามาในอากาศ โดยมองไม่เห็นตัวของเขา คงได้ยินแต่เพียงเสียงเพลงที่เขาขับร้อง ดังแว่วออกมาจากความเงียบสงัดของเวลาสายัณห์</p> <p>หมู่บ้านที่เขาพำนัก ตั้งอยู่ปลายสุดแผ่นดินที่รกร้างว่างเปล่าผืนนี้ หลังดงอ้อยที่ปลูกเรียงรายและซ่อนอยู่ท่ามกลางวงล้อมของปากกล้วยในดงหมากสูงชะลูด ต้นมะพร้าวและต้นขนุนสีเขียวเข้ม</p> <p>ฉันหยุดยืนอยู่ชั่วครู่บนทางสายเปลี่ยวเวลานั้นภายใต้แสงกระพริบของดวงดาว ไกลออกไปในความมืดเบื้องหน้า แลเห็นบ้านเล็กๆ จำนวนนับไม่ถ้วน ภายในตกแต่งด้วยเปลเด็ก แคร่ที่นอนและความรักของแม่ มีแสงสว่างวอมวอมออกมาจากตะเกียงที่จุดอยู่ และเป็นที่สุดทิศของชีวิตน้อยๆ ที่มีความสุขจากความไม่รู้ซึ่งถึงคุณค่าของตนเองที่มีต่อโลก</p>	<p>ฉันเข้าไปตามเส้นทางซึ่งตัดผ่านท้องทุ่ง ขณะที่ดวงอาทิตย์อัสดงกำลังซ่อนแสงสีทอง เสมือนอาการของคนขี้ตระหนี่</p> <p>ความสว่างแห่งวันจบลงท่ามกลางความมืด ท้องทุ่งโล่งตลอด ภายหลังฤดูเก็บเกี่ยวนอนสงบตัวนิ่ง</p> <p>ทันใดเสียงเยะเยือกของเด็กก้องสูงนภาอากาศ เขาเดินฝ่าความมืดมัว ทั้งร้องรอยแห่งบทเพลงไว้กับความสงบยามค่ำ</p> <p>หมู่บ้านของเขาอยู่ในบริเวณรกร้าง พืชโตไว้อ้อยออกไป มันซุกอยู่ใต้ดงกล้วย ดงหมากสูงชะลูด ดงมะพร้าวและขนุนใบเขียวเข้ม</p> <p>ฉันหยุดอยู่ครู่หนึ่งบนทางเปลี่ยวภายใต้แสงดาว เบื้องหน้าโน้นและเห็นผืนธรณีสีนิล ทอดลำแขนตระกองกอดหมู่บ้านซึ่งประดับด้วยเปลและเตียง ดวงใจของแม่และเปลวประทีป เด็ก ๆ มีชีวิตอยู่กับความรื่นรมย์ โดยหาได้ตระหนักถึงคุณค่าของตัวเองไม่ ว่ามีต่อโลกเป็นประการใด</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
On The Seashore	ริมฝั่งทะเล	ชายฝั่งทะเล
<p>On the seashore of endless worlds children meet. The infinite sky is motionless overhead and the restless water is boisterous.</p> <p>On the seashore of endless worlds children meet with shouts and dances.</p> <p>They build their houses with sand, and they play with empty shells.</p> <p>With withered leaves they weave their boats and smilingly float them on the vast deep.</p> <p>Children have their play on the seashore of world.</p> <p>They know not how to swim, they know not how to cast nets.</p> <p>Pearl-fishers dive for pearls, merchants sail in their ships, while children gather pebbles and scatter them again.</p> <p>They seek not for hidden treasures, they know not how to cast nets.</p> <p>The sea surges up with laughters, and pale gleams the smile of sea-beach.</p> <p>Death-dealing waves sing meaningless ballads to the children, even like a mother while rocking her baby's cradle.</p> <p>The sea plays with children, and pale gleams the smile of the sea-beach.</p> <p>On the seashore of endless worlds children meet.</p>	<p>ณ ริมฝั่งทะเลของดินแดนอันไม่มีความสิ้นสุดเป็นแหล่งนัดพบของเด็กๆ</p> <p>เบื้องบนเป็นท้องฟ้าปราศจากสรรพสิ่งที่เคลื่อนไหวเบื้องล่างมีคลื่นถาโถมเข้ากระทบชายหาดส่งเสียงดังอยู่ตลอดนิรันดรกาล</p> <p>ณ ริมฝั่งทะเลของดินแดนอันไม่มีความสิ้นสุดแห่งนี้เด็กๆ ได้มาพบกัน พวกเขาตะโกนเสียงดัง และจับกลุ่มเต้นระบำทำเพลงด้วยกัน</p> <p>เด็กๆ สร้างบ้านของเขาด้วยทรายแล้วเล่นกับเปลือกหอยที่เก็บจากชายหาด</p> <p>เขาเก็บเอาใบไม้ที่ร่วงหล่นอยู่ตามโคนต้นมาสานเป็นเรือ แล้วลอยออกไปในทะเลด้วยสีหน้ายิ้มแย้มสดชื่น</p> <p>เด็กมีวิธีของเขาเองที่จะเล่นสนุกอยู่เสมอ ณ ริมฝั่งทะเลของดินแดนอันไม่มีความสิ้นสุดแห่งนี้</p> <p>เขาไม่รู้จักรั้ววิธีว่ายน้ำ และไม่เคยเรียนรู้ถึงวิธีทอดแห</p> <p>นักงมไข่มุกดำน้ำลงไปเพื่อจะแสวงหาไข่มุกได้ที่ท้องทะเล พ่อค้าวาณิชแล่นเรือออกไปจากฝั่งเพื่อแสวงหาโชคลาภจากการค้าขาย ในขณะที่เด็กพากันเก็บก้อนกรวดก้อนหินมารวมเข้าไว้ด้วยกัน แล้วกระจายมันออกไปครั้งแล้วครั้งเล่า</p> <p>เขาไม่เคยแสวงหาขุมสมบัติ เขาไม่รู้จักรั้ววิธีทอดแหของวน</p> <p>เสียงคลื่นจากท้องทะเลซัดเข้าสู่ฝั่งดังเสมือนเสียงหัวเราะ และแนวขอบคลื่นที่ส่องแสงแวววับดูประหนึ่งรอยยิ้มจากชายหาด</p> <p>คลื่นแห่งความตายไม่เคยเป็นลำนํ้าที่มีความหมายต่อเด็กๆ เขา</p> <p>กลับคิดว่ามันเป็นเสมือนเสียงแหกกล่องของแม่ขณะไกวเปลให้เขาอน</p> <p>ทะเลอยากเล่นกับเด็ก และแม้แต่หาดทรายก็ยิ้มแย้มกับเขา</p>	<p>เด็กๆ มาพบกัน ณ ชายฝั่งทะเลของโลกกว้าง</p> <p>ท้องฟ้าเว้งว่างนิ่งสนิทอยู่เบื้องบน ส่วนท้องน้ำเคลื่อนไหวโครมครืน</p> <p>เด็กๆ มาพบกันด้วยเสียงตะโกน และการโลดเต้น ณ ชายฝั่งทะเลของโลกกว้าง</p> <p>พวกเขาสร้างบ้านด้วยทราย เล่นสนุกกับเปลือกหอยต่อเรือด้วยใบไม้ร่วง แล้วหย่อนลงน้ำลึกลับและกว้างด้วยอาการยิ้มหัว</p> <p>เด็กๆ มีที่เล่น ณ ชายฝั่งทะเลของโลกกว้าง</p> <p>พวกเขาว่ายน้ำไม่เป็น ทอดแหก็ไม่เป็น</p> <p>ส่วนนักงมไข่มุกดำน้ำดิ่งลงความหาหอยมุก นายวาณิชแล่นสำเภาออกค้าขาย ขณะที่เด็กๆ รวบรวมก้อนกรวด แล้วก็โยนเกลี่ยจนกระจาย</p> <p>พวกเขาไม่เสาะหาขุมทรัพย์และทอดแหก็ไม่เป็น</p> <p>หาดทรายเผยรอยยิ้ม น้ำทะเลเอ่อพันด้วยการหัวเราะ</p> <p>คลื่นมรณะซัดขานลำนํ้าอันปราศจากความหมายให้เด็กๆ ฟัง เช่นเดียวกับแม่แหกกล่องมารทขณะไกวเปล</p> <p>ทะเลหยอกเย้าเด็กๆ และหาดทรายเผยรอยยิ้ม</p> <p>เด็กๆ มาพบกัน ณ ชายฝั่งทะเลของโลกกว้าง</p> <p>พายุโหมกระหน่ำฟ้า สำนึกพิณาสลึงในนํ้า และความตายเข้าสู่ใจมั่วทั่วทิศ แต่เด็กๆ คงเล่าสนุกต่อไป</p> <p>พวกเขามาพบกัน ณ ชายฝั่งทะเลของโลกกว้าง</p>

<p>Tempest roams in the pathless sky, ships are wrecked in the trackless, water death is abroad and children play. On the seashore of endless worlds is the great meeting of children.</p>	<p>ณ ชายฝั่งทะเลของดินแดนอันไม่มีความสิ้นสุด เด็กทั้งหลายได้มา พบกัน พายุใหญ่เกิดขึ้นโหมกระหน่ำท้องฟ้า เรือใหญ่น้อยพากันอัปปาง ลงสู่ใต้ท้องทะเลลึก กลิ่นอายของความตายแผ่กระจายไปทั่ว แต่เด็กยังคง เล่นสนุกสนานกันอยู่ ณ ชายฝั่งทะเลของดินแดนอันไม่มีความสิ้นสุดนี้ เป็นที่นัดพบแห่ง สำคัญของเด็กๆ</p>	
--	---	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Source	จุดเริ่มต้น	แหล่งกำเนิด
<p>The sleep that flits on baby's eyes - does anybody know from where it comes?</p> <p>Yes, there is a rumour that it has its dwelling where, in the fairy village, among shadows of the forest dimly lit with glow-worms, there hang two shy buds of enchantment.</p> <p>From there it comes to kiss baby's eyes.</p> <p>The smile that flickers on baby's lips when he sleeps - does anybody know where it was born?</p> <p>Yes, there is a rumour that a young pale beam of a crescent moon touched the edge of a vanishing autumn cloud, and there the smile was first born, in the dream of a dew-washed morning-- the smile that flickers on baby's lips when he sleeps.</p> <p>The sweet, soft freshness that blooms on baby's limbs - does anybody know where it was hidden so long?</p> <p>Yes, when the mother was a young girl it lay pervading her heart in tender and silent mystery of love -- the sweet, soft freshness that has bloomed on baby's limbs.</p>	<p>นิทานที่ประดับอยู่บนเปลือกตาของทารกขณะที่กำลังนอนหลับสนิทอยู่นั้น มีใครเคยรู้อะไรบ้างว่ามาจากแห่งไหน</p> <p>มีเสียงร่ำลือว่า นิทานนั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากหมู่บ้านแห่งเทพนิยายที่ตั้งอยู่ในร่มเงาอันร่มรื่นของป่าไม้เบญจพรรณ ซึ่งมีหิ่งห้อยส่องแสงกะพริบอยู่ในความมืดของเวลารাত্রี ถิ่นนี้เองเป็นแหล่งกำเนิดของดอกไม้แห่งความเสน่ห์หาเล็กๆ สองดอก</p> <p>ซึ่งได้จากถิ่นเดิมมาจุมพิตอยู่เหนือเปลือกตาทั้งสองข้างของทารก รอยยิ้มที่พรายอยู่บนริมฝีปากของทารกขณะที่กำลังหลับสนิทอยู่นั้นเล่า มีใครเคยรู้อะไรบ้างว่ามาจากแห่งไหนใด</p> <p>มีเสียงร่ำลือว่า ครั้งหนึ่งแสงสีจางจากเสี้ยวของดวงจันทร์ในคืนข้างขึ้นอ่อนๆ ได้ทอดผ่านขอบเมฆในฤดูใบไม้ร่วงลงมา และจากที่นี้เอง ได้เป็นจุดเริ่มต้นของรอยยิ้ม ซึ่งเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในความฝันตอนรุ่งอรุณอันชุ่มชื้นไปด้วยน้ำค้าง รอยยิ้มที่แลเห็นพรายอยู่บนริมฝีปากของทารกในยามที่เขากำลังนอนหลับ</p> <p>ความน่ารัก อ่อนหวานและสดใสของแขนขาทารกนั้นเล่า มีใครเคยรู้อะไรบ้างว่าเคยถูกซ่อนอยู่ที่ไหนมาก่อนเป็นเวลานาน</p> <p>มีเสียงกล่าวกันว่า เมื่อแม่ยังเป็นหญิงที่อยู่ในวัยแรกอุ้มอยู่นั้น มันได้เคยซ่อนอยู่ภายในดวงใจอันเต็มไปด้วยความหวังใย ความรู้สึกอันล้ำลึกที่เกิดจากความรักของแม่ และสถิตอยู่ ณ ที่นั่นตลอดมา จนกระทั่งได้กลายมาเป็นความสดใสบนแขนขาของทารก เมื่อเขาปฏิสนธิขึ้นมา</p>	<p>ใครรู้อะไรบ้างว่า ความหลับซึ่งได้ตอมดวงตาเด็กนั้นมาจากไหน?</p> <p>ก็พอจะรู้เหมือนกัน โดยเสียงเล่าลือว่า มันอาศัยอยู่ในหมู่บ้านทวยเทพที่หึ่งห้อยจุดประกายจางๆ กลางเงาป่า และมีหรรษาถูกรับหลบแฝงอยู่สองซอก</p> <p>จากที่นั่นมันจุ่มมาจุมพิตเปลือกตาเด็ก</p> <p>ใครรู้อะไรบ้างว่า รอยยิ้มซึ่งระริกบนริมฝีปากเด็กขณะหลับนั้นมาจากไหน?</p> <p>ก็พอจะรู้เหมือนกัน โดยเสียงเล่าลือว่า รังสีสลัวๆ แห่งจันทร์เสี้ยวแผ่เข้าสู่สัมผัสขอบเมฆปลายฤดูใบไม้ร่วง และจากที่นั่นรอยยิ้มก็ถือกำเนิดขึ้นในความฝันยามเช้าที่ชุ่มน้ำค้าง...มันคือรอยยิ้มระริกบนริมฝีปากเด็กขณะหลับ</p> <p>ใครรู้อะไรบ้างว่า ความละมุนน่านอมแห่งเนื้อตัวเด็ก เคยถูกซ่อนอยู่ที่ไหนมาก่อนเป็นเวลานาน?</p> <p>ก็พอจะรู้เหมือนกัน เมื่อมารดาของแกยังเป็นสาวรุ่นๆ มันแทรกอยู่ในหัวใจเธอในรูปของความรักที่อ่อนโยนและเร้นลับ...แล้วกลายเป็นความละมุนน่านอม ซึ่งเบ่งบานทั่วกายเด็กนั่นเอง</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Baby's Way	วิถีของทารก	วิถีเด็ก
<p>If baby only wanted to, he could fly up to heaven this moment.</p> <p>It is not for nothing that he does not leave us.</p> <p>He loves to rest his head on mother's bosom, and cannot ever bear to lose sight of her.</p> <p>Baby knows all manner of wise words, though few on earth can understand their meaning.</p> <p>It is not for nothing that he never wants to speak.</p> <p>The one thing he wants is to learn mother's words from mother's lips.</p> <p>That is why he looks so innocent.</p> <p>Baby had a heap of gold and pearls, yet he came like a beggar on to this earth.</p> <p>It is not for nothing he came in such a disguise.</p> <p>This dear little naked mendicant pretends to be utterly helpless, so that he may beg for mother's wealth of love.</p> <p>Baby was so free from every tie in the land of the tiny crescent moon.</p> <p>It was not for nothing he gave up his freedom.</p> <p>He knows that there is room for endless joy in mother's little corner of a heart, and it is sweeter far than liberty to be caught and pressed in her dear arms.</p> <p>Baby never knew how to cry.</p>	<p>ถ้าหากว่าทารกเพียงแต่ตั้งความปรารถนาเท่านั้น เขาอาจจะโผบินขึ้นสู่อวกาศสวรรค์ได้ในชั่วพริบตาเดียว</p> <p>แต่เหตุไฉนเล่า เขาจึงไม่ทอดทิ้งเราไป</p> <p>เขายังรักที่จะพิงศีรษะน้อยๆ ของเขาไว้กับอ้อมอกของแม่ และทนไม่ได้ที่จะให้แม่คลาดสายตาจากเขาไป</p> <p>ทารกสามารถจะใช้คำพูดที่มีความหมายอันล้ำลึก ซึ่งมีนักปราชญ์ราชบัณฑิตเพียงไม่กี่คนในโลกเท่านั้นที่สามารถจะเข้าใจความหมายของคำพูดนั้นได้</p> <p>แต่เหตุไฉนเล่า เขาจึงไม่เคยพูดออกมาเลย</p> <p>เหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งที่เขาทำเช่นนั้น เพราะเขาต้องการที่จะเรียนคำพูดเหล่านี้จากริมฝีปากของแม่เอง</p> <p>ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เขาดูบริสุทธิ์ไร้เดียงสาเสียเหลือเกิน</p> <p>ทารกนั้นร่ำรวยด้วยทองคำและไข่มุกจำนวนมหาศาล แต่ถึงกระนั้น เขาก็มาสู่โลกนี้แต่ตัวเปล่า และยากจนเหมือนกับคนขอทาน</p> <p>เหตุไฉนเล่า เขาจึงต้องการทำให้ใครๆ เข้าใจผิดเช่นนั้น</p> <p>เหตุที่เจ้าขอทานตัวน้อยๆ ซึ่งปราศจากเครื่องห่อหุ้มแสรังทำเป็นยากจนน่าสงสาร และไม่สามารถช่วยตัวเองได้เลยแม้แต่หน่อย เพราะเขารู้อย่างแน่ชัดว่า ถ้าทำเช่นนั้นแล้ว เขาจะสามารถเรียกร้องความสนใจ และความรักจากแม่ได้อย่างมหาศาล</p> <p>ทารกเคยแต่เป็นอิสระและไม่มีสิ่งใดเลยที่พันธนาการเขาไว้แม้แต่น้อย เมื่อเขายังอยู่ในดินแดนแห่งพระจันทร์เสี้ยวที่เขาจากมานั้น</p> <p>การที่เขายอมสูญเสียอิสรภาพที่เคยมีอยู่ นับว่าเขาต้องมีเหตุผลเพียงพอก็ดีแล้ว</p>	<p>เพียงแต่มีความต้องการเท่านั้น เด็กก็สามารถที่จะโผบินขึ้นสู่อวกาศในวินาทีนี้</p> <p>ที่ไม่จากพวกเราไป มิใช่ว่าปราศจากเหตุผล</p> <p>แต่เป็นเพราะเขารักที่ซุกหัวกับอกแม่ และทนไม่ได้เมื่อต้องคลาดไปจากสายตา</p> <p>เด็กรอบรู้วาทะของปราชญ์อย่างลึกซึ้ง โดยที่ผู้ใหญ่หลายคนที่จะเข้าใจความหมายของมัน</p> <p>ที่ไม่กล่าวถ้อยเหล่านั้นออกมา มิใช่ว่าปราศจากเหตุผล</p> <p>สิ่งที่เขาต้องการคือ เรียนคำพูดของแม่จากปากแม่เอง</p> <p>ด้วยเหตุนี้เขาจึงดูไร้เดียงสาหนัก</p> <p>เด็กมีทองคำและไข่มุกเหลือล้น กระนั้นเขายังมาสู่โลกนี้เยี่ยงยากจก ที่ปลอมตัวมา มิใช่ว่าปราศจากเหตุผล</p> <p>ขอทานเปลือยตัวเล็กๆ คนนี้ แสร้งทำเป็นยากไร้เสียเต็มประดา เพื่อว่าจะได้ขอสมบัติแห่งความรักจากแม่</p> <p>เด็กเป็นอิสระจากสิ่งผูกมัดทั้งหมด ในแผ่นดินแห่งจันทร์เสี้ยวที่ยอมเสียอิสรภาพ มิใช่ว่าปราศจากเหตุผล</p> <p>แต่เป็นเพราะรู้ว่า มีที่ว่างสำหรับความร่าเริงอย่างเหลือเฟือ ณ มุมเล็กๆ ของหัวใจแม่ การถูกกอดกระชับด้วยแขนแม่ ย่อมหวานชื่นกว่ารสเสรีเป็นหลายเท่า</p> <p>เด็กร้องไห้ไม่เป็น</p> <p>เขามีชีวิตอยู่ในอาณาจักรแห่งความเปี่ยมสุข</p> <p>ที่หลังน้ำตาออกมา มิใช่ว่าปราศจากเหตุผล ลำพังรอยยิ้มบนใบหน้า ก็ดึงดูดใจอาทรของแม่พออยู่แล้ว แต่การร้องไห้ด้วยเรื่องเล็กๆ</p>

<p>He dwelt in the land of perfect bliss. It is not for nothing he has chosen to shed tears. Though with the smile of his dear face he draws mother's yearning heart to him, yet his little cries over tiny troubles weave the double bond of pity and love.</p>	<p>ทั้งนี้ เพราะเขารู้สึกพอใจว่า ยังมีสถานที่ซึ่งเต็มไปด้วยความรื่นรมย์ที่ ซ่อนอยู่ตรงมุมหนึ่งในดวงใจของแม่ และลำแขนทั้งสองข้างของแม่ที่โอบอุ้ม เขาไว้แนบสนิมกับอก ก็จะทำให้เขาเกิดความอบอุ่นมีความสุขและมี ชีวิตที่รื่นรมย์ยิ่งกว่าอิสรภาพที่เคยมีอยู่แต่ครั้งก่อนๆ ทารกไม่เคยรู้จักการร้องไห้มาก่อน เขาเคยอยู่แต่ในดินแดนที่ไม่มีความทุกข์ และเพียงพร้อมไปด้วย ความสำราญ แต่ไหนเล่าเขาจึงเลือกที่เกิดใหม่ ซึ่งจะต้องรู้จักการหลั่งน้ำตา ทั้งนี้ เพราะเมื่อเวลาที่เขายิ้มหัวนั้น แม่จะให้ความรักความสนใจแก่ เขา แต่ถ้าเขาร้องไห้แม่แต่เพียงน้อยหนึ่งเท่านั้น ความรัก ความสนใจและ ความสงสารที่แม่จะให้แก่เขา จะเพิ่มประดังขึ้นอีกเป็นทวีคูณ</p>	<p>น้อยๆ กลับเพิ่มห่วงเสนาหาและความสงสารเป็นทวีคูณ</p>
--	---	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Unheeded Pageant	ผู้เป็นหนึ่ง	นักแสดง
<p>Ah, who was it coloured that little frock, my child, and covered your sweet limbs with that little red tunic? You have come out in the morning to play in the courtyard, tottering and tumbling as you run. But who was it coloured that little frock, my child? What is it makes you laugh, my little life-bud? Mother smiles at you standing on the threshold. She claps her hands and her bracelets jingle, and you dance with your bamboo stick in your hand like a tiny little shepherd. But what is it makes you laugh, my little life-bud? O beggar, what do you beg for, clinging to your mother's neck with both your hands? O greedy heart, shall I pluck the world like a fruit from the sky to place it on your little rosy palm? O beggar, what are you begging for? The wind carries away in glee the tinkling of your anklet bells. The sun smiles and watches your toilet. The sky watches over you when you sleep in your mother's arms, and the morning comes tiptoe to your bed and kisses your eyes.</p>	<p>เออ ใครหนอที่เอาสีมาแต้มไว้บนเสื้อตัวน้อยๆ ที่เจ้าสวมใส่ และเอากางเกงสีแดงมาใส่ให้เจ้า เจ้าได้ออกมาจากบ้านตั้งแต่เวลาเช้า และเล่นอยู่กลางลาน เดินเตาะเตาะล้มลุกคลุกคลานยามที่เจ้าเคลื่อนไหวไปมา แต่ใครหนอ ที่เอาสีมาแต้มเสื้อตัวน้อย ลูกรู้บ้างไหม อะไรเล่าที่ทำให้ลูกหัวเราะเสียงใส ชีวิตน้อยๆ ของแม่ แม่ยิ้มเมื่อมองเห็นลูกยืนเกาะตรงธรณีประตู แม่ปรบมือเป็นจังหวะ จนสร้อยข้อมือส่งเสียงดังกรังกรัง และลูกก็เดินระบำเข้ากับจังหวะปรบมือพร้อมกับกวัดแกว่งไม้ไผ่ที่ถืออยู่ไปมา ทำท่าเหมือนกับเด็กเลี้ยงแกะตัวเล็กๆ ที่กำลังไล่ฝูงแกะของเขา แต่อะไรเล่าทำให้ลูกหัวเราะเสียงใส ชีวิตน้อยๆ ของแม่ เจ้าขอทาน เจ้าอยากได้อะไร เวลาที่เอาแขนเล็กๆ ทั้งสองข้างมากอดคอแม่ไว้ ดวงใจของแม่ ลูกอยากจะทำให้แม่เอื้อมมือเด็ดโลกจากท้องฟ้า เหมือนกับเด็ดผลไม้จากต้น แล้วมาวางไว้บนฝ่ามือสีกุหลาบของเจ้าเช่นนั้นหรือ เจ้าขอทาน เจ้าอยากได้อะไร สายลมพัดผ่านเจ้าไปด้วยความหรรษา ด้วยการสั่นลูกกระพรวนที่ข้อมือทั้งสองของเจ้าให้ส่งเสียงดังออกมา พระอาทิตย์ยิ้มแย้ม และเฝ้ามองเจ้าขยับถ่าย ท้องฟ้าเฝ้าอยู่เหนือเจ้าเบื้องบน ในขณะที่เจ้านอนหลับสนิทอยู่ในอ้อมกอดของแม่ และรุ่งอรุณแอบเข้ามาเยือนเงียบๆ ถึงเปลที่นอนพร้อมกับจุมพิตที่เปลือกตาทั้งสองข้างของเจ้า</p>	<p>อ้อ, ใครแต่งแต้มกระโปรงตัวน้อยๆ นั้น ลูกเอ๋ย และเสื้อสีแดงเล่า ใครเป็นผู้สวมใส่ให้? หนูนอกไปเล่นในลานตั้งแต่เช้า ชวนบ้างเซบียงตามเรื่องขณะวิ่งโลด แต่ใครหนอที่แต่งแต้มกระโปรงตัวน้อยๆ นั้น ลูกเอ๋ย? อะไรทำให้หนูหัวเราะ ลูกพ่อ? แม่ยิ้มยิ้มให้ที่ธรณีประตู พลาดคมมือจนกำโลกกระทบกันดังกราว หนูก็อ่อนไม้ไผ่ เดินหย็องเหยียงเหมือนเด็กเลี้ยงแกะ แต่อะไรทำให้หนูหัวเราะ ลูกพ่อ? โอ้, ยาก กอดคอแม่เสียแน่น หนูจะขออะไร? โอ้, เด็กตะกละ พ่อจะปลิดโลกเหมือนปลิดผลไม้จากท้องฟ้า วางลงในฝ่ามือเล็กๆ สีชมพูของหนูให้เอาไหม? โอ้, ยาก หนูกำลังขออะไร? เสียงกรังกรังจากกระพรวนเท้าของหนู ถูกสายลมพัดพาไปไกล ดวงอาทิตย์ยิ้มแย้ม เฝ้ามองหนูนอนน้ำเตงตัว ท้องฟ้าจับตาดู ขณะที่หนูหลับในอ้อมแขนแม่ และยามเช้า แข็งเท้าเข้ามาที่เตียง พร้อมกับจุมพิตเปลือกตา เสียงกรังกรังจากกระพรวนเท้าของหนู ถูกสายลมพัดพาไปไกล สุบินอัปสรล่องลอยผ่านท้องฟ้ายามสนธยาเข้ามาหาหนู โลกมาดาซึ่งสถิตอยู่ในดวงใจแม่ ก็นั่งลงใกล้ๆ เจ้า</p>

<p>The wind carries away in glee the tinkling of your anklet bells.</p> <p>The fairy mistress of dreams is coming towards you, flying through the twilight sky.</p> <p>The world-mother keeps her seat by you in your mother's heart.</p> <p>He who plays his music to the stars is standing at your window with his flute.</p> <p>And the fairy mistress of dreams is coming towards you, flying through the twilight sky.</p>	<p>สายลมพัดผ่านเข้าไปอีกด้วยความหรรษา ด้วยการสั่นลูกกระพรวนที่ซ้อเท้าทั้งสองของเจ้าให้ส่งเสียงดังกรูกริ่งออกมา</p> <p>เทพธิดาแห่งความฝันกำลังมาเยือนเจ้า โดยโผบินมาจากห้องฟ้าในยามสนธยา</p> <p>แม่พระธรณินั่งอยู่เคียงข้างเจ้า โดยสถิตอยู่ในหัวใจของแม่นั่นเอง</p> <p>คนธรรมดาซึ่งเล่นดนตรีซึบกล่อมดวงดาวที่กะพริบส่องแสงเป็นประกายระยิบระยับ ยืนอยู่ที่ริมหน้าต่างพร้อมด้วยขลุ่ยผิวของเขา</p> <p>และเทพธิดาแห่งความฝันกำลังเข้ามาเยือนเจ้า โดยโผบินลงมาจากห้องฟ้าในยามย่ำสนธยา</p>	<p>คนธรรมดาผู้บรรเลงดนตรีกล่อมดาว กำลังยืนอยู่ที่ขอบหน้าต่างพร้อมด้วยขลุ่ยของเขา</p> <p>สุบินอัปสรกำลังล่องลอยผ่านห้องฟ้ายามสนธยาเข้ามาหาหนูแล้วนะ</p>
---	---	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Sleep-Stealer	โจรปล้นนิทรา	ผู้ขโมยความหลับ
<p>Who stole sleep from baby's eyes? I must know. Clasping her pitcher to her waist mother went to fetch water from the village near by. It was noon. The children's playtime was over; the ducks in the pond were silent. The shepherd boy lay asleep under the shadow of the banyan tree. The crane stood grave and still in the swamp near the mango grove. In the meanwhile the Sleep-stealer came and, snatching sleep from baby's eyes, flew away. When mother came back she found baby travelling the room over on all fours. Who stole sleep from our baby's eyes? I must know. I must find her and chain her up. I must look into that dark cave, where, through boulders and scowling stones, trickles a tiny stream. I must search in the drowsy shade of the bakula grove, where pigeons coo in their corner, and fairies' anklets tinkle in the stillness of starry nights. In the evening I will peep into the whispering silence of the bamboo forest, where fireflies squander their light, and will ask every creature I meet, "Can anybody tell me where the</p>	<p>ใครหนอคือโจรปล้นนิทรา ผู้ขโมยความหลับไปจากดวงตาของเจ้าหนูน้อย ฉันจะต้องสืบรู้ให้ได้ แม่ยกเหยือกน้ำขึ้นมากอดกระซิบไว้ที่เอวเพื่อไปตักน้ำจากบ่อที่หมู่บ้านใกล้ๆ ขณะนั้นเป็นเวลาเที่ยงวัน เวลาเล่นสนุกสนานของเด็กๆ สิ้นสุดลงแล้ว ผูกเปิดที่อยู่ในสระหยุดส่งเสียงร้อง เด็กเลี้ยงแกะนอนหลับสนิทอยู่ภายใต้ร่มเงาของต้นไทรใหญ่ นกกระยางยืนสงบนิ่งเหมือนกำลังมีความเศร้าโศกอยู่ในหนองน้ำใกล้ๆ ป่ามะม่วง ขณะนั้นเอง โจรปล้นนิทราได้เข้ามาในบ้าน ขโมยเอาความหลับไปจากดวงตาของทารก แล้วรีบบินหนีจากไป เมื่อแม่กลับเข้ามาในบ้านอีกครั้งหนึ่ง จึงได้แลเห็นเจ้าตัวน้อยคลานสี่ขาไปรอบๆ บ้านด้วยความซุกซน ใครหนอคือเจ้าโจรปล้นนิทราคนนั้น ฉันจะต้องสืบรู้ให้ได้ ฉันจะตามตัวเจ้าให้พบ แล้วจะจับล่ามโซ่เอาไว้ ฉันจะต้องไปตามหาเจ้าในถ้ำมืด ตามขอบและซอกของหินผาตามรอยแตกเล็กๆ ที่มีธารน้ำไหลออกมา ฉันจะต้องค้นหาเจ้าในร่มเงาของป่าไม้เบญจพรรณ ซึ่งนกพิราบหลบเข้าไปซุกเสียงใสอยู่ในเวลากลางวัน และกำไลข้อเท้าของเทพธิดาที่เรียงระบำส่งเสียงกังวานไพเราะออกมาจากความสงบเงียบของเวลาค่ำคืนที่ห้องฟ้าพร่างพราวไปด้วยดวงดาว ในเวลากลางคืน ฉันจะเข้าไปแอบหาในท่ามกลางความเงียบซึ่งมีแต่เสียงกระซิบของป่าไม้ มีหิ่งห้อยส่องแสงกะพริบออกมาเป็นจิ้งหะ ฉันจะ</p>	<p>ใครขโมยความหลับไปจากดวงตาลูก? ฉันต้องหาให้พบ แม่กระเดียดหม้อน้ำ ไปตักน้ำจากบ่อในหมู่บ้านใกล้ ๆ เที่ยงวัน เวลาเล่นของเด็กสิ้นสุดลงแล้ว เปิดในสระลอยตัวสงบนิ่ง เด็กเลี้ยงแกะนอนหลับอยู่ใต้ร่มเงาของต้นไทร นกกระยางยืนเชื่องอยู่ริมหนองน้ำใกล้ดงมะม่วง ขณะเดียวกัน ผู้ขโมยความหลับเดินทางมาถึง แอบขโมยความหลับจากดวงตาลูก แล้วเผ่นหนีกลับไป เมื่อแม่กลับมาบ้าน พบเจ้าหนูกำลังคลานรอบห้อง ใครขโมยความหลับไปจากดวงตาลูก? ฉันต้องหาให้พบ จะตามตัวแล้วล่ามโซ่เสีย ฉันจะแลลอดเข้าไปในถ้ำมืด ที่ซึ่งลำธารย่อม ๆ ไหลรินผ่านหินผาดาดาษ จะค้นหาเจ้าในเงาครีมนางของดงพิบูล ที่นั่นนกพิราบร้องครวญอยู่ในรังของมัน และกำไลบาทของนางฟ้าส่งเสียงกราว ท่ามกลางรัตติกาลซึ่งมีดาวระยับ เวลาค่ำ ฉันจะมองเข้าไปในความมืดของป่าไม้ ที่หิ่งห้อยเปล่งแสงเรือง ๆ ฉันจะเที่ยวถามว่า "ใครบอกได้บ้างว่า ผู้ขโมยความหลับอาศัยอยู่ที่ไหน?" ใครขโมยความหลับไปจากดวงตาลูก? ฉันต้องหาให้พบ จะส่งสอนเสียบ้างหากจับตัวได้ จะรื้อรังของมัน และค้นหาเจ้าที่แอบหมกความหลับที่ขโมยมาไว้ตรงไหน</p>

<p>Sleep-stealer lives?"</p> <p>Who stole sleep from baby's eyes? I must know. Shouldn't I give her a good lesson if I could only catch her!</p> <p>I would raid her nest and see where she hoards all her stolen sleep.</p> <p>I would plunder it all, and carry it home. I would bind her two wings securely, set her on the bank of the river, and then let her play at fishing with a reed among the rushes and water-lilies.</p> <p>When the marketing is over in the evening, and the village children sit in their mothers' laps, then the night birds will mockingly din her ears with: "Whose sleep will you steal now?"</p>	<p>ถามทุกชีวิตที่พบว่า "ใครจะบอกฉันได้บ้างว่า ใจปล้นนิทรานี้มีถิ่นฐานอยู่แห่งไหน"</p> <p>ฉันจะต้องตามตัวเจ้าใจปล้นนิทรานี้ ผู้ขโมยเอาความหลับไปจากดวงตาของหนูน้อยให้ได้</p> <p>ถ้าฉันจับเจ้าได้เมื่อใด จะต้องสอนบทเรียนดีๆ ให้สักบทหนึ่ง</p> <p>ฉันจะบุกเข้าไปค้นให้ถึงรังของเจ้า คันทานนิทรานี้ ซึ่งเจ้าขโมยมาให้พบ</p> <p>แล้วจะนำนิทรากลับบ้าน</p> <p>ฉันจะเอาเชือกมามัดปีกทั้งสองข้างของเจ้าให้แน่นหนา ปล่อยให้ที่ริมฝั่งน้ำ ให้เจ้าตกปลาเล่นด้วยคันเบ็ดที่ทำด้วยลำต้นอ้อและทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังท่ามกลางกออ้อและกอบัว</p> <p>เวลาย่ำสนธยา เมื่อตลาดเลิกแล้ว เด็กๆ ทั้งหมดในหมู่บ้านจะมานั่งนอนเล่นอยู่บนตักของแม่ และแล้วนกที่เริ่มบินออกจากรวงรังเวลาค่ำคืนก็จะส่งเสียงร้องก้องกรอกหูเจ้าว่า</p> <p>"คราวนี้เจ้าจะไปขโมยนิทรามาจากดวงตาของใครได้อีกบ้างล่ะ"</p>	<p>จะเอาคืนให้หมด และนำกลับบ้าน</p> <p>ทั้งจะมีดปักทั้งสองข้างของเจ้าขโมยให้แน่น ลากตัวไปทิ้งไว้บนฝั่งน้ำ แกล้งปล่อยให้มันตกปลาเล่นด้วยลำอ้อ ท่ามกลางกออ้อและกอบัว</p> <p>เมื่อตลาดเลิกในเวลาเย็น เด็กๆ พวกหนึ่งนั่งบนตักแม่ นกกลางคืนจะส่งเสียงเยาะหยันเข้าหูฉันว่า</p> <p>"เจ้าจะขโมยความหลับของใครอีกล่ะคราวนี้?"</p>
---	--	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Beginning	จุดปฏิสนธิ	จุดเริ่มต้น
<p>"Where have I come from, where did you pick me up?" the baby asked its mother.</p> <p>She answered half crying, half laughing, and clasping the baby to her breast,--</p> <p>"You were hidden in my heart as its desire, my darling. You were in the dolls of my childhood's games; and when with clay I made the image of my god every morning, I made and unmade you then.</p> <p>You were enshrined with our household deity, in his worship I worshipped you.</p> <p>In all my hopes and my loves, in my life, in the life of my mother you have lived.</p> <p>In the lap of the deathless Spirit who rules our home you have been nursed for ages.</p> <p>When in girlhood my heart was opening its petals, you hovered as a fragrance about it.</p> <p>Your tender softness bloomed in my youthful limbs, like a glow in the sky before the sunrise.</p> <p>Heaven's first darling, twin-born with the morning light, you have floated down the stream of the world's life, and at last you have stranded on my heart.</p> <p>As I gaze on your face, mystery overwhelms me; you who belong to all have become mine.</p>	<p>"แม่จ๋า ลูกมาจากไหน แม่เก็บลูกมาจากที่ไหน" หนูน้อยเอ่ยถามแม่ของเขา</p> <p>แม่กอดลูกแนบประทับไว้กับอกของเธอแล้วกล่าวตอบ กิ่งร้องให้กิ่งหัวเราะ</p> <p>"ครั้งแรกนั้น ลูกเป็นความปรารถนาที่ซ่อนอยู่ในดวงใจของแม่ สุดที่รัก...</p> <p>ลูกซ่อนอยู่ในตุ๊กตาที่แม่เคยเล่นเมื่อยังเป็นเด็ก และเมื่อเวลาเมื่อนำดินมาปั้นเทวรูปในตอนเช้า แม่ได้ปั้นรูปลูกไปด้วย</p> <p>ลูกสถิตอยู่กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เราบูชาในบ้านของเราและเมื่อเราบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แม่ได้บูชาลูกด้วย</p> <p>ลูกสถิตอยู่กับความหวังและความรักทั้งหมดของแม่ ในชีวิตแม่และชีวิตแม่ของแม่</p> <p>บนแท่นของพระภูมิเจ้าที่อันเป็นอมตะ ซึ่งคอยพิทักษ์รักษาบ้านของเราอยู่นี้ ลูกได้รับการเลี้ยงดูและทะนุถนอมมาเป็นเวลานานแสนนาน</p> <p>เมื่อแม่ยังอยู่ในวัยเยาว์ ขณะที่หัวใจของแม่เริ่มขยายกลีบเบ่งบาน ออกเหมือนดอกไม้แรกแย้ม ลูกเป็นกลิ่นหอมของดอกไม้ที่นั้นที่ลอยวนอยู่ใกล้ๆ</p> <p>ความอ่อนนุ่มละมุนละไมของลูกเคยเบ่งบานในแขนขาของแม่เมื่อวัยเยาว์ เช่นเดียวกับแสงทองที่ทอจับขอบฟ้าก่อนที่พระอาทิตย์จะลอยพยับขึ้นมา</p> <p>ลูกคือความรักครั้งแรกของแม่จากสรวงสวรรค์ ที่จุติมาพร้อมกับแสงสว่างยามรุ่งอรุณ ลูกได้ลอยมาตามกระแสธารแห่งชีวิตของโลกนี้ และในที่สุดได้มาพบที่สถิตอย่างถาวรอยู่กลางดวงใจของแม่</p> <p>เมื่อแม่เฝ้าจ้องมองดูใบหน้าของลูก ความรู้สึกเร้นลับอันพรรณนา</p>	<p>"หนูมาจากไหน แม่เก็บหนูได้จากที่ไหนจ๊ะ?" เด็กน้อยถามแม่ตอบด้วยอาการร้องไห้ระคนเสียงหัวเราะ พร้อมกับกอดลูกไว้แนบอก</p> <p>"หนูแฝงอยู่ภายในใจของแม่ตามที่มันปรารถนา ลูกรัก"</p> <p>หนูแทรกอยู่ในตุ๊กตาของแม่สมัยเป็นเด็ก เมื่อสร้างเทวรูปด้วยก้อนดินเหนียว แม่จะปั้น ๆ ยุบ ๆ รูปของหนูทุกเช้า</p> <p>แม่ประดับหนูไว้บนแท่นของเทพประจำเรือน เมื่อบูชาท่านแม่ก็บูชาหนูด้วย</p> <p>หนูมีชีวิตอยู่ในความหวังและความรัก ในชีวิตของแม่ และชีวิตของยาย หนูได้รับการพุ่มพักมาตลอดกาล บนตักแห่งอมตวิญญานซึ่งพิทักษ์เรือนของเรา</p> <p>ยามแม่ย่างเข้าสู่วัยสาว หนูกลั่นเป็นกลิ่นหอม ขณะที่ยังดวงใจของแม่ขยายกลีบ</p> <p>ความนุ่มนวลของหนูเบ่งบานในแขนขาของแม่ ประหนึ่งการเติบโตขยายแห่งขอบฟ้าก่อนอรุณรุ่ง</p> <p>เจ้าผู้เป็นอาทิสวาทแห่งสวรรค์ ผู้เป็นฝาแฝดแห่งแสงยามสว่าง หนูลอยตามกระแสธารชีวิตลงมา และในที่สุดถูกปล่อยไว้กับดวงใจแม่</p> <p>ขณะที่นิมิตดวงหน้าของหนู ความรู้สึกเร้นลับได้เอ่อทันอกแม่ ตัวหนูเป็นสมบัติของคนทั้งมวล แต่กลับกลายเป็นสมบัติของแม่เพียงผู้เดียว</p> <p>ฤทธิ์ที่เกรงว่าจะหลุดลอยไป แม่จึงแนบตัวหนูไว้กับอก อากรรพโศกหนอที่จ้องจะวางไว้ดักกองทรัพย์แห่งโลก ในอ้อมแขน</p>

<p>For fear of losing you I hold you tight to my breast. What magic has snared the world's treasure in these slender arms of mine?"</p>	<p>มิได้ท่วมท้นขึ้นในหัวใจของแม่ ลูกซึ่งเคยเป็นของทุกสิ่งที่ตั้งงาม ได้กลายมาเป็นสมบัติอันล้ำค่าของแม่แต่ผู้เดียว</p> <p>ด้วยความหวั่นเกรงที่จะสูญเสียลูกไป แม่จึงได้กอดลูกแนบประทับไว้กับบอก และคิดว่าเวทมนต์อันใดหนอที่ได้ช่วยรักษาสสมบัติอันล้ำค่าของโลกชิ้นนี้ไว้ใต้วงแขนอันบอบบางของแม่ได้"</p>	<p>เล็ก ๆ ของแม่นี้?</p>
---	--	--------------------------

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Baby's World	โลกของเด็ก	โลกของเด็ก
<p>I wish I could take a quiet corner in the heart of my baby's very own world.</p> <p>I know it has stars that talk to him, and a sky that stoops down to his face to amuse him with its silly clouds and rainbows.</p> <p>Those who make believe to be dumb, and look as if they never could move, come creeping to his window with their stories and with trays crowded with bright toys.</p> <p>I wish I could travel by the road that crosses baby's mind, and out beyond all bounds;</p> <p>Where messengers run errands for no cause between the kingdoms of kings of no history;</p> <p>Where Reason makes kites of her laws and flies them, and Truth sets Fact free from its fetters.</p>	<p>ฉันหวังว่าจะได้มีมุมสงบอยู่ตรงใจกลางโลกน้อยๆ ของเด็ก และเข้าถึงความนึกคิดที่เป็นของเขาแต่ผู้เดียวได้</p> <p>ฉันรู้ว่าในอาณาจักรน้อยๆ ของเขานั้น มีดวงดาวที่จะพูดกับเขาได้ มีท้องฟ้าที่จะโน้มต่ำลงมาจนแนบชิดใบหน้าของเขา และหยอกล้อเขาโดยแปรก้อนเมฆเป็นรูปต่างๆ กัน บางครั้งจะทอเป็นสายรุ้งหลากสี</p> <p>ผู้ที่เสแสร้งให้คนอื่นเข้าใจว่าเป็นโง่ และดูเหมือนไม่เคยขยับเขยื้อนเลยแม้แต่น้อย จะแอบคลานเข้ามาหาเขาทางหน้าต่าง มาเล่านิทานอันสนุกสนานให้ฟัง พร้อมทั้งชอบเอาถาดที่บรรจุของเล่นนานาชนิดมาให้</p> <p>ฉันหวังว่าฉันจะสามารถเดินทางท่องเที่ยวไปตามถนนที่ตัดผ่านความนึกคิดของเด็กๆ และสามารถก้าวล้ำขอบเขตทั้งหมดที่มีอยู่ออกไปได้</p> <p>ผู้ดินแดนที่ผู้สื่อข่าวสามารถนำข่าวที่ไม่เป็นข่าวจากอาณาจักรหนึ่งไปสู่อาณาจักรหนึ่ง</p> <p>ดินแดนที่เหตุผลนำเอากฎเกณฑ์มาทำเป็นวาทแล้วปล่อยให้ลอยไปและดินแดนที่สัญจรยอมปล่อยข้อเท็จจริงให้หลุดพ้นจากเครื่องพันธนาการ</p>	<p>ฉันใคร่จะเข้าไปยืนตรงมุมเงียบ ๆ ในหัวใจลูก ซึ่ง ณ ที่นั้น อาจเรียกได้ว่า เป็นโลกส่วนตัวของเขา</p> <p>ฉันรู้ว่าโลกแห่งนั้นมีกลุ่มดาวซึ่งคอยสนุก ท้องฟ้าจะก้มลงมาจนชิดหน้าลูก เพื่อหยอกเอ็นด้วยกลุ่มเมฆ และสายรุ้งสลบสี</p> <p>คนผู้แสสร้งทำเป็นโง่โง่ ไม่อาจขยับเขยื้อนเคลื่อนที่ แต่จะแอบเขยิบมาข้างหน้าต่างพร้อมด้วยนิทาน และถาดบรรจุตุ๊กตางามเจิด</p> <p>ฉันใคร่จะได้เข้าไปตามมรรคา ซึ่งตัดผ่านหัวใจลูก แล้วออกสู่ความเว้งว่างไร้เขตขั้ว</p> <p>ที่นั่น พนักงานเดินสารจะวิ่งวุ่นโดยปราศจากสาเหตุ</p> <p>ระหว่างอาณาจักรแห่งกษัตริย์ผู้ไร้พงศาวดาร</p> <p>ที่นั่น เหตุผลหยิบเอากฎเกณฑ์ร้อยแปดมาประดิษฐ์เป็น</p> <p>วาท แล้วชักขึ้นไปร่อนถลา ส่วนสัญจรยอมปล่อยให้จริง ให้เป็นอิสระจากเครื่องพันธนาการทั้งปวง</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
When and Why	เมื่อไร และทำไม	เมื่อใดและทำไม
<p>When I bring you coloured toys, my child, I understand why there is such a play of colours on clouds, on water, and why flowers are painted in tints--when I give coloured toys to you, my child.</p> <p>When I sing to make you dance, I truly know why there is music in leaves, and why waves send their chorus of voices to the heart of the listening earth--when I sing to make you dance.</p> <p>When I bring sweet things to your greedy hands, I know why there is honey in the cup of the flower, and why fruits are secretly filled with sweet juice--when I bring sweet things to your greedy hands.</p> <p>When I kiss your face to make you smile, my darling, I surely understand what pleasure streams from the sky in morning light, and what delight the summer breeze brings to my body--when I kiss you to make you smile.</p>	<p>เมื่อแม่นำของเล่นที่มีสีสันต่างๆ กันมาให้ลูก แม่จึงเข้าใจว่าทำไมก้อนเมฆจึงมีสีสันสลับกัน และทำไมจึงมีสีต่างๆ สะท้อนบนพื้นน้ำ ตลอดจนเข้าใจว่าทำไมดอกไม้จึงมีหลากสี เวลาที่แม่ให้ของเล่นที่มีสีสันต่างๆ แก่ลูก</p> <p>เมื่อแม่ร้องเพลงเพื่อให้ลูกได้ริงระบำ แม่จึงเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า ทำไมจึงมีเสียงดนตรีดังอยู่ตามใบไม้ที่ดั่งกระแสดม และทำไมเสียงคลื่นจึงส่งเสียงประสานดังกังวานไปยังแม่พระธรณีที่กำลังเงี้ยวหูกอยฟังอยู่ เมื่อแม่ร้องเพลงให้ลูกริงระบำ</p> <p>เมื่อแม่นำอาขนมหวานมาวางไว้บนฝ่ามือทั้งสองข้างของลูกที่ยื่นมาขอด้วยความหิวกระหาย แม่จึงรู้ว่าทำไมจึงมีน้ำหวานอยู่ในเกสรของดอกไม้ และทำไมผลไม้ทั้งหลายจึงนำไปด้วยน้ำหลากรส เมื่อแม่วางขนมลงบนฝ่ามือที่หิวกระหายของลูก</p> <p>เมื่อแม่จูมพิตที่ใบหน้าของลูกเพื่อให้ลูกยิ้มหัวนั้น สุดที่รัก แม่ได้เข้าใจอย่างสุดซึ้งถึงความสดชื่นที่ต่อลอยมาจากท้องฟ้ายามรุ่งอรุณ และความรู้สึกเบิกบานหรรษา เมื่อสายลมในคิมหันตฤดูพัดผ่านต้องตัวแม่ เมื่อแม่จูมพิตใบหน้าของลูกเพื่อให้ลูกยิ้มหัว</p>	<p>เมื่อใดที่พ่อนำของเล่นสารพัดสีมาฝากเจ้า ลูกเอ๋ย พ่อเกิดความเข้าใจขึ้นว่า ทำไมจึงมีการเล่นสีสันบนก้อนเมฆ บนท้องฟ้า และบนกลีบผกา... เมื่อพ่อนำของเล่นสารพัดสีมาฝากเจ้านั้นแหละ</p> <p>เมื่อใดที่พ่อร้องเพลง เพื่อเป็นจังหวะให้เจ้าเต้น พ่อรู้ชัดว่าทำไมจึงมีเสียงดนตรีจากใบไม้ และทำไมคลื่นจึงประสานเสียงบำเรอโสตแห่งแผ่นดิน... เมื่อพ่อร้องเพลงเพื่อเป็นจังหวะให้เจ้าเต้นนั้นแหละ</p> <p>เมื่อใดที่พ่อยื่นขนมใส่มีดะกะละของเจ้า พ่อรู้ชัดว่าทำไมจึงมีน้ำหวานในกระเปาะดอกไม้ และทำไมผลไม้แตกพันธุ์จึงถูกเติมด้วยรสเลิศอย่างลึกลับ.... เมื่อพ่อยื่นขนมใส่มีดะกะละของเจ้านั้นแหละ</p> <p>เมื่อใดที่พ่อจูบแก้มเจ้าเพื่อเข้าให้ยิ้ม ลูกเอ๋ย พ่อเกิดความรู้สึกว่าลำแสงจากท้องฟ้ายามเช้า และสายลมเย็นแห่งคิมหันต์ นำความสุขเพียงใดมาสู่พ่อ... เมื่อพ่อจูบแก้มเพื่อเข้าให้ยิ้มนั้นแหละ</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Defamation	ความอภัย	สบประมาท
<p>Why are those tears in your eyes, my child? How horrid of them to be always scolding you for nothing? You have stained your fingers and face with ink while writing--is that why they call you dirty? O, fie! Would they dare to call the full moon dirty because it has smudged its face with ink? For every little trifle they blame you, my child. They are ready to find fault for nothing. You tore your clothes while playing--is that why they call you untidy? O, fie! What would they call an autumn morning that smiles through its ragged clouds? Take no heed of what they say to you, my child. Take no heed of what they say to you, my child. They make a long list of your misdeeds. Everybody knows how you love sweet things--is that why they call you greedy? O, fie! What then would they call us who love you?</p>	<p>ทำไมจึงมีน้ำตาอยู่ในดวงตาทั้งสองของเจ้าเล่า ลูกรัก ช่างร้ายกาจนักที่เขาพากันดูว่าลูกโดยไม่มีสาเหตุ นิ้วมือและใบหน้าของลูกเปื้อนและด้วยน้ำหมึกขณะที่ลูกหัดเขียนหนังสือ นี่หรือที่ทำให้เขาว่าลูกเป็นเด็กสกปรก ช่างน่าอนาถจริง แล้วเขาเหล่านั้นจะกล้าว่าพระจันทร์วันเพ็ญว่าสกปรกหรือไม่หนอ ถ้าหากพระจันทร์จะละเลงหมึกเล่นบนใบหน้าเหมือนกันกับลูก ทุกๆ เรื่องที่เขากล่าวหาลูก เขาพร้อมที่จะหาความผิดให้ลูกโดยไม่มีเหตุผล ลูกทำเสื้อผ้าฉีกขาดขณะที่เล่นกับเพื่อน นี่หรือที่ทำให้เขาว่าลูกเป็นเด็กไม่เรียบร้อย ช่างน่าอนาถจริง ถ้าเช่นนั้น เขาจะเรียกอรุณรุ่งของฤดูใบไม้ร่วงที่สาดแสงส่องผ่านหมู่เมฆที่กระจัดกระจายอยู่อย่างไม่มีระเบียบว่าอย่างไรเล่า อย่าเอาใจใส่กับสิ่งที่เขาว่าเจ้าเลย ลูกรัก เขาจะเขียนรายการอันยาวเหยียด อธิบายว่าเจ้ากระทำความผิดอะไรไว้บ้าง ทุกๆ คนรู้ว่าเจ้าชอบขนมหวาน นี่หรือที่ทำให้เขาว่าเจ้าเป็นเด็กตะกละ เออ ถ้าเช่นนั้นแล้ว เขาจะเรียกเราซึ่งรักเจ้าว่าเป็นคนอย่างไรเล่า</p>	<p>เหตุใดน้ำตาจึงคลอหน้าอย่างนั้นเล่า ไข่มุขเอ๋ย? พวกผู้ใหญ่ช่างร้ายจริงนะ ดูเอาว่าเขาโดยไม่มีสาเหตุ! เพียงแต่ทำหมึกเปื้อนนิ้วและใบหน้าขณะเขียนหนังสือ ก็ตำหนิว่าสกปรกแล้วหรือ? ไอ้, น่าละอายนัก! เขาจะกล้าประณามจันทร์เพ็ญว่าสกปรกหรือไม่ หากผิวของมันเป็นรอยด้วยรอยหมึก? ด้วยความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ผู้ใหญ่ก็ตีเตียนเอาแล้วนะ ไข่มุข, พวกเขาพร้อมที่จะจับผิดเสมอ เพียงแต่ทำผ้าขาดขณะวิ่งเล่น ก็ยกเป็นข้ออ้างว่านิสัยไม่เรียบร้อยแล้วหรือ? ไอ้, น่าละอายนัก! เขาจะประณามยามรุ่งแห่งฤดูใบไม้ร่วงว่าอย่างไร เมื่อมันเผยอยิ้มผ่านกลุ่มเมฆรุ่งริ่งให้แลเห็น? อย่างพวงเลยที่ว่าผู้ใหญ่จะพูดกันอย่างไร ไข่มุขเอ๋ย พวกเขาช่วยกันรวบรวมข้อบกพร่องไว้ยาวยืดยาว ใคร ๆ ก็รู้ว่าเจ้าชอบกินขนม เลยพากันเรียกว่าตัวตะกละอย่างนั้นหรือ? ไอ้, น่าละอายนัก! พวกเขาจะเรียกเราว่าอย่างไรหนอ ที่เราหลงรักเจ้าถึงเพียงนี้?</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Judge	คำตัดสิน	ตุลาการ
<p>Say of him what you please, but I know my child's failings.</p> <p>I do not love him because he is good, but because he is my little child.</p> <p>How should you know how dear he can be when you try to weigh his merits against his faults?</p> <p>When I must punish him he becomes all the more a part of my being.</p> <p>When I cause his tears to come my heart weeps with him.</p> <p>I alone have a right to blame and punish, for he only may chastise who loves.</p>	<p>ถ้าอยากจะพูดสิ่งใดเกี่ยวกับเขาก็พูดเถิด แต่ฉันนั้นรู้ซึ่งกับใจถึงข้อไม่ดีของเขา</p> <p>ฉันไม่ได้รักเขาเพราะว่าเขาเป็นเด็กดี แต่รักเพราะเขาเป็นลูกน้อยของฉัน</p> <p>ท่านจะรู้ได้อย่างไร ว่าเขามีความน่ารักเพียงไร ถ้าหากท่านเพียรแต่จะชั่งระหว่างความดีกับความผิดพลาดของเขา</p> <p>เมื่อฉันจำเป็นต้องลงโทษเขา เขาก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายฉันมากขึ้นทุกที</p> <p>เวลาที่น้ำตาของเขาไหลพรากเพราะฉัน หัวใจของฉันได้รำไห่ไปกับเขาด้วย</p> <p>ฉันแต่ลำพังผู้เดียว ที่มีสิทธิ์ตำหนิและลงโทษ เพราะผู้ที่รักเขาเท่านั้นจึงจะมีสิทธิ์ลงโทษเขาได้</p>	<p>พูดไปเถิด ตามความพอใจของท่าน แต่ฉันรู้ซึ่งถึงข้อบกพร่องของลูกฉันเป็นอย่างดี</p> <p>เหตุที่ฉันรักเขา มิใช่ว่าเขาเป็นคนดี แต่เพราะเขาเป็นลูกฉันต่างหาก</p> <p>ท่านจะทราบได้อย่างไรว่าเขาน่ารักเพียงไหน ในเมื่อท่านคอยแต่จะยกความดี ขึ้นเทียบน้ำหนักกับความผิดพลาด?</p> <p>เมื่อฉันเสียนิติเขานั้น เขาก็กลายเป็นเสมือนส่วนหนึ่งของตัวฉันยิ่งขึ้น</p> <p>เมื่อฉันทำให้เขาร้องไห้ ดวงใจของฉันก็ร้องไห้ด้วยพร้อมกัน</p> <p>ฉันคนเดียวควรรับหน้าที่ว่ากล่าวทำโทษ เพราะผู้ชำระผิด น่าจะมีจิตกาฎนเป็นประการแรก</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Playthings	ของเล่น	ของเล่น
<p>Child, how happy you are sitting in the dust, playing with a broken twig all the morning.</p> <p>I smile at your play with that little bit of a broken twig.</p> <p>I am busy with my accounts, adding up figures by the hour.</p> <p>Perhaps you glance at me and think, "What a stupid game to spoil your morning with!"</p> <p>Child, I have forgotten the art of being absorbed in sticks and mud-pies.</p> <p>I seek out costly playthings, and gather lumps of gold and silver.</p> <p>With whatever you find you create your glad games, I spend both my time and my strength over things I never can obtain.</p> <p>In my frail canoe I struggle to cross the sea of desire, and forget that I too am playing a game.</p>	<p>เจ้าเด็กน้อย ดูเจ้าช่างมีความสุขเหลือเกินที่ได้นั่งอยู่กลางฝุ่นและเล่นกิ่งไม้หักแห้งเล็กๆ ตลอดเช้า</p> <p>ฉันอดยิ้มไม่ได้ เมื่อเห็นเจ้าเล่นกิ่งไม้หักเล็กๆ ตอนนั้น</p> <p>ส่วนฉันนั้นยุ่งอยู่กับบัญชีรับจ่าย บวกลบตัวเลขที่น่าเวียนหัว ตั้งแต่เช้าจรดสาย</p> <p>ชะรอยเจ้าคงจะมองดูฉันบ้างเช่นกัน และคิดว่า "การเล่นของท่านช่างน่าโง่เขลาเสียจริงๆ และทำให้เวลาเช้าที่สนุกสนานต้องผ่านไปอย่างไรค่า"</p> <p>เจ้าหนูน้อย ฉันลืมวิธีที่จะเล่นไม้ท่อนเล็กๆ และเล่นปั้นดินเป็นขนมไปเสียแล้ว</p> <p>ฉันแสวงหาของเล่นราคาแพง และสะสมสิ่งที่เป็นทองและเงินสำหรับเจ้า ไม่ว่าจะหาอะไรมาได้ เจ้าเอามาทำเป็นของเล่นได้ อย่างสนุกสนาน แต่สำหรับฉันนั้น ได้ใช้ทั้งเวลา ทั้งกำลังกาย กำลังใจ เพื่อเสาะแสวงหาสิ่งที่ฉันไม่เคยได้เป็นเจ้าของอย่างแท้จริง</p> <p>ด้วยเรือบลาน้อยๆ ฉันแบบบาง ฉันพยายามที่จะพามันข้ามทะเลแห่งความปรารถนา และลืมไปว่า ฉันเองก็กำลังเล่นของเล่นอยู่เช่นเดียวกัน</p>	<p>ไอ้หนูเอ๋ย เจ้าช่างมีความสุขเหลือเกินที่เก็ลือกอกอยู่กลางฝุ่นและเล่นกิ่งไม้หักตลอดเวลาเช้า</p> <p>ฉันยิ้มที่แลเห็นเจ้าเล่นกิ่งไม้หักอยู่ตามลำพัง</p> <p>ตัวฉันเองสาละวนกับบัญชี บวกเลขนานนับเป็นชั่วโมง</p> <p>บางทีเจ้าอาจมองดูฉัน และคิดว่า "เล่นโง่ ๆ อะไรก็ไม่รู้ทำลายเวลาเช้าเสียจนหมดสิ้น"</p> <p>ไอ้หนูเอ๋ย ฉันลืมแล้วถึงเรื่องศิลปะแห่งการเพลิดเพลินกับเศษไม้และก้อนดิน</p> <p>ฉันมัวแต่ค้นหาของเล่นราคาแพง และสะสมแท่งเงินแท่งทอง</p> <p>ไม่ว่าหยิบฉวยสิ่งใด เจ้าสามารถประดิษฐ์ให้เป็นการเล่นสนุกสนาน ส่วนฉันผลาญทั้งเวลา พละกำลัง เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุอันไม่มีวันจะได้</p> <p>ด้วยการอาศัยเรือลำเล็ก ๆ ฉันได้ข้ามกระแสสมุทรแห่งความละโมภ และลืมไปว่าเป็นเพียงการเล่นอะไรอย่างหนึ่งเท่านั้น</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Astronomer	นักดาราศาสตร์	นักดาราศาสตร์
<p>I Only said, "When in the evening the round full moon gets entangled among the branches of that <i>Kadam</i> tree, couldn't somebody catch it?"</p> <p>But <i>dada</i> laughed at me and said, "Baby, you are the silliest child I have ever known. The moon is ever so far from us, how could anybody catch it?"</p> <p>I said, "Dada how foolish you are! When mother looks out of her window and smiles down at us playing, would you call her far away?"</p> <p>Still <i>dada</i> said, "You are a stupid child! But, baby, where could you find a net big enough to catch the moon with?"</p> <p>I said, "Surely you could catch it with your hands."</p> <p>But <i>dada</i> laughed and said, "You are the silliest child I have known. If it came nearer, you would see how big the moon is."</p> <p>I said, "Dada, what nonsense they teach at your school! When mother bends her face down to kiss us does her face look very big?"</p> <p>But still <i>dada</i> says, "You are a stupid child."</p>	<p>ลูกเพียงแต่กล่าวว่า "ในเวลาหัวค่ำ ขณะที่พระจันทร์วันเพ็ญดวงกลมโต อยมาติดอยู่ระหว่างกิ่งไม้เล็กๆ ของต้นกระทุ่มที่ชายบ้านนั้น ใครจะป็นขึ้นไปจับลงมาได้ไหมหนอ"</p> <p>แต่ที่คนโตกลับหัวเราะเยาะเสียงดัง และกล่าวว่า "เจ้าหนูน้อย เจ้าเป็นเด็กโง่เขลาที่สุดเท่าที่ที่เคยพบ พระจันทร์นั้นอยู่ห่างไกลลิบลิบไปจากเรา แล้วใครเล่าจะสามารถไปจับลงมาได้"</p> <p>ลูกตอบว่า "พี่ใหญ่ พี่นะแหละไง เมื่อแม่มองลงมาจากหน้าต่างห้องของแม่แล้วยิ้มแยมแลดูเราเล่นกันอยู่ที่ลานหน้าบ้านนะ พี่จะว่าแม่อยู่ห่างไกลลิบลิบได้อย่างไร"</p> <p>พี่คงยืนยันว่า "เจ้าช่างเป็นเด็กโง่เสียจริงๆ แต่เอาละ ตั้งต่างว่าเราจะจับพระจันทร์ได้ เจ้าจะเอาร่างแหที่ไหนที่ใหญ่พอจะคลุมดวงจันทร์แล้วดึงลงมาได้"</p> <p>ลูกตอบพี่ว่า "ก็เอามือของพี่นั่นแหละจับพระจันทร์ลงมา"</p> <p>พี่หัวเราะและพูดว่า "เจ้าเป็นเด็กโง่เขลาที่สุดที่ที่เคยพบ ถ้าพระจันทร์เข้ามาใกล้ตัวเราจริงแล้ว เจ้าจะรู้ว่ามันใหญ่โตมโหฬารเพียงไร"</p> <p>ลูกกล่าวว่า "พี่ใหญ่ ที่โรงเรียนเขาคงสอนแต่สิ่งที่เหลวไหลไร้สาระให้พี่ฟัง ก็เวลาที่แม่ก้มตัวลงมาจูบเรานั้นนะดูหน้าของแม่ใหญ่โตมากอย่างนั้นหรือ"</p> <p>แต่พี่ยังคงยืนยันกรานอยู่แต่ประโยคเดิมว่า "เจ้านะเป็นเด็กโง่"</p>	<p>ผมเพียงแต่ถามว่า "ตอนหัวค่ำเมื่อจันทร์เต็มดวงแขวนอยู่ระหว่างกิ่งของต้นกระทุ่มนั้น ไม่มีใครสามารถจับต้องได้หรือ?"</p> <p>พี่หัวเราะเยาะและตำหนิว่า "น้องเอ๊ย แกเป็นเด็กเขอะที่สุด ในบรรดาเด็กที่ฉันเคยรู้จัก ดวงจันทร์อยู่ห่างจากเราออกอย่างนั้น ใครจะจับต้องถึง?"</p> <p>ผมย้อนให้ว่า "พี่ฉันแหละโง่บรม! เมื่อแม่โผล่หน้าต่าง และยิ้มมาที่เราขณะเล่นกันสนุก พี่จะพูดได้ไหมว่าแม่อยู่ไกล?"</p> <p>พี่ยังยืนยันว่า "เจ้าเด็กเขอะ! ไอ้หนูเอ๊ย แกจะได้แหขนาดใหญ่มาจากไหนเพื่อทอดดวงจันทร์?"</p> <p>ผมยืนยันว่า "แน่นอน พี่จับมันได้ด้วยมือของตัวเอง พี่หัวเราะอีกและตั้งปัญหาว่า "แกเป็นเด็กเขอะที่สุดในบรรดาเด็กที่ฉันรู้จัก ถ้ามันลอยมาใกล้ ๆ แกจะเห็นเองว่าขนาดของมันมีมาเพียงไร"</p> <p>ผมเถียง "พี่ครับ ที่โรงเรียนพี่เขาสอนเรื่องเหลวไหลอะไรอย่างนั้น เมื่อแม่ก้มลงจูบเรา ใบหน้าของแม่ดูใหญ่มากหรือ?"</p> <p>แต่พี่ชายของผมยังก้าวร้าว "ไอ้เด็กบ่อดั้นเอ๊ย"</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Cloud and Waves	ก้อนเมฆและลูกคลื่น	ก้อนเมฆและเกลียวคลื่น
<p>Mother, the folk who live up in the clouds call out to me--</p> <p>"We play from the time we wake till the day ends. We play with the golden dawn, we play with the silver moon.</p> <p>I ask, "But, how am I to get up to you?" They answer, "Come to the edge of the earth, lift up your hands to the sky, and you will be taken up into the clouds."</p> <p>"My mother is waiting for me at home," I say. "How can I leave her and come?"</p> <p>Then they smile and float away. But I know a nicer game than that, mother. I shall be the cloud and you the moon. I shall cover you with both my hands, and our house-top will be the blue sky.</p> <p>The folk who live in the waves call out to me--</p> <p>"We sing from morning till night; on and on we travel and know not where we pass."</p> <p>I ask, "But, how am I to join you?" They tell me, "Come to the edge of the shore and stand with your eyes tight shut, and you will be carried out upon the waves."</p> <p>I say, "My mother always wants me at home in the evening--how can I leave her and go?"</p>	<p>แม่จ๋า เพื่อนของลูกที่อยู่ในก้อนเมฆตะโกนบอกลูกลงมาว่า "ที่บนก้อนเมฆนี้เราเล่นกันตลอดเวลา ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งสี่แสงทิวาวาร เราเล่นกับแสงสีทองของรุ่งอรุณและเราก็เล่นสนุกกับแสงสีเงินยวงของดวงจันทร์"</p> <p>ลูกถามเขาไปว่า "ฉันจะขึ้นไปหาพวกเขาได้อย่างไร"</p> <p>พวกเขาพากันตอบว่า "จงเดินมาที่ขอบโลก ชูมือทั้งสองข้างของเธอลงสู่ท้องฟ้า แล้วเธอก็จะถูกดึงตัวขึ้นไปอยู่บนก้อนเมฆกับเรา"</p> <p>"แล้วแม่ที่กำลังรอคอยฉันอยู่ที่บ้านล่ะ" ลูกถามเขา "ฉันจะทอดทิ้งแม่ไว้ให้อยู่ตามลำพังคนเดียวแล้วปลีกตัวมาได้อย่างไร"</p> <p>เพื่อนๆ ได้ฟังจึงยิ้มแล้วลอยจากไป แต่แม่จ๋า ลูกรู้จักวิธีเล่นที่ดีกว่านี้อีก</p> <p>ลูกจะเป็นก้อนเมฆ และให้แม่เป็นพระจันทร์</p> <p>ลูกจะบังแม่ไว้ด้วยมือทั้งสองข้าง แล้วให้หลังคาบ้านของเราเป็นท้องฟ้าสีคราม</p> <p>เพื่อนๆ ที่อยู่ในลูกคลื่นร้องตะโกนบอกลูกว่า</p> <p>"พวกเราร้องเพลงกันตั้งแต่เช้าจรดค่ำ เราเกินทางท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา และไม่ว่าเราผ่านที่ไหนกันไปบ้าง"</p> <p>ลูกถามเขาว่า "ฉันจะไปร่วมสนุกกับพวกเขาได้อย่างไรล่ะ"</p> <p>เขาบอกว่า "จงเดินลงมาที่ชายหาด หยัดยืนนิ่งๆ หลับตาทั้งสองข้างให้สนิท แล้วเราจะพาเธอให้ลอยออกมาพร้อมกับกระแสคลื่น"</p> <p>ลูกพูดกับเขาว่า "แม่ของฉันขอให้ฉันอยู่กับบ้านในเวลาากลางคืนฉันจะทิ้งแม่แล้วไปกับพวกเขาได้อย่างไรล่ะ"</p> <p>เพื่อนๆ ได้ฟังจึงยิ้ม พากันวิ่งระบ่า แล้วลอยจากไป</p>	<p>แม่ครับ เพื่อน ๆ ที่อยู่บนก้อนเมฆตะโกนบอกผมว่า</p> <p>"เราเล่นตั้งแต่เช้าจรดค่ำ เล่นกับดวงอาทิตย์สีทอง และดวงจันทร์สีเงิน"</p> <p>ผมถาม "แต่ฉันจะขึ้นไปได้อย่างไรเล่า?"</p> <p>พวกเขาตอบ "เดินไปที่ขอบโลกสิ ชูมือขึ้นสู่ท้องฟ้า แล้วเธอจะถูกนำมาอยู่บนก้อนเมฆ"</p> <p>"แม่กำลังคอยอยู่ที่บ้าน" ผมชี้แจง "ฉันจะทิ้งแม่ได้อย่างไร?"</p> <p>พวกเขายิ้ม พากันลอยลี้วไปหมด แต่ผมรู้จักการเล่นสนุกอย่างหนึ่งครับแม่ ผมจะเป็นก้อนเมฆ ส่วนแม่เป็นดวงจันทร์ ผมจะคลุมแม่ด้วยมือทั้งสอง และให้หลังคาเป็นท้องฟ้าสีคราม</p> <p>พวกที่อยู่ในเกลียวคลื่นก็ตะโกนบอกผมว่า</p> <p>"เราร้องเพลงตั้งแต่เช้าจรดค่ำ ท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ จนไม่ว่าผ่านแห่งใดมาบ้าง"</p> <p>ผมถาม "แต่ฉันจะต้องไปร่วมด้วยอย่างไรนะ?"</p> <p>พวกเขาตอบ "มาที่ชายฝั่งสิ ยืนหลับตาให้มิด แล้วเธอจะถูกนำมาบนเกลียวคลื่น"</p> <p>ผมชี้แจง "แม่ให้อยู่กับบ้านในเวลาค่ำ ฉันจะทิ้งแม่ได้อย่างไร?"</p> <p>พวกเขายิ้ม และพากันผละไปหมด แต่ผมรู้จักการเล่นที่สนุกกว่านั้นอีก</p>

<p>Then they smile, dance and pass by. But I know a better game than that. I will be the waves and you will be a strange shore. I shall roll on and on and on, and break upon your lap with laughter. And no one in the world will know where we both are.</p>	<p>แต่ลูกรู้จักวิธีเล่นที่ดีกว่านั้นอีกนะแม่ ลูกจะเป็นลูกคลื่นแล้วให้แม่เป็นชายหาดที่ไม่มีใครเคยรู้จักมาก่อน ลูกจะโถมเข้าหาแม่ครั้งแล้วครั้งเล่า แล้วแตกเป็นฟองคลื่นอยู่บน ตักของแม่ และเราจะหัวเราะกันอย่างสนุกสนาน แล้วจะไม่มีใครเลยในโลกนี้ที่จะรู้ว่าเราสองคนอยู่ที่ไหน</p>	<p>ผมจะเป็นเกลียวคลื่น ส่วนแม่เป็นชายฝั่งมหัศจรรย์ ผมจะม้วนตัว สาดเข้ามา ชัดเข้ามา แล้วกระจายซาบบนตัก แม่ด้วยเสียงหัวเราะ และไม่มีผู้ใดในโลกจะล่วงรู้ว่า เราทั้งสองอยู่ที่ไหน</p>
---	---	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Champa Flower	ดอกจำปา	ดอกจำปา
<p>Supposing I became a champa flower, just for fun, and grew on a branch high up that tree, and shook in the wind with laughter and danced upon the newly budded leaves, would you know me, mother?</p> <p>You would call, "Baby, where are you?" and I should laugh to myself and keep quite quiet. I should slyly open my petals and watch you at your work.</p> <p>When after your bath, with wet hair spread on your shoulders, you walked through the shadow of the champa tree to the little court where you say your prayers, you would notice the scent of the flower, but not know that it came from me.</p> <p>When after the midday meal you sat at the window reading Ramayana, and the tree's shadow fell over your hair and your lap, I should fling my wee little shadow on to the page of your book, just where you were reading.</p> <p>But would you guess that it was the tiny shadow of your little child?</p> <p>When in the evening you went to the cow-shed with the lighted lamp in your hand, I should suddenly drop on to the earth again and be your own baby once more, and beg you to tell me a story.</p> <p>"Where have you been, you naughty child?" "I won't tell you, mother." That's what you and I would say then.</p>	<p>เรามาเล่นสนุกๆ กันนะแม่ สมมติว่าลูกได้กลายเป็นดอกจำปา ดอกที่บ้านอยู่บนกิ่งสูงสุดของต้นไม้ เวลาที่มีสายลมพัดผ่าน ก็จะมีไหวสะเทือนและแกว่งไกวไปมาอยู่บนใบที่เริ่มผลิออกมาใหม่ แม่จะจำลูกได้ไหม แม่คงจะต้องเรียกหาหนูว่า "เจ้าตัวน้อย ลูกไปอยู่เสียที่ไหน" เมื่อลูกได้ยินจะแอบหัวเราะกับตัวเองแล้วจึงเงียบเฉยอยู่</p> <p>ลูกจะค่อยๆ แยมกลีบออกมาเพื่อแอบมองดูแม่ ขณะที่แม่กำลังทำงานบ้าน</p> <p>พอแม่อาบน้ำเสร็จ และเส้นผมเปียกสยายอยู่บนบ่า แม่จะเดินเข้ามาได้ร่วมเงาของต้นจำปานี้ มายังลานเล็กๆ ที่แม่มาอธิษฐานบูชา แม่จะได้กลิ่นหอมของดอกจำปา แต่แม่ก็ไม่รู้ว่ามันมาจากลูก</p> <p>หลังอาหารกลางวัน แม่จะนั่งอยู่ริมหน้าต่าง อ่านเรื่อง "รามเกียรติ์" และตอนนี้เองต้นไม้จะทอดเงาลงบนเส้นผมและบนตักของแม่ ส่วนลูกจะขยับให้เงาดอกจำปาไปตกอยู่บนหน้าหนังสือตรงที่แม่กำลังอ่านอยู่พอดี</p> <p>แม่จะเดาถูกไหมหนอว่ามันเป็นเงาเล็กๆ ของลูกตัวน้อยๆ ของแม่ ตกกลางคืน แม่จะเดินถือตะเกียงเข้าไปในโรงนา ตอนนั้นละ ที่ลูกจะกระโดดลงมาสู่พื้นดินอีกครั้งหนึ่ง แล้วกลายร่างกลับคืนเป็นลูกของแม่ และขอให้แม่เล่านิทานให้ฟัง</p> <p>"หายไปไหนมาทั้งวัน เจ้าเด็กซน" "ลูกไม่บอก" นี่จะเป็นคำพูดของเราทั้งสองในตอนนั้น</p>	<p>สมมุติว่าผมแปลงตัวเป็นดอกจำปา เพื่อเล่นสนุก ๆ นะครับ แล้วติดอยู่บนกิ่งสูงลิบของต้นไม้ สิ้นปลิวกลางกระแสลมด้วยแรงหัวเราะ โดดเต็นไปบนใบอ่อน แม่จะรู้จักผมไหม?</p> <p>แม่จะตะโกนเรียกว่า "ไอ้หนู อยู่ที่ไหนหว่า" ผมจะหัวเราะคนเดียว และซ่อนตัวเงียบ</p> <p>ผมจะค่อย ๆ คลี่กลีบ แอบดูแม่ทำงาน</p> <p>หลังจากอาบน้ำเสร็จ พร้อมกับด้วยเส้นผมหมาด ๆ สยายคลุมไหล่ แม่เดินลอดใต้เงาต้นจำปา ไปยังห้องเล็ก ๆ ที่ใช้สำหรับสวดมนต์ แม่จะได้กลิ่นดอกไม้ แต่ไม่รู้หรอกว่ากลิ่นนั้นลอยไปจากตัวของผม</p> <p>ครั้นกินอาหารกลางวันแล้ว แม่นั่งลงข้างหน้าต่าง อ่านมหากาพย์รามายณะ เงาต้นไม้ทอดคลุมเส้นผมและหน้าตัก ผมจะยื่นเงาเล็ก ๆ ของผมบังคัมภีร์ ตรงที่แม่กำลังอ่านอยู่</p> <p>แต่แม่จะเฉลียวใจไหมว่า นั่นคือเงาของลูกชายตัวเล็ก ๆ เอง?</p> <p>พอพลบค่ำ แม่เดินไปยังคอกวัว มือถือตะเกียง ทันใดนั้น ผมจะโดดลงมาบนพื้น กลายเป็นลูกแม่อีกครั้ง วนรื้อให้เล่านิยายให้ฟัง</p> <p>"หนูไปไหนมา เจ้าเด็กซน?" "จั่งให้ผมก็ไม่บอก" นั่นคือประโยคที่แม่และผมจะได้ตอบกัน</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Fairlyland	ดินแดนเทพนิยาย	อาณาจักรแห่งเทพนิยาย
<p>If people came to know where my king's palace is, it would vanish into the air.</p> <p>The walls are of white silver and the roof of shining gold.</p> <p>The queen lives in a palace with seven courtyards, and she wears a jewel that cost all wealth of seven kingdoms.</p> <p>But let me tell you, mother, in a whisper, where my king's palace is.</p> <p>It is at the corner of our terrace, where the pot of the tulsi plant stands.</p> <p>The princess lies sleeping on the far-away shore of the seven impassable seas.</p> <p>There is none in the world who can find her but myself.</p> <p>She has bracelets on her arms and pearl drops in her ears; her hair sweeps down upon the floor.</p> <p>She will wake when I touch her with my magic wand, and jewels will fall from her lips when she smiles.</p> <p>But let me whisper in your ear, mother; she is there in the corner of our terrace, where the pot of the tulsi plant stands.</p> <p>When it is time for you to go to the river for your bath, step up to that terrace on the roof.</p> <p>I sit in the corner where the shadow of the walls meet together.</p>	<p>ถ้ามีใครล่วงรู้ว่า ปราสาทพระราชวังของลูกอยู่ที่ไหนแล้ว มันจะสลายหายวับไปในอากาศทันที</p> <p>ปราสาทนี้มีกำแพงทำด้วยเงินขาวผ่อง และมีหลังคาทำด้วยทองคำสุกปลั่ง</p> <p>พระราชินีประทับอยู่ในพระราชวัง ซึ่งล้อมรอบด้วยลานอุทยานทั้งเจ็ด ทรงสวมเครื่องประดับทำด้วยเพชรนิลจินดาที่มีค่าเท่ากับทรัพย์สมบัติของอาณาจักรเจ็ดแคว้นรวมกัน</p> <p>แต่ลูกจะกระซิบบอกให้แม่ฟังนะว่า ปราสาทพระราชวังของลูกตั้งอยู่ที่ไหน</p> <p>ที่จริงแล้ว มันตั้งอยู่ที่มุมหนึ่งของลานบ้านของเราเอง ตรงที่วางกระถางต้นกุหลาบหินไว้อย่างไรละ</p> <p>เจ้าหญิงกำลังบรรทมอยู่บนหาดทรายอันแสนไกลของมหาสมุทร ทั้งเจ็ดที่ยังไม่มีใครเคยแล่นเรือไปถึง</p> <p>ไม่มีใครเลยในโลกนี้ที่จะเคยพบเธอ นอกจากลูกคนเดียว</p> <p>เธอสวมกำไลที่แขนทั้งสองข้าง และใส่ต่างหูทำด้วยไข่มุกน้ำงาม เส้นผมของเธอสยายยาวลงมากกระจายอยู่กับหาดทราย</p> <p>เธอจะลืมตาขึ้นเมื่อลูกเอาไม้กายสิทธิ์แตะที่ตัวเธอ จะมีเพชรนิลจินดาร่วงจากริมฝีปากในเวลาที่เราจะเอ่ยอ้อม</p> <p>แต่ให้ลูกกระซิบบอกแม่ที่ข้างๆ หูนะ ที่จริงแล้วเจ้าหญิงองค์นี้ประทับอยู่ที่มุมหนึ่งของลานบ้านเราเอง ตรงที่วางกระถางกุหลาบหินเอาไว้อย่างไรละ</p> <p>พอถึงเวลาที่แม่จะไปอาบน้ำที่แม่น้ำ ลูกขอให้แม่ขึ้นบันไดมาที่ลานบนหลังคาบ้านสักหน่อยได้ไหม</p>	<p>หากผู้คนแอบรู้ว่าพระราชวังกษัตริย์ของผมนอยู่ที่ไหน พระราชวังนั้นจะหายไปสู่อากาศทันที</p> <p>ฝาผนังก่อด้วยเงินสีขาววับ และหลังคาเป็นทองคำเรืองโรจน์</p> <p>พระราชินีประทับอยู่ในปราสาท ห้อมล้อมด้วยลานถึงเจ็ดช่วง พระนางสวมอัญมณี ซึ่งมีค่าเท่ากับสมบัติของเจ็ดอาณาจักรทีเดียว</p> <p>ผมจะบอกให้ แม่ครับ ค่อยๆ นะ ว่าพระราชวังกษัตริย์ของผมนอยู่ที่ไหน</p> <p>ก็ตรงมุมของคาน้ำที่เรากำลังวางต้นตุลสีนั้นอยู่อย่างไร</p> <p>เจ้าหญิงบรรทมหลับอยู่บนฝั่งแสนไกลของทะเลทั้งเจ็ดซึ่งไม่มีผู้ใดฝ่าข้ามไปถึง</p> <p>ไม่มีใครในโลก นอกจากผม ที่สามารถค้นหาพระนางพบ</p> <p>พระนางสวมวลัยที่กร ประดับไข่มุกที่กรรณ และเส้นเกศยาวสยายลงจรดพื้น</p> <p>พระนางจะตื่นขึ้นมาเมื่อผมสัมผัสด้วยไม้กายสิทธิ์ และเพชรจะร่วงจากริมฝีปากของเธอ</p> <p>ให้ผมกระซิบที่หูเธอ แม่ครับ พระนางประทับอยู่ตรงมุมของคาน้ำ ที่เรากำลังวางต้นตุลสีไว้นั้นแหละ</p> <p>เมื่อถึงเวลาที่แม่จะไปอาบน้ำที่แม่น้ำ ขึ้นไปบนคาน้ำก่อนนะ</p> <p>ผมจะนั่งอยู่ตรงมุมที่เงาของวาระเบียงบรรจบกัน</p> <p>ลูกแมวดูเดียวเท่านั้นที่ผมยอมให้อยู่ด้วย เพราะมันรู้ว่า</p>

<p>Only puss is allowed to come with me, for she knows where the barber in the story lives.</p> <p>But let me whisper, mother, in your ear where the barber in the story lives.</p> <p>It is at the corner of the terrace, where the pot of the tulsi plant stands.</p>	<p>ลูกนั่งอยู่ที่มุมลานตรงที่เงาของกำแพงสองด้านมาบรรจบกันพอดี ลูกอนุญาตให้เจ้าแมวเหมียวเท่านั้นขึ้นมาอยู่กับลูก เพราะแมวตัวนี้รู้ว่าช่างตัดผมในนิทานมีถิ่นพำนักอยู่ที่ไหน</p> <p>แต่ลูกจะกระซิบให้แม่ฟังคนเดียว ว่าช่างตัดผมในนิทานอยู่ที่ไหน เขามีถิ่นฐานอยู่ตรงมุมของลานบ้านของเราเอง มุมที่แม่วางกระถางต้นกุหลาบหินไว้อย่างไรละ</p>	<p>ช่างตัดผมในนิยายอยู่ที่ไหน</p> <p>ให้ผมกระซิบที่หูเธอ แม่ครับ ว่าช่างตัดผมในนิยายอยู่ที่ไหน</p> <p>ก็ตรงมุมคาดฟ้า ที่เราตั้งกระถางต้นตุลสินั่นอย่างไร</p>
---	--	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Land of the Exile	ดินแดนแห่งการเนรเทศ	แดนเนรเทศ
<p>Mother, the light has grown grey in the sky; I do not know what the time is.</p> <p>There is no fun in my play, so I have come to you. It is Saturday, our holiday.</p> <p>Leave off your work, mother; sit here by the window and tell me where the desert of Tepantar in the fairy tale is?</p> <p>The shadow of the rains has covered the day from end to end.</p> <p>The fierce lightning is scratching the sky with its nails.</p> <p>When the clouds rumble and it thunders, I love to be afraid in my heart and cling to you.</p> <p>When the heavy rain patters for hours on the bamboo leaves, and our windows shake and rattle at the gusts of wind, I like to sit alone in the room, mother, with you, and hear you talk about the desert of Tepantar in the fairy tale.</p> <p>Where is it, mother, on the shore of what sea, at the foot of what hills, in the kingdom of what king?</p> <p>There are no hedges there to mark the fields, no footpath across it by which the villagers reach their village in the evening, or the woman who gathers dry sticks in the forest can bring her load to the market. With patches of yellow grass in the sand and only one tree where the pair of wise old birds have their nest, lies the desert of Tepantar.</p>	<p>แม่จ๋า แสงสว่างในท้องฟ้ากำลังเปลี่ยนไปเป็นสีเทา ลูกไม่รู้ว่ ขณะนี้เป็นเวลาเท่าไร</p> <p>ลูกออกไปเล่นข้างนอกแล้วไม่รู้สึกสนุก จึงกลับเข้ามาหาแม่ วันนี้ เป็นวันเสาร์ วันหยุดของเรา</p> <p>แม่เลิกทำงานของแม่ได้ไหม มานั่งที่ริมหน้าต่างด้วยกัน แล้วเล่า ให้ลูกฟังว่า</p> <p>ทะเลทรายเทพนิธารในเทพนิยายนั้นอยู่ที่ไหน</p> <p>พยับฝนครอบคลุมทิวาวารจนหมดสิ้น</p> <p>สาบฟ้าที่แลบแปลบปลาบ ชูดขนรอยเล็บลงไปบนแผ่นดินฟ้ามืด เวลาที่ก้อนเมฆและพายุส่งเสียงคะนองร้องครืนๆ เช่นนี้ ลูกรักที่จะเกิด ความรู้สึกหวั่นกลัวและอยากขออยู่ใกล้ๆ แม่</p> <p>ฝนตกหนักนับเป็นชั่วโมง สาดเม็ดไปบนใบไผ่หนา บานหน้าต่าง บ้านของเราสั่นดังเอี๊ยดอ๊าดเนื่องจากต้องสลายลมแรง เวลาอย่างนี้ ลูกอยาก นั่งอยู่ตามลำพังกับแม่เท่านั้น แล้วให้แม่เล่าเรื่องเกี่ยวกับทะเลทรายเทพนิธาร จากเทพนิยายให้ฟัง</p> <p>มันอยู่ที่ไหนนะแม่ อยู่ชายฝั่งของทะเลอะไร อยู่ที่เชิงเขาภูเขาไหน และอยู่ในอาณาจักรของพระราชาพระองค์ใด</p> <p>มันไม่มีรั้วรอบขอบชิดที่จะแสดงอาณาเขต ไม่มีทางเดินเท้าตัด ผ่านที่จะให้ชาวบ้านใช้เดินกลับหมู่บ้านในเวลาเย็น หรือทางเดินให้ผู้หญิงซึ่ง จะนำไม้ที่เก็บจากป่าออกไปขายที่ตลาด จะมีเครื่องหมายก็แต่เพียงหย่อม หญ้าสีเหลืองอยู่ท่ามกลางเงืงทราย และมีไม้ยืนต้นอยู่เพียงต้นเดียว ซึ่ง ปักขาคลาดสูงอายุคู่หนึ่งสร้างรวงรังอยู่ ที่นั่นแหละคือทะเลทรายเทพนิธาร</p> <p>ลูกจินตนาการต่อได้แล้วละว่า ในวันท้องฟ้ามืดครึ้มไปด้วย</p>	<p>แม่ครับ แสงสิ้นไปจากท้องฟ้า ผมไม่รู้ว่าก็โงงแล้ว ผมเล่นไม่สนุกเลย ดังนั้นจึงต้องมาหาแม่ วันนี้เป็นวันเสาร์ ตรงกับวันหยุดของเรา</p> <p>ทำงานไว้ก่อนเถอะ แม่ครับ นั่งลงข้างหน้าต่างนี่แหละ แล้ว เล่าให้ผมฟังว่าทะเลทรายเทพนิธารในเทพนิยายอยู่ที่ไหน</p> <p>เค้าฝนครึ้มตลอดวัน</p> <p>สายฟ้าแลบที่นำกลัว ขว่นท้องฟ้าด้วยเล็บคม</p> <p>เมื่อก่อนเมฆส่งเสียงคำรนลั่นฟ้า ผมรักที่จะมีความกลัวใน ดวงใจ แล้วเกาะแม่แน่น</p> <p>เมื่อฝนกระหน่ำลงบนใบไม้ไม่เป็นขั้วโง่งง ๗ บานหน้าต่าง สั่นสะเทือนด้วยแรงลม แม่ครับ ผมชอบนั่งอยู่กับแม่ตามลำพังในห้อง และฟังแม่เล่าถึงทะเลทรายเทพนิธารในเทพนิยาย</p> <p>มันอยู่ที่ไหนละ แม่ครับ บนฝั่งทะเลแห่งใด ที่เชิงผาแห่ง ไหน หรือในอาณาจักรของราชาของคีโตกันแน่?</p> <p>ไม่มีคั้นสำหรับกำหนดอาณาเขต ไม่มีทางเดินผ่านสำหรับคน ในหมู่บ้านจะเดินกลับตอนเย็น หรือสำหรับผู้หญิงหาฟืนไปใช้</p> <p>อาศัยไปขายยังตลาด</p> <p>แต่มีเพียงหย่อมหญ้าเหลือง ๆ กลางทราย และต้นไม้ต้น เดียวที่นกเฝ้าเจ้าปัญญาคู่หนึ่งสร้างรังอยู่ ในทะเลทรายเทพนิธาร</p> <p>ในวันครึ้มฝนอย่างนี้ ผมสามารถหลับตามองเห็นภาพของ ราชโอรส ความกล้าหาญโดดเดี่ยวผ่านทะเลทราย เพื่อค้นหาเจ้าหญิงผู้ กำลังถูกคุมขังอยู่ภายในวังของยักษ์ ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำที่ไม่มีผู้คน รู้จัก</p>

<p>I can imagine how, on just such a cloudy day, the young son of the king is riding alone on a grey horse through the desert, in search of the princess who lies imprisoned in the giant's palace across that unknown water.</p> <p>When the haze of the rain comes down in the distant sky, and lightning starts up like a sudden fit of pain, does he remember his unhappy mother, abandoned by the king, sweeping the cow-stall and wiping her eyes, while he rides through the desert of Tepantar in the fairy tale?</p> <p>See, mother, it is almost dark before the day is over, and there are no travelers yonder on the village road.</p> <p>The shepherd boy has gone home early from the pasture, and men have left their fields to sit on mats under the eaves of their huts, watching the scowling clouds.</p> <p>Mother, I have left all my books on the shelf--do not ask me to do my lessons now.</p> <p>When I grow up and am big like my father, I shall learn all that must be learnt.</p> <p>But just for to-day, tell me, mother, where the desert of Tepantar in the fairy tale is?</p>	<p>พยับเมฆนั้น มีเข้าชายหนุ่มซึ่งเป็นโอรสของพระราชากำลังควมม้าสีเทาไปตามลำพังผ่านทะเลทรายแห่งนี้เพื่อไปค้นหาเจ้าหญิงผู้ถูกจองจำอยู่ในปราสาทของยักษ์ใจร้าย ซึ่งอยู่อีกฝั่งหนึ่งของห้วงน้ำที่ไม่เคยมีใครรู้จัก</p> <p>เมื่อสายฝนตกลงมาจากฟากฟ้าซึ่งอยู่ห่างไกลออกไป และมีฟ้าคะนองเป็นครั้งคราวเสมือนกับความเจ็บปวดแปลบปลาบของจิตใจที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน เจ้าชายจะนึกถึงพระมารดาของพระองค์ ซึ่งมีแต่ความระทมทุกข์ เนื่องจากถูกพระราชาทอดทิ้ง ต้องกวาดโรงและเช็ดน้ำตาอยู่ตลอดเวลาด้วยไหมหนอ</p> <p>เห็นไหมแม่ ว่าในวันนั้น แม้ว่ายังไม่ถึงเวลาที่พระอาทิตย์ลับหายไปจากขอบฟ้า แต่แสงสว่างรอบข้างจางหายไปเกือบหมดสิ้นแล้ว ตามเส้นทางไม่มีใครเดินทางอื่นเลยแม้แต่เพียงคนเดียว</p> <p>เด็กเลี้ยงแกะออกจากทุ่งหญ้ากลับบ้านตั้งแต่วินาทีแรก ชาวไร่ชาวนารีบออกจากท้องนา ไปนั่งอยู่บนเสื่อสาดภายใต้ชายคาบ้านของตน มองดูหมู่เมฆที่ตั้งเค้าทะมึนบนแผ่นฟ้า</p> <p>แม่จำลูกลืมสมุดเรียนไว้บนชั้นเก็บของ แม่อย่าเพิ่งให้ลูกรับทำการบ้านเลยนะตอนนี้</p> <p>เมื่อลูกโตขึ้นและตัวโตเท่ากับพ่อแล้ว ลูกจะตั้งใจเรียนทุกอย่าง อย่างที่จะต้องรู้</p> <p>แต่สำหรับวันนี้ แม่จำ แม่เล่าให้ลูกฟังซิว่าทะเลทรายเทพันธารในเทพนิยายนั้นอยู่ที่ไหน</p>	<p>เมื่อฝนกระหน่ำที่ขอบฟ้าลิบ ๆ ไฉน และสายฟ้าฟาดลงมาดุจความปวดร้าวกะทันหัน ขณะที่เจ้าชายควมม้าผ่านทะเลทรายเตปันตาร์ พระองค์จะนึกถึงราชมารดาบ้างไหมหนอ? ราชมารดาผู้ระทมทุกข์ถูกพระราชาทอดทิ้ง ต้องกวาดโรงวัวฟางล้างชับน้ำพระเนตรพลงนาเวทนา</p> <p>ดูซิ แม่ครับ ยังไม่ทันค่าก็แลดูมืดแล้ว ไม่มีคนเดินทางผ่านมาตามถนนในหมู่บ้านเลย</p> <p>เด็กเลี้ยงแกะก็รีบกลับจากท้องทุ่ง ชาวนาก็กลับไปนั่งเล่นบนเสื่ออยู่ภายในกระท่อม เข้ามองกลุ่มเมฆทะมึน</p> <p>แม่ครับ ผมทิ้งหนังสือไว้บนหนึ่ง... อย่าเพิ่งสั่งให้ผมทำแบบฝึกหัดขณะนี้</p> <p>เมื่อโตเท่าพ่อ ผมจะเรียนสิ่งซึ่งต้องเรียนให้จบหมด แต่สำหรับวันนี้ แม่ครับ... เล่าให้ฟังหน่อยเถอะว่าทะเลทรายเตปันตาร์ในเทพนิยายอยู่ที่ไหน</p>
---	--	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Rainy Day	วันฝนตก	วันฝนตก
<p>Sullen clouds are gathering fast over the black fringe of the forest. O child, do not go out!</p> <p>The palm trees in a row by the lake are smiting their heads against the dismal sky; the crows with their draggled wings are silent on the tamarind branches, and the eastern bank of the river is haunted by a deepening gloom. Our cow is lowing loud, tied at the fence.</p> <p>O child, wait here till I bring her into the stall.</p> <p>Men have crowded into the flooded field to catch the fishes as they escape from the overflowing ponds; the rain water is running in rills through the narrow lanes like a laughing boy who has run away from his mother to tease her.</p> <p>Listen, someone is shouting for the boatman at the ford.</p> <p>O child, the daylight is dim, and the crossing at the ferry is closed.</p> <p>The sky seems to ride fast upon the madly-rushing rain; the water in the river is loud and impatient; women have hastened home early from the Ganges with their filled pitchers.</p> <p>The evening lamps must be made ready.</p> <p>O child, do not go out!</p> <p>The road to the market is desolate, the lane to the river is slippery. The wind is roaring and struggling among the bamboo branches like a wild beast tangled in a net.</p>	<p>กลุ่มเมฆสีเทาเข้มกำลังรวมตัวกันเข้าอย่างรวดเร็วเหนือแนวป่าด้าน โนน เด็กเอ๋ย อย่าออกไปนอกบ้านนะ</p> <p>ต้นปาล์มที่ปลูกไว้เป็นแนวริทะเลสาบ ไหวยอดเตรียมรับลมแรงจาก ท้องฟ้าที่กำลังแปรปรวน ฝูงกาหุบปีกที่เปลือย โคลนของมันไว้และเกาะอยู่อย่างสงบ บนกิ่งก้านของต้นมะขาม และริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเงิบเหมือนลูกหลอนด้วยความเศร้าโศกที่ลึกล้ำ</p> <p>วัวที่ผูกไว้ที่รั้วหน้าบ้านส่งเสียงร้องดัง เด็กเอ๋ย จงคอยอยู่ที่นี้ จนกว่าแม่จะจูงวัวเข้ามาไว้ในชานชาลา</p> <p>พวกผู้ชายพากันออกไปยังท้องนาที่เจิ่งด้วยน้ำ เพื่อจับปลาที่หนีออกมา จากบ่อที่เอ่อล้น น้ำฝนไหลมาเป็นทางน้ำเล็กๆ และส่งเสียงดังเหมือนกับเสียงหัวเราะ อย่างสนุกสนานของเด็กผู้ชาย ซึ่งแอบวิ่งหนีแม่ออกไปที่สวนนอกบ้าน</p> <p>ฟังดูซิ ได้ยินเสียงบางคนตะโกนร้องเรียกชาวเรือที่ติดค้างอยู่บนแก่ง เล็กๆ วันนี้อากาศมืดมัว เรือจ้างที่จะข้ามฟากไปฝั่งโน้นหยุดแจวแล้ว</p> <p>ท้องฟ้าดูเสมือนเป็นสิ่งที่เคลื่อนไหวไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากฝนที่ตกลงมาอย่างไม่ ลืมหูลืมตา น้ำในแม่น้ำไหลเชี่ยวกรากและส่งเสียงดังกึกก้อง พวกผู้หญิงที่อยูริม แม่น้ำคงคาต่างพากันรีบกลับบ้านตั้งแต่วันพร้อมด้วยเหยือกดินที่ใส่น้ำไว้จนเต็มปรี</p> <p>เตรียมจุดตะเกียงไว้ให้พร้อม เด็กๆ อย่าออกไปนอกบ้านนะ</p> <p>ถนนจากบ้านสู่ตลาดดูเปล่าเปลี่ยวอ้างว้าง ซอยเล็กๆ ที่ตัดไปสู่ริมฝั่งน้ำ นั้นลื่น ลมพายุพัดแรง และกระทกผ่านกิ่งไม้ เหมือนกับสัตว์ป่าที่กำลังต่อสู้ดิ้นรน อยู่ภายในตาข่าย</p>	<p>เมฆครึ้มรวมตัวกันอย่างรวดเร็วเหนือแนวป่าสีคล้ำ ไอ้ลูกเอ๋ย อย่าออกไปข้างนอกนะ!</p> <p>ต้นตาลซึ่งเรียงรายอยูริมสระ พาดพิดท้องฟ้ามุกขมัว ด้วยยอดของมัน อีกาปีกหุบจับอยู่บนกิ่งมะขามอย่างเชื่อง ๆ ฝั่ง แม่น้ำด้านตะวันออกถูกปกคลุมด้วยบรรยากาศอันซึมเซา วัวซึ่งผูกไว้กับรั้วกำลังร้องเสียงขรม</p> <p>ไอ้ลูกเอ๋ย จงคอยอยู่ที่นี้จนกว่าแม่จะเอามันเข้าคอก เสร็จ</p> <p>ชาวบ้านหลุมอนอยู่กลางนาซึ่งเจิ่งไปด้วยน้ำ เพื่อจับปลา ที่พลัดมาจากบ่อ น้ำฝนในลำรางที่ทางแคบ ๆ เหมือนเด็กหัวเราะ รำเริงวิ่งหนีแม่ ด้วยเจตนาจะแกล้งให้โกรธ</p> <p>ฟังนั่นสิ ใครกำลังตะโกนเรียกคนแจวเรือที่ท่าข้าม ไอ้ลูกเอ๋ย แสงสว่างเกือบสิ้นแล้ว เรือแพก็กลับกันหมด ฝนซึ่งตกลงมาอย่างหนักทำให้มีดเร็วกว่าปกติ น้ำใน แม่น้ำส่งเสียงกึกก้อง และไหลเชี่ยวกราก พวกผู้หญิงรีบกลับจาก แม่น้ำคงคาพร้อมด้วยภาชนะบรรจุน้ำ</p> <p>ต้องเตรียมตะเกียงให้พร้อม ไอ้ลูกเอ๋ย อย่าออกไปข้างนอกนะ!</p> <p>ถนนสายตลาดเงิบเหงา และทางไปสู่แม่น้ำก็แสนจะ ลื่น สายลมพัดอื้ออึงและกระเดือกกระสนอยู่ท่ามกลางกอไม้ ประดุจสัตว์ป่าดิ้นขลุ่ยอยู่ในตาข่ายอย่างไรอย่างนั้นเทียว</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Paper Boats	เรือกระดาษ	เรือกระดาษ
<p>Day by day I float my paper boats one by one down the running stream.</p> <p>In big black letters I write my name on them and the name of the village where I live.</p> <p>I hope that someone in some strange land will find them and know who I am.</p> <p>I load my little boats with shiuli flowers from our garden, and hope that these blooms of the dawn will be carried safely to land in the night.</p> <p>I launch my paper boats and look up into the sky and see the little clouds setting their white bulging sails.</p> <p>I know not what playmate of mine in the sky sends them down the air to race with my boats!</p> <p>When night comes I bury my face in my arms and dream that my paper boats float on and on under the midnight stars.</p> <p>The fairies of sleep are sailing in them, and the lading is their baskets full of dreams.</p>	<p>แต่ละวันที่ผ่านไป ฉันจะปล่อยเรือที่พับด้วยกระดาษให้ล่องลอยไปตามสายน้ำวันละลำ</p> <p>บนเรือเหล่านี้ทุกๆ ลำ ฉันจะเขียนชื่อของฉันและหมู่บ้านที่ฉันอยู่ไว้ด้วยหมึกสีดำตัวโต</p> <p>ฉันหวังว่า คงจะมีคนใดคนหนึ่งที่อยู่ในดินแดนห่างไกลที่ไม่เคยมีใครไปถึง จะเก็บมันขึ้นมา และรู้ว่าฉันคือใคร</p> <p>ฉันจะเก็บดอกบานเช้ามาจากสวนดอกไม้ของเรา บรรทุกไว้ในเรือน้อยที่จะลอยมันออกไป และตั้งความหวังไว้ว่า ดอกไม้ที่บานในตอนรุ่งอรุณนี้จะได้ไปสู่ถิ่นนั้นในตอนกลางคืนด้วยความปลอดภัย</p> <p>เมื่อฉันปล่อยเรือลงน้ำไปนั้น ฉันมองขึ้นไปบนท้องฟ้าและแลเห็นเมฆก้อนเล็กๆ แผ่กระจายขยายตัวออกไปเหมือนกับใบเรือที่ตีกลม</p> <p>ฉันไม่รู้ว่า เพื่อนของฉันที่อยู่บนท้องฟ้าจะส่งเรือใบที่ทำด้วยเมฆของเขาลงมาแข่งกับเรือของฉันด้วยหรือไม่</p> <p>เมื่อเวลารাত্রีมาถึง ฉันแนบใบหน้าไว้กับแขนทั้งสองข้างและฝันไปว่า เรือกระดาษของฉันนั้นยังคงแล่นไปตามกระแสธาร ภายใต้แสงกระพริบของดวงดาวในยามเที่ยงคืน</p> <p>เทพธิดาแห่งนิทรากำลังโดยสารอยู่บนเรือ และมีกระเช้าที่เต็มไปด้วยความฝันบรรจุไว้จนเต็มระวาง</p>	<p>วันแล้ววันเล่า ผมปล่อยเรือกระดาษให้ล่องไปตามลำธาร</p> <p>ผมจารึกชื่อของตัวเอง และชื่อของหมู่บ้านไว้บนเรือเหล่านั้นด้วยอักษรสีดำขนาดใหญ่</p> <p>หวังว่าใครสักคนหนึ่ง ซึ่งอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินอันไกลโพ้น จะพบเรือและรู้ว่าผมคือผู้ใด</p> <p>ผมบรรทุกดอกกรรณิการจากสวนไว้ในเรือลำน้อย ด้วยหวังว่าดอกไม้บานยามเช้าเหล่านี้ จะถูกนำไปสู่ที่นั่นในยามรัตติกาลโดยปลอดภัย</p> <p>เมื่อปล่อยเรือกระดาษแล้ว ผมแหงนหน้าขึ้นสู่ท้องฟ้า แลเห็นก้อนเมฆขนาดย่อม ๆ ซักใบสีขาวสะอาดกลาดเกลื่อน</p> <p>ไม่รู้ว่าเพื่อนคนใดในท้องฟ้า ส่งมันลงมาแข่งกับเรือของผม !</p> <p>ครั้นถึงเวลาค่ำ ผมชบหน้ากับแขน ฝันว่าเรือกระดาษลอยไปเรื่อย ๆ ภายใต้ดวงดาวยามเที่ยงคืน</p> <p>นิทราเทพีเป็นผู้โดยสาร พวกเขาบรรจุความฝันต่าง ๆ ไปเต็มหลายตะกร้าเที่ยวครับ</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Sailor	ชาวเรือ	กะลาสี
<p>The boat of the boatman Madhu is moored at the wharf of Rajgunj.</p> <p>It is uselessly laden with jute, and has been lying there idle for ever so long.</p> <p>If he would only lend me his boat, I should man her with a hundred oars, and hoist sails, five or six or seven.</p> <p>I should never steer her to stupid markets. I should sail the seven seas and the thirteen rivers of fairyland.</p> <p>But, mother, you won't weep for me in a corner.</p> <p>I am not going into the forest like Ramachandra to come back only after fourteen years.</p> <p>I shall become the prince of the story, and fill my boat with whatever I like.</p> <p>I shall take my friend Ashu with me. We shall sail merrily across the seven seas and the thirteen rivers of fairyland.</p> <p>We shall set sail in the early morning light.</p> <p>When at noontide you are bathing at the pond, we shall be in the land of a strange king.</p> <p>We shall pass the ford of Tirpurni, and leave behind us the desert of Tepantar.</p> <p>When we come back it will be getting dark, and I shall tell you of all that we have seen.</p> <p>I shall cross the seven seas and the thirteen rivers of fairyland.</p>	<p>เรือของชาวเรือชื่อมธุ ยังคงจอดอยู่ที่ท่าของหมู่บ้านราชกันจ์ บนเรือบรรทุกปอที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และมันจอดนิ่งอยู่ที่นั่นเป็นเวลานานแสนนานมาแล้ว</p> <p>ถ้าเพียงแต่เขาจะให้ฉันยืมเรือลำนั้น ฉันจะจัดการเอากอเรือยี่สิบห้าใบไปร้อยอัน แล้วตั้งเสาติดใบ จะเอาห้า หกหรือเจ็ดใบก็ได้</p> <p>ฉันจะไม่นำเรือนี้เข้าไปในเมืองท่าที่สืบสน แต่จะแล่นมันออกไปให้ทั่วเจ็ดคาบสมุทร และตลอดแม่น้ำทั้งสิบสามสาย ในดินแดนแห่งเทพนิยาย</p> <p>แต่แม่จ๋า แม่ไม่ต้องร้องไห้คิดถึงลูกอยู่ที่มุมห้องนะจ๊ะ</p> <p>ลูกจะไม่หายเข้าไปในป่าเหมือนรามจันทร์ แล้วกลับมาเมื่อเวลาผ่านไปสิบสี่ปี</p> <p>ลูกจะกลายเป็นเจ้าชายในนิยาย แล้วบรรทุกสิ่งของที่ลูกชอบให้เต็มระวางเรือ</p> <p>ลูกจะให้ของขวัญของลูกไปด้วย เราจะแล่นเรือกันออกไปด้วยความเบิกบานใจ ข้ามเจ็ดคาบสมุทรและแม่น้ำทั้งสิบสามสายที่อยู่ในดินแดนแห่งเทพนิยาย</p> <p>เราจะไม่ไปในตอนเช้าตรู่ ก่อนอรุณจะรุ่ง</p> <p>พอถึงเวลากลางวัน ขณะที่แม่กำลังอาบน้ำอยู่ที่สระในหมู่บ้านเราจะเทียบท่าในดินแดนของพระราชาก็ยังไม่เคยมีใครรู้จักมาก่อน</p> <p>เราจะผ่านเกาะกลางน้ำของเมืองธีร์บุรี และในที่สุดจะถึงทะเลทรายเทพันธารไว้เบื้องหลังเรา</p> <p>เมื่อกลับมาถึงบ้าน เป็นเวลาที่ย่ำค่ำพอดี และลูกจะเล่าถึงสิ่งต่างๆ ที่ได้ไปผจญภัยมาในวันนี้ให้แม่ฟัง</p> <p>ลูกจะแล่นเรือข้ามไปให้ทั่วเจ็ดคาบสมุทร และแล่นไปจนตลอดแม่น้ำทั้งสิบสามสาย ที่มีอยู่ในดินแดนแห่งเทพนิยาย</p>	<p>เรือของมธุจอดเทียบอยู่ที่ท่าราชคุณุญท์</p> <p>ไม่มีประโยชน์อันใดเลยที่จะบรรทุกแต่เพียงปอ แล้วจอดนิ่งอยู่นานเป็นเดือนเป็นปี</p> <p>ถ้าเขาให้ฉันยืมล่อก้อ จะบรรทุกฝีพายลงสักร้อยตำแหน่ง ซักใบขึ้นห้า, หรือหก, หรือเจ็ดใบ</p> <p>ผมจะไม่เสียเวลามุ่งไปสุดลาดกระจอกงอแงอย่างนั้นเด็ดขาด แต่จะแล่นไปเจ็ดย่านสมุทร และแม่น้ำทั้งสิบสามสาย ณ นครแห่งเทพนิยาย</p> <p>อ้อ, แม่ครับ อย่าแอบร้องไห้อยู่ในมุมห้องซี</p> <p>ผมไม่ได้ถูกเนรเทศเข้าป่า แล้วกลับมาอีกครั้ง เมื่อเวลาผ่านไปตั้งสิบสี่ปีอย่างรามจันทร์หรอก</p> <p>ผมจะแปลงตัวเป็นเจ้าชายแห่งเทพนิยาย แล้วเอาของลงเรือตามใจชอบ</p> <p>จะพาอาศัยเพื่อนของผมไปด้วย เราจะตัดข้ามเจ็ดย่านสมุทร และแม่น้ำทั้งสิบสามสาย ณ นครแห่งเทพนิยายอย่างสนุกสนาน</p> <p>เราจะซักไปตั้งแต่อรุณเริ่มสาดรังสี</p> <p>เมื่อตอนน้ำขึ้นยามเที่ยงวัน ขณะที่แม่กำลังอาบน้ำในสระ เราจะเข้าสู่ฝั่งของกษัตริย์ต่างถิ่นกันแล้ว</p> <p>เราจะผ่านท่าติรปูร์นี และทิ้งทะเลทรายเตปานตารไว้เบื้องหลัง</p> <p>เมื่อกลับมาคงมืดค่ำแล้ว ผมจะเล่าให้แม่ฟังถึงทุกสิ่งที่ได้ประสบ</p> <p>ผมขอยืนยันว่า จะตะลุยตลอดเจ็ดย่านสมุทร และแม่น้ำทั้งสิบสามสาย ณ นครแห่งเทพนิยายให้จงได้</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Further Bank	ริมฝั่งน้ำ	ฝั่งโน้น
<p>I long to go over there to the further bank of the river, Where those boats are tied to the bamboo poles in a line;</p> <p>Where men cross over in their boats in the morning with ploughs on their shoulders to till their far-away fields;</p> <p>Where the cowherds make their lowing cattle swim across to the riverside pasture;</p> <p>Whence they all come back home in the evening, leaving the jackals to howl in the island overgrown with weeds, Mother, if you don't mind, I should like to become the boatman of the ferry when I am grown up.</p> <p>They say there are strange pools hidden behind that high bank,</p> <p>Where flocks of wild ducks come when the rains are over, and thick reeds grow round the margins where waterbirds lay their eggs;</p> <p>Where snipes with their dancing tails stamp their tiny footprints upon the clean soft mud;</p> <p>Where in the evening the tall grasses crested with white flowers invite the moonbeam to float upon their waves.</p> <p>Mother, if you don't mind, I should like to become the boatman of the ferryboat when I am grown up.</p> <p>I shall cross and cross back from bank to bank, and</p>	<p>ลูกอยากจะไปทริมฝั่งด้านไกลโพ้นของแม่น้ำ ริมฝั่งซึ่งมีเรือผูกโยงไว้กับเสาไม้ไผ่ที่เรียงรายอยู่เป็นแถว เป็นที่ซึ่งพวกผู้ชายแบกคันไถลงเรือข้ามฟากในเวลาเช้า เพื่อไปไถ คราดพื้นดินในท้องนาที่อยู่ไกลออกไป ที่ซึ่งคนเลี้ยงวัวต้องผูกวัวให้ว่ายข้ามน้ำไปยังทุ่งหญ้าเขียวชอุ่มริม ฝั่งฟากโน้น</p> <p>จากที่นั่นพวกเขาจะกลับคืนสู่เหย้าในเวลาเย็นค่ำ คงมีแต่หมาใน ส่งเสียงหอนอยู่บนเกาะที่ปกคลุมไปด้วยกอหญ้าขนานาชนิด</p> <p>แม่จ๋า ถ้าแม่อนุญาต ลูกอยากเป็นชาวเรือที่นำเรือข้ามฝั่งเมื่อลูก โตขึ้น</p> <p>เขาเล่ากันว่า ด้านหลังดิ่งที่สูงชันของแม่น้ำด้านโน้น มีสระน้ำอัน ลึกลับมหัสจรรย์ซ่อนอยู่</p> <p>เป็นที่ซึ่งมีนกเปิดน้ำบินมาลอยอยู่เต็มสระเวลาหลังฝนตกใหม่ๆ มี ต้นอ้อปล้องใหญ่ๆ ขึ้นอยู่ริมขอบสระซึ่งนกป่ามาวางไข่อยู่เป็นประจำ</p> <p>มีฝูงกาน้ำซึ่งมีแพนหางแผ่สวย เดินย่ำเท้าเล็กๆ เป็นรอยบนชาย เลนที่สะอาดและอ่อนนุ่ม</p> <p>ในเวลาสนธยา หน้ปากสูงและดอกสีขาวของมันจะชูขึ้นเพื่อ เชิญชวนแสงจันทร์ให้ทอดแสงลงมาต้องยอดหญ้าอันไหวเหมือนระลอกคลื่น</p> <p>แม่จ๋า ถ้าแม่ไม่ขัดข้อง โดขึ้นลูกอยากเป็นชาวเรือที่นำเรือพาคคน โดยสารข้ามฟากไปฝั่งโน้น</p> <p>ลูกจะนำเรือข้ามจากฝั่งหนึ่งไปยังอีกฝั่งหนึ่ง วันละหลายๆ เที่ยว เวลานั้นทั้งเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงในหมู่บ้านที่อาบน้ำอยู่ริมตลิ่งจะพากัน มองดูลูกด้วยความประหลาดใจ</p>	<p>ผมอยากข้ามไปฝั่งโน้นมานานแล้ว ที่นั่น เรือถูกโยงไว้กับเสาไม้ไผ่เป็นแถวยาวเหยียด ชาวนาลงเรือข้ามแม่น้ำไปในตอนเช้า พร้อมด้วยคันไถบน บ่า เพื่อไถท้องทุ่งอันอยู่ไกลลิบลัว</p> <p>คนเลี้ยงวัวตอนผูกวัวซึ่งร้องมอ ๆ ให้ข้ามไปยังทุ่งหญ้า ชายฝั่ง</p> <p>และจากที่นั่น พวกเขาพากันกลับมาในตอนเย็น ทิ้งให้ หมาในส่งเสียงหอนอย่างโหยหวน ท่ามกลางเกาะซึ่งเคลื่อนด้วยพง หนาม</p> <p>แม่ครับ หากแม่ไม่ขัดข้อง โดขึ้นผมอยากเป็นคนแจวเรือ ประจำท่าเสียจริง ๆ</p> <p>เขาเล่ากันว่า มีสระมหัศจรรย์อยู่เบื้องหลังดิ่งสูงชัน แห่งนั้น</p> <p>เปิดป่าจะเป็นฝูงเมื่อฝนหยุดตก มันวางไข่ท่ามกลางดง อ้อกอแซม ที่ขึ้นเสียดตลอดแนวฝั่ง</p> <p>นกปากซ่อมซึ่งมีหางส่ายสะบัด จะเหยียบรอยตีนเล็ก ๆ ลง ไว้บนเลนอ่อนนุ่ม และสะอาดสะอาด</p> <p>พหญ้าอันผ่องด้วยดอกขาวพิสุทธิ์ เอ่ยชวนแสงจันทร์ให้ เลื่อนลงลอยไปบนระลอกของมันในยามโพล้เพล้</p> <p>แม่ครับ หากแม่ไม่ขัดข้อง โดขึ้นผมอยากเป็นคนแจวเรือ ประจำท่าเสียจริง ๆ</p> <p>ผมจะข้ามไปข้ามมาระหว่างฝั่งทั้งสอง เด็ก ๆ ในหมู่บ้านซึ่ง กำลังอาบน้ำอยู่จะอัศจรรย์ในตัวผม</p>

<p>all the boys and girls of the village will wonder at me while they are bathing.</p> <p>When the sun climbs the mid sky and morning wears on to noon, I shall come running to you, saying, "Mother, I am hungry!"</p> <p>When the day is done and the shadows cower under the trees, I shall come back in the dusk.</p> <p>I shall never go away from you into the town to work like father.</p> <p>Mother, if you don't mind, I should like to become the boatman of the ferryboat when I am grown up.</p>	<p>เมื่อพระอาทิตย์ลอยขึ้นสูงสูกลางท้องฟ้า และเวลาเช้าค่อยๆ กลายไปเป็นเที่ยงวัน ลูกจะวิ่งกลับมาหาแม่ พร้อมกับพูดว่า "แม่จ๋า ลูกหิวข้าว"</p> <p>เมื่อสิ้นแสงทิวาวาร และเมื่อเงาของแมกไม้ค่อยๆ เลือนหายไปลูก จะกลับคืนมาสู่บ้านในเวลาโพล้เพล้</p> <p>ลูกจะไม่ทิ้งจากแม่เข้าไปทำงานในเมืองใหญ่อย่างพ่อ</p> <p>แม่จ๋า ถ้าแม่อนุญาต ลูกอยากเป็นชาวเรือที่แจวเรือข้ามฟากเมื่อ ลูกโตขึ้น</p>	<p>เมื่อดวงอาทิตย์ลอยขึ้นถึงกลางท้องฟ้า เวลาเช้าย่างเข้า เป็นเที่ยง ผมจะรีบกลับมาหาแม่ ตะโกนบอก ว่า "แม่ครับ ผมหิว เหลือเกิน!"</p> <p>เมื่อค่ำลง ขณะที่เงามืดทอดตัวอยู่ภายใต้ต้นไม้ ผมจะ กลับมาท่ามกลางความขมุกขมัว</p> <p>ผมจะไม่จากแม่ไปทำงานในเมืองอย่างพ่อหรอก</p> <p>แม่ครับ หากแม่ไม่ขัดข้อง โตขึ้นผมอยากเป็นคนแจวเรือ ประจําท่าเสียจริง ๆ</p>
---	--	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Flower-School	โรงเรียนดอกไม้	โรงเรียนดอกไม้
<p>When storm clouds rumble in the sky and June showers come down.</p> <p>The moist east wind comes marching over the heath to blow its bagpipes among the bamboos</p> <p>Then crowds of flowers come out of a sudden, from nobody knows where, and dance upon the grass in wild glee.</p> <p>Mother, I really think the flowers go to school underground.</p> <p>They do their lessons with doors shut, and if they want to come out to play before it is time, their master makes them stand in a corner.</p> <p>When the rains come they have their holidays.</p> <p>Branches clash together in the forest, and the leaves rustle in the wild wind, the thunder-clouds clap their giant hands and the flower children rush out in dresses of pink and yellow and white.</p> <p>Do you know, mother, their home is in the sky, where the stars are.</p> <p>Haven't you seen how eager they are to get there? Don't you know why they are in such a hurry?</p> <p>Of course, I can guess to whom they raise their arms: they have their mother as I have my own.</p>	<p>เมื่อเวลาพยับเมฆตั้งเค้าครึ้ม ส่งเสียงร้องครืนๆ และหยาดพิรุณในเดือนมิถุนายนเริ่มโปรยปรายลงมา</p> <p>ลมตะวันออกที่ชุ่มชื้น เคลื่อนขบวนผ่านพื้นดินที่แตกแหว่งเพื่อเป่าประโคมเสียงดังออกมาท่ามกลางป่าไผ่</p> <p>ทันทีทันใดนั้น เหล่าดอกไม้พากันโผล่พ้นขึ้นมาจากแหล่งซึ่งไม่มีใครเคยรู้จัก และพากันเต้นระบำอย่างสดชื่นอยู่เหนือยอดหญ้า</p> <p>แม่จ๋า ลูกคิดว่าดอกไม้เหล่านี้ต้องมีโรงเรียนอยู่ใต้พื้นพิภพเป็นแน่</p> <p>เขาคงเรียนอยู่ภายในที่ซึ่งประตูปิดสนิทแน่น และถ้าเขาต้องการออกมาเล่นกับเพื่อนก่อนเวลาที่ชั้นเรียนจะเลิก ครูก็ทำโทษโดยให้ยืนอยู่ตรงมุมห้อง</p> <p>เมื่อฝนตกลงมาจะเป็นเวลาที่ดอกไม้เหล่านี้ได้หยุดพักผ่อน</p> <p>กิ่งไม้ทั้งหลายในป่ากระหวัดเกี่ยวกันแน่น และใบไม้ไหวพลิวด้วยลมแรง พยับเมฆฝนฟ้าคะนองปรบมืออันทึ่มทึมของมัน และเจ้านักเรียนดอกไม้มันน้อยๆ นี้จะพากันวิ่งออกมาจากห้องเรียนในชุดสีชมพู สีเหลือง และสีขาว</p> <p>แม่รู้ไหมว่า บ้านของดอกไม้เหล่านั้นอยู่บนท้องฟ้าแห่งเดียวกับที่ดวงดาวต่างๆ สถิตอยู่</p> <p>แม่สงสัยด้วยหรือเปล่าว่า ดอกไม้มีความกระหายเพียงไรที่จะกลับคืนขึ้นไปสู่ท้องฟ้า แม่แลเห็นท่าทางอันเร่งรีบของเขาไหม</p> <p>และแน่นอน ลูกเดาได้ว่าดอกไม้ชูแขนขึ้นเพื่อหาใคร ดอกไม้ก็มีแม่เหมือนนกับที่ลูกมีแม่ของลูกเช่นกัน</p>	<p>เมื่อเมฆพายุผันคำรนในท้องฟ้า และสายฝนแห่งเดือนมิถุนายนหลั่งลงมา</p> <p>ลมตะวันออกอันชุ่มชื้นเดินแถวเหนือผืนดินรกร้าง พร้อมกับบรรเลงเพลงขลุ่ยในระหว่างกอไผ่</p> <p>ฝูงดอกไม้ปรากฏกายขึ้นกะทันหัน จากที่ใดก็ไม่ทราบ โดดเดินไปบนทุ่งหญ้าอย่างร่าเริง</p> <p>แม่ครับ ผมคิดว่าดอกไม้คงไปโรงเรียนซึ่งอยู่ใต้พื้นดิน</p> <p>ห้องเรียนของพวกเขาคงปิดประตูหมด และถ้าแอบหลบออกมาเล่นก่อนเวลาเลิก ครูจะทำโทษให้ยืนตรงมุมห้อง</p> <p>วันใดที่ฝนตกก็ถือว่าเป็นวันหยุด</p> <p>กิ่งไม้เสียดสีกันในป่า ใบไม้สะบัดพลิวกลางพายุ เมฆฝนปรบมือขานตามหึมาของมัน ฝูงเด็กดอกไม้วิ่งกวนออกมาในเครื่องแต่งกายสีชมพู สีเหลือง และสีขาว</p> <p>ทราบหรือเปล่า แม่ครับ บ้านของพวกเขาคงอยู่ในท้องฟ้าตรงที่ดาวเคลื่อนกระเจายนั่นแหละ</p> <p>แม่ไม่สงสัยหรือว่า พวกเขาเฝ้าร้อนที่จะไปให้ถึงที่นั่น? ไม่ทราบหรือว่า เหตุใดพวกเขาจึงลุกลี้ลุกลอนกันจริง?</p> <p>แน่นอน ผมเดาได้สิว่าพวกเขาขมือเรียกใคร พวกเขาก็มีแม่อย่างเดียวกับผมมีเช่นกัน</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Merchant	พ่อค้าวาณิช	นายวาณิช
<p>Imagine, mother, that you are to stay at home and I am to travel into strange lands. Imagine that my boat is ready at the landing fully laden. Now think well, mother, before you say what I shall bring for you when I come back. Mother, do you want heaps and heaps of gold? There, by the banks of golden streams, fields are full of golden harvest. And in the shade of the forest path the golden champa flowers drop on the ground. I will gather them all for you in many hundred baskets. Mother, do you want pearls big as the raindrops of autumn? I shall cross to the pearl island shore. There in the early morning light pearls tremble on the meadow flowers, pearls drop on the grass, and pearls are scattered on the sand in spray by the wild sea-waves. My brother shall have a pair of horses with wings to fly among the clouds. For father I shall bring a magic pen that, without his knowing, will write of itself. For you, mother, I must have the casket and jewel that cost seven kings their kingdoms.</p>	<p>ลองมาสมมติกันนะแม่ ว่าแม่จะต้องอยู่กับบ้าน ส่วนลูกจะต้องเดินทางไปยังดินแดนอันไกลโพ้น สมมติว่าเรือของลูกเตรียมพร้อมอยู่ที่ท่า และบรรทุกสิ่งของไว้จนเต็มระวาง แม่ลองคิดดูให้แน่ใจเสียก่อนที่จะบอกลูกว่า แม่ต้องการให้นำอะไรมาฝากแม่บ้าง เมื่อลูกกลับจากการเดินทางครั้งนี้ แม่อยากได้ทองคำจำนวนมหาศาลไหม โน่น ที่ริมฝั่งลำธารทอง ทุ่งนาเต็มไปด้วยทองคำที่เก็บเกี่ยวแล้ว และตามทางเดินที่คดเคี้ยวไปมาในป่าอันร่มรื่น มีดอกจำปาทองร่วงพรุลงมาสู่พื้นดิน ลูกจะเก็บทั้งหมดเอามาฝากแม่หลายร้อยกระຈาด แม่อยากได้ไข่มุกเม็ดโตขนาดเท่ากับหยาดฝนในฤดูใบไม้ร่วงไหม ลูกจะแล่นเรือข้ามไปจอดยังชายหาดของเกาะไข่มุก ที่นั่น ท่ามกลางแสงแห่งอรุณรุ่ง ไข่มุกจะกลิ้งวูบวาบอยู่บนกลีบดอกไม้ในทุ่งกว้าง บ้างก็หล่นอยู่ตามใบหญ้าและแตกกระจายเป็นสาย บ้างก็อยู่บนหาดทรายซึ่งมีคลื่นซัดสาดเข้ากระทบฝั่ง ลูกจะนำเอาม้าคู่หนึ่งซึ่งมีปีก และสามารถบินผ่านสูงเสมอก่อนเมฆได้ มาให้พี่ชาย สำหรับพ่อ ลูกจะหาปากกาวิเศษมาให้ ซึ่งปากกานี้ แม้ผู้ที่ไม่มีความรู้นำมาใช้ ก็อาจเขียนเป็นตัวอักษรได้ตามที่ใจต้องการ สำหรับแม่ ลูกจะต้องนำหีบบรรจุเพชรพลอยอันมีค่าเสมอ กับอัญมณีของพระราชาทิ้งเจ็ดแคว้นแคว้นมาให้</p>	<p>ลองจินตนาการดู แม่ครับ ว่าแม่ต้องอยู่กับบ้าน ส่วนผมจะออกเดินทางไปสู่แดนมหัศจรรย์ ลองจินตนาการดู ว่าเรือของผมบรรทุกสินค้าไว้เพียบพร้อมแล้วที่จะออกจากท่า เอาละ คิดให้ดีนะแม่ ก่อนที่จะออกปากให้ผมนำสิ่งใดมาฝากตอนที่เดินทางกลับ แม่ครับ อยากได้ทองคำกองเป็นภูเขาเลากาไหมล่ะ? ณ แดนมหัศจรรย์แห่งนั้น ตรงชายฝั่งลำธารทอง และท้องทุ่งเต็มไปด้วยพืชผล ซึ่งล้วนแล้วเป็นทองคำทั้งสิ้น ได้ร่วมเงาแห่งการเดินในป่า ดอกจำปาทองร่วงหล่นกล่นเกลื่อนไปทั่ว ผมจะเก็บมาฝากแม่สักร้อยกระบุงพันกระบุงที่เดียว แม่ครับ อยากได้ไข่มุกขนาดเม็ดฝนแห่งฤดูใบไม้ร่วงไหมล่ะ? ผมจะแล่นเรือข้ามไปยังชายฝั่งของเกาะไข่มุก ที่นั่น ท่ามกลางแสงสว่างยามเช้า ไข่มุกจะกลิ้งวูบวาบอยู่บนกลีบดอกไม้กลางทุ่ง มันจะตกลงสู่กอหญ้า และบ้างก็ถูกคลื่นซัดมาเต็มหาดทราย พี่ชายจะได้ม้ามี่ปีกสองตัว มันสามารถบินท่ามกลางกลุ่มเมฆ สำหรับพ่อ ผมจะเอาปากกาพิเศษมามอบให้ มันสามารถเขียนเองโดยพ่อไม่รู้ตัว สำหรับแม่นะครับ ผมจะเอาเพชรมาฝากหีบหนึ่ง ค่าของมันต้องเสมอด้วยอาณาจักรถึงเจ็ดแคว้นแคว้นนั้นทีเดียว</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Sympathy	ความเห็นใจ	ความเห็นใจ
<p>If I were only a little puppy, not your baby, mother dear, would you say "No" to me if I tried to eat from your dish? Would you drive me off, saying to me, "Get away, you naughty little puppy?" Then go, mother, go! I will never come to you when you call me, and never let you feed me any more. If I were only a little green parrot, and not your baby, mother dear, would you keep me chained lest I should fly away? Would you shake your finger at me and say, "What an ungrateful wretch of a bird! It is gnawing at its chain day and night?" Then, go, mother, go! I will run away into the woods; I will never let you take me in your arms again.</p>	<p>แม่จ๋า ถ้าลูกกลายเป็นลูกหมาตัวเล็กๆ แทนที่จะเป็นลูกของแม่ แม่จะพูดว่า "อย่านะ" กับลูกไหม ถ้าลูกพยายามที่จะเลียอาหารที่อยู่ในจานของแม่ แม่จะขับไล่ลูกด้วยคำพูดว่า "ออกไปไกลๆ นะ เจ้าลูกหมาน้อย ชุกชน" ไหม ถ้าแม่ทำเช่นนั้นล่ะก็ ลูกจะหนีไปให้ไกลๆ ไม่ยอมมาหาในเวลาที่มีแม่เรียก และไม่ยอมให้แม่ป้อนข้าวลูกอีกเลย แม่จ๋า ถ้าลูกกลายเป็นนกแก้วสีเขียวตัวเล็กๆ ไม่ใช่ลูกน้อยของแม่ แม่จะล่ามโซ่เอาไว้เพื่อกันลูกบินหนีไหม แม่จะชี้นิ้วมาที่ลูกแล้วกล่าวว่า "เจ้านกอกตัญญู ทำไมเจ้าจึงเฝ้าแต่กัดตะขोของเจ้าอยู่ตลอดทั้งวันทั้งคืน" ไหม ถ้าเป็นอย่างนั้นล่ะก็ ลูกจะหนีไปเสียให้ไกล เข้าไปในป่า และจะไม่ให้แม่กอดไว้ในอ้อมแขนอีกเลย</p>	<p>ถ้าผมเป็นเพียงลูกหมาตัวเล็ก ๆ ไม่ใช่ลูกแม่ละก็อ เมื่อผมพยายามจะกินอาหารจากจาน แม่ครับ, แม่จะพูดใหม่ว่า "ไม่เอานะ" แม่จะไล่ผม และตวาดใหม่ว่า "ไปให้พ้น 'ฮั้ลูกหมาชุกชน" ไปสิครับ แม่ ผมไปเด็ด ๆ! จะไม่เดินเข้ามาหาเมื่อแม่เรียก จะไม่ยอมให้แม่เลี้ยงอีกเลย ถ้าผมเป็นเพียงนกแก้วขนเขียวตัวเล็ก ๆ ไม่ใช่ลูกแม่ละก็อ แม่ครับ, แม่จะล่ามโซ่เพราะเกรงว่าผมจะบินหนีไหม แม่จะชี้นิ้วและดูใหม่ว่า "อีนกเนรคุณ จิกโซ่ได้ทั้งวันทั้งคืน" ไปสิครับ แม่, ผมจะไปจริง ๆ! จะบินเข้าป่า ไม่ยอมให้แม่กอดอีกแล้ว</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Vocation	อาชีพ	อาชีพ
<p>When the gong sounds ten in the morning and I walk to school by our lane, Every day I meet the hawker crying, "Bangles, crystal bangles!" There is nothing to hurry him on, there is no road he must take, no place he must go to, no time when he must come home. I wish I were a hawker, spending my day in the road, crying, "Bangles, crystal bangles!" When at four in the afternoon I come back from the school, I can see through the gate of that house the gardener digging the ground. He does what he likes with his spade, he soils his clothes with dust, nobody takes him to task if he gets baked in the sun or gets wet. I wish I were a gardener digging away at the garden with nobody to stop me from digging. Just as it gets dark in the evening and my mother sends me to bed, I can see through my open window the watchman walking up and down. The lane is dark and lonely, and the street-lamp</p>	<p>เมื่อเสียงระฆังตีสิบครึ่งในเวลาเช้า ฉันออกเดินไปตามทางเล็กๆ เพื่อไปโรงเรียน ทุกๆ วันระหว่างทาง ฉันจะพบพ่อค้าหาบเร่ร้องขายของว่า "มีขวิด มาขาย มีขวิดมาขาย" เขาไม่ต้องเร่งรีบไปไหน ไม่ต้องเดินไปตามเส้นทางที่กำหนด ไม่ต้องตรงไปที่แห่งใดโดยเฉพาะ เขาจะกลับบ้านเวลาใดก็ได้ ฉันอยากเป็นอย่างพ่อค้าหาบเร่คนนั้นบ้าง จะได้ใช้เวลาอยู่ตามท้องถนนตลอดทั้งวัน และร้อง "มีขวิดมาขาย มีขวิดมาขาย" พอถึงเวลาบ่ายสี่โมงเย็นฉันเดินกลับจากโรงเรียน ผ่านบ้านหนึ่ง มองลอดรั้วเข้าไปแลเห็นคนทำสวนกำลังพรวนดิน อยู่ในบริเวณบ้าน เขาใช้เสียมทำสิ่งที่เขาพอใจ เนื้อตัวและเสื้อผ้าที่สวมใส่เปรอะเปื้อนมอมแมมด้วยฝุ่นและโคลน ไม่มีใครสนใจว่ากล่าวเขา ไม่ว่าเขาจะตากแดดหรือตากฝน ฉันอยากเป็นคนสวนคนนั้นบ้าง จพได้ขุดดินอยู่ในสวนโดยไม่ต้องมีใครมาห้าม เมื่อเวลาค่ำกรายมาถึง และแม่ส่งฉันเข้านอน ฉันมองออกไปทางหน้าต่างที่เปิดอยู่ แลเห็นคนเฝ้ายามเดินไปมา เบื้องล่าง ตามถนนหนทางมีแต่ความมืดและเงียบเชียบ โคมไฟที่จุดอยู่บนเสาริมทางส่องแสงวอมแวมออกมา เหมือนกับยักษ์ซึ่งมีตาสีแดงตาเดียวอยู่บนหัว คนเฝ้ายามแกว่งตะเกียงดวงเล็กที่ถืออยู่ในมือข้างหนึ่งไปมา</p>	<p>เมื่อเสียงระฆังบอกเวลาสี่โมงเช้า ผมเดินไปโรงเรียนเพื่อไปโรงเรียน ทุกวันพบพ่อค้าเร่ตะโกนว่า "กำไลจ๋า กำไลแก้ว!" เขาไม่มีงานรีบร้อน ไม่มีหนทางซึ่งถูกบังคับให้เดิน ไม่มีสถานที่ซึ่งต้องไป และไม่มีเวลาแน่นอนสำหรับการกลับบ้าน ผมอยากเป็นพ่อค้าเร่บ้าง จะได้อยู่ตามถนนทั้งวัน ร้องตะโกนขาย "กำไลจ๋า กำไลแก้ว!" พอบ่ายสี่โมง กลับจากโรงเรียน มองผ่านประตูรั้วบ้านหลังนั้น เห็นคนทำสวนกำลังขุดดิน เขาจะทำอะไรได้ตามใจชอบด้วยจอบและเสียม เสื้อผ้าเปรอะเปื้อน ไม่มีใครเรียกไปทำธุระเมื่อเขาตากแดดหรือตากฝน ผมอยากเป็นคนทำสวนบ้าง จะได้ขุดดินโดยไม่มีใครคอยขวาง ครั้นตกค่ำ แม่ก็ไล่ผมเข้านอน มองผ่านหน้าต่างออกไป เห็นคนเฝ้ายามเดินกลับไปกลับมา ขอยืมไฟและเปลี่ยว ไฟข้างทางยื่นเด่นเหมือนยักษ์ ซึ่งมีตาสีแดงข้างเดียวบนหัวของมัน คนเฝ้ายามเดินแกว่งโคม โดยมีเงาเดินไปด้วยข้าง ๆ เขาไม่ต้องเข้านอนแม้แต่ครั้งเดียว ผมอยากเป็นคนเฝ้ายามบ้าง จะได้เดินอยู่ในถนนตลอดคืน เพื่อไล่กวาดเงาตัวเองด้วยโคมไฟ</p>

<p>stands like a giant with one red eye in its head.</p> <p>The watchman swings his lantern and walks with his shadow at his side, and never once goes to bed in his life.</p> <p>I wish I were a watchman walking the streets all night, chasing the shadows with my lantern.</p>	<p>ขณะที่เดินไปตามถนน พร้อมกับเงาซึ่งทอดยาวอยู่ข้างเขา และชั่วชีวิตของเขาไม่เคยต้องเข้านอนเลย</p> <p>ฉันอยากเป็นคนเฝ้ายาม จะได้เดินไปมาตามถนนหนทางตลอดทั้งคืน คอยไล่ตามเงาด้วยตะเกียงของฉัน</p>	
--	---	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Superior	ปมเด่น	ผู้มีอาวุโส
<p>Mother, your baby is silly! She is so absurdly childish!</p> <p>She does not know the difference between the lights in the streets and the stars.</p> <p>When we play at eating with pebbles, she thinks they are real food, and tries to put them into her mouth.</p> <p>When I open a book before her and ask her to learn her a, b, c, she tears the leaves with her hands and roars for joy at nothing; this is your baby's way of doing her lesson.</p> <p>When I shake my head at her in anger and scold her and call her naughty, she laughs and thinks it great fun.</p> <p>Everybody knows that father is away, but if in play I call aloud "Father," she looks about her in excitement and thinks that father is near.</p> <p>When I hold my class with the donkeys that our washerman brings to carry away the clothes and I warn her that I am the schoolmaster, she will scream for no reason and call me dada</p> <p>Your baby wants to catch the moon. She is so funny; she calls Ganesh Ganush. Mother, your baby is silly, she is so absurdly childish!</p>	<p>แม่ครับ ลูกสาวของแม่น่ะช่างเหลวไหลไร้เดียงสาเสียจริงๆ</p> <p>เขาไม่รู้แม้แต่ว่าความแตกต่างระหว่างแสงไฟตามถนนและแสงกระพริบจากดวงดาว</p> <p>เมื่อเราเล่นขยำขยี้กัน โดยสมมติว่าก้อนกรวดทลายเป็นอาหาร เขาก็นึกว่ามันเป็นอาหารจริงๆ และพยายามที่จะเอามันเข้าปาก</p> <p>เมื่อผมเปิดหนังสือให้ดู และสอนให้อ่าน ก ข ค เขากลับเอามือเล็กๆ มาฉีกหน้าหนังสือนั่นเสีย แล้วส่งเสียงเอ๊กอักด้วยความพอใจ นี่เป็นวิธีที่ลูกสาวของแม่เรียนบทเรียนเหล่านั้น</p> <p>เมื่อลูกสิ้นศรัทธาด้วยความโกรธ และดูว่าเขาเป็นเด็กซน เขากลับหัวเราะและเห็นเป็นของสนุก</p> <p>ทุกคนรู้ว่าพ่อไม่อยู่บ้าน แต่ตอนที่เราเล่นกัน ลูกแกลั้งเรียก "พ่อ" ออกมาดังๆ ร้องจะชะเง้อแลไปรอบๆ ด้วยท่าทางตื่นเต้น และคิดว่าพ่ออยู่ใกล้แถวนั้น</p> <p>เวลาที่ลูกตั้งตัวเป็นครูสอนหนังสือกลุ่มลาซึ่งคนซักผ้าจูงมันมาเพื่อบรรทุกเสื้อผ้าเอาไปซัก ลูกเตือนน้องว่า "พี่เป็นครูใหญ่นะ" เขากลับกรีดร้องเสียงแหลมโดยไม่มีเหตุผลและเรียกลูกว่าพี่ชายใหญ่</p> <p>ลูกสาวตัวน้อยของแม่ต้องการที่จะจับต้องพระจันทร์และตกลงจิ้งที่เธอเรียกพระคเณศร์ว่า "พระคณศร์"</p> <p>แม่จ๋า ลูกสาวของแม่น่ะช่างเหลวไหลไร้เดียงสาเสียจริงๆ</p>	<p>แม่ครับ, ลูกสาวของแม่โง่งมด! แกเป็นเด็กแปลกเหลือเกิน!</p> <p>ไม่รู้จักความแตกต่างระหว่างดวงไฟข้างถนนกับดวงดาว</p> <p>เมื่อเราเล่นก้อนกรวด แกคิดว่ามันเป็นอาหารจริงๆ และพยายามที่จะยัดใส่ปาก</p> <p>เมื่อผมเปิดหนังสือ สิ่งให้อ่าน ก. ข. ค. แกฉีกหนังสือออกส่งเสียงชอบใจไม่ได้เรื่อง นี่แหละคือวิธีซึ่งลูกสาวของแม่เล่าเรียน</p> <p>ผมสิ้นหัวด้วยความโกรธ ตำหนิว่าเป็นเด็กซุกซน แกกลับหัวเราะและคิดว่าขบขันเสียเต็มประดา</p> <p>ใคร ๆ ก็รู้ว่าพ่อไม่อยู่ แต่ตอนที่เล่นกัน ผมแกลั้งตะโกนว่า "พ่อครับ" แกทำหน้าตื่นเต้นและนึกว่าพ่ออยู่ใกล้ ๆ</p> <p>ผมเล่นสอนหนังสือให้ลาที่คนซักผ้าจูงมาบรรทุก เมื่อบอกน้องว่าผมเป็นครู แกกลับร้องเสียงหลงโดยปราศจากเหตุผล แล้วเรียกผมว่าพี่จ๋า</p> <p>ลูกสาวของแม่อยากจับดวงจันทร์ แกน่าขันจะตายไป ร้องเรียก "คเณศ" ว่า "คานุศ"</p> <p>แม่ครับ, ลูกสาวของแม่โง่งมด! แกเป็นเด็กแปลกเหลือเกิน!</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Little Big man	คนโตตัวเล็ก	ผู้ใหญ่ตัวเล็ก ๆ
<p>I am small because I am a little child. I shall be big when I am as old as my father is.</p> <p>My teacher will come and say, "It is late, bring your slate and your books."</p> <p>I shall tell him, "Do you not know I am as big as father? And I must not have lessons any more."</p> <p>My master will wonder and say, "He can leave his books if he likes, for he is grown up."</p> <p>I shall dress myself and walk to the fair where the crowd is thick.</p> <p>My uncle will come rushing up to me and say, "You will get lost, my boy; let me carry you."</p> <p>I shall answer, "Can't you see, uncle, I am as big as father. I must go to the fair alone."</p> <p>Uncle will say, "Yes, he can go wherever he likes, for he is grown up."</p> <p>Mother will come from her bath when I am giving money to my nurse, for I shall know how to open the box with my key.</p> <p>Mother will say, "What are you about, naughty child?"</p> <p>I shall tell her, "Mother, don't you know, I am as big as father, and I must give silver to my nurse."</p> <p>Mother will say to herself, "He can give money to</p>	<p>ลูกตัวเล็กเพราะว่าลูกยังเป็นเด็ก ลูกจะตัวโตเมื่ออายุเท่าพ่อ เมื่อครูเดินเข้ามาในชั้นและพูดว่า "วันนี้สายแล้ว หยิบกระดานชนวนและหนังสือเรียนของเธอขึ้นมา"</p> <p>ลูกจะบอกกับครูว่า "ครูไม่ทราบหรือครับว่า ผมโตเท่ากับพ่อของผมแล้ว และผมไม่ต้องเรียนหนังสืออีกต่อไป"</p> <p>ครูจะพูดด้วยความประหลาดใจว่า "เขาอาจเลิกเรียนหนังสือก็ได้ ถ้าเขาต้องการ เพราะว่าเขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว"</p> <p>ลูกจะแต่งตัวแล้วเดินไปในบริเวณงานเทศกาลซึ่งครคร่ำไปด้วยฝูงชนซึ่งมาชุมนุมกันอย่างหนาแน่น</p> <p>คุณลุงจะรีบเข้ามาจับข้อมือไว้และกล่าวว่า "เจ้าหนูให้ลุงอุ้มเอะ ประเดี๋ยวหลงทาง"</p> <p>ลูกจะตอบลุงว่า "คุณลุงไม่เห็นหรือครับว่าผมโตเท่ากับพ่อของผมแล้ว ผมจะต้องไปเที่ยวงานแต่ลำพังคนเดียว"</p> <p>ลุงจะพูดว่า "ถูกละ เขาจะไปไหนๆ ได้ตามที่ต้องการ เพราะเขาโตแล้ว"</p> <p>แม่คงจะอาบน้ำเสร็จพอดี ตอนที่ลูกกำลังจะให้เงินคนเลี้ยงของลูก เพราะลูกรู้จักไขกุญแจเปิดหีบใส่เงินได้เองแล้ว</p> <p>แม่จะกล่าวว่า "กำลังทำอะไรนะ เจ้าเด็กชน"</p> <p>ลูกจะตอบแม่ว่า "แม่ครับ แม่ไม่ทราบหรือว่าเวลานี้ผมโตเท่ากับพ่อแล้ว และผมต้องให้เงินคนเลี้ยงของผมเอง"</p> <p>แม่จะรำพึงว่า "เขาจะให้เงินแก่ใครก็ได้ตามที่เขาต้องการ เพราะเขาโตแล้ว"</p> <p>เมื่อถึงวันหยุดในเดือนตุลาคม พ่อจะกลับบ้านและคิดว่าลูกยังคง</p>	<p>ผมตัวเล็กเพราะยังเป็นเด็ก และจะโตขึ้นเมื่ออายุเท่าพ่อ เมื่อครูมาถึงและสั่งว่า "สายแล้วนะ หยิบกระดานชนวนกับหนังสือของเธอมา"</p> <p>ผมจะตอบว่า "คุณครูไม่ทราบหรือครับ ว่าผมโตเท่ากับพ่อแล้ว? ไม่ต้องเรียนหรอก"</p> <p>ครูจะแปลกใจและกล่าวว่า "เธอจะเลิกเรียนก็ได้ หากเธอต้องการเช่นนั้น เพราะเป็นผู้ใหญ่แล้ว"</p> <p>ผมจะแต่งตัว เดินไปเที่ยวงานออกร้านที่คนแน่น ๆ</p> <p>ลุงจะกระหืดกระหอบเข้ามาและบังคับว่า "เดี๋ยวเออะได้หลงกันบ้าง อ้ายหนู, ลุงจะลงไปเอง"</p> <p>ผมจะแย้ง "ไม่เห็นหรืออย่างไร ลุงครับ, ผมโตเท่าพ่อแล้วนา? ผมเที่ยวตามลำพังได้"</p> <p>ลุงจะเห็นด้วย "ถูกแล้ว เจ้าไปไหนก็ได้ตามใจชอบ เพราะเป็นผู้ใหญ่แล้ว"</p> <p>เมื่อแม่กลับจากอาบน้ำ ขณะที่ผมกำลังยื่นเงินให้พี่เลี้ยง เพราะรู้จักวิธีเปิดหีบด้วยลูกกุญแจจเองของผมเอง</p> <p>แม่จะถาม "ทำอะไรนะ เจ้าเด็กชน?"</p> <p>ผมจะแย้ง "แม่ครับ ไม่ทราบดอกหรือว่าผมโตเท่ากับพ่อแล้ว ผมยอมให้เงินพี่เลี้ยงได้"</p> <p>แม่จะปรารภกับตัวเอง "เขาให้เงินใครก็ได้ตามใจชอบ เพราะเป็นผู้ใหญ่แล้ว"</p> <p>ระหว่างวันหยุดในเทศกาลบูชาเดือนตุลาคม เมื่อพ่อกลับมาบ้าน และคิดว่าผมยังเป็นเด็ก พ่อจะซื้อรองเท้ากับเสื้อใหม่ตัวเล็ก ๆ</p>

<p>whom he likes, for he is grown up."</p> <p>In the holiday time in October father will come home and, thinking that I am still a baby, will bring for me from the town little shoes and small silken frocks.</p> <p>I shall say, "Father, give them to my dada, for I am as big as you are."</p> <p>Father will think and say, "He can buy his own clothes if he likes, for he is grown up."</p>	<p>เป็นเด็กเล็กๆ อยู่ พ่อจะนำรองเท้าคู่เล็กๆ และเสื้อทำด้วยไหมที่อ่อนนุ่มตัวเล็กๆ มาให้จากในเมือง</p> <p>ลูกจะพูดว่า "พ่อครับ โปรดให้รองเท้ากับเสื้อแก่พี่ชายไปเถิด เพราะว่าผมโตเท่ากับพ่อแล้ว"</p> <p>พ่อจะคิดและกล่าวว่า "เขาซื้อเสื้อผ้าของเขาเองได้แล้ว ถ้าเขาต้องการทำเช่นนั้น เพราะเดี๋ยวนี้เขาโตแล้ว"</p>	<p>จากเมืองมาฝาก</p> <p>ผมจะบอก "พ่อครับ เอาไปให้พี่ๆ ใส่เถอะ ผมตัวโตเท่าพ่อแล้ว"</p> <p>พ่อจะคิดและยอมรับว่า "เขาซื้อเสื้อผ้าเองได้ตามใจชอบ เพราะเป็นผู้ใหญ่แล้ว"</p>
--	--	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Twelve O'Clock	สิบสองนาฬิกา	สิบสองนาฬิกา
<p>Mother, I do want to leave off my lessons now. I have been at my book all the morning.</p> <p>You say it is only twelve o'clock. Suppose it isn't any later; can't you ever think it is afternoon when it is only twelve o'clock?</p> <p>I can easily imagine now that the sun has reached the edge of that rice-field, and the old fisher-woman is gathering herbs for her supper by the side of the pond.</p> <p>I can just shut my eyes and think that the shadows are growing darker under the <i>madar</i> tree, and the water in the pond looks shiny black.</p> <p>If twelve o'clock can come in the night, why can't the night come when it is twelve o'clock?</p>	<p>แม่จ๋า ลูกอยากจะเลิกดูบทเรียนเดี๋ยวนี้ ลูกอยู่กับหนังสือมาตั้งแต่เช้า แม่บอกว่าขณะนี้เพิ่งจะสิบสองนาฬิกาเท่านั้น เออละ ถึงแม้ว่าเป็นเวลาสิบสองนาฬิกาจริงๆ แม่จะคิดเอวามันเป็นเวลาบ่ายแล้วไม่ได้เที่ยวหรือ</p> <p>ลูกเองสามารถจะจินตนาการอย่างง่ายดาย ให้พระอาทิตย์เคลื่อนคล้อยลงมาจนจรดขอบนา และหญิงหาปลาชราเก็บผักหญ้าอยู่ริมสระน้ำเพื่อเตรียมไปทำเป็นอาหารเย็น</p> <p>ลูกเพียงแค่หลับตา ก็สามารถนึกคิดไปได้ว่าขณะนี้ร่มเงาใต้ต้นหว้ากลางท้องนากำลังเข้มขึ้นทุกที และน้ำในสระก็มองดูเป็นสีดำขลับ</p> <p>ถ้าเวลาสิบสองนาฬิกากลายเป็นกลางคืนได้แล้วอย่างนี้ ทำไมจะเป็นเวลากลางคืนตอนสิบสองนาฬิกาด้วยไม่ได้เล่า</p>	<p>แม่ครับ ผมจะพักการเรียนไว้ก่อนเถอะ ผมอ่านหนังสือมาตลอดเวลาเช้าแล้ว</p> <p>แม่บอกว่าเพิ่งสิบสองนาฬิกา เออละ, สมมุติว่าไม่ช้าไปกว่านี้ทั้ง ๆ ที่ความจริงเป็นเวลาสิบสองนาฬิกา แต่ผมจะคิดว่าเป็นเวลาบ่ายแล้วไม่ได้หรือ?</p> <p>ง่ายเหลือเกินสำหรับผมที่จะวาดภาพว่า ดวงตะวันได้ตกถึงชายทุ่งแล้วและยายแก่หาปลากำลังเก็บผักข้างสระไปกิน</p> <p>ผมสามารถหลับตาและคิดฝันว่า เงากำลังเข้มขึ้นภายใต้ต้นไม้ และน้ำในสระเป็นสีดำแวววาว</p> <p>ถ้าสิบสองนาฬิกาปรากฏได้ในตอนกลางคืน ก็ทำไมเล่าเวลากลางคืนจะปรากฏขึ้นบ้างไม่ได้ เมื่อเวลาสิบสองนาฬิกา?</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Authorship	นักประพันธ์	นักประพันธ์
<p>You say that father writes a lot of books, but what he writes I don't understand.</p> <p>He was reading to you all the evening, but could you really make out what he meant?</p> <p>What nice stories, mother, you can tell us! Why can't father write like that, I wonder?</p> <p>Did he never hear from his own mother stories of giants and fairies and princesses?</p> <p>Has he forgotten them all?</p> <p>Often when he gets late for his bath you have to go and call him an hundred times.</p> <p>You wait and keep his dishes warm for him, but he goes on writing and forgets.</p> <p>Father always plays at making books.</p> <p>If ever I go to play in father's room, you come and call me, "what a naughty child!"</p> <p>If I make the slightest noise, you say, "Don't you see that father's at his work?"</p> <p>What's the fun of always writing and writing?</p> <p>When I take up father's pen or pencil and write upon his book just as he does,--a, b, c, d, e, f, g, h, i,--why do you get cross with me, then, mother?</p> <p>You never say a word when father writes.</p>	<p>แม่เล่าว่าพ่อเขียนหนังสือไว้หลายเล่ม แต่สิ่งที่พ่อเขียนนั้นลูกไม่เข้าใจ</p> <p>พ่ออ่านหนังสือที่พ่อเขียนให้แม่ฟังตลอดเวลาเย็น แต่ลูกอยากจะทำจริงๆ ว่าแม่เข้าใจสิ่งที่พ่ออ่านให้ฟังหรือเปล่า</p> <p>เรื่องต่างๆ ที่แม่เล่าให้เราฟังล้วนแต่เป็นเรื่องดีทั้งนั้น ทำไมพ่อก็ไม่เขียนเรื่องอย่างนั้นบ้างเล่า</p> <p>หรือว่าพ่อไม่เคยได้ฟังแม่ของพ่อเล่าเรื่องเกี่ยวกับยักษ์ เทพธิดา และเจ้าหญิงมาก่อน</p> <p>หรือว่าพ่อลืมเรื่องเหล่านั้นไปเสียหมดแล้ว</p> <p>เมื่อเวลาที่พ่อทำงานจนเลยเวลาอาบน้ำ แม่ต้องคอยเรียกตั้งร้อยหนกว่าพ่อจะยอมเลิกทำงานมาอาบน้ำ</p> <p>แม่ต้องคอยเตรียมอาหารให้อุ่นไว้เสมอ แต่พ่อยังคงเขียนหนังสือและลืมเวลาอาหาร</p> <p>พ่อชอบเล่นเสมอในเวลาแต่งหนังสือ</p> <p>ถ้าลูกเข้าไปเล่นในห้องเขียนหนังสือของพ่อ แม่จะเข้ามาว่า "เจ้าเด็กชุน แอบมาที่นี่อีกแล้ว"</p> <p>ถ้าลูกทำเสียงดังแม้แต่เพียงนิดเดียว แม่ก็จะว่า "เจ้าไม่เห็นหรือหรือว่าพ่อกำลังทำงาน"</p> <p>การที่เอาแต่เขียน เขียน และเขียนอย่างนี้ มันน่าสนุกอย่างไรหนอ</p> <p>พอลูกจับปากกาหรือดินสอของพ่อขึ้นมา แล้วเขียนตัวอักษร ก ข ค ง จ ฉ ช ซ ลงไปบนหนังสือของพ่อเหมือนอย่างที่พ่อทำบ้าง ทำไมแม่จึงได้โกรธลูกนัก</p> <p>ที่เวลาพ่อเขียน ทำไมแม่จึงไม่พูดอะไรแม้แต่คำเดียว</p>	<p>แม่บอกกับผมว่า พ่อเขียนหนังสือตั้งหลายเล่ม แต่พ่อเขียนอะไรบ้าง ผมไม่เข้าใจเลย</p> <p>พ่ออ่านให้แม่ฟังตลอดเวลาเย็น แต่แม่รู้ไหมว่าพ่อพูดถึงอะไรบ้าง?</p> <p>นิยายที่แม่เล่าให้ฟังสิครับ วิเศษแท้ ๆ! ผมสงสัยจริงๆว่าเหตุใดพ่อก็เขียนอย่างนั้นไม่ได้?</p> <p>พ่อไม่เคยฟังจากแม่ของพ่อ เกี่ยวกับยักษ์ เทพธิดา และเจ้าหญิงหรืออย่างไร?</p> <p>หรือว่าพ่อลืมเรื่องเหล่านั้นหมดแล้ว?</p> <p>แม่อุ่นอาหารให้อุ่น แต่พ่อเขียนหนังสือเพลินและลืมกิน</p> <p>พ่อสนุกกับการแต่งหนังสือเสมอ</p> <p>ถ้าผมเข้าไปเล่นในห้องของพ่อบ้าง แม่จะตามไปด่าว่า "เด็กอะไรชุนนักเที่ยว!"</p> <p>การตั้งหน้าตั้งตาเขียนจะสนุกอย่างไรหนอ?</p> <p>เมื่อผมหยิบปากกาหรือดินสอของพ่อ เขียนลงบนสมุดอย่างที่พ่อทำ... ก ข ค ค ช ง จ ฉ ช ซ เหตุใดแม่จึงไม่โห่ด้วยล่ะครับ?</p> <p>แม่ไม่เคยปรึษาปากบ่นสักคำเมื่อพ่อเขียน</p> <p>เมื่อพ่อทำกระดาษเสียเป็นกอง ๆ แม่ครับ ดูเหมือนแม่ไม่เคยเดือดร้อนสักนิด</p> <p>แต่ถ้าผมเอามาพับเรือเล่นแผ่นเดียว แม่กลับเล่นงานว่า "ลูกเอ๊ย เจ้าชอบสร้างความเดือดร้อนเสียจริง"</p> <p>แม่คิดอย่างไรบ้าง เมื่อพ่อทำลายกระดาษแผ่นแล้วแผ่นเล่าด้วยรอยดำ ๆ เปรอะไปทั้งสองด้าน?</p>

<p>When my father wastes such heaps of paper, mother, you don't seem to mind at all.</p> <p>But if I take only one sheet to make a boat with, you say, "Child, how troublesome you are!"</p> <p>What do you think of father's spoiling sheets and sheets of paper with black marks all over on both sides?</p>	<p>เมื่อพ่อทำกระดาษเสียเป็นปึกๆ ทำไมแม่จึงไม่เดือดร้อน แต่พอลูกขอกระดาษเพียงแผ่นเดียว เพื่อเอามาพับทำเป็นเรือ แม่กลับว่า "ลูกที่ชอบก่อความยุ่งยากเสียจริงๆ"</p> <p>ที่พ่อทำกระดาษทั้งปึกเป็นจุดกระดาษดำต่างทั้งสองด้าน ทำไมแม่จึงไม่ว่าพบบ้าง</p>	
--	---	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Wicked Postman	บุรุษไปรษณีย์เจ้าเล่ห์	ไปรษณีย์โหด
<p>Why do you sit there on the floor so quiet and silent, tell me, mother dear?</p> <p>The rain is coming in through the open window, making you all wet, and you don't mind it.</p> <p>Do you hear the gong striking four? It is time for my brother to come home from school.</p> <p>What has happened to you that you look so strange? Haven't you got a letter from father to-day?</p> <p>I saw the postman bringing letters in his bag for almost everybody in the town.</p> <p>Only, father's letters he keeps to read himself. I am sure the postman is a wicked man.</p> <p>But don't be unhappy about that, mother dear.</p> <p>To-morrow is market day in the next village. You ask your maid to buy some pens and papers.</p> <p>I myself will write all father's letters; you will not find a single mistake.</p> <p>I shall write from A right up to K.</p> <p>But, mother, why do you smile?</p> <p>You don't believe that I can write as nicely as father does!</p> <p>But I shall rule my paper carefully, and write all the letters beautifully big.</p>	<p>ทำไมแม่จึงนั่งเงียบเฉยอยู่บนบ้าน ทำไมล่ะจ๊ะแม่</p> <p>สายฝนสาดเป็นละอองเข้ามาทางหน้าต่างที่เปิดอยู่ ทำให้แม่เปียกปอนไปทั้งตัว และแม่มยังนั่งเฉยอยู่อีก</p> <p>แม่ได้ยินเสียงระฆังตีสี่ครั้งใหม่ ถึงเวลาที่น้องชายกลับบ้านจากโรงเรียนแล้ว</p> <p>มีอะไรเกิดขึ้นกับแม่หรือ แม่จึงดูแปลกออกไป หรือว่าแม่ไม่ได้รับจดหมายจากพ่อในวันนี้</p> <p>ลูกแลเห็นบุรุษไปรษณีย์นำจดหมายจากถุงไปรษณีย์ไปให้เกือบจะทุกคนในหมู่บ้าน</p> <p>นอกจากจดหมายฉบับเดียวเท่านั้น คือจดหมายของพ่อที่เขียนถึงแม่ ซึ่งเขาแอบเก็บเอาไว้อ่านเสียเอง ลูกแน่ใจเสียยิ่งกว่าแน่ว่าบุรุษไปรษณีย์คนนั้นเป็นคนไม่ดีและไม่มีมรรยาท</p> <p>อย่าให้เรื่องเพียงเท่านี้ทำให้แม่ไม่สบายใจเลย</p> <p>พรุ่งนี้เป็นวันติดตลาดนัดที่หมู่บ้านถัดไป แม่บอกให้คนรับใช้ไปซื้อปากกาก็บกระดากมาให้ลูกได้ใหม่</p> <p>ลูกจะเขียนจดหมายพ่อกับแม่เองแทนที่หายไปทุกฉบับ รับรองว่าแม่จะหาที่ผิดไม่พบเลย</p> <p>ลูกจะเขียนตั้งแต่ตัว ก ไปจนถึงตัว บ</p> <p>ทำไมแม่ถึงยิ้มล่ะ</p> <p>แมคงไม่เชื่อว่า ลูกสามารถเขียนได้สวยเหมือนกับที่พ่อเขียนเหมือนกัน</p> <p>แล้วลูกจะจัดกระดาษให้เรียบร้อย และบรรจงเขียนด้วยอักษรตัวโตๆ</p>	<p>ทำไมถึงนั่งเงียบอย่างนั้น บอกผมสิ แม่ครับ?</p> <p>ฝนกำลังสาดเข้ามาทางหน้าต่าง ตัวของแม่เปียกไปหมด กระนั้นก็ยังไม่วงงเขี่ยขน</p> <p>แม่ได้ยินเสียงระฆังบอกเวลาบ่ายสี่โมงหรือเปล่า? ที่จะกลับจากโรงเรียนแล้ว</p> <p>อะไรเกิดขึ้นครับ แม่ถึงมีอาการผิดไปอย่างนั้น?</p> <p>วันนี้ได้รับจดหมายจากพ่อบ้างไหม?</p> <p>ผมเห็นบุรุษไปรษณีย์แบกถุงจดหมาย สำหรับจ่ายแจกแก่คนแทบทุกคนในหมู่บ้าน</p> <p>แต่เขาต้องเก็บจดหมายของพ่อไว้อ่านเองเป็นแน่ ผมเชื่อว่าบุรุษไปรษณีย์เป็นคนเลวมาก</p> <p>อย่าเป็นทุกข์เป็นร้อนเลย แม่ครับ</p> <p>พรุ่งนี้จะมีตลาดนัดในหมู่บ้านถัดไป แม่บอกให้คนรับใช้ไปซื้อปากกาและกระดาษมา</p> <p>ผมจะเขียนจดหมายของพ่อหลาย ๆ ฉบับ แม่จะไม่พบตัวผิดแม้สักแห่งเดียว</p> <p>ผมจะเขียนจาก ก. ถึง กข.</p> <p>อ้าว, แม่ครับ แม่มทำไมไม่?</p> <p>แม่มไม่เชื่อผมว่าจะเขียนได้ดีเท่าพ่อ!</p> <p>ผมจะดีเส้นบนกระดาษด้วยความประณีต และเขียนอักษรตัวโต ๆ อย่างสวยงาม</p> <p>เมื่อเขียนจบ แม่คิดว่าผมเียงเหมือนพ่อหรือ ที่จะหย่อนลงในถุงของบุรุษไปรษณีย์โหดร้ายคนนั้น?</p>

<p>When I finish my writing, do you think I shall be so foolish as father and drop it into the horrid postman's bag?</p> <p>I shall bring it to you myself without waiting, and letter by letter help you to read my writing.</p> <p>I know the postman does not like to give you the really nice letters.</p>	<p>เมื่อเขียนเสร็จแล้ว ลูกจะไม่ทำสิ่งเขลา เหมือนที่พ่อทำ คือใส่จดหมายนั้นลงไปในถุงของบรุษไปรษณีย์เจ้าเล่ห์คนนั้น</p> <p>ลูกจะรีบนำเอาจดหมายนั้นมาส่งให้แม่ด้วยตนเอง แล้วจะช่วยแม่อ่านจดหมายนั้นทีละตัว</p> <p>เพราะลูกรู้อยู่แก่ใจว่าบรุษไปรษณีย์คนนั้นไม่ชอบที่จะนำเอาจดหมายดีๆ และไพเราะอย่างนี้มาส่งให้แม่เป็นแน่นอน</p>	<p>ผมจะถือมาส่งแม่ด้วยตัวเองโดยไม่ชักช้า และจะอ่านให้ฟังทีละฉบับ</p> <p>ผมรู้ว่าบรุษไปรษณีย์ไม่ยอมเอาจดหมายดี ๆ มาส่งแม่หรอก</p>
--	---	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Hero	วีรบุรุษ	เลือดนักสู้
<p>Mother, let us imagine we are travelling, and passing through a strange and dangerous country.</p> <p>You are riding in a palanquin and I am trotting by you on a red horse.</p> <p>It is evening and the sun goes down. The waste of <i>Joradighi</i> lies wan and grey before us. The land is desolate and barren. You are frightened and thinking--"I know not where we have come to." I say to you, "Mother, do not be afraid."</p> <p>The meadow is prickly with spiky grass, and through it runs a narrow broken path.</p> <p>There are no cattle to be seen in the wide field; they have gone to their village stalls.</p> <p>It grows dark and dim on the land and sky, and we cannot tell where we are going.</p> <p>Suddenly you call me and ask me in a whisper, "What light is that near the bank?"</p> <p>Just then there bursts out a fearful yell, and figures come running towards us.</p> <p>You sit crouched in your palanquin and repeat the names of the gods in prayer.</p> <p>The bearers, shaking in terror, hide themselves in the thorny bush.</p> <p>I shout to you, "Don't be afraid, mother. I am here."</p> <p>With long sticks in their hands and hair all wild about their</p>	<p>เรามาสวมตีกันนะแม่ ว่าเรากำลังเดินทางไกลผ่านดินแดนทุรกันการเต็มไปด้วยอันตรายนานาชนิด</p> <p>แม่นั่งอยู่บนเสลี่ยงมีคนหาม ส่วนลูกขี่ม้าสีแดงเหาะอย่างอยู่เคียงข้าง</p> <p>ขณะนั้นเป็นเวลาสายัณห์ และดวงอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า เบื้องหน้าแลเห็นสายน้ำโจราดิธิไหลเชี่ยวกรากสีขุ่นเป็นโคลนตม บริเวณพื้นพิภพอรอบข้างดูอ้างว้างเปล่าเปลี่ยวน่าสะพรึงกลัว</p> <p>แม่ตกใจและรำพึงอยู่ในใจว่า "ฉันไม่รู้เลยว่าเรากำลังอยู่ที่ไหน"</p> <p>ลูกก็จะปลอบแม่ว่า "แม่จ๋า อย่าตกใจกลัวไปเลย"</p> <p>ท้องทุ่งปกคลุมไปด้วยต้นหญ้าที่มีหนามแหลมคม มีทางแคบเล็กๆ และขรุขระตัดผ่านเป็นทางสัญจร</p> <p>มองออกไปในทุ่งกว้าง ไม่มีวัวควายแม้แต่เพียงตัวเดียวให้เห็น เพราะชาวนาได้ต้อนมันกลับคั้นนมคอกในหมู่บ้านหมดแล้ว</p> <p>ทั้งท้องฟ้าและพสุธามืดสลัวลงทุกที และเรายังไม่รู้ว่าจะไปทางไหน</p> <p>ทันใดนั้น แม่เรียกลูกเข้าไปใกล้ๆ และถามด้วยเสียงกระซิบว่า "ดูสิ มีอะไรส่องแสงอยู่ใกล้ๆ กับริมฝั่งน้ำ"</p> <p>ชั่วพริบตาตนเอง มีเสียงร้องแสดงความหวาดกลัวจากคนใช้ที่หามเสลี่ยง มีร่างคนหลายคนวิ่งดาหน้าเข้ามาหาเราในความมืดสลัว</p> <p>แม่นั่งคุดคู้อยู่บนเสลี่ยง และสวดมนต์อธิษฐานขอพระเจ้าให้ช่วยข้าแล้วซ้ำอีก</p> <p>คนหามเสลี่ยงหวาดกลัวจนตัวสั่น ทั้งคืนเสลี่ยงแล้ววิ่งหนีเข้าไป</p>	<p>แม่ครับ มาสวมตีกันนะ เรากำลังเดินทางไกลกันดีกว่า เรากำลังผ่านชนบทที่แปลกตา และเต็มไปด้วยภัยรอบด้าน</p> <p>แม่นั่งอยู่ในคานหาม ส่วนผมขี่ม้าสีแดงขนานไปข้างๆ</p> <p>ขณะนั้นเป็นเวลาโพล้เพล้ ดวงอาทิตย์กำลังจะลับหาย ทุ่งร้างแห่งโจราดิธิซึ่งปรากฏอยู่เบื้องหน้าแลดูเศร้าสลด ผู้คนพากันละทิ้งไปหมดด้วยเป็นแดนกันดาร</p> <p>แม่รู้สึกตื่นผวาและคิดว่า "ฉันรู้เลยว่าได้เดินทางมาถึงไหนแล้ว"</p> <p>ผมจะปลอบว่า "ไม่ต้องตกใจครับแม่"</p> <p>ท้องทุ่งเต็มไปด้วยหนามแหลมของพงหญ้า มีทางเดินขาดๆ แยกๆ ตัดผ่าน</p> <p>ไม่เห็นวัวควายสักตัวในท้องทุ่ง มันกลับเข้าคอกในหมู่บ้านหมดแล้ว</p> <p>ทั้งแผ่นดินและท้องฟ้าขมุกขมัวมืดครึ้ม บอกไม่ได้ว่าเรากำลังเดินทางไปไหน</p> <p>ทันใดนั้นแม่เรียกผม กระซิบถามว่า "แสงอะไรอมแวมอยู่ตรงชายฝั่งนั้น?"</p> <p>ฉับพลันอ้ายมหาโจรแผดเสียงน่าสะพรึงกลัว แล้ววิ่งกรูตรงลงมายังเรา</p> <p>แม่หอบนั่งอยู่ในคานหาม สวดภาวนาพิมพ์้า</p> <p>คนแบกคานหามตัวสั่นงันงก ผ่นลงไปซุกในพวงหนาม</p> <p>ผมตะโกนสั่งแม่ว่า "อย่ากลัว แม่, ผมอยู่นี่"</p> <p>อ้ายเหล่าโจรกุมพลองยาวในมือ ผมเฝ้าเป็นกระเซิงเต็มตัว</p>

<p>heads, they come nearer and nearer.</p> <p>I shout, "Have a care! you villains! One step more and you are dead men."</p> <p>They give another terrible yell and rush forward.</p> <p>You clutch my hand and say, "Dear boy, for heaven's sake, keep away from them."</p> <p>I say, "Mother, just you watch me."</p> <p>Then I spur my horse for a wild gallop, and my sword and buckler clash against each other.</p> <p>The fight becomes so fearful, mother, that it would give you a cold shudder could you see it from your palanquin.</p> <p>Many of them fly, and a great number are cut to pieces.</p> <p>I know you are thinking, sitting all by yourself, that your boy must be dead by this time.</p> <p>But I come to you all stained with blood, and say, "Mother, the fight is over now."</p> <p>You come out and kiss me, pressing me to your heart, and you say to yourself,</p> <p>"I don't know what I should do if I hadn't my boy to escort me."</p> <p>A thousand useless things happen day after day, and why couldn't such a thing come true by chance?</p> <p>It would be like a story in a book.</p> <p>My brother would say, "Is it possible? I always thought he was so delicate!"</p> <p>Our village people would all say in amazement, "Was it not lucky that the boy was with his mother?"</p>	<p>ซ่อนตัวอยู่ในพุ่มไม้ซึ่งเต็มไปด้วยหนามแหลม</p> <p>ลูกตะโกนบอกแม่ว่า "อย่ากลัวไปเลยแม่ ลูกยังอยู่ที่นี้"</p> <p>คนกลุ่มนั้นถือไม้ยาวแหลม เดินผมเป็นกระเชิงอยู่บนศีรษะ มันตรงรีใกล้เราเข้ามาทุกที</p> <p>ลูกตะโกนด้วยเสียงอันเจียบขาว่า "หยุดเดี๋ยวนี้ เจ้าผู้ร้าย ถ้าก้าวเข้ามาอีกก้าวเดียว ชีวิตเจ้าจะต้องออกจากร่าง"</p> <p>มันส่งเสียงน่ากลัวและยังคงมุ่งตรงเข้ามา</p> <p>แม่จับมือลูกเอาไว้แน่นแล้วกล่าวว่า "ลูกรัก จงหลบหนีมันไปเสียเถิด"</p> <p>ลูกบอกอย่างเด็ดเดี่ยวว่า "แม่จำ คอยดูฝีมือของลูกบ้าง"</p> <p>พอลิ้นเสียง ลูกลงเดียวม้า ฟุ่งเผนออกไปข้างหน้าเหมือนกับลูกธนูแล่นออกจากแฉ่ง ทำให้ดาบและโล่กระทบกันด้วยแรงสะเทือน</p> <p>การต่อสู้เป็นอย่างดุเดือด มันคงทำให้แม่รู้สึกหนาวสะท้าน ถ้าแม่ได้เห็นการสู้รบนั้นจากคันเสลี่ยง</p> <p>พวกผู้ร้ายหนีไปได้หลายคน แต่ส่วนใหญ่ถูกลูกสับเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย</p> <p>ลูกรู้แม่คงกำลังคิดว่าปานนี้ลูกชายของแม่คงตายไปแล้ว</p> <p>แต่ในที่สุด ลูกได้กลับคืนมาปรากฏกายต่อหน้าแม่ ร่างกายเปราะเปื้อนไปด้วยโลหิต และพูดว่า "แม่จำ การต่อสู้สิ้นสุดลงแล้ว"</p> <p>แม่ออกจากเสลี่ยงเข้ามาจุมพิต แล้วกอดลูกไว้แนบกับหัวใจของแม่ และกล่าวกับตัวเองว่า</p> <p>"ฉันคงไม่รู้จะทำอย่างไร ถ้าหากไม่มีลูกชายคอยช่วยคุ้มครองฉัน"</p> <p>วันแล้ววันเล่า สิ่งที่ไม่มีการประโชยนับพันสิ่งเกิดขึ้นแล้วผ่านไป</p> <p>ทำไมสิ่งที่ดีงามอย่างเช่นเรื่องนี้จะบังเอิญเกิดขึ้นจริงๆ ไม่ได้บ้างเล่า</p> <p>มันอาจเหมือนกับเรื่องที่มีอยู่ในหนังสือนิยาย</p> <p>พี่ชายของลูกจะพูดว่า "ฉันนึกไม่ถึงเลยว่าเขาจะเก่งกล้าอย่างนี้ ฉันได้แต่คิดว่าเขาเป็นเด็กอ่อนแอไร้คตลตมา"</p> <p>เพื่อนบ้านในหมู่บ้านรู้เรื่องนี้เข้าจะพากันกล่าวขวัญด้วยความประหลาดใจว่า "ช่างโชคดีเหลือเกินที่ตอนนั้นลูกชายเขาอยู่กับแม่"</p>	<p>มันใกล้เข้ามาและใกล้เข้ามา</p> <p>ผมตวาด "ระวังนะไว้ย ข้าจะระยำ! อีกก้าวเดียวพวกมึงจะเป็นศพ"</p> <p>มันกู่ก้องอีกครั้ง และดาหน้าเข้ามา</p> <p>แม่ฉวยมือผมไว้แน่น ละล้าละลักว่า "ลูกเอ๋ย จงเห็นแก่สวรรค์เถิด หนีมันไปเสีย"</p> <p>ผมตอบว่า "แม่ คอยดูผมนี่ง"</p> <p>ผมกระตุ่นม้าให้เผนเข้าใส่ แล้วดาบกับโล่ก็กระทบกันฉาดฉาด</p> <p>การต่อสู้ทวีความดุเดือดยิ่งขึ้น แม่ครับ มันอาจทำให้แม่รู้สึกหนาวสะท้านเมื่อมองออกมาจากคานหาม</p> <p>พวกมันหลายคนเผ่นกระเจิง และอีกไม่รู้ว่กี่คนต่อกี่คนถูกสับเป็นท่อน ๆ</p> <p>ผมรู้เนะว่าแม่กำลังคิดว่า ครั้งนี้ลูกชายของแม่ต้องตายเด็ดขาด</p> <p>แต่ผมควมมักกลับมาหาแม่ เลือดเปราะอะตัวผมไปหมด และรายงานว่า "แม่ครับ การต่อสู้ยุติแล้ว"</p> <p>แม่ออกจากคานหาม ตรงเข้าจูบผมแล้วกอดประทับกับอก</p> <p>แม่รำพึงกับตัวเองว่า "ฉันไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี ถ้าไม่มีลูกชายช่วยปกป้องไว้"</p> <p>เรื่องเหลวไหลไร้สาระเกิดขึ้นเป็นพัน ๆ ครั้ง วันแล้ววันเล่า แล้วเหตุการณ์เช่นนี้จะกลายเป็นจริงบ้างโดยบังเอิญไม่ได้หรือไหน?</p> <p>มันอาจเป็นเหมือนเรื่องราวในหนังสือนิยาย</p> <p>พี่ชายของผมอาจแย้งว่า "มันเป็นไปได้ได้อย่างไร? ฉันคิดเสมอว่าเจ้าหนูมันแบบบางออกอย่างนั้น!"</p> <p>ทุกคนในหมู่บ้านจะปรารถนาด้วยความแปลกใจว่า "นี่ไม่ใช่โชคดอกหรือที่เจ้าหนูเผชิญอยู่ข้างแม่ของเขา?"</p>
--	--	--

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The End	จุดจบ	ความสิ้นสุด
<p>It is time for me to go, mother; I am going.</p> <p>When in the paling darkness of the lonely dawn you stretch out your arms for your baby in the bed, I shall say, "Baby is not there!"--mother, I am going.</p> <p>I shall become a delicate draught of air and caress you; and I shall be ripples in the water when you bathe, and kiss you and kiss you again.</p> <p>In the gusty night when the rain patters on the leaves you will hear my whisper in your bed, and my laughter will flash with the lightning through the open window into your room.</p> <p>If you lie awake, thinking of your baby till late into the night, I shall sing to you from the stars, "Sleep mother, sleep."</p> <p>On the straying moonbeams I shall steal over your bed, and lie upon your bosom while you sleep.</p> <p>I shall become a dream, and through the little opening of your eyelids I shall slip into the depths of your sleep; and when you wake up and look round startled, like a twinkling firefly I shall flit out into the darkness.</p> <p>When, on the great festival of puja, the neighbours' children come and play about the house, I shall melt into the music of the flute and throb in your heart all day.</p> <p>Dear auntie will come with puja-presents and will ask, "Where is our baby, sister? Mother, you will tell her softly, "He is in the pupils of my eyes, he is in my body and in my soul."</p>	<p>ขณะนี้ถึงเวลาที่ลูกจะต้องจากไปแล้ว แม่จำ ในความมืดอันอ้างว้างและหนาวเย็นก่อนเวลารุ่งอรุณ ขณะที่ยัง ข้างมีแต่ความสงบเงียบ แม่จะเอาแขนควานหาลูกของแม่ในที่นอน ลูกจะ บอกว่า "ลูกน้อยไม่ได้อยู่ที่นั่นแล้ว" แม่จำ ถึงเวลาที่ลูกต้องไปแล้ว ลูกจะกลายเป็นฟองอากาศที่เบาหวิว และจะคอยลูบไล้แม่ จะเป็น พรายน้ำที่อยู่ในน้ำที่แม่อาบ คอยจุมพิตแม่ครั้งแล้วครั้งเล่า ในคำคืนที่มีลมแรง และหยาดฝนตกลงมาต้องไปไม่ แม่จะแว่ว เสียงกระซิบของลูกเมื่อแม่อยู่บนที่นอน และเสียงหัวเราะของลูก จะมาพร้อม กับสายฟ้าที่แลบแปลบปลาบอยู่นอกหน้าต่างห้องนอนของแม่ที่เปิดอยู่ ถ้าแม่ยังนอนไม่หลับ เพราะคิดถึงลูกน้อยของแม่จนกระทั่งเวลา ค่อนข้างมืด ลูกจะร้องเพลงกล่อมแม่ลงมาจากดวงดาวว่า "นอนเสียเถิด แม่จง นอน" ลูกจะแอบล่องลอยลงมาตามรัศมีแห่งจันทร์มา อยู่เหนือเตียงและ ที่สุดมาซบอ้อมอกของแม่ ขณะที่แม่กำลังหลับสนิท ลูกจะกลายเป็นความฝัน และโดยทางช่องเล็กๆ ระหว่างเปลือก ตาของแม่ จะค่อยๆ สอดแทรกตัวลงไปจนถึงห้องลับแห่งนิทรา และเมื่อแม่ตื่น ขึ้นมามองดูรอบข้าง ลูกจะจากไป เหมือนหิ่งห้อยที่กระพริบแสงแล้วบินหนี หายไปในความมืด เมื่อถึงหน้าเทศกาลใหญ่ประจำปี เด็กๆ ลูกของเพื่อนบ้านจะพากัน มาเล่นสนุกสนานรอบบ้านของเรา ลูกจะเข้าไปกลายเป็นส่วนหนึ่งของดนตรีที่ เป่าออกมาจากขลุ่ยผิว และจะทำให้หัวใจของแม่สดชื่นอยู่ตลอดทั้งวัน ป้าจะมาเยี่ยม พร้อมกับของขวัญวันเทศกาลและจะถามว่า "เจ้าหนู น้อยล่ะ หายไปอยู่ที่ไหน" แม่จำ แม่ต้องตอบป้าด้วยเสียงอ่อนหวานว่าอย่างนั้น "เขาเป็นแก้วตาของฉัน และอยู่ภายในร่างกายและวิญญาณของฉันแล้ว"</p>	<p>ถึงเวลาที่ผมจะจากไปแล้ว แม่ครับ ผมไปละ ในความสลัวแห่งอรุณอันเปล่าเปลี่ยว เมื่อแม่เหยียดแขน เพื่อสัมผัสลูกในเตียง ผมจะร้องบอกว่า "ลูกไม่อยู่หรอก แม่ครับ ผมจะ "ไปแล้ว" ผมจะกลายเป็นกระแสมัจฉาเพย เพื่อสัมผัสกายแม่ และจะ จำแลงเป็นคลื่นน้อย ๆ เมื่อแม่อาบน้ำ เพื่อจูบแล้วจูบอีก ยามราตรีที่ลมแรง เมื่อหยาดฝนหยดลงบนใบไม้ แม่จะได้ ยินเสียงกระซิบในเตียง และเสียงหัวเราะของผมก็ก้องพร้อมกับ ประกายฟ้าผ่านเข้าทางหน้าต่างห้องแม่ มาตราว่าแม่อนอนลืมตา คิดถึงลูกกระทั่งตื่น ผมจะร้อง เพลงกล่อมมาจากกลุ่มดาวว่า "หลับเถิด แม่, หลับเสียเถิด" พร้อมกับแสงเดือนผมจะย่องเข้ามาเยือนถึงเตียง และนอน แผ่ลงบนทรวงขณะแม่หลับสนิท ผมจะแปลงเป็นความฝัน เล็ดลอดผ่านเข้าทางเปลือกตาซึ่ง เผยน้อย ๆ ล่วงลึกลงสู่กันบึงแห่งความหลับของแม่ ครั้นเมื่อแม่ตื่น และเหลียวไปรอบๆ ด้วยอาการตกใจ ผมจะแผ่เข้าแฝงความมืด เหมือนตัวหิ่งห้อย ยามเทศกาลบูชา เด็กๆ แถวละแวกบ้านจะพากันมาเล่น รอบๆ บ้านเรา ผมจะสลายตัวแทรกผสานกับเสียงปี่ ดังแจ้วๆ กลางใจ แม่ตลอดวัน ป้าจะมาพร้อมกับของขวัญ และถามว่า "เจ้าหนูของเราอยู่ ไหนล่ะน้อง?" แม่จะตอบแผ่วๆ ว่า "เขาอยู่ในแก้วตา ในร่างกาย และ ในวิญญาณของฉันเอง"</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Recall	เสียงร้องเรียก	เสียงเรียก
<p>The night was dark when she went away, and they slept.</p> <p>The night is dark now, and I call for her, "Come back, my darling; the world is asleep; and no one would know, if you came for a moment while stars are gazing at stars."</p> <p>She went away when the trees were in bud and the spring was young.</p> <p>Now the flowers are in high bloom and I call, "Come back, my darling. The children gather and scatter flowers in reckless sport. And if you come and take one little blossom no one will miss it."</p> <p>Those that used to play are playing still, so spendthrift is life.</p> <p>I listen to their chatter and call, "Come back, my darling, for mother's heart is full to the brim with love, and if you come to snatch only one little kiss from her no one will grudge it."</p>	<p>รัตติกาลนั้นเป็นสีดำเมื่อเธอได้จากไป และทุกๆ คนกำลังนอนหลับ</p> <p>คืนนี้ก็เช่นเดียวกับคืนนั้น รอบข้างเต็มไปด้วยความมืด และแม่ได้เรียกหาเธอ "กลับมาเถิด สุดที่รัก โลกทั้งโลกกำลังหลับสนิท และจะไม่มีใครสักคนหนึ่งรู้เลย ถ้าเธอกลับคืนมาหาแม่เพียงชั่วขณะหนึ่ง เมื่อดวงดาวกำลังพระวงแสงส่องถึงกันและกันอยู่"</p> <p>เธอได้จากไปในเวลาที่ต้นไม้กำลังผลิดอก และฤดูใบไม้ผลิเพิ่งจะเริ่มต้น</p> <p>ในขณะนี้ดอกไม้บานเต็มทั่วทุกต้น และแม่ร้องเรียกว่า "กลับมาเถิด สุดที่รัก เด็กๆ เพื่อนของเจ้าพากันเก็บดอกไม้เอามาเล่นเป็นของสนุก ถ้าเจ้ากลับมาและแอบเก็บดอกไม้บานดอกหนึ่งไปก็คงจะไม่มีใครรู้"</p> <p>พวกที่ชอบเล่นสนุกยังคงเล่นกันอยู่เช่นเดิม ชีวิตมีอะไรให้เราได้ไม่จบสิ้น</p> <p>แม่ฟังเสียงเขาพูดเล่นหัวกันและร้องเรียกไปว่า "กลับมาเถิดสุดที่รัก หัวใจของแม่ขณะนี้เปี่ยมล้นด้วยความรักที่มีต่อเจ้า ถ้าเจ้ากลับคืนมาแล้วให้แม่จุมพิตแต่เพียงแผ่วๆ สักครั้งหนึ่ง ก็คงจะไม่มีใครว่าเจ้าได้"</p>	<p>เธอจากไปในคืนอันมืดมิด ขณะที่คนอื่น ๆ หลับสนิท</p> <p>คืนนี้ก็มืดเช่นเดียวกัน ฉันเรียกเธอออกไปว่า "กลับมาเถาะ ลูกพ่อ, โลกกำลังหลับ ไม่มีใครรู้หรอกหากหนูจะกลับมาเพียงชั่วครู่ ขณะที่ดาวเพลิมมองดูดาวด้วยกันอยู่"</p> <p>เธอจากไปขณะที่หมู่ไม้เพิ่งแตกช่อ และฤดูใบไม้ผลิเพิ่งเริ่มต้น</p> <p>ขณะนี้ดอกไม้เหล่านั้นบานสะพรั่ง ฉันเรียกเธอออกไปว่า "กลับมาเถาะ ลูกพ่อ พวกเด็ก ๆ เก็บดอกไม้แล้วก็ไปรยเกลื่อนกลาด ไม่มีใครรู้หรอก หากหนูจะหยิบดอกไม้อะไรสักดอกหนึ่ง"</p> <p>ผู้ซึ่งเคยเล่นเมื่อก่อน เดียวนี้ก็ยังเล่นอยู่ ชีวิตช่างเป็นสิ่งเหลือเฟืออะไรอย่างนั้น</p> <p>ฉันฟังเสียงคุยขม และเรียกเธอออกไปว่า "กลับมาเถาะ ลูกพ่อ, ดวงใจของแม่เจ้าเต็มไปด้วยความรัก ไม่มีใครขัดข้องหากหากหนูจะแอบมาจุมแม่สักครั้ง"</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The First Jasmines	ดอกมะลิแรก	มะลิขอบแรก
<p>Ah, these jasmines, these white jasmines! I seem to remember the first day when I filled my hands with these jasmines, these white jasmines. I have loved the sunlight, the sky and the green earth; I have heard the liquid murmur of the river through the darkness of midnight; Autumn sunsets have come to me at the bend of a road in the lonely waste, like a bride raising her veil to accept her lover. Yet my memory is still sweet with the first white jasmines that I held in my hand when I was a child. Many a glad day has come in my life, and I have laughed with merry-makers on festival nights. On grey mornings of rain I have crooned many an idle song. I have worn round my neck the evening wreath of bakulas woven by the hand of love. Yet my heart is sweet with the memory of the first fresh jasmines that filled my hands when I was a child.</p>	<p>เออหนอ เจ้าดอกมะลิ ดอกมะลิสีขาว ความทรงจำของฉันล่องลอยกลับคืนไปถึงวันแรกที่ฉันกอบเอา ดอกมะลิสีขาวนั้นขึ้นมาไว้จนเต็มกำมือ ฉันเคยได้เรียนรู้ที่จะรักแสงตะวัน รักท้องฟ้า และรักแผ่นดินพสุธา สีเขียวขจี ฉันเคยได้ยินเสียงกระซิบของกระแสน้ำในลำธาร ท่ามกลางความ มืดและสงัดเจียบบนยามเที่ยงคืน อาทิตยอัสดงของฤดูใบไม้ร่วงได้มาเยือนฉันตรงหนทางโค้งใน ดินแดนที่อ้างว้างเปล่าเปลี่ยว เสมือนเจ้าสาวเล็กผ้าคลุมหน้าขึ้นเพื่อต้อนรับ คนรักของเธอ แต่กระนั้น ความทรงจำของฉันยังคงสนิทแนบแน่นและหอมหวาน อยู่กับความรู้สึกเมื่อได้กอบเอาดอกมะลิสีขาวบริสุทธิ์นั้นขึ้นมาไว้ในมือเป็น ครั้งแรก เมื่อฉันยังอยู่ในวัยเยาว์ ชีวิตของฉันได้เคยประสพวันแห่งความสุขหลายต่อหลายวัน และ ฉันได้หัวเราะอย่างสนุกสนานกับเพื่อนฝูงในคืนแห่งเทศกาล ในเช้าของวันฝนตกที่เศร้าซึ้ง ฉันเคยนั่งครวญเพลงที่ไม่มี ความหมาย เพลงแล้วเพลงเล่า ในเวลาเย็น ฉันเคยสวมใส่พวงมาลัยดอกดาวเรืองที่ร้อยด้วยหัตถ์ ของความรักไว้รอบคอ แต่กระนั้น หัวใจของฉันยังคงหวานชื่นด้วยความทรงจำของ ความรู้สึกวันแรกในชีวิต ที่ฉันได้กอบเอาดอกมะลินั้นขึ้นมาไว้จนเต็มกำมือ เป็นครั้งแรก เมื่อฉันยังอยู่ในวัยเยาว์</p>	<p>อ้อ, มะลิเอ๋ย มะลิขาวผ่อง! ดูเหมือนฉันยังจำได้ดี ถึงวันแรกที่กอบมะลิไว้เต็มฝ่ามือ มะลิซึ่งบริสุทธิ์ ฉันรักแสงตะวัน ท้องฟ้า และผืนแผ่นดินเขียวขจี ฉันได้ยินเสียงกระซิบของแม่น้ำ ว่าผ่านความมืดยามเที่ยง คืน ตะวันตกดินแห่งฤดูใบไม้ร่วง ปรากฏให้เห็นตรงทางโค้ง ท่ามกลางแผ่นดินรกร้าง เสมือนเจ้าสาวผู้เผยผ้าคลุมหน้าออกต้อนรับ คนรัก กระนั้นก็ตาม ความรำลึกของฉันยังคงสถิตอยู่กับมะลิขอบ แรก ในฝ่ามือเมื่อตัวเองยังเยาว์ คืนวันนั้นเที่ยงผ่านเข้ามาในชีวิต และฉันเคยหัวเราะดัง ๆ กับนักแสดงยามราตรีแห่งเทศกาล ตอนเช้า मुखมัวเมื่อฝนตก ฉันเคยขับเพลง กระพอนกระพอนแก้รำคาญ ตกค่ำเคยสวมมาลัยดอกพิกุล ซึ่งร้อยด้วยหัตถ์แห่งความ รักอันลึกซึ้ง กระนั้นก็ตาม ดวงใจยังไหวสะท้านกับความหวานแห่งห้วง รำลึกถึงมะลิขอบแรกในฝ่ามือเมื่อตัวเองยังเยาว์</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Banyan Tree	ต้นไม้ใหญ่	ไทรย้อย
<p>O you shaggy-headed banyan tree standing on the bank of the pond, have you forgotten the little child, like the birds that have nested in your branches and left you?</p> <p>Do you not remember how he sat at the window and wondered at the tangle of your roots that plunged underground?</p> <p>The women would come to fill their jars in the pond, and your huge black shadow would wriggle on the water like sleep struggling to wake up.</p> <p>Sunlight danced on the ripples like restless tiny shuttles weaving golden tapestry.</p> <p>Two ducks swam by the weedy margin above their shadows, and the child would sit still and think.</p> <p>He longed to be the wind and blow through your rustling branches, to be your shadow and lengthen with the day on the water, to be a bird and perch on your top-most twig, and to float like those ducks among the weeds and shadows.</p>	<p>เจ้าต้นไม้ใหญ่ที่แผ่กิ่งก้านสาขาออกมากว้างใหญ่ไพศาลและยืนต้นอยู่ริมสระน้ำ เจ้าลิ้มเด็กน้อยคนหนึ่งไปเสียแล้วหรือ เช่นเดียวกับนกซึ่งเคยทำรังอยู่บนกิ่งก้านของเจ้าและทิ้งเจ้าไปอย่างนั้นหรือ</p> <p>เจ้าจำได้ไหมว่า เขาเคยนั่งอยู่ที่ริมหน้าต่างและเฝ้าแต่สงสัยว่า รากของเจ้านั้นสอดลึกเข้าไปเกาะเกี่ยวอยู่ใต้พื้นพสุธาได้อย่างไร</p> <p>พวกผู้หญิงจากหมู่บ้าน จะนำเอาเหยือกมาตักน้ำที่สระ ร่มเงาสีดำมืมน้ำของเจ้าจะทาบบนผิวน้ำที่พลัวเป็นระลอก เหมือนกับนิตราที่กำลังต่อสู้เพื่อจะได้ฟื้นตื่นขึ้นมา</p> <p>แสงตะวันพร่างพรายอยู่บนผิวน้ำเหมือนกับกระสวยทอผ้าเล็กๆ ที่พุ่งไปมาอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย เพื่อทอพรหมสีทอง</p> <p>เปิดสองตัวกำลังแหวกว่ายอยู่ริมขอบสระที่มีต้นอ้อขึ้นปกคลุมอยู่ มองเห็นเงาของมันทอดลงไปและเด็กน้อยคนนั้นยังคงนั่งนิ่งเงียบและครุ่นคิด</p> <p>เขาอยากจะเป็นสายลม เพื่อที่จะได้พัดผ่านกิ่งก้านที่ไหวไปมาของเจ้า อยากจะเป็นร่มเงาของเจ้า เพื่อที่จะได้ทอดตัวลงบนผิวน้ำ และขยายยืดยาวออกทุกที่ตามดวงตะวันที่เคยอ่อนคล้อยต่ำลงไปโนทิศตรงกันข้าม อยากจะเป็นนิตรา เพื่อจะได้เกาะอยู่บนกิ่งสูงสุดของลำต้นของเจ้า และอยากจะเป็นผิวน้ำเหมือนเปิดเหล่านั้น ท่ามกลางป่าอ้อและเงาไม้</p>	<p>โอ้, ไทรย้อยซึ่งมียอดพะรุพะรัง ยืนอยู่บนขอบสระ จำเด็กคนหนึ่งได้ไหม เด็กที่เหมือนฝูงนกอาศัยทำรังตามกิ่งก้านของเจ้า แล้วก็พากันจากไปหมด?</p> <p>จำไม่ได้หรือว่า เขาเคยนั่งอยู่ที่ข้างหน้าต่าง พิศวงถึงรากอันสลัดซับซ้อนของเจ้า ซึ่งซ่อนไขลงสู่ใต้พื้นดิน?</p> <p>พวกผู้หญิงนำภาชนะมาตักน้ำในสระ เงาสีดำขนาดมืมน้ำของเจ้าทอดลงเหนือผิวน้ำ และบิดเว้า ๆ ประจุกความลับที่ต่อสู้เพื่อจะตื่นขึ้น</p> <p>แสงแดดเรืองเล่นบนระลอก คล้ายกระสวยอันเล็ก ๆ ที่สอดผสานทอผ้ากลายเป็นทอง</p> <p>เปิดสองตัวว่ายเวียนอยู่เหนือเงาของมันเอง แฉก ๆ ขอบสระซึ่งปรกด้วยอ้อและแฉม เด็กคนนั้นจะนั่งเงียบและครุ่นคิด</p> <p>เขาใฝ่ฝันที่จะเป็นสายลม และพัดผ่านกิ่งก้านเสียงกรียวกราวของเจ้า อยากเป็นเงาซึ่งขยายออกไปเหนือน้ำตามตะวันคล้อยเป็นนกจับอยู่บนกิ่งสูงสุด และลอยล่องเหมือนเปิดในระหว่างอ้อแฉมและเงาครีမ်</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
Benediction	คำอธิษฐาน	ประสาธพร
<p>Bless this little heart, this white soul that has won the kiss of heaven for our earth.</p> <p>He loves the light of the sun, he loves the sight of his mother's face.</p> <p>He has not learned to despise the dust, and to hanker after gold.</p> <p>Clasp him to your heart and bless him.</p> <p>He has come into this land of an hundred cross-roads.</p> <p>I know not how he chose you from the crowd, came to your door, and grasped your hand to ask his way.</p> <p>He will follow you, laughing and talking, and not a doubt in his heart.</p> <p>Keep his trust, lead him straight and bless him.</p> <p>Lay your hand on his head, and pray that though the waves underneath grow threatening, yet the breath from above may come and fill his sails and waft him to the haven of peace.</p> <p>Forget him not in your hurry, let him come to your heart and bless him.</p>	<p>ขอได้โปรดอำนวยการให้แกดวงใจเล็กๆ ดวงนี้ด้วยเถิด วิญญาณสีขาวบริสุทธิ์นี้ได้เคยเป็นตัวแทนของโลกเพื่อรับการจุมพิตสวรรค์มาแล้ว</p> <p>เขารักที่จะอยู่กับแสงตะวัน และรักที่จะจับจ้องมองดูใบหน้าแม่ของเขาอยู่ตลอดเวลา</p> <p>เขายังไม่รู้จักเรียนรู้ที่จะรังเกียจฝุ่นละอองโคลนตม และไม่เคยมคิดที่จะแสวงหาทองคำ</p> <p>โปรดค้อมเขามาแนบไว้กับหัวใจของท่านและอำนวยการให้แกเขาด้วยเถิด</p> <p>เขาได้มายังดินแดนที่เต็มไปด้วยทางแยกนับร้อยนับพัน</p> <p>ฉันไม่รู้ว่าจะใจเลือกท่านจากท่ามกลางฝูงชนทั้งหลายได้อย่างไร เหตุใดเขาจึงตรงไปยังประตูบ้านของท่านและกอดมือท่าน เพื่อถามถึงหนทางที่เขาจะต้องเดินต่อไป</p> <p>เขาจะติดตามท่านไปทั่วทุกหนทุกแห่ง หัวเราะและพูดคุย และไม่เคยมมีความระแวงสงสัยอยู่ในหัวใจของเขา</p> <p>โปรดยึดความไว้เนื้อเชื่อใจในตัวท่านของเขาไว้ นำทางเขาไปให้ตรง และอำนวยการให้แกเขาด้วยเถิด</p> <p>วางมือของท่านลงบนศีรษะของเขา และตั้งจิตอธิษฐานว่า แม้กระแสน้ำเบื้องล่างจะถาโถมคุกคาม ขอให้สายลมจากเบื้องบนพัดพาเขาซึ่งใบเรือของเขาให้ตั้ง เพื่อพาเรือให้แล่นไปจนถึงอ่าวแห่งสันติสุข</p> <p>โปรดอย่าลืมเขาเสีย แม้ว่าท่านกำลังรีบร้อน ให้โอกาสเขาเข้ามาสู่หัวใจของท่าน และอำนวยการให้แกเขาด้วยเถิด</p>	<p>จงประสาธพรแกดวงใจน้อย ๆ แก่ดวงวิญญาณอันใสสะอาดนี้ด้วย เนื่องแต่เหตุที่ว่าเขาได้น้อมเอาจุมพิตแห่งสวรรค์ มากำหนดแก่ผืนพิภพของเรา</p> <p>เขารักแสงแดด และใบหน้าของผู้เป็นแม่</p> <p>เขาไม่รังเกียจผงธุลี ไม่ยินดีต่อการขูดคันหาทอง</p> <p>จงโอบเขาแนบกับอกท่าน แล้วเอ่ยพรประสาธพรให้ด้วย</p> <p>เขาได้เดินทางมาสู่แผ่นดินร้อยแคว้นนี้แล้ว</p> <p>ฉันไม่รู้ว่าจะเขาจะจเลือกท่านอย่างไรจากฝูงชนล้นหล้า</p> <p>เขาเดินมาถึงประตู ตรงเข้าจับมือ แล้วถามเส้นทางที่จะสัญจรต่อไป</p> <p>เขาจะติดตามท่าน หัวเราะพลางคุยพลาง และไม่พะวงสงสัยสิ่งใดเลย</p> <p>โปรดรักษาความเชื่อถือของเขาให้ดี จงนำทางและประสาธพรให้เขาด้วย</p> <p>วางมือลงบนศีรษะของเขาสิ และจงอธิษฐานว่าแม้คลื่นใต้น้ำจะแรง แต่ขอให้กระแสลมเบื้องบนพัดพาใบเรือของเขา แล่นเข้าสู่เวียงวังอันสงบ</p> <p>อย่าลืมเขาเสียในยามที่ท่านรีบร้อน ปล่อยให้เขาผ่านเข้ามาในดวงใจ และประสาธพรให้เขาด้วย</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Gift	ของขวัญ	ของขวัญ
<p>I want to give you something, my child, for we are drifting in the stream of the world.</p> <p>Our lives will be carried apart, and our love forgotten.</p> <p>But I am not so foolish as to hope that I could buy your heart with my gifts.</p> <p>Young is your life, your path long, and you drink the love we bring you at one draught and turn and run away from us.</p> <p>You have your play and your playmates. What harm is there if you have no time or thought for us.</p> <p>We, indeed, have leisure enough in old age to count the days that are past, to cherish in our hearts what our hands have lost for ever.</p> <p>The river runs swift with a song, breaking through all barriers. But the mountain stays and remembers, and follows her with his love.</p>	<p>แม่อยากจะทำของขวัญบางอย่างให้แก่เจ้า ลูกรัก เพราะเราต่างคนต่างจะต้องลอยล่องไปในสายธารแห่งชีวิต</p> <p>ชีวิตของเราจะต้องแยกจากกันไป และความรักระหว่างเราอาจถูกลืมเลือนไปบ้าง</p> <p>แต่แม่ไม่ได้โง่เขลาถึงกับคิดหวังไว้ว่าจะสามารถซื้อหัวใจของลูกได้ด้วยของขวัญที่จะให้แก่เจ้า</p> <p>ชีวิตของลูกยังอยู่ในวัยแรกเริ่ม หนทางยังมีให้เห็นไปข้างหน้าอีกไกล และลูกได้ดื่มความรักที่เราได้มอบให้แก่ลูกแต่เพียงครั้งเดียว เมื่ออ้อมแล้วก็หันหลังกลับและหายลับจากเราไป</p> <p>ลูกมีเรื่องที่จะต้องสนุกอยู่กับเพื่อนๆ ของลูก ก็ไม่เป็นเรื่องแปลกที่ลูกจะไม่ค่อยมีเวลาคิดถึงพ่อแม่</p> <p>แต่สำหรับเรานั้น มีเวลาพักผ่อนในปัจจุบันวัยเพียงพอที่จะนั่งรำลึกถึงสิ่งที่ผ่านเข้ามาในอดีต และเฝ้าถนอมไว้ในหัวใจถึงสิ่งซึ่งได้จากอ้อมกอดของเราไปชั่ววันรันดร</p> <p>น้ำในแม่น้ำไหลเชี่ยวกราก ผ่านไปพร้อมกับเสียงเพลงแห่งความแจ่มใส ชัดกระเซ็นผ่านโชดหินผาที่ขวางกั้น แต่ขุนเขายังคงสถิตอยู่ ณ ที่เดิมพร้อมด้วยความทรงจำรำลึกถึงสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้ามา และคอยเฝ้าติดตามสายน้ำไปด้วยความรัก</p>	<p>พ่อจะมอบของขวัญสิ่งหนึ่ง ลูกเอ๋ย เพราะเรากำลังล่องลอยอยู่ในกระแสธารแห่งโลก</p> <p>ชีวิตเราจะแยกจากกัน และความรักก็จะถูกลืม แต่พ่อไม่โง่เขลาถึงกับหลงคิดว่า สามารถซื้อดวงใจลูกได้ด้วยของขวัญดอกกระดังงา</p> <p>ชีวิตลูกยังเยาว์ หนทางซึ่งต้องดำเนินต่อไปนั้นยาวนาน ลูกดื่มความรักที่เรานำมาให้รวดเดียว แล้วหันหลังกลับ วิ่งผลจากเราไปโดยพลัน</p> <p>ลูกมีเรื่องจะเล่นและเพื่อนฝูงอีกมากมาย มันจะเป็นอะไรที่เยียวหากลูกไม่มีเวลา หรือความคิดสำหรับเรา!</p> <p>แน่นอน, เรามีเวลาเหลือเฟือในยามชรา ที่จะนั่งทบทวนวันซึ่งผ่านมา และที่จะถนอมสิ่งซึ่งหลุดจากมือไปแล้ว ให้คงอยู่เฉพาะภายในดวงใจ</p> <p>สายน้ำไหลพลั่งไปกับเสียงเพลง โถมปะทะเครื่องกีดขวางนานา แต่ขุนเขายังคงอยู่ ณ ที่เดิม และจดจำรำลึกถึงสายน้ำด้วยความรักตลอดไป</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
My Song	เพลงชีวิต	เพลงของพ่อ
<p>This song of mine will wind its music around you, my child, like the fond arms of love.</p> <p>This song of mine will touch your forehead like a kiss of blessing.</p> <p>When you are alone it will sit by your side and whisper in your ear, when you are in the crowd it will fence you about with aloofness.</p> <p>My song will be like a pair of wings to your dreams, it will transport your heart to the verge of the unknown.</p> <p>It will be like the faithful star overhead when dark night is over your road.</p> <p>My song will sit in the pupils of your eyes, and will carry your sight into the heart of things.</p> <p>And when my voice is silent in death, my song will speak in your living heart.</p>	<p>เมื่อแม่ขับร้องเพลงนี้ขึ้น สรรพฟ้าเนืองคนตรีจะล่องลอยอยู่รอบๆ ตัวของลูก เช่นเดียวกับลำแขนแห่งความรักที่โอบกอดอยู่</p> <p>เสียงเพลงของแม่จะสัมผัสที่หน้าผากของลูกเหมือนกับการจุมพิต อำนวยพร</p> <p>เมื่อลูกอยู่แต่ลำพังคนเดียว เพลงนี้จะอยู่เคียงข้างลูก และจะเป็นเพียงเสียงแว่วกระซิบอยู่ในหู เมื่ออยู่ท่ามกลางฝูงชนมันจะคอยเฝ้าพิทักษ์ลูก อยู่อย่างทรนง</p> <p>เพลงของแม่จะเป็นเสมือนปีกทั้งคู่ที่จะสวมใส่ไว้กับความฝันของ ลูก และมันจะพาดวงใจของลูกให้โอบยบินไปจนถึงสุดขอบโลก ซึ่งยังไม่เคยมีใครเคยไปถึงมาแต่หนก่อน</p> <p>มันจะเป็นเสมือนดวงดาวที่จงรักภักดี ซึ่งจะส่องแสงบอกทิศทาง เมื่อลูกเดินอยู่ตามถนนในคืนเดือนมืด</p> <p>เพลงของแม่จะอยู่ในแก้วตาทั้งคู่ทั้งสองข้างของลูกและจะนำ สายตาของลูกให้ไปพบเห็นแก่นแท้ของทุกสิ่งทุกอย่าง</p> <p>และเมื่อเสียงของแม่ได้เจียบหายตายจากไป เสียงเพลงนี้จะยังคง ดังอยู่ในหัวใจที่มีชีวิตของลูก</p>	<p>เพลงบทนี้ของพ่อจะกังวานรอบ ๆ ตัวเจ้า ลูกเอ๋ย คล้ายกับ อ้อมแขนแห่งความรัก</p> <p>เพลงบทนี้ของพ่อจะสัมผัสที่หน้าผากเจ้า เสมอด้วยจุมพิต แห่งพรชัย</p> <p>เมื่อเจ้าอยู่ตามลำพัง มันจะเคียงข้างและกระซิบกระซาบ ริมหู แต่เมื่อเจ้าอยู่ในกลุ่มคน มันจะเฝ้าอยู่เพียงห่างๆ</p> <p>เพลงของพ่อจะเป็นเสมือนปีกทั้งสองแห่งความฝันของเจ้า จะนำดวงใจของเจ้าล่องลิวไปสู่แดนซึ่งไม่มีผู้ใดรู้จัก</p> <p>มันจะเป็นเสมือนดาวแสนชื่อเหนือศีรษะ เมื่อรัตติกาลแผ่คลุมมรรคาของเจ้า</p> <p>เพลงของพ่อจะสถิตในเนตรเจ้า และนำญาณบรรพตของ เจ้าเจาะเข้าสู่แกนกลางแห่งสรรพสิ่ง</p> <p>และเมื่อเสียงของพ่อแผ่วหายในภรรณะ เพลงของพ่อจะ เจรจาในหัวใจที่มีเลือดเนื้อของเจ้าตลอดไป</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Child Angel	ทูตสวรรค์น้อย	เยาวชนเทพ
<p>They clamor and fight, they doubt and despair, they know no end to their wranglings.</p> <p>Let your life come amongst them like a flame of light, my child, unflickering and pure, and delight them into silence.</p> <p>They are cruel in their greed and their envy, their words are like hidden knives thirsting for blood.</p> <p>Go and stand amidst their scowling hearts, my child, and let your gentle eyes fall upon them like the forgiving peace of the evening over the strife of the day.</p> <p>Let them see your face, my child, and thus know the meaning of all things; let them love you and thus love each other.</p> <p>Come and take your seat in the bosom of the limitless, my child. At sunrise open and raise your heart like a blossoming flower, and at sunset bend your head and in silence complete the worship of the day.</p>	<p>ผู้คนเหล่านั้นพากันร้องตะโกนด่าทอและต่อสู้กัน เกิดความระแวงสงสัยกันและกัน และเกิดความขมขื่นผิดหวังขึ้นในที่สุด ไม่เคยมีครั้งใดเลยที่เขาจะมีความเห็นที่ลงรอยกัน</p> <p>ขอให้ชีวิตของเจ้าออกมาเป็นหยดอยู่ท่ามกลางฝูงชนเหล่านั้น เหมือนเปลวแสงสว่าง ลูกรัก จงอยู่อย่างไม่สะดุ้งสะเทือนและบริสุทธิ์ ทำให้ฝูงชนพอใจและสงบลงได้</p> <p>ฝูงชนเหล่านั้นมัวเมาลุ่มหลงอยู่ในความโลภและความอิจฉาริษยากันและกัน คำพูดของเขาแต่ละคำเปรียบเสมือนคมมีดซึ่งซ่อนอยู่ในฝัก พร้อมทั้งจะถูกดึงออกมาเชือดเฉือนทุกสิ่งด้วยความกระหายเลือด</p> <p>จงออกมาเป็นหยดอยู่ท่ามกลางหัวใจที่โกรธแค้นของบุคคลเหล่านั้น ลูกรัก และให้ดวงตาอันสุภาพอ่อนโยนของเจ้าจับแน่นอยู่ที่เขา เสมือนกับสันติจากการให้อภัยของเวลาสายัณห์ที่มอบให้ต่อทิวาวารอันไกลหล</p> <p>ให้เขาได้แลเห็นใบหน้าของเจ้า ลูกรัก เพื่อเข้าใจถึงความหมายของสิ่งทั้งปวงที่ดำรง ให้เขาบังเกิดความรักขึ้นในตัวเจ้าและต่อจากนั้นก็รู้จักที่จะรักกันและกัน</p> <p>จงออกมาเกิด และสถิตอยู่ในอ้อมอกของความไม่มีขอบเขต ลูกรัก เมื่อพระอาทิตย์ขึ้น ขอให้เจ้าจงเปิดและยกหัวใจของเจ้าขึ้นเสมือนดอกไม้ที่กำลังบานชูช่อ และเมื่อพระอาทิตย์ตก จงค้อมศีรษะของเจ้าลงและสวดบูชาทิวาวารที่กำลังจะจากไปด้วยความสงบ</p>	<p>พวกเขาเอ็ดอึ้งและพาดพิงกันไกลหล เติบโตด้วยความสงสัยและสิ้นหวัง วิวาทกันโดยไม่ว่างเว้น</p> <p>ขอให้ชีวิตของเจ้าจงปรากฏประหนึ่งเปลวประทีปเกิด อ้าหูเหยย อ้าวูบวาบห้วนไหว จงบริสุทธิ์ และน้อมนำพวกเขาไปสู่ความสงบระงับ</p> <p>พวกเขาทั้งโลกทั้งริษยา ถ้อยคำเล่าก็เสมือนกับมีดกระหายเลือด ซึ่งซ่อนไว้อย่างมิดชิด</p> <p>ออกไปยืนท่ามกลางหัวใจทมิฬของพวกเขา อ้าหู จงทอดสายตาชื่อ ๆ ไปยังพวกเขา เจกเช่นความสงบยามสายัณห์ ให้อภัยต่อความวุ่นวายแห่งทิวา</p> <p>เยี่ยมหน้าให้เขายล อ้าหูเหยย เพื่อว่าพวกเขาจะได้ชิมทราบในความหมายแห่งสรรพสิ่ง จงทำตัวให้พวกเขา รัก เพื่อว่าพวกเขาจะได้รู้จักใครซึ่งกันและกันบ้าง</p> <p>มาสิ มาสถิตในทรวงแห่งความไม่รู้สิ้น อ้าหูเหยย จงเยี่ยมและเผยอดวงใจ เช่นผกาขยายกลีบเมื่อดวงตะวันขึ้น และจงค้อมศีรษะเมื่อดวงตะวันตก เพื่อสวดศุติกาลเวลาซึ่งล่วงไป</p>

The Crescent Moon	พระจันทร์เสี้ยว	จันทร์เสี้ยว
By Tagore	แปลโดย วิฑูร แสงสิงแก้ว	แปลโดย ปรีชา ช่อปทุมมา
The Last Bargain	การต่อรองครั้งสุดท้าย	การต่อรองครั้งสุดท้าย
<p>"Come and hire me," I cried, while in the morning I was walking on the stone-paved road. Sword in hand, the King came in his chariot. He held my hand and said, "I will hire you with my power." But his power counted for nought, and he went away in his chariot. In the heat of the midday the houses stood with shut doors. I wandered along the crooked lane. An old man came out with his bag of gold. He pondered and said, "I will hire you with my money." He weighed his coins one by one, but I turned away. It was evening. The garden hedge was all aflower. The fair maid came out and said, "I will hire you with a smile." Her smile paled and melted into tears, and she went back alone into the dark. The sun glistened on the sand, and the sea waves broke waywardly. A child sat playing with shells. He raised his head and seemed to know me, and said, "I hire you with nothing." From thenceforward that bargain struck in child's play made me a free man.</p>	<p>"มีใครต้องการว่าจ้างข้าพเจ้าบ้าง" ฉันร้องประกาศขณะที่เดินไปตามทางที่ปูลาดด้วยแผ่นอิฐในเวลาเช้า พระราชาราชประทับมานบนราชรถ มีดาบอยู่ในพระหัตถ์ ทรงจับมือของฉัน และตรัสว่า "ฉันว่าจ้างเจ้าโดยจะให้อำนาจเป็นค่าตอบแทน" แต่อำนาจของพระราชามีความหมายสำหรับฉัน พระราชาจึงจากไปพร้อมกับราชรถคันงาม ในเวลาเที่ยงวันอันร้อนระอุ ประตูบ้านทุกหลังปิดสนิท ฉันเดินชอกชอนไปตามตรอกซอยที่คดเคี้ยว ชายชราคนหนึ่งปรากฏกายขึ้นพร้อมด้วยถุงเงินอยู่ในมือ เขากล่าวขึ้นด้วยอาการครุ่นคิดว่า "ฉันจะว่าจ้างท่านด้วยเงินของฉัน" ว่าแล้วเขานับเหรียญออกมาจากถุงเงินทีละอัน แต่ฉันเดินผละจากมาเสีย เวลาสายัณห์ ที่บริเวณสวนนั้นสะพรั่งไปด้วยดอกไม้หลากสี หญิงสาวสวยคนหนึ่งนวยนาดผ่านมา และกล่าวว่า "ฉันจะว่าจ้างท่านด้วยเสน่ห์จากรอยยิ้มของฉัน" ชั่วเวลาต่อมา รอยยิ้มสรวลของเธอค่อยๆ เลือนหายไปใมน้ำตา แล้วเธอได้เดินหายลับไปตามลำพังในความมืด แสงอาทิตย์ส่องลงมาต้องหาดทราย ก่อให้เกิดประกายแวบวับ คลื่นจากท้องทะเลโถมเข้าสู่ฝั่งแล้วครั้งแล้วครั้งเล่า เด็กเล็กๆ คนหนึ่งนั่งเล่นเปลือกหอยอยู่ที่ริมหาดทราย เขาเงยหน้าขึ้นและหันมองมาทางฉัน ชั่วขณะหนึ่งนั้น ดูเหมือนว่าเราได้เคยรู้จักกันมาก่อน ณ ที่ใดที่หนึ่ง เขากล่าวขึ้นว่า "ฉันจะว่าจ้างท่านโดยไม่มีอะไรตอบแทน" ฉันได้ยอมรับข้อต่อรองโดยไม่มีสิ่งตอบแทนของเด็ก ซึ่งทำให้ฉันเกิดความโหดแก่ตัวเองนับแต่นั้นมา</p>	<p>"เชิญเจ้า เชิญมาจ้างฉันทำงาน" ฉันร้องตะโกน ขณะเดินไปตามทางซึ่งปูลาดด้วยแผ่นหินในเวลาเช้า ราชาเสด็จมาในราชรถ พร้อมด้วยพระแสงดาบในอุ้งหัตถ์ พระองค์จับมือฉัน ตรัสว่า "ข้าจะจ้างเจ้าด้วยเดชนาภาพของข้า" แต่เดชนาภาพนั้นเป็นสิ่งไร้ค่า และพระองค์ก็เคลื่อนราชรถจากไปท่ามกลางความร้อนระอุยามเที่ยง บ้านเรือนซึ่งเรียงรายอยู่ทั่วไปต่างปิดประตูเงียบ ฉันตรงไปตามซอยคดเคี้ยว ชายชราคนหนึ่งออกมาจากบ้านพร้อมด้วยถุงทอง เขาคิดแล้วพูดว่า "ฉันจะจ้างแกด้วยเงิน" เขาหยั่งน้ำหนักเหรียญทีละอัน แต่ฉันเดินผ่านมาเสียไกลล้ำค่า พุ่มรั้วของสวนมีดอกไม้แทรกอยู่พราว สาวสวยคนหนึ่งออกมาและพูดว่า "ฉันจะจ้างคุณด้วยรอยยิ้ม" ยิ้มของเธอเจื่อนและจางลงเป็นหยาดน้ำตา แล้วเธอก็กลับเข้าไปตามลำพังในความมืด ดวงตะวันส่องแสงจ้าบนพื้นทราย และเกลียวคลื่นก็โหมกระหน่ำ เด็กคนหนึ่งกำลังเล่นสนุกกับเปลือกหอย เขาเงยหน้าขึ้นและดูเหมือนจะรู้จักฉันด้วย เขาพูดว่า "ผมจะจ้างเปล่า" การต่อรองอันเกิดจากการเล่นสนุกของเด็ก ได้ปลดปล่อยฉันให้เป็นคนอิสระ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา</p>

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

- กอบกุล อิงคุดานนท์. ศัพท์วรรณกรรม. กรุงเทพฯ: รักอักษร, ม.ป.ป.
- กาญจนา วิชญาปกรณ์. แนวทางการวิจัยวรรณคดี. ภาควิชาภาษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2542
- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. การใช้ภาษา. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย, 2524.
- จากภาษาต่างประเทศสู่ภาษาไทย. ม.ป.ท.: ม.ป.พ., 2533.
- จิตรพรรณ บุญเกียรติและคณะ. ศาสตร์การแปล: รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.
- บัญชา สุวรรณานนท์. เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานแปลวรรณกรรมของคาทารินา ไรส์: กรณีศึกษาเรื่อง กามนิต. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ปรีชา ช่อปทุมมา. จันทร์เสี้ยว. กรุงเทพฯ: สวนเงินมีมา, 2547.
- พระยาอนุমানราชชน. วรรณกรรมเสถียรโกเศศ. กรุงเทพฯ: บรรณาการ. 2515.
- ไพลิน รุ่งรัตน์. ปรากฏการณ์แห่งกวี. กรุงเทพฯ: คมบาง, 2530.
- วัลยา วิวัฒน์ศร. การแปลวรรณกรรม. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วรรณภา แสงอร่ามเรือง. ทฤษฎีและหลักการแปล. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- วิฑูร แสงสิงแก้ว. พระจันทร์เสี้ยว. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า, 2540.
- สัญฉวี สายบัว. หลักการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. เจิมจันทร์กั้งสดาล: ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- สุภาพร มากแจ้ง. กวีนิพนธ์ไทย 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2532.
- สุมาลี วีระวงศ์ และคณะ. กวีนิพนธ์ไทยร่วมสมัย : บทวิเคราะห์และสรณิพนธ์. กรุงเทพฯ: ศยาม, 2544.
- สุมาลี วีระวงศ์, น.ท. หญิง. กวีนิพนธ์กับการแปล. กาญจนานา: รวมบทความวิชาการด้านภาษา และวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นท์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2540.

เอกสารภาษาอังกฤษ

- Ashkenazi, Guy. "Metaphor in Science and Arts: Enchancing Human Awareness and Perception." Electronic Journal of Science Education. 11(2006): 5-6
- Baker, Mona. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 1992.
- Baker, Mona., eds. The Routledge Encyclopaedia of Translation Studies. London and New York: Routledge, 1998.
- Bassnett, Susan and Lefevere, Andre., eds. Translation, History and Culture. London: Pinter, 1990.
- Chakravarty, Amiya. A Tagore Reader. New York: Macmillan, 1961.
- Chatraporn, Surapeepan. Poetry: An Introductory Study. Bangkok: Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 1996.
- Delisle, Jean. Translation: An Interpretive Approach. Trans. Patricia Logan and Monica Creery; Ottawa: University of Ottawa Press, 1988.
- Harvey, Sander and Higgins Ian. Thinking Translation. Routledge, 1992.
- Hatim, Basil. Teaching and Researching Translation. Pearson Education Limited, 2001.
- Jacobus, Lee. A., and Martin, David. Humanities Through the Arts. New York: McGraw-Hill, 2003.
- Kövecses, Zoltan. Metaphor: A Practical Introduction. Oxford University Press, 2002.
- Kripalani, Krishna. Rabindranath Tagore; A Biography. London: Oxford University Press, 1962.
- Lago, Mary M. Rabindranath Tagore. Boston: Twayne, 1976.
- Lakoff, George., and Johnson, Mark. Metaphors We Live By. Chicago, Illinois: The University of Chicago Press, 1980.
- Larson, Mildred. Meaning-based Translation: A guide to Cross Language Equivalence. Lanham: University Press of America, 1984.
- Newmark, Peter. A Textbook of Translation. New York: Phoenix ELT, 1995.
- Newmark, Peter. Approaches to Translation. New York: Prentice Hall, 1988.
- Newmark, Peter. Paragraphs on Translation. Clevedon: Multilingual Matters, 1993.
- Nida, Eugene A. Towards a Science of Translating. Leiden: E. J. Brill, 1964.
- Ning Yu, The Contemporary Theory of Metaphor: A Perspective from Chinese. Amsterdam, Philadelphia: J. Benjamins, 1998.

- Nobel Symposium. Translation of Poetry and Poetic Prose: proceedings of Nobel Symposium 110 / editor, Sture Allen, Singapore: World Scientific, 1999.
- Nord, Christiane. Text Analysis in Translation. Bodopi B.V., 1991.
- Reiss, Katharina. Translation Criticism, the Potentials and Limitations. Manchester, UK: St. Jerome pub; New York: American Bible Society, 2000.
- Rosamund, Moon., and Knowles, Murray. Introducing Metaphor. Abingdon: Routledge, 2005.
- Strachan, John and Terry, Richard. Poetry: an Introduction. New York: New York University Press, 2001.
- Tagore, Rabindranath. Later Poems of Rabindranath Tagore. London: Peter Owen, 1974.
- Wheelock, John Hall. What Is Poetry. New York: Scribner, 1963.

Website (เข้าถึงได้จาก)

- <http://www.schoolofwisdom.com/tagore-bio.html>
- http://nobelprize.org/nobel_prizes/literature/laureates/1913/tagore-bio.html
- <http://www.online-literature.com/tagore-rabindranath/>